

Pazar
4 Nisan 1926

İdarî ve tahrirî muamelat için
Matbuat Müdüriyet-i
Umumiyesinde Resmi Ceride ve
Neşriyat Müdüriyetine müracaat
olunur
Beher nüshası 100 paradır

RESMÎ CERİDE

Tesis Tarihi: 7 Teşrinievvel 1336

Abone Şeraiti
Seneliği 300 nüsha
itibariyle 750 kuruş
Altı aylığı: 150 nüsha
itibariyle 375 kuruş

Taşra için seneliği posta
ücreti dâhil olduğu halde
900, altı aylığı 450 kuruştur

Numara: 339

Türkiye Cumhuriyetinin Resmi Gazetesidir.

Sene: 4

Tamimler

Dâhiliye Vekâlet-i Celilesinden:

Sayı: 4

Ticaret unsurları yetiştirmek gayesiyle bazı vilayetler idare-i hususiyelerince ticaret mektepleri açılmakta olduğu görüldüğü ve evsaf-ı lazıme haiz muallim bulunamaması, levazım ve vesait-i dersiye tedarikine de idare-i hususiye bütçelerinin müsait olmaması bu mekteplerin gayelerine vusullerini güçleştirmekte ve kendilerinden beklenen faydanın teminine imkân hâsıl olmamakta olduğu cihetle mecburi tahsil hududu dâhilindeki çocukların zararına olarak idare-i hususiyelerce bu kabil mekteplerin küşat olunmaması müdürler encümenince takarrür ettiği Maarif Vekâlet-i Celilesinden bildirilmiştir. Ona göre muamele ifası tamimen tebliğ olunur.

27 Mart 1926

**

Sayı: 92

Ankara-Sivas demiryolu için münakasaya vaz edilmiş olan altı bin ton çimento için zuhur eden talipler tarafından dermeyan olunan teklifatın suret-i kabulüne ve emsali hususatta ifa edilecek muameleye dair İcra Vekilleri Heyetinin 9 Şubat 1926 tarihli içtimasında müttehad karar üzerine tanzim edilmiş olan kararnamenin 11 Şubat 1926 tarihli 6/545 numaralı tezkere-i samiye ile tebliğ buyurulan sureti zire nakil ile tamimen iblağ olunur.

17 Mart 1926

Kararname Sureti

Nafia Vekâletinden yazılan 9 Şubat 1926 tarih ve demiryolları inşaat ve işletme 221/488 numaralı tezkerede Ankara-Sivas Demiryolu İdaresi için tedarikine lüzum görülen ve gümrük resmi hükûmete ait olmak ve Derince Rıhtımı'nda teslim edilmek şartıyla 20 Kânunusani 1926 tarihine kadar münakasaya vaz edilmiş olan altı bin ton çimento için zuhur eden talipler meyanında ehven teklifatta bulunan ve birisi dâhilden diğeri hariçten olan iki talipten dâhildeki Arslan ve Eskihisar Çimento Fabrikası'nın beher ton için (2 700) ve Arkoş Limited Şirketi'nin (2 348) kuruş fiyat talep eyledikleri ve ancak bunlardan birisinin gümrük resmine tabi olmadığına ikincisi için gümrük resmi itası icap edeceğine göre teklifatın mukayesesinde gümrük resmi nazarıtibara alınmadığı takdirde Arkoş Limited Şirketi'nce istenilen fiyatın yerli çimento ve ondan yüzde ondan daha dûn bulunduğu bildirilmiş ve şu hale nazaran ihalenin suret-i icrasında tereddüt hâsıl olduğu cihetle ne yolda muamele ifa edileceği hakkında bir karar ittihazı teklif olunmuştur.

Keyfiyet İcra Vekilleri Heyetinin 9 Şubat 1926 tarihli içtimasında tetkik ve tezekkür edilerek hariçten gelen herhangi bir malın gümrük resminin tediye edilmemesi varit olmadığından ve hariçten gelen malların fiyatı içinde gümrük resminin de dâhil bulunması icap edeceğinden her nevi mukayeselerin bu esas dairesinde ifası bütün vilayetlere tamimen tebliği karargir olmuştur.

09.02.1926

“Türk Kanun-ı Medenisi” merbuttur.

Ticaret ve Sanayi Odaları Nizamnamesi

Muaddel Esnaf Cemiyetleri Nizamnamesi

-Geçen nüshadan mabad-

Beyannamelere Rattolunacak Evrak ve Vesaik

Sirküler ve Nizamname Raptı

Madde 95- Alelumum şirketler ve ticari ve sınai ve mali müessese-i resmîyeler işbu mecburiyet-i kaydiye beyannamesine rabten sirkülerlerini ve anonim, kooperatif şirketlerle ticari, sınai, mali resmi müessesat-i ticariye nizamnameleri vereceklerdir. Ecnebi hisseli komandit, limited, anonim ve kooperatif misillü hükûmetçe müsaadeye tabi şirketler Ticaret Vekâletince verilmiş olan icra-yı muameleye mezuniyet beyannamesiyle vekâletname-i umumiyelerinin bir nüsha-i musaddakasını raptedeceklerdir.

Simsar ve Tellallarda İstikamet ve Hüsnühal Şahadetnamesi

Madde 96- Alelumum resmi ve hususi simsar ve tellallar istikamet ve hüsnühal ashabından olduklarına dair ve mecburiyet-i kaydiye beyannamelerinin kısım-ı mahsusunda münderiç şahadetnameyi iki tacire imza ettireceklerdir.

Simsar ve Tellallarda Vesika Raptı

Madde 97- Borsa mubayaacılarıyla resmi simsar ve tellallar ifa-yı muamele eyledikleri borsa ve müesseselerce mu‘ta vesaiki raptedeceklerdir.

Mecburiyet-i Kaydiye Beyannamelerinin Tetkik ve Kabulü ve Suret-i Kaydı

Madde 98- Ticaret ve Sanayi Odalarına ber-vech-i bâlâ verilen mecburiyet-i kaydiye beyannamesi memur-ı mahsusı tarafından bilâ-tehir tetkik olunur. Münderecatında tereddüt olduğu takdirde sahib-i imzadan vesaik-i lazımenin gösterilmesi talep olunabilir. Bu vesaikin muteberiyeti ve adem-i muteberiyeti hakkındaki iddialar Ticaret ve Sanayi Odaları Meclisince hallolunur. Tetkikatı biten ve münderecatı muvafık görülen mecburiyet-i kaydiye beyannamesi ücret-i kaydiye-i seneviyeden ayrı olarak tescil harcı olan yirmi kuruşun vezneye tediye olunduğunu mübeyyin makbuzun o memur-ı mahsusa iraesı üzerine sıra numarasıyla sicile kaydolunur. Ve [mecburiyet-i kaydiye beyannameleri] dosyasında sırasıyla hıfz olunur. Ve işbu beyanname oda sicil ticaret defteri için esas ittihaz olunur.

Mecburiyet-i Kaydiyenin İfasının Tamam Olması

Madde 99- Mecburiyet-i kaydiye beyannamesinin noksansız olarak tamam bir surette itası ve kabulü ve odaya senevi kayıt ücretinin tediyesi ile işbu mecburiyet sahibi tarafından mesuliyeti altında ifa edilmiş addolunur.

Mecburiyet-i Kaydiyenin Adem-i İfası

Madde 100- Müddet-i muayenesi zarfında kendilerini kaydettirmeyenler veyahut beyannamelerini noksan bir surette vermekte ısrar edenler hakkında odaca kanunun üçüncü maddesi ahkâmı tatbik olunur.

Sıfat-ı Ticariyeyi Haiz Olanların Dereceleri Sınıflar ve Fevkalade Sınıf

Madde 101- Alelumum sıfat-i ticariyeyi haiz olanlar ve şirketler ve müesseseler [Birinci, ikinci, üçüncü, dördüncü] sınıf olarak dört dereceye ayrılırlar. Sermayeleri üç yüz bin liradan yüksek olan anonim ve limitet şirketler, resmi müessesat-ı ticariye (fevkalade sınıf) addolunurlar.

Sınıfların Suret-i Tayini

Madde 102- Sınıfların tayin ve takdirinde muamele-i ticariyesinin vüsat ve ehemmiyetine ve miktar-ı sermayeye, kıdem-i ticariyeye bakılmak üzere aranılacak şerâit-i mahsusa oda meclislerince

dâhili mukarrerat ile tayin olunur. Ve işbu mukarrerat vecihle birinci ve ikinci sınıflar oda meclislerince ve ayrıca idare heyeti olan odalarda idare heyetlerince tayin olunur.

Esasen muayyen olan fevkalade sınıflar ile üçüncü, dördüncü sınıflar mecburiyet-i kaydiye beyannamesine nazaran oda kâtib-i umumileri veyahut başkâtipleri tarafından kaydedilir. Bilahare ihtilaf halinde oda meclislerince ve idare heyeti olan odalarda idare heyetlerince hallolunur ve karar verilir.

Her Nevi Borsa Mubayaacıları ve Simsar ve Tellalların Sınıfları

Simsar ve Tellalların Sınıfları

Madde 103- Her nevi borsa mubayaacıları ve resmi ve hususi simsar ve tellallar ayrıca üç sınıfa ayrılırlar. Bunların sınıfları mecburiyet-i kaydiye beyannamesine nazaran kâtib-i umumiler veyahut başkâtipler tarafından tayin ve takdir olunurlar.

İhtilaf halinde oda meclislerince ve idare heyeti olan odalarda idare heyetlerince hallolunur ve karar verilir.

Hüviyet Varakaları

Madde 104- Bâlâdaki maddeler vecihle verdikleri beyannameler tetkik ve kabul ve sınıfları tayin ve takdir olunanlara odalarca hüviyet varakaları tanzim ve ita olunur. (4 numaralı numune)

Hüviyet varakalarının suret-i tanzim ve tevdii ve sınıfına göre kayıt ücret-i seneviyelerinin suret-i ahz ve tahsili odalarca mukarrerat-ı dâhiliye ile tespit olunur.

Hüviyet varakaları bir senelik olup her sene yenisi verilir ve o senenin kayıt ücreti peşin olarak alınır.

Hüviyet Varakalarını Almayanlar ve Senelik Ücret-i Kaydiyelerini Vermeyenler

Madde 105- Mecburiyet-i kaydiye beyannamelerini verdikten sonra odalarca tanzim olunan hüviyet varakalarını almayan ve kayıt ücret-i seneviyesi ile temettü vergisi üzerine mevzu oda

resmini tediye etmeyenler mecburiyet-i kaydiye muamelesini itmam etmemiş addolunarak haklarında kanunun üçüncü maddesinde muharrer ahkâm-ı cezaiye tatbik olunur.

Kayıttan Sonra Odalarca Bildirilecek Hususat

Madde 106- Mecburiyet-i kaydiyeye tabi olanlar aşağıdaki hususatı da vukuundan itibaren nihayet iki ay zarfında odalara bildirmeye ve kaydettirmeye mecburdurlar:

1- Mecburiyet-i kaydiye beyannamesinde münderiç olup kayıt ve tescile müteallik olan hususatta vukua gelen her nevi tahavvulat ve tadilat.

2- Tatil-i tediye, ilan-ı iflas, konkordato, union ve iade-i itibar.

3- Terk-i ticaret, devr-i ticaret, fesih ve infisah-ı şirket.

Bu mecburiyetleri ifa etmeyenler hakkında Odalar Kanununun beşinci maddesi vecihle ahkâm-ı cezaiye tatbik olunur.

Hacze, fekk-i hazce, ilan-ı iflasa müteallik diğer ahval ve infisah-ı şirkete müteallik hüküm ve kararlar veren veya bunları kaydeden mahkemeler bu hüküm ve kararları nihayet bir ay zarfında odalara tebliğ ederler. Bu suretle tahavvulat ve tadilata müteallik ahval odalarca o tacir veya müessese ve şirketin siciline kayıt ve ilave olunur.

Bir Unvan-ı Ticaretin Âhar Tarafından Kullanılması Caiz Olmadığı

Madde 107- Bir unvan-ı ticaret evvelce odaya kaydedilmiş bulunuyorsa muahhar tarihle kaydını talep edenler aynı unvan-ı ticareti kullanamazlar. Bu unvan-ı ticareti evvelkinden tefrik için bir vass-ı fark ilave etmeye mecburdurlar. Aksi takdirde müracaat-ı vakıa keenlemyekün addolunur.

Münfesihi Şirketlerin Unvanı

Madde 108- Münfesihi olmuş bir şirkete ait unvan-ı ticaret aynen yeni bir şirket tarafından kullanılamaz. Ancak kolektif ve komandit şirketlerde [helefî] kaydıyla unvan-ı şirketin temadi-i istimali caizdir.

Ticaret Şirketleri Ferdi Olarak Kayıt Olunamazlar

Madde 109- Bir şirket-i ticariyenin ferdi ticarethane olarak kaydı caiz değildir. Biraderler, zadeler, mahdumları gibi tabirat-ı ticariye kullanıldığı takdirde şirket addolunur.

Saniyen Ticaret Sicil Defteri

Ticaret Sicil Defteri

Madde 110- Ticaret ve Sanayii Odaları mecburiyet-i kaydiye muamelesinden maada bir de (ticaret sicil defteri) tutacaklardır. Ticaret sicil defterine mecburiyet-i kaydiyeye tabi olanların verdikleri beyannamelerden hulasa olarak:

(Eşhas-ı maddiyenin) isim ve şöhreti, doğduğu yer ve tarihi, tabiiyeti, ticarethanesinin ismi nev'-i muamele ve meşguliyeti, senelik temettü vergisi,

(Eşhas-ı maneviyede) şirket veya müessesenin nev'i, unvanı, tabiiyeti, teşekkül tarihi, teşekkül sermayesi tediye olunan sermayesi, odanın bulunduğu mahalle mevzu sermayesi, senelik temettü vergisi kaydolunur.

Esnaf ve Küçük Tacir ve Küçük Sanatkârlar İçin Sicil Varakaları

Madde 111- Mecburiyet-i kaydiyeye tabi olmayan bilumum esnaf ve küçük tacirlerle küçük sanatkârlar [5 numaralı numune] vecihle iki nüsha sicil varakası ita ederler. Bu varakalarda [isim ve şöhret, doğduğu yer ve tarih-i tahsil derecesi ve tabiiyet, nev'-i muamele ve meşguliyet, işe başladığı tarih, adres tahrir olunacaktır.]

Bu varakalardan birisi odaca tasdik olunarak sahibine tescil harcı mukabilinde verilir ve diğeri aynen ticaret sicili defterine geçirilerek sırasıyla hususi dosyasında hıfzedilir.

Sicil Varakalarının Suret-i İtası ve Kaydı

Madde 112- Bilumum esnaf ve küçük tacirlerle sanatkârlar işbu sicil varakalarını bizzat odalara tevdi edecekleri odanın memur-ı mahsusu tarafından da dükkânlarda veya bulundukları yerlerde iki nüsha olarak yazılıp tescil harcı alınarak bir nüshası kendilerine tasdikli olarak verilmek ve diğeri nüshası odaya tevdi olunmak da caizdir.

Sicil Numaraları ve Sicil Kaydının Terkini

Madde 113- Ticaret sicil defterinde müteselsil ve mütemadi sıra numarası takip olunur. Sıfat-ı ticariyesini zayi edenlerle ticaretten vazgeçenlerin veyahut vefat edenlerin ve münfesi olan veyahut müddeti bitip de temdit edilmeyen şirketlerin ve ilga olunan resmi müessesat-ı ticariyenin kayıtları terkin olunur. Kaydı terkin olunan numara artık yeniden âhara verilemez.

Sicil Suretlerinin İtası

Madde 114- Herkes Ticaret ve Sanayi Odalarına tahriren müracaatla harcı mukabilinde bir kimseye veya şirket ve müesseseye ait sicil suretini talep ve ahzedebilir. İşbu sicil suretlerine iade-i itibar vuku bulmuş ise iflas hükümleri ve fekk-i haciz edilmiş ise haciz hüküm ve kayıtları yazılmaz.

(Mabadı var)

Sahife 1242

(Resmi Ceride)

4 Nisan

Tashih

31 Mart 1926 tarih ve 336 numaralı Resmi Ceride’de münteşir 788 numaralı Memurin Kanunu’nun metninde vaki olan tertip hataları ber-vech-i âtî tashih olunur:

Sahife	Sütun	Satır	Yanlış	Doğru
1222	1	30	Caiz	Haiz
1222	1	30	Bir dairede namzetlik deresi	Bir dairede yeniden namzetlik devresi
1224	1	15	Etmemek,	Etmemek.
1224	1	17	Hava oynamak,	Hava oyunu oynamak,
1224	1	14	Memur, ve talimatname	Memur emir ve talimatname
1225	1	7	Muallimler	Muallimlik
1226	2	15	Vusulden	Vusulünden
1226	2	18	Hizmet-i fiiliyeden	Hizmet-i fiiliye
1226	2	29	Yirmi sene	Yirmi beş sene
1226	2	38	Memuriyetler ve dolayısıyla	Memuriyetler dolayısıyla
1227	2	3	İyileleşmedikleri	İyileşmedikleri
1227	2	34	Nen	Meccanen
1228	1	1	Kanu	Kanuna

1228	1	8	Arasınd ya	Arasında
1228	1	16	Milli reduyada	Milli orduya da

Ankara: Türkiye Büyük Millet Meclisi Matbaası

Türk Kanun-ı Medenisi

Başlangıç

Kanun-ı Medenin
Tatbiki

Madde: 1- Kanun, lâfzıyla veya ruhuyla temas ettiği bütün meselelerde meridir. Hakkında kanuni bir hüküm bulunmayan meselede hâkim örf ve âdete göre, örf ve âdet dahi yok ise kendisi vazı-ı kanun olsaydı bu meseleye dair nasıl bir kaide vazedecek idiyse ona göre hükmeder.

Hâkim, hükümlerinde ilmi içtihatlardan ve kazai kararlardan istifade eder.

Medeni hakların
şümülü

Madde: 2- Herkes, haklarını istimalde ve vecibelerini ifada hüsnüniyet kaidelerine riayette mükelleftir.

Umumi vazifeler

Bir hakkın sırf gayri ızzar eden suiistimalini kanun himaye etmez.

Hüsnüniyet

Madde: 3- Bir hakkın doğumu için kanunen hüsnüniyet şart kılınan ahvalde asıl olan onun vücududur. Ancak, icab-ı hale göre kendisinden beklenen ihtimamı sarf etmeyen kimse hüsnüniyet iddiasında bulunamaz.

Hâkimin takdiri

Madde: 4- Kanunun hakk-ı takdir verdiği icab-ı hale yahut muhik sebeplere nazaran hüküm vermekle mükellef tuttuğu hususlarda hâkim hakk ve nasfetle hükmeder.

Vecibelerin umumi kaideleri	Madde: 5- Ukudun inikadına ve hükümlerine ve sükûtu sebeplerine taalluk edip vecibeler kısmında beyan olunan umumi kaideler, Medeni Hukukun diğer kısımlarında dahi caridir.
Beyyine Beyyine külfeti	Madde: 6- Kanun, hilafını emretmedikçe tarafeynden her biri müddeasını ispata mecburdur.
Resmi sicil ve senetler	Madde: 7- Resmi sicil ve senetlerin doğru olmadığı sabit oluncaya kadar münderecatı ile amel olunur. Bu münderecatın doğru olmadığını ispat, bir şekl-i mahsusa bağlı değildir.

-2-

Birinci Kitap

Şahsın Hukuku

Birinci Bap

Hakiki Şahıslar

Birinci Fasl

Şahsiyet

Şahsiyet Medeni haklardan istifade	Madde: 8- Her şahıs, medeni haklardan istifade eder. Binaenaleyh kanun dairesinde haklara ve vecibelere ehil olmakta herkes müsavidir.
--	--

Medeni hakların istimali mevzuu	Madde: 9- Medeni hakları istimale salahiyettar olan kimse iktisaba da iltizama da ehildir.
Şartları	Madde: 10- Mümeyyiz olan reşit, medeni hakları istimale salahiyettardır.
Rüş	Madde: 11- Rüş, on sekiz yaşının ikmalıyla başlar. Evlenme, kişiyi reşit kılar.
Kazai rüş	Madde: 12- On beş yaşını ikmal eden küçük, kendi rızası ve ana ve babasının muvafakati ile Mahkeme-i Asliyece mezun kılınabilir. Vesayet altında ise, vasi de dinlenir.
Temyiz kudreti	Madde: 13- Yaşının küçüklüğü sebebiyle yahut akıl hastalığı veya akıl zayıflığı veya sarhoşluk ve bunlara benzer sebeplerden biriyle makul surette hareket etmek iktidarından mahrum olmayan her şahıs, Kanun-ı Medenice mümeyyizdir.
Medeni hakları istimale ehliyetsizlik	Madde: 14- Mümeyyiz olmayan ile küçükler ve mahcurlar medeni hakları istimal salahiyetinden mahrumdurlar.
Temyiz kudretini haiz olmamak	Madde: 15- Mümeyyiz olmayan şahsın tasarrufu, hukuki bir hüküm ifade etmez. Kanunda muayyen istisnalar bakidir.
Temyiz kudretini haiz küçük veya mahcur	Madde: 16- Mümeyyiz bulunan küçükler ile mahcurlar kanuni mümessillerinin rızaları olmadıkça bizzat kendi tasarruflarıyla iltizam edemezler. İvazsız iktisapta ve münhasıran şahsa merbut hakları istimalde bu rızaya muhtaç da değildir. Haksız fiillerinden mütevellit zarardan mesuldürler.

Hısımlık	Madde: 17- Hısımlığın derecesi nesillerin adedi ile taayyün eder.
Kan hısımlığı	Birbirinin sulbundan gelenler arasındaki hısımlık usul ve fûru hısımlığı ve birbirinin sulbundan gelmeyip de müşterek bir sulpten gelenler arasındaki hısımlık civar hısımlığıdır.
Sihri hısımlık	Madde: 18- Karı ve kocadan her birinin kan hısımları diğerinin aynı derecede sihri hısımları olur. Evlenmenin zevaliyle, sihri hısımlık zail olmaz.
İkametgâh, tarifi	Madde: 19- Bir kimsenin ikametgâhı, yerleşmek niyetiyle oturduğu yerdir. Bir kimsenin aynı zamanda birden ziyade ikametgâhı olamaz. Bu fıkranın hükmü, ticari ve sınai müesseseler hakkında cari değildir.
İkametgâhın değiştirilmesi	Madde: 20- Bir ikametgâhın değişmesi yenisinin ittihazına mütevakıftır. Bir kimsenin evvelce bir ikametgâhı mevcut olduğu tayin edilemediği yahut memalik-i ecnebiyedeki ikametgâhını terk etmekle beraber Türkiye’de henüz yeni bir ikametgâha sahip olmadığı takdirde elyevm sakin olduğu mahalle, ikametgâhı nazarıyla bakılır.
Kanuni ikametgâh	Madde: 21- Kocanın ikametgâhı karının ve ana ve babanın ikametgâhı vilayetleri altındaki çocuğun ve mahkemenin bulunduğu yer vesayet altındaki kimsenin ikametgâhı addolunur. İkametgâhı belli olmayan kimsenin karısı, veya kocasından ayrı

yaşamaya mezun olan kadın, kendisine ayrı bir ikametgâh ittihaz edebilir.

Müesseselerde bulunmak Madde: 22- Mektebe devam için bir yerde bulunmak veya bir terbiye müessesesine, bir hastaneye ve darülacezeye ve bir ceza müessesesine konulmak ikametgâh ittihazını tazammun etmez.

Şahsiyetin himayesi Madde: 23- Kimse, medeni haklardan ve onları istimalden kısmen olsun feragat edemez.

Ferağ ve takyit edilememesi Kimse, hürriyetini ferağ edemediği gibi kanuna veya adab-ı umumiye mugayir surette takyit dahi edemez.

Dava hakkı Madde: 24- Şahsi menfaatlerinde haksız tecavüze uğrayan kimse, hâkimden tecavüzün menini talep edebilir.

Maddi veya manevi tazminat namıyla muayyen bir meblâğ davası ancak kanunun tayin ettiği ahvalde ikame olunur.

-4-

İsim üzerindeki hak Madde: 25- İsmi ihtilâfa mahal veren kimse, hâkimden hakkının tanınmasını talep edebilir. İsmi gasp olunmasıyla mutazarrır olan kimse bunun menini ve taksir vukuu takdirinde maddi tazminat talebi hakkına hâlel gelmemek üzere maruz kaldığı haksızlığın mahiyeti icap ediyorsa manevi tazminat namıyla bir meblâğ itasını da talep edebilir.

İsmin himayesi

İsmin değişmesi Madde: 26- Muhik sebeplere binaen bir kimse isminin değiştirilmesini isteyebilir. İsmin değişmesi nüfus siciline kayıt ve ilân olunur.

Şahsın ismi değışmekle ahvali değışmez.

Bir ismin değışmesinden mutazarrır olan kimse ıttıla günden itibaren bir sene içinde tebdil kararına itiraz edebilir.

Şahsiyetin başlangıcı ve sonu

Madde: 27- Şahsiyet, çocuğun sağ olarak tamamıyla doğduğu andan başlar ve ölüm ile nihayet bulur.

Doğum ve ölüm

Çocuk sağ doğmak şartıyla ana rahmine düştüğü andan itibaren medeni haklardan istifade eder.

Sağlığın ve ölümün ispatı

Madde: 28- Bir hakkın istimali için bir kimsenin vücudunu yahut öldüğünü yahut muayyen bir zamanda veya diğer bir şahsın vefatında sağ bulunduğunu iddia eden kimse iddiasını ispata mecburdur.

Beyyine külfeti

Ahval-i şahsiye beyyineleri

Madde: 29- Doğum ve ölüm nüfus sicillindeki kayıtlarla ispat olunur. Nüfus sicillinde kayıt bulunmaz veya mevcut kaydın doğru olmadığı tahakkuk ederse keyfiyet herhangi bir delil ile ispat olunabilir.

Ölüme karine

Madde: 30- Cesedi bulunamayan bir kimse, ölümüne muhakkak nazarıyla bakılmayı icap edecek ahval içinde kaybolmuş ise o kimse hakikaten ölmüş addolunur.

Gaiplik kararı

Madde: 31- Ölüm tehlikesi içinde kaybolan veya çoktan beri kendisinden haber alınamayan bir kimsenin ölümü pek muhtemel görünürse, hakları ölüme muallâk kimselerin talebi üzerine hâkim gaipliğe karar verebilir.

Salâhiyettar hâkim, gaibin Türkiye'deki son ikametgâhı hâkimidir.

Eğer gaip Türkiye'de asla ikamet etmemiş ise nüfus sicilinde mukayyet bulunduğu ve bu kayıt yok ise pederinin mukayyet olduğu

mahallin hâkimidir.

-5-

Usul-i muhakeme

Madde: 32- Gaiplik kararı talep olunabilmek için ölüm tehlikesinden en aşağı bir sene yahut gaibin son haberinden beş sene geçmiş olmak lâzımdır.

Hâkim, gaip hakkında malûmatı olan kimseleri muayyen bir müddet içinde malûmatlarını bildirmek için usulü dairesinde ilân edilen bir tebliğ ile davet eder. Bu müddet birinci ilân tarihinden itibaren en aşağı bir senedir.

Talebin sükûtu

Madde: 33- Gaip olan kimse, ilan müddeti bitmeden meydana çıkar veya kendisinden haber alınır yahut öldüğü tarih tebeyyün ederse gaiplik talebi sakıt olur.

Hükmü

Madde: 34- İlan semeresiz kaldığı takdirde hâkim gaiplik kararını verir. Ölüme muallak haklar tıpkı gaibin ölümü tebeyyün etmiş gibi istimal olunur. Gaiplik kararı ölüm tehlikesi yahut son haber gününden itibaren hüküm ifade eder.

İkinci Fasl

Ahval-i Şahsiye Sicil Kayıtları

Sicil

Madde: 35- Ahval-i şahsiye, buna mahsus sicil kayıtları ile taayyün eder.

Bu sicilin nasıl tutulacağı ve kanunun emreylediği beyanların nasıl ve kimler tarafından yapılacağı nizamnamesine tabidir.

Memurlar

Madde: 36- Ahval-i şahsiye sicilleri, her halde devletçe mansup memurları tarafından tutulur. Ahval-i şahsiye kayıtlarını tutmak ve suretlerini vermek bu memurlara mahsustur.

Yabancı memleketlerdeki Türkiye mümessillerine, İcra Vekilleri Heyetince nüfus memurluğu salâhiyeti verilebilir.

Mesuliyet

Madde: 37- Ahval-i şahsiyeyi kayıtlı mükellef nüfus memurları, kendilerinin ve maiyetlerinin kusurlarından ileri gelen zarardan şahsen mesuldürler.

Tashih

Madde: 38- Hâkimin hükmü olmadıkça ahval-i şahsiye sicilinin hiçbir kaydı tashih edilemez.

Doğum sicili

Doğumun bildirilmesi

Madde: 39- Her doğum bir ay içinde nüfus memuruna bildirilir. Anası babası belli olmayan bir çocuk bulan kimse, çocuğu hükûmete teslim eder.

Tadile uğrayan kayıtlar

Madde: 40- Ahval-i şahsiyede vukua gelen değişmeler ezcümle evlenme haricinde doğan bir çocuğun babası tarafından tanınması, hâkimin babalığa hükmetmesi, nesebin

-6-

tashihi, evlatlık edinme veya bulunmuş bir çocuğun nesebi taayyün etmek hususlarından ileri gelen tebeddüller alakadarların talebi veya resmi bir işar üzerine sicilde ait olduğu künye kenarına yazılır.

Ölüm sicili Ölümün bildirilmesi	Madde: 41- Her ölüm ve bulunan her ölü, nihayet on gün içinde nüfus memuruna bildirilir.
Ölüsü bulunmayan	Madde: 42- Bir kimse ölümüne muhakkak nazarıyla bakılmayı icap edecek ahval içinde kaybolursa ölüsü bulunmamış bile olsa mahallinin en büyük mülkiye memurunun emriyle künyesine ölmüş kaydı düşürülebilir. Bununla beraber her alâkadar, kaybolan kimsenin ölü veya sağ olduğunun hâkim tarafından hükmedilmesini talep edebilir.
Gaiplik kararı	Madde: 43- Gaiplik kararı hâkimin işarı ile ölüm siciline kaydolunur.
Kayıtların tashihi	Madde: 44- Sicile düşürülen bir kaydın doğru olmadığı anlaşılmak veya hüviyeti meçhul diye kaydedilen bir kimsenin hüviyeti tayin olunmak veya gaiplik kararı feshedilmek sebepleri ile zaruri olan sicil tashihleri, künyesinin kenarına şerh verilmek suretiyle icra edilir.

İkinci Bap

Hükmi Şahıslar

Birinci Fasl

Umumi Ahkâm

Hükmi şahsiyet	Madde: 45- Başlı başına mevcudiyeti haiz olmak üzere teşekkül eden cemiyet ve şirketler ile kendilerine has bir mevcudiyeti ve muayyen bir gayesi bulunan müesseseler, sicillerine kayıtlarını icra
----------------	---

ettirmekle şahsiyet iktisap ederler.

Gayeleri kanun ve ahlâka mugayir olan cemiyet ve şirketler ve müesseseler şahsiyet iktisap edemez.

Medeni haklardan
istifade

Madde: 46- Hükmi şahıslar; cins, yaş, hısımlık gibi yaradılış icabı olarak ancak insana has olanlardan maada bütün hakları iktisap ve vecibeleri iltizam edebilirler.

-7-

Medeni hakları istimal
salahiyeti şartları

Madde: 47- Hükmi şahısların medeni hakları istimal salahiyeti, kanuna ve nizamnamelerine göre bu husus için muktezi uzuvlara malik olmalarıyla başlar.

İstimal tarzı

Madde: 48- Hükmi şahsın iradesi, uzuvları vasıtasıyla ifade olunur. Uzuvlar, hukuki tasarrufları veya diğer herhangi bir fiilleri ile hükmi şahsı, ilzam ederler. Uzuvların irtikâp ettiği kusurlar şahsen kendilerini dahi mesul kılar.

İkametgâh

Madde: 49- Hükmi şahsın ikametgâhı nizamnamesinde hilafına ahkâm bulunmadıkça muamelelerinin tedvir olunduğu mahaldir.

Şahsiyetin zevali
Malların tahsisi

Madde: 50- Zeval bulan hükmi şahsın malları kanunda, nizamnamesinde veya tesis senesinde hilâfına ahkam bulunmaz yahut salâhiyettar uzvu hilâfına karar vermiş olmazsa gayesinin taalluk ettiği hukuk-ı amme müesseselerine intikal eder. Bu malların evvelki cihet-i tahsisi mümkün mertebe muhafaza edilir. Gayesi kanuna veya adab-ı umumiyye mugayir olduğu için hâkim tarafından feshedilen hükmi

şahsiyetlerin malları, hilâfına dair olan şartlara bakılmaksızın hukuk-ı amme müessesesine intikal eder.

Tasfiye

Madde: 51- Hükmi şahsın malları kooperatif şirketlere tatbik edilen ahkama tevfikân tasfiye olunur.

Hukuk-ı amme
müesseselerine ve
şirketlere dair ahkâmın
mahfuziyeti

Madde: 52- Hukuk-ı amme müesseseleri, hukuk-ı amme kanunlarına tabidir. İktisadi bir gaye takip eden cemiyetler, şirketler hakkındaki ahkâma tabidir.

İkinci Fasl

Cemiyetler

Cemiyet nasıl teşekkül
eder?

Madde: 53- Siyasi, dini, ilmi, bedii, hayri cemiyetler ile eğlence ve idman cemiyetleri ve asıl gayesi iktisadi olmayan diğer cemiyetler; nizamnamelerinde cemiyet olarak teşekkül arzusunu izhar etmekle şahsiyet iktisap ederler.

Her cemiyetin bir nizamnamesi vardır. Bu nizamname, cemiyetin gayesi ve varidat membaları ve teşkilâtı hakkında lüzumu olan ahkâmı ihtiva eder

Tescil

Madde: 54- Nizamnamesi müessisleri tarafından kabul edilmiş ve idare heyetini teşkil etmiş olan her cemiyet, kendisini sicile kaydettirebilir.

Gayesine erişmek için ticari şekilde icra-yı sanat eden bir cemiyet kendisini sicile kaydettirmekle mükelleftir.

Kayıt talebine, nizamname ile idare heyetini teşkil edenlerin bir listesi raptedilir.

Şahsiyeti olmayan
cemiyetler

Madde: 55- Şahsiyet iktisap etmesi kanunen mümkün olmayan yahut henüz şahsiyet iktisap etmemiş bulunan bir cemiyet, adi şirket hükmündedir.

Cemiyet ile
nizamnamenin kanun ile
münasebeti

Madde: 56- Cemiyetin nizamnamesinde cemiyetin teşkilatına ve azasıyla münasebetine dair ahkâm yok ise aşağıdaki maddeler tatbik olunur.

Nizamname, kanunen tatbikleri mecburi olan kaidelerden ayrılamaz.

Teşkilat
Heyet-i umumiye davet

Madde: 57- Heyet-i umumiye cemiyetin en yüksek merciidir; idare heyetinin veya müdürünün daveti üzerine içtima eder. Davet, nizamname ile muayyen ahvalde yapılır. Bundan başka azadan beşte biri isterse, heyet-i umumiyenin behemehâl davet edilmesi kanunen lazım gelir.

Salahiyet

Madde: 58- Heyet-i umumiye, azanın kabul ve ihracı hakkında karar verir; idare heyetini intihap eder ve cemiyetin diğer bir uzvuna tevdi edilmemiş olan işleri tesviye eyler.

Heyet-i umumiye cemiyetin diğer uzuvlarını teftiş eder. Mukavele ile haiz oldukları haklara hâlel gelmeksizin onları her zaman azledebilir.

Muhik sebepler için azil salahiyeti heyet-i umumiyenin kanuni bir hakkıdır.

Kararlar

Madde: 59- Cemiyet, kararlarını heyet-i umumiye halinde verir.

Bütün azanın tahriren iltihak ettiği bir teklif heyet-i umumiye kararı

Şekli gibidir.

Rey hakkı ve ekseriyet Madde: 60- Cemiyetin her azası, heyet-i umumiyyede aynı rey hakkını haizdir. Kararlar hazır olan azanın ekseriyet-i ârâsıyla verilir.

Nizamname sarahaten müsait olmadıkça ruzname haricinde karar verilemez.

Rey hakkından mahrumiyet Madde: 61- Bir cemiyet azası kendisi veya karı ve kocası yahut usul ve fûruu ile cemiyet arasındaki bir işe veya davaya dair ittihazı lazım gelen kararlarda rey veremez.

İdare heyeti Madde: 62- İdare heyeti, cemiyetin işlerini görmek ve nizamnameye tevfikân onu temsil eylemek hak ve vazifesini haizdir.

Azalığa girmek ve çıkmak Madde: 63- Cemiyet her zaman yeni aza kabul edebilir. Her aza altı ay evvel istifa arzusunu bildirmek şartıyla cemiyetten çıkmak hakkını haizdir.

-9-

İştirak hissesi Madde: 64- İştirak hissesi cemiyetin nizamnamesiyle muayyendir. Nizamnamede tayin edilmemiş ise cemiyetin gayesi ve borçlarının tediyesi için muktezi masrafları cemiyet azası mütesaviyen verirler.

İhraç Madde: 65- Nizamname, azadan birinin cemiyetten çıkarılmasını mucip esbabı tayin edilebileceği gibi sebep beyan olunmaksızın ihraç müsaadesini dahi verebilir. Her iki takdirde ihraç aleyhine ikame-i dava

olunamaz.

Nizamnamede ihraca dair bir hüküm mevcut değil ise, ihraç ancak cemiyet kararıyla ve muhik sebeplere müsteniden olabilir.

Cemiyetten çıkmanın
veya çıkarılmanın
hükmü

Madde: 66- Cemiyetten çıkan veya çıkarılan aza cemiyetin mallarında bir gûnâ hak iddia edemez; azalıkta bulundukları müddete ait iştirak hissesini vermeye mecburdur.

Cemiyetin gayesini
vikaye

Madde: 67- Hiçbir aza, cemiyetin gayesini tebdil eden kararı kabule icbar edilemez.

Azanın hukukunu vikaye

Madde: 68- Azadan her biri kanuna veya cemiyetin nizamnamesine uygun olmayıp da kendi muvafakatine iktiran etmemiş bulunan bir karar aleyhine ona ıttıladan itibaren bir ay içinde mahkemeye müracaatla itiraz etmeye kanunen salâhiyettardır.

Fesih ve fesih kararı

Madde: 69- Cemiyet, kendisini feshe her zaman karar verebilir.

Bihakkın infisah

Madde: 70- Cemiyet, hal-i acze düşer veya idare heyetinin nizamnameye tevfikân teşkiline imkân kalmazsa, kendiliğinden münfesihi olur.

Hâkim tarafından fesih

Madde: 71- Bir cemiyetin gayesi kanuna yahut adab-ı umumiyyeye mugayir olursa müddeiumumilik makamının veya bir alakadarın talebi üzerine o cemiyet fesholunur.

Kaydın terkin

Madde: 72- Eğer cemiyet sicile kaydolunmuş ise fesih ve infisah keyfiyeti, idare heyeti yahut hâkim tarafından terkin-i kayıt için memuruna tebliğ olunur.

Üçüncü Fasl

Tesis

Tesis

Madde: 73- Tesis, bir malın muayyen bir maksada tahsisidir.

-10-

Tesisin Şekli

Madde: 74- Tesis resmi bir senetle yahut vasiyet tariki ile vücut bulur.

Tesisin mahkeme siciline kaydı, tesis senedi müeddasına ve tesisi teftiş kendisine ait olan makamın talimatına göre icra olunur.

Bu kayıt, tesisi idare edeceklerin isimlerini gösterir.

Varislerin ve
alacaklıların dava hakkı

Madde: 75- Hibede olduğu gibi tesis edenin varisleri ve alacakları tarafından tesise itiraz olunabilir.

Tesisin Şekli

Madde: 76- Tesis senedinde tesisin uzuvları ve suret-i idaresi gösterilir. Bunlar kâfi derecede gösterilmemiş olursa tesisi teftiş kendisine ait olan makam tarafından lazım gelen tedbirler yapılır.

Tesisi, gayesine göre teşkil etmek mümkün olamazsa tesis eden itiraz etmedikçe veya tesis senedinde hilâfına sarih bir hüküm bulunmadıkça tesisin malları teftiş makamı tarafından mümkün mertebe gayece aynı olan diğeri bir tesise tahsis ve teslim olunur.

Teftiş

Madde: 77- Tesis; gayesine göre devlet, vilâyet, belediye ve köyden hangisine taalluk ediyorsa onun teftişine tabidir.

Teftiş makamı, tesis mallarının gayesine muvafık surette sarfına nezaret eder.

Tadil

Teşkilatın tebdili

Madde: 78- İcra Vekilleri Heyeti, teftiş makamının teklifi üzerine tesisin idare heyetinin tahrirî mütalaasını aldıktan sonra mallarını muhafaza veya gayesini idame için katî ihtiyaç bulunduğu halde teşkilâtını tebdil edebilir.

Gayenin tebdili

Madde: 79- Tesisteki gayenin mahiyet ve şümulü, tesis ile tesis edenin arzusu arasındaki tevafuku açıktan açığa izale edecek derecede tebeddül etmiş olursa İcra Vekilleri Heyeti; teftiş makamının teklifi üzerine tesisin idare heyetinin tahrirî mütalaasını aldıktan sonra gayesini tebdil edebilir. Tesisin gayesini tehlikeye koyan vezaif ve şeraitin ilga veya tebdili dahi aynı ahkâma tabidir.

İnfisah ve hâkimin feshi

Madde: 80- Hukuk-ı amme ahkâmı mahfuz kalmak üzere aile tesisleri ve ibadete müteallik bir hizmetin ifası için münhasıran diyani olan tesisler teftiş ve murakabeye tabi değildir. Mezkûr tesislerin hukuk-ı hususiyeye müteallik ihtilâflarının merci-i halli, mahkemedir.

Gayesi gayrikabil-i husul bir hale gelen tesis, kendiliğinden münfesihi olur.

Gayesi kanuna yahut adab-ı umumiyyeye muhalif olduğu takdirde tesis, hâkim tarafından fesholunur.

Dava hakkı ve kaydın
terkini

Madde: 81- Tesisin feshini, teftiş makamı veya her alakadar talep edebilir. Fesih, terkin-i kayıt için memuruna tebliğ olunur.

İkinci Kitap

Aile Hukuku

Birinci Kısım

Karı ve Koca

Üçüncü Bap

Evlenme

Birinci Fasl

Nişanlanma

Nişanlanma

Madde: 82- Nişanlanma, evlenmek vadiyle olur.

Nişanlanma, kanuni mümessilleri tarafından muvafakat edilmedikçe küçük veya mahcuru ilzam etmez.

Hükümleri

Madde: 83- Kanun, imtina eden nişanlıyı evlenmeye icbar için dava

Evlenmek için dava
hakkının bulunmaması

hakkı vermez ve evlenmekten imtina halinde tazminat verilmesi şart kılınmış ise bu şart muteber değildir.

Nişanı bozmanın neticesi

Maddi tazminat

Madde: 84- Nişanlılardan biri, muhik bir sebep yok iken nişanı bozduğu veya tarafeynden birine atfedecek bir kusur yüzünden nişan bozulduğu takdirde taksiri olan taraf; diğer tarafa, ana ve babasına veya bu hususta onlar gibi hareket eden sair kimselere hüsnüniyet ile ve nikâhın icra olunacağı kanaati ile ihtiyar ettikleri masarife mukabil

münasip bir tazminat vermeye mecburdur.

Manevi tazminat

Madde: 85- Bir taraf kendi kusuru olmaksızın nişanın bozulmasından şahsen fahiş bir surette mutazarrır olmuş ise, hâkim onun zarar-ı manevisini telâfi için münasip bir tazminat hükmedebilir.

Manevi tazminat davası mirasçıya intikal etmez. Şu kadar ki miras açıldığı zaman iddia kabul edilmiş veya dava ikame olunmuş ise varislere intikal eder.

Hediyelerin iadesi

Madde: 86- Nişanlılardan her biri diğerine verdiği hediyeği geri isteyebilir.

Hediyeler aynen mevcut değilse bigayrihakkın mal edinmeye dair olan ahkâma tevfi kan tazmin olunur. Nişan, vefat sebebi ile bozulmuş ise istirdat davası asla yoktur.

-12-

Mürur-ı zaman

Madde: 87- Nişanlanmaktan mütevellit davalar, nişanın bozulduğu tarihten itibaren bir sene sonra sakıt olur.

İkinci Fasıl

Evlenmeye Ehliyet ve Mâniler

Ehliyet şartları

Yaş

Madde: 88- Erkek on sekiz ve kadın on yedi yaşını ikmal etmedikçe evlenemez.

Şu kadar ki, hâkim fevkalâde hallerde ve pek mühim bir sebebe mebni on beş yaşını ikmal etmiş olan erkek ve kadının evlenmesine

müsaade edebilir. Ana ve baba ve vasi de dinlenir.

Mümeyyiz

Madde: 89- Evlenmeye, yalnız mümeyyiz olanlar ehildir.

Akıl hastalıklarından birine müptela olan kimse asla evlenemez.

Kanuni mümessillerin

rızası

Küçükler hakkında

Madde: 90- Küçük, ana ve babasının veya vasisinin rızası olmadıkça evlenemez. Evlenmenin ilanı esnasında ana ve babadan yalnız biri velayeti haiz ise onun rızası kâfidir.

Mahcurlar hakkında

Madde: 91- Mahcur, vasisinin rızası olmadıkça evlenemez. Vasinin imtinaı takdirinde mahcur, mahkemeye müracaat edebilir.

Mâniler

Hısımlık

Madde: 92- Aşağıdaki kimseler arasında evlenmek memnudur:

1- Nesep, sahih olsun olmasın usul ve fûru arasında,

Ana baba bir veya baba bir yahut ana bir kardeşler arasında,

Bir kimse ile amca, dayı, hala ve teyzesi arasında

2- Sıhriyet hısımlığını tevlit etmiş olan evlenme feshedilmiş veya vefat yahut boşanma ile zail olmuş ise bile karı ile kocanın usul ve fûruu ve koca ile karının usul ve fûruu arasında,

3- Evlatlık ile evlatlık edinen ve bunlardan biriyle diğerinin koca veya karısı arasında.

Evvelki evlenme

Alehlitlak zevalinin ispatı

Madde: 93- Tekrar evlenmek isteyen kimse, vefat veya boşanma ile yahut butlan hükmü ile evliliğinin zail odlüğünü ispata mecburdur.

Gaiplik halinde

Madde: 94- Gaipliğe hükmolunan kimsenin kocası veya karısı; hâkim, evliliğinin feshine hükmetmedikçe evlenemez.

Gaibin karı veya kocası evliliğin feshini gaiplik davasıyla birlikte talep edebileceği gibi ayrıca da dava edebilir. Boşanma hakkındaki usul burada dahi caridir.

Müddetler

Kadın için

Madde: 95- Kocasının vefatı veya boşanma sebebiyle dul kalan yahut evliliğinin butlanına hükmedilen kadın; vefattan, boşanmadan veya butlan hükmünden itibaren üç yüz gün geçmedikçe tekrar evlenemez. Doğurmakla müddet biter.

Kadının gebe kalması mümkün olmadığı veya boşanma ile ayrılmış olan karı ve koca tekrar birbirleriyle evlenmek istedikleri takdirde hâkim, bu müddeti kısaltabilir.

Boşanan kadın için

Madde: 96- Boşanma ile birbirinden ayrılmış olan karı ve koca hâkim tarafından tayin olunan memnuiyet müddeti içinde tekrar evlenemez.

Karı ve koca birbirleriyle evlenmek isterler ise bu müddet hâkim tarafından kısaltılabilir.

Üçüncü Fasl

Evlenme İlanı ve Akdi

İlan

Evlenme kararını
beyanın tarzı

Madde: 97- Birbiriyle evlenecek erkek ve kadın evlenme kararlarını belediye reisine veya reisin evlenme işlerine memur ettiği belediye dairesindeki vekiline ve köylerde ihtiyar heyetine beyan edince bu karar ilan olunur. İlan müddeti on beş gündür.

Bu beyan, kendileri tarafından şifahen yapıldığı gibi imzaları

musaddak olmak şartıyla tahriren de olur.

İlan için müracaat eden evlenecek erkek ve kadından her biri, hüviyet cüzdanını ve iktiza ediyorsa ana ve baba veya vasilerinin tahrirî rızalarını ve karı veya kocanın vefat vesikasını yahut butlan ve boşanma ilamını belediye veya ihtiyar heyetine tevdi mecburdur.

Beyan ve ilanın mercii

Madde: 98- Beyan için, evlenecek erkeğin ikametgâhı belediyesine müracaat olunur.

Evlenecek erkek; ikametgâhı ecnebi memlekette olan bir Türk ise, beyan için sicilinde mukayyet bulunduğu ve bu kayıt yok ise pederinin mukayyet olduğu yerin belediyesine müracaat olunabilir.

İlan; hem tarafeynin ikametgâhlarında hem sicilinde mukayyet bulundukları ve bu kayıt yok ise pederlerinin mukayyet olduğu mahalde, belediyeler tarafından yapılır.

-14-

İlan talebinin reddi

Madde: 99- Beyan, usulü dairesinde yapılmaz veya evlenecek erkek ve kadından biri evlenmeye ehil olmazsa yahut evlenme için bir mâni bulunursa ilan talebi reddolunur.

İtiraz
İtiraz hakkı

Madde: 100- Alâkadar olan her kimse, evlenecek erkek ve kadından birinin evlenmeye ehil olmadığı veya evlenmek için kanuni bir mâni bulunduğu iddiasıyla ilan müddeti içinde evlenmenin akdine itiraz edebilir.

İtiraz, ilanı yapan belediyelerden herhangi birine tahriren vuku bulur. Ehliyetsizlik veya kanuni bir mâni bulunduğu iddiasına müstenit olmayan itirazlar, belediye reisi veya vekilince yahut ihtiyar heyetlerince

nazara alınmaz.

Resen itiraz

Madde: 101- Mutlak butlan sebeplerden birinin vücudu halinde, müddeiumumilik makamı evlenmenin akdine resen itiraz ile mükelleftir.

Usul-i muhakeme

İtirazın tebliği

Madde: 102- İlan talebi, kendisine vaki olan belediye reis veya vekili yahut ihtiyar heyeti; itirazı, ilan müddetinin hitamında evlenecek erkek ve kadından her birine derhal tebliğ eder. Bunlardan biri itirazın haksızlığını iddia ederse itiraz sahibi keyfiyetten hemen haberdar edilir.

Dava

Madde: 103- İtiraz sahibi itirazında ısrar ederse, ilan talebinin vaki olduğu mahal hâkimi huzurunda evlenmenin menini dava edebilir.

Müddetler

Madde: 104- İtiraz ve haksızlığını iddia hususlarıyla evlenmenin meni davasından her birinin müddeti on gündür.

Bu müddet; itiraz için ilan gününden, ve haksızlık iddiası için itirazın evlenecek erkek ve kadına tebliği gününden, ve evlenmenin meni davası için itiraz sahibinin haksızlık iddiasından haberdar eylediği günden itibaren başlar.

Evlenme akdi

Şartlar

Ahval-i şahsiye
memurları

Madde: 105- İlan talebi kendisine vaki olan belediyenin reisi yahut evlenme işlerine memur ettiği vekili veya ihtiyar heyeti itiraz eden bulunmazsa, evlenecek erkek ve kadının talebi ile evlenmeyi akit veya ilanın icra olunduğuna dair bir vesika itası ile mükelleftir.

Evlenmenin meni davası ikame edilmediği veya reddedildiği takdirde dahi hüküm böyledir. İlan vesikası evlenecekler vesika tarihinden itibaren altı ay içinde Türkiye'nin her tarafında belediye reislerinin yahut reislerin evlenme işlerine memur ettiği vekillerinin huzurunda evlenebilmek salahiyetini verir.

Memurun imtinaı

Madde: 106- Evlenmenin akdi için kendisine müracaat edilen belediye reisi yahut evlenme işlerine memur ettiği vekil veya ihtiyar heyeti, ilanın icrasına mâni bir sebep görürse akdi icradan imtina ile mükelleftir. Üzerinden altı ay geçen ilanın hükmü kalmaz.

Akdin ilansız icrası

Madde: 107- Evleneceklerden biri hasta olur ve kanuni müddetlere riayet halinde evlenmenin akdine imkân kalmamasından da korkulursa, belediyeye ve ihtiyar heyetine sulh mahkemesi tarafından müddetleri azaltmak hatta evlenmeyi ilansız akdetmek için müsaade olunabilir.

Evlenme merasimi

Aleniyet

Madde: 108- Evlenme; reşit iki şahit muvacehesinde belediye dairesinde veya heyet-i ihtiyariyede, belediye reisi veya reisin evlenme işlerine memur ettiği vekili veya muhtar tarafından alenen akdolunur. Evleneceklerden birinin belediye veya heyet-i ihtiyariyeye gelemeyecek derecede hastalığı tabip raporuyla tebeyyün ederse, evlenme başka bir yerde dahi akdolunabilir.

Merasimin şekli

Madde: 109- Evlendirmeye memur olanlar evleneceklerden her birine, birbirleriyle evlenmek isteyip istemediklerini sorar; muvafakat cevapları üzerine evlenmenin her ikisinin rızasıyla kanunen akdedilmiş olduğunu beyan eder.

Evlenme kâğıdı ve dini
merasim

Madde: 110- Evlendirme memuru, merasimin hitamı üzerine derhal karı ve kocaya bir evlenme kâğıdı verir. Evlenme kâğıdı ibraz edilmeden, evlenmenin dini merasimi yapılamaz. Bununla beraber evlenmenin

tamamiyeti dini merasimin icrasına mütevakıf değildir.

Nizamnameler

Madde: 111- İlan ve evlenme merasimine ve evlenme sicillerine dair ahkâm nizamname ile muayyendir.

Dördüncü Fasl

Batıl Olan Evlenmeler

Mutlak butlan sebepleri

Madde: 112- Aşağıdaki hallerde evlenme batıldır:

1- Karı kocadan biri evlenme merasiminin icrası zamanında evli ise.

2- Karı kocadan biri evlenme merasiminin icrası zamanında bir akıl hastalığı veya daimi bir sebep neticesi mümeyyiz değilse,

3- Karı koca arasında kanunen memnu bir derecede kan veya sıhriyet hısımlığı ve süt analığı ve kardeşliği varsa.

-16-

Dava hakkı

Madde: 113- Butlan davası müddeiumumi tarafından resen ikame olunur. Alakadarlardan her biri dahi butlan davasını ikame edebilir.

Dava hakkının tahdidi
veya nezi

Madde: 114- Zail olan bir evlenmenin butlanı resen dava olunamaz. Fakat alakadarlardan her biri butlanı hüküm altına aldirabilir.

Mümeyyiz olmamanın veya bir akıl hastalığı ile maluliyetin zevali halinde evlenmenin butlanı ancak karı veya koca tarafından dava olunabilir.

Evli iken yine evlenen bir kimsenin bu evlenmesine butlan hükmü verilmeden evvel, vefat vesair sebeplerle evvelki evlenme zail olmuş olur

ve yeni evlenmede de diğ er taraf h sn niyet sahibi bulunur ise butlana h kmolunamaz.

Nisbi butlan Kar� kocadan birinin dava hakkı, temyiz kudretinden mahrumiyet	Madde: 115- Evlenme merasiminin icrası zamanında geçici bir sebeple temyiz kudretinden mahrum bulunmuş olan kar� veya koca evlenmenin feshini dava edebilir.
--	--

Hata	Madde: 116- Aşağıdaki hallerde kar� kocadan biri evlenmenin feshini dava edebilir:
------	--

1- Evlenmeyi hi  istemediğı yahut kar  veya kocası olan  ah s ile evlenmeyi kastetmediğı halde hataen evlenmeye r zas  olduğunu beyan etmi  ise.

2- Kar  veya kocasında bulunmamas  onunla birlikte ya amayı kendisi i in  ekilmez bir hale koyacak derecede ehemmiyetli bir vas f hakkında hataya d  erek evlenmi  ise.

Hile	Madde: 117- Aşağıdaki hallerde kar� kocadan biri evlenmenin feshini dava edebilir:
------	--

1- Kar  veya koca diğ erinin namus ve haysiyeti hakkında gerek bizzat onun tarafından, gerek onun malumat  ile     nc  bir  ah s tarafından iğ al edilerek akde raz  olmu  ise.

2- Davacının veya neslinin sıhhati i in vahim bir tehlike arz eden bir hastalık kendisinde gizlenmi  ise.

Tehdit	Madde: 118- Kendisinin veya yak�n� olan bir kimsenin hayat ve sıhhat veya namusuna kar�� vahim ve o zamanda mevcut veya karib bir tehlike tehdidi altında evlenen kar� veya koca evlenmenin feshini dava edebilir.
--------	--

Mürur-ı zaman

Madde: 119- Fesih davası hak sahibinin fesih sebebine vukufu veya tehdidin zevali gününden itibaren altı ay ve her halde evlenmeden itibaren beş sene sonra mürur-ı zamana uğrar.

-17-

Ana ve baba veya
vasinin fesih davası

Madde: 120- Evlenmeleri, ana ve babalarının veya vasilerinin iznine mütevakıf olanlar bu izni almaksızın evlenirlerse ana ve baba veya vasi feshi dava edebilir.

Evlenmenin feshine hükmolunmazdan evvel karı koca, ana ve baba veya vasinin iznine muhtaç olmaktan kurtulur veya karı gebe kalırsa evlenme fesholunamaz.

Butlanı mucip olmayan
noksanlar

Madde: 121- Evlatlık edinme sebebiyle evlenmeleri kanunen memnu olan kimselerin, evlenmesi fesholunamaz.

Evlatlık rabıtası

Evlenme ile evlatlık hükmü kalmaz.

Müddetlere riayetsizlik

Madde: 122- Kanuni ve kazai müddetler içinde evlenmesi memnu olan kimsenin bu müddetler geçmezden evvel tekrar evlenmiş olması evlenmenin feshine sebep olamaz.

Şekil noksanı

Madde: 123- Belediye reisi veya vekili veya köylerde ihtiyar heyeti huzurunda akdedilmiş olan evlenme, kanuni şekillere riayet edilmemiş olması sebebi ile fesholunamaz.

Butlan kararı

Madde: 124- Evlenmenin butlanı, ancak hâkimin kararıyla hüküm ifade eder. Evlenme mutlak bir butlan ile malul olsa bile hâkimin kararına

kadar sahih bir evlenmenin bütün hükümlerini haizdir.

Butlan hükümleri

Çocuklar

Madde: 125- Feshine hükmolunan bir evlenmeden doğan çocukların nesebi, baba ve anaları hüsnüniyet sahibi olmasalar bile sahihtir.

Çocuklar ile ana ve baba arasındaki haklar ve vecibeler boşanma hükümlerine tabidir.

Karı, koca

Madde: 126- Hüsnüniyetle evlenen kadın, feshine hükmedilmiş olsa bile evlenme ile iktisap ettiği vaziyeti muhafaza eder; fakat evlenmeden evvelki aile ismini tekrar alır.

Karı koca emvalinin tasfiyesi karı veya koca tarafından talep olunan maddi veya manevi tazminat ve nafaka; boşanmadaki ahkâma tabidir.

Mirasçılarının hakkı

Madde: 127- Evlenmedeki fesih davası mirasçılara intikal etmez. Ancak ikame edilmiş davaya mirasçılar devam edebilirler.

Salahiyet ve usul-i
muhakeme

Madde: 128- Evliliğin feshi davasında salahiyet ve usul-i muhakeme boşanmadaki ahkâma tabidir.

-18-

Dördüncü Bap

Boşanma

Boşanma sebepleri

Zina

Madde: 129- Karı kocadan her biri diğerinin zina etmesi sebebiyle boşanma davasında bulunabilir.

Davaya hakkı olan karı veya kocanın boşanılma sebebine muttali

olduğu günden itibaren altı ay ve her halde zinanın vukuu tarihinden itibaren beş sene geçmesiyle boşanma davası sakıt olur.

Af halinde dava mesmu olmaz.

Cana kasıt, pek fena
muameleler

Madde: 130- Karı kocadan her biri, diğeri tarafından hayatına kasedilmesi veya kendisine pek fena muamelede bulunulması sebebiyle boşanma davası ikame edebilir.

Davaya hakkı olan karı veya kocanın boşanma sebebine muttali olduğu günden itibaren altı ay ve her halde mezkûr sebebin vukuundan beş sene geçmesiyle boşanma davası sakıt olur.

Af halinde dava mesmu olmaz.

Cürüm ve haysiyetsizlik

Madde: 131- Karı kocadan her biri, terzil edici bir cürüm işleyen yahut kendisiyle birlikte yaşamayı çekilmez bir hale koyacak derecede haysiyetsiz bir hayat süren diğeri aleyhine her zaman boşanma davası ikame edebilir.

Terk

Madde: 132- Karı kocadan biri evlenmenin kendisine tahmil ettiği vazifeleri ifa etmemek maksadıyla diğeri terk ettiği veya muhik bir sebep olmaksızın evine dönmediği takdirde ayrılık en az üç ay sürmüş ve devam etmekte bulunmuş ise diğeri boşanma davasında bulunabilir. Davaya hakkı olan tarafın talebi ile hâkim, diğer tarafa bir ay zarfında evine avdet etmesini ihtar eder. Bu ihtar icabında ilan tarikiyle yapılır. Şu kadar ki boşanma davasını ikame için muayyen müddetin ikinci ayı hitam bulmadıkça ihtar talebinde bulunulamaz ve ihtar vukuunda bir ay bitmeden dava ikame olunamaz.

Dimağ hastalığı

Madde: 133- Karı kocadan biri üç seneden beri devam eden bir akıl hastalığına duçar olup da bu hastalık müşterek hayatın devamını diğer taraf için çekilmez hale koymuş ve şifası kabil olmadığı dahi ehlihibre

tarafından tasdik edilmiş bulunursa o taraf her zaman boşanma davasında bulunabilir.

-19-

İmtizaçsızlık

Madde: 134- Aralarında müşterek hayatın çekilmez bir hale gelmesini mucip olacak derecede şiddetli bir geçimsizlik baş gösterdiği takdirde karı kocadan her biri boşanma davasında bulunabilir.

Eğer geçimsizlik, tarafeynden birine daha ziyade kabil-i isnat ise boşanma davasını ikame hakkı ancak diğer tarafa aittir.

Dava
Mevzuu

Madde: 135- Boşanma davasını ikameye hakkı olan taraf; dilerse boşanma, dilerse ayrılık isteyebilir.

Salahiyet

Madde: 136- Salahiyettar hâkim davacının ikametgâhı hâkimidir.

Muvakkat tedbirler

Madde: 137- Hâkim davanın ikamesini müteakip lazım gelen ve bilhassa kadının iskân ve infakına ve karı kocanın mali münasebetlerine ve çocukların muhafazasına müteallik muvakkat tedbirleri ittihaz eder.

Hüküm
Boşanma veya ayrılık

Madde: 138- Boşanma sebeplerinden biri sabit olunca hâkim, ya boşanma veya ayrılığa hüküm ile mükelleftir.

Dava yalnız ayrılığa dair ise boşanmaya hükmolunamaz.

Dava boşanmaya dair olup karı kocanın barışmaları ihtimali bulunduğu takdirde ayrılığa hükmedilebilir.

Ayrılık müddeti

Madde: 139- Ayrılığa, bir seneden üç seneye kadar bir müddet için

hükmedilir. Tayin olunan müddetin hitamında tefrik kendiliğinden nihayet bulur. Fakat karı koca bu müddet içinde barışmamışlarsa, tarafeynden her biri boşanma talebinde bulunabilir.

Ayrılığın hitamında
verilecek hüküm

Madde: 140- Ayrılık hükmünde, muayyen müddetin hitamında bu hükme esas olan hâdiseler münhasıran talibin aleyhine bulunmadıkça karı kocadan yalnız birisi tarafından talep edilmiş olsa bile, boşanmaya hükmedilir.

Bununla beraber diğer taraf müşterek hayata avdetten imtina ederse ayrılık hükmüne esas olan hâdiseler münhasıran talip aleyhine olsa bile, yine boşanmaya hükmolunur.

Hüküm, ayrılık davasının muhakemesi esnasında tahakkuk eden ve ayrılıktan sonra hâdis olan ahval nazara alınmak suretiyle verilir.

Boşanma ile ayrılan
kadının ahval-i şahsiyesi

Madde: 141- Boşanan kadın evlenme ile iktisap ettiği şeraiti muhafaza eder. Şu kadar ki evlenmeden evvel taşıdığı aile ismini tekrar alır. Eğer kadın evlenmenin hin-i akdinde dul idiyse kendi aile ismini taşımasına boşanma hükmü ile birlikte müsaade edilebilir.

[-20-]

Memnuiyet müddeti

Madde: 142- Boşanma hükmünde kabahatli olan tarafın yeniden evlenememesi için hâkim, bir seneden az ve iki seneden fazla olmamak üzere bir müddet tayin eder.

Hâkim tarafından hükmedilen ayrılığın müddeti buna mahsup edilir.

Boşanma halinde
tazminat

Madde: 143- Mevcut ve hatta muntazar bir menfaati boşanma yüzünden haleldar olan kabahatsiz karı veya kocanın kabahatli olan

Maddi ve manevi

taraftan münasip maddi bir tazminat talebine hakkı vardır.

Bundan başka boşanmaya sebebiyet vermiş olan hâdiseler kabahatsiz karı veya kocanın şahsi menfaatlerini ağır bir surette haleldar etmiş ise hâkim manevi tazminat namıyla muayyen bir meblâğ dahi hükmedebilir.

Nafaka

Madde: 144- Kabahatsiz olan karı yahut koca boşanma neticesi olarak büyük bir yoksulluğa düşerse diğeri boşanmaya sebebiyet vermemiş olsa dahi kudreti ile mütenasip bir surette bir sene müddetle nafaka itasına mahkûm edilebilir.

İrat

Madde: 145- Bir mukavele veya hüküm ile kendisine maddi ve manevi tazminat veya nafaka olarak bir irat tahsis edilmiş olan karı veya koca yeniden evlenirse bu irat kat' olunur. Yoksulluğu sebebiyle kendisine nafaka tayin edilmiş olan karı veya kocanın yoksulluğu zail olmuş veya hissölunacak derecede azalmış ise medyunun talebi üzerine nafaka kat' veya tenzil olunur. Medyunun mali kudreti nafaka miktarına nazaran azaldığı surette dahi aynı hüküm caridir.

Malların tasfiyesi

Boşanma halinde

Madde: 146- Karı koca, mallarının idaresi hakkında hangi usulü kabul etmiş olursa olsun boşanma vukuunda her biri kendi şahsi emvalini geri alır. Husule gelmiş olan ziyade, kabul ettikleri usulün ahkâmına tevfikân aralarında taksim olunur. Zuhur eden noksan, karısı tarafından sebebiyet verildiğini ispat etmedikçe kocaya aittir.

Boşanan karı koca, birbirinin kanuni varisi olamaz ve evlenme mukavelesi ile veya boşanmadan evvel yapılmış ölüme bağlı bir tasarruf ile temin olunan menfaatleri zayi eder.

Ayrılık halinde

Madde: 147- Ayrılık vukuunda hâkim ayrılığın müddetine, karı ve kocanın vaziyetlerine göre mallarının idaresi hakkında kabul ettikleri

usulün feshini veya ipkasını emreder. Fakat karı ve kocadan biri tarafından talep vukuunda hâkim mallarını ayırmakla mükelleftir.

-21-

Ana ve babanın hukuku
Hâkimin hakk-ı takdiri

Madde: 148- Boşanma veya ayrılık vukuunda hâkim ana ve babayı dinledikten sonra, hakk-ı velayetin istimaline ve ana baba ile çocuklar arasındaki şahsi münasebetlere dair iktiza eden tedbirleri ittihaz eyler.

Çocuk kendisine tevdi edilmemiş olan taraf, kudretine göre onun infak ve terbiye masraflarına iştirak ile mükelleftir; çocuk ile icab-ı hale muvafık surette şahsi münasebatta bulunmak hakkını da haizdir.

Yeni hadiseler

Madde: 149- Ana ve babanın başkasıyla evlenmesi, başka bir yere gitmesi, ölümü gibi bir halin tahaddüsünde hâkim resen veya ana ve babadan birinin talebi üzerine hâdisenin iktiza ettirdiği tedbirleri ittihaz eyler.

Boşanma ve usul-i
muhakemesi

Madde: 150- Boşanma ve ayrılık davalarında hâkim aşağıdaki kaidelere riayetle mükelleftir:

1- Hâkim, boşanma veya ayrılık için sebep gösterilen hâdiseleri mevcudiyetlerine vicdanen kani olmadıkça sabit addedemez,

2- Bu hâdiseler hakkında gerek resen gerek tarafeynin talebi ile yemin teklif olunamayacağı gibi yemin makamına kaim beyanatta bulunulması dahi istenilemez,

3- Tarafeynin bu bapta sebk edecek her türlü ikrarları dahi hâkimi takyit etmez,

4- Hâkim, beyyinatı serbestçe takdir eder,

5- Boşanma veya ayrılığın ferî hükümlerine dair tarafeynin arasında

akdedilen mukavelat hâkimin tasdikine iktiran etmedikçe muteber olmaz.

Beşinci Bap

Evlenmenin Umumi Hükümleri

Haklar ve vazifeler

Karı ve kocanın

Madde: 151- Evlenme merasiminin icrası ile evlilik birliği vücut bulur. Karı koca yekdiğerine karşı bu birliğin saadetini müttehiden temin ve çocukların iaşe ve terbiyesine beraberce ihtimam etmek hususlarını iltizam etmiş olurlar.

Karı koca, birbirine sadakat ve müzaheretle mükelleftir.

Kocanın

Madde: 152- Koca, birliğin reisidir.

Evin intihabı karı ve çocukların münasip veçhile iaşesi ona aittir.

Karının

Madde: 153- Karı, kocasının aile ismini taşır.

Kadın, müşterek saadeti temin hususunda gücü yettiği kadar kocasının muavin ve müşaviridir. Eve, kadın bakar.

[-22-]

Birliğin temsili

Koca tarafından

Madde: 154- Birliği, koca temsil eder. Mallarını idare hususunda karı koca hangi usulü kabul etmiş olursa olsun koca, tasarruflarından şahsan mesul olur.

Karı tarafından	Madde: 155- Evin daimi ihtiyaçları için koca gibi kadın dahi birliği temsil hakkını haizdir. Karının eşhas-ı salise tarafından malum olabilecek surette salahiyetini tecavüz etmeyen tasarruflarından, koca mesuldür.
Nez‘	Madde: 156- Karı, kanunen haiz olduğu temsil salahiyetini suiistimal eder yahut istimalden aciz olursa koca, bu salahiyeti kendisinden tamamen veya kısmen nez‘ edebilir. Bu nez‘, kâtibiadil marifetiyle ilan edilmedikçe hüsnüniyet sahibi eşhas-ı salise karşı hüküm ifade etmez.
Salahiyetin iadesi	Madde: 157- Hâkim, karının talebi üzerine nezin sebepsiz olduğunu ispat etmesi şartıyla salahiyetini iade eder. Nez‘ ilan edilmiş ise iade kararı dahi ilan olunur.
Salahiyetin tevsii	Madde: 158- Koca sarahaten veya zımnen izin vermedikçe karı, kanunen haiz olduğu temsil salahiyetini, tecavüz edemez.
Karının meslek veya sanatı	Madde: 159- Karı koca mallarını idare için hangi usulü kabul etmiş olursa olsun karı, kocanın sarahaten veya zımnen müsaadesi ile bir iş veya sanat ile iştigal edebilir. Kocanın izinden imtinai halinde karı kendisinin bir iş veya bir sanat ile iştigal etmesi birliğin veya bütün ailenin menfaati icabı olduğunu ispat ederse bu izin hâkim tarafından verilebilir. Koca, karısını bir iş veya sanat ile iştigalden menettiği takdirde keyfiyet kâtibiadil marifetiyle ilan edilmedikçe hüsnüniyet sahibi eşhas-ı saliseye karşı hüküm ifade etmez.
Husumet ehliyeti	Madde: 160- Karı ve koca, mallarını idare için hangi usulü kabul etmiş olursa olsun karı husumet ehliyetini haizdir. Şu kadar ki, emval-i şahsiyesi hakkında eşhas-ı salise ile mütehaddis davalarda karıyı, koca

temsil ile mükelleftir.

Birliğin sıyaneti

Madde: 161- Karı kocadan biri; aile vazifelerini ihmal eder yahut diğerini tehlikeye, hacalet veya zarara maruz bırakırsa müteessir olan taraf hâkimin müdahalesini talep edebilir.

-23-

Hâkim, kabahatli olan tarafa vazifelerini ihtar eder ve bu ihtar semeresiz kalırsa birliğin menafımı sıyaneten kanunda muayyen tedbirler ittihaz eyler.

Müşterek hayatın tatili

Madde: 162- Karı, kocadan her biri müşterek hayatın devamı yüzünden sıhhati, şöhreti veya işinin terakkisi ciddi surette tehlikeye düştüğü müddetçe ayrı bir mesken edinebilirler.

Boşanma veya ayrılık davası ikame edildikten sonra karı kocadan her biri dava devam ettikçe diğerinden ayrı yaşamak hakkını haizdir.

Karı kocadan biri talep eder ve ayrı yaşamak keyfiyeti haklı olursa hâkim hangisi tarafından diğerinin iaşesi için ne miktar muavenette bulunulacağını tayin eder.

Karı ve kocanın

Medyunlarına ait
tedbirler

Madde: 163- Koca, aile vazifelerini ihmal ederse karı kocanın mallarını idare hususunda kabul ettikleri usul ne olursa olsun hâkim, karı ve kocanın medyunlarına borçlarının tamamını veya bir kısmını karıya ödemelerini emreder.

Kazai tedbirlerin
müddeti

Madde: 164- Hâkim tarafından alınan tedbirler, sebeplerinin zevali halinde karı kocadan birinin talebi ile ref olunur.

Cebri icra
Umumi kaideler

Madde: 165- Karı koca evlenmenin devamı müddetince kanunen muayyen ahval haricinde yekdiğerine karşı cebri icra talebinde bulunamaz.

Kanunen cebri icra caiz olan ahvalde dahi karı kocadan birinin diğér taraf yüzünden uğradığı ziyan o taraf hakkında iflâs veya semeresiz kalan hacizde cari mahrumiyetleri müstelzim olmaz.

İstisnalar
Karı kocadan biri borçlu
ise

Madde: 166- Karı kocadan biri aleyhine bir şahs-ı salis tarafından icra takibatına başlanmış olursa diğeri kendi hakkından dolayı hacze veya iflas masasına iştirak edebilir.

Karı kocadan biri
alacaklı ise

Madde: 167- Karı veya kocadan biri haciz suretiyle takibata duçar olup da emvali düyununu ifaya kâfi gelmediği takdirde diğeriindeki alacakları muacceliyet kesb eder ve haczedilebilir.

Karı kocadan birinin iflası halinde diğeriindeki alacakları iflas masasına dâhil olur.

Mal ayrılığı ile iâşe
bedellerinin tahsili
halinde

Madde: 168- Kanuni veya kazai mal ayrılığının tenfizi için her zaman cebri icra talep olunabilir. Hâkim kararıyla karı kocadan birine iâşe için muayyen muavenet miktarının tahsili hakkında dahi bu hüküm tatbik olunur.

[-24-]

Karı koca arasındaki
hukuki muameleler ve
koca lehine icra olunun

Madde: 169- Karı koca arasında her nevi hukuki tasarruf caizdir. Karının şahsi mallarına veya mal ortaklığı usulüne tabi mallara dair karı koca arasındaki hukuki tasarruflar sulh hâkimi tarafından tasdik

muameleler olunmadıkça muteber olmaz.

Koca menfaatine olarak karı tarafından şahs-ı salise karşı iltizam olunan vecibeler için dahi hüküm böyledir.

Altıncı Bap

Birinci Fesıl

Esaslar

Karı Koca Mallarının İdaresi

Kanuni usul

Madde: 170- Karı koca, evlenme mukavelenamesi ile kanunda muayyen diğer usullerden birini kabul etmedikleri takdirde veya kabul edipte kanunda gösterilen sebeplerden birinin hudüsü halinde aralarında mal ayrılığı cereyan eder.

Akdi usul

Madde: 171- Evlenme mukavelesi evlenme merasiminden evvel veya sonra yapılabilir. Tarafeyn, mukavelelerinde bu kanunda gösterilen usullerden birini kabule mecburdurlar. Evlenmeden sonra yapılan mukavele karı kocanın malları üzerinde başkalarının haiz olduğu hakları ihlal edemez.

Tarafeynin ehliyeti

Madde: 172- Evlenme mukavelesini akit veya tadil yahut feshetmek isteyen kimsenin temyiz kudretini haiz olması şarttır. Küçük ile mahcurun kanuni mümessilleri tarafından mezun kılınmaları lazımdır.

Evlenme mukavelesinin
şekli

Madde: 173- Evlenme mukavelesinin akdi veya tadili ve feshi resmi şekilde olmak ve tarafeyn ile kanuni mümessilleri tarafından imza edilmek lazımdır.

Evliliğin devamı sırasında yapılan evlenme mukaveleleri

mahkemenin de tasvibine iktiran etmek lazımdır.

Evlenme mukavelesi, tesciline müteallik ahkâmlar dairesinde tarafeynden başkasına karşı müessir olur.

Akdi usulün
kendiliğinden mal
ayrılığına inkılabı

Madde: 174- Karı koca, mukavele ile başka bir usul kabul etmiş olsalar bile birinin iflasından müflisin veya diğer tarafın alacaklıları zarar gördükleri surette mal ayrılığı usulü tatbik olunur.

-25-

Akdi usulün hâkimin
hükmüyle mal ayrılığına
inkılabı

Madde: 175- Karı koca, mukavele ile başka bir usul kabul etmiş olsalar bile karının talebi üzerine aşağıdaki hallerde mal ayrılığına hükmolunur:

Karının talebi üzerine

- 1- Koca, karısının ve çocuklarının infak ve iaşesini ihmal ederse.
- 2- Karının şahsi malları için istediği teminatı vermezse.
- 3- Kocanın veya mal ortaklığı usulünde ortaklığın borç ödemekten aczi sabit olursa.

Kocanın talebi üzerine

Madde: 176- Karı koca, mukavele ile başka bir usul kabul etmiş olsalar bile kocanın talebi üzerine aşağıdaki hallerde mal ayrılığına hükmolunur:

- 1- Karının borcunu ödemekten aczi sabit olursa.
- 2- Ortaklığa veya birliğe giren mallar üzerinde koca tarafından yapılabilmesi kanuna veya akde göre kadının iznine bağlı olan tasarruflar için karı sebep olmaksızın muvafakatten imtina ederse.
- 3- Karı, şahsi malları için teminat isterse.

Dayinlerin talebi ile

Madde: 177- Karı kocadan biri aleyhinde yapılan hacizde zarar gören alacaklılarının talebi üzerine mal ayrılığına hükmolunur.

Mal ayrılığının mebdei

Madde: 178- İflasdan dolayı yapılan mal ayrılığı borç ödemekten aciz olmanın sübutuyla başlar ve iflas kararından sonra karı ve kocanın miras sebebiyle veya diğer bir suretle kazandıkları mallar ayrılık usulüne tabi olur.

Mahkemenin mal ayrılığına dair olan ilamının hükmü mal ayrılığının talep edildiği günden başlar.

İflas veya hüküm neticesi olan mal ayrılığı tescil edilmek üzere kâtibiadle doğrudan doğruya tebliğ olunur.

Mal ayrılığının hitamı

Madde: 179- İflas ile veya haciz halinde zarar dolayısıyla mal ayrılığı borçlu olan karı veya koca tarafından yalnız alacaklıların alakası kesilmekle nihayet bulmaz.

Şu kadar ki hâkim, karı kocadan birinin talebi üzerine kendilerinin tabi olduğu eski usulün iadesine karar verebilir ve bu karar tescil edilmek üzere kâtibiadle doğrudan doğruya tebliğ olunur.

Usulün tebeddülü

Alacaklıların haklarının
tesiri

Madde: 180- Karı koca arasında vuku bulan tasfiye muameleleri ve mevcut usuldeki tebeddüller karı veya kocadan birinin veya ortaklığın alacaklılarını, üzerlerinden haklarını alabilecekleri mallardan mahrum bırakamaz.

[-26-]

Bu kabil mallar kendisine geçen karı veya koca, alacaklıların alacaklarını şahsen ödemeye mecburdur.

Şu kadar ki kendisine geçen malların matluba kifayet etmediğini ispat ederse fazlasından berî olur.

Kocanın iflas masasına veya aleyhine yapılan hacze iştirakinden dolayı karının elde ettiği mal hakkında aynı zamanda kendisinin de alacaklısı olmadıkça kocanın alacaklıları dava edemezler.

Mal ayrılığı halinde
tasfiye

Madde: 181- Karı koca, mukavele ile başka bir usul kabul etmiş olup da evliliğin devamı esnasında akit veya diğer bir sebeple mal ayrılığı vukuunda alacaklıların hakları mahfuz kalmak şartıyla karı kocadan her biri kendi mallarını geri alır.

Mal ayrılığından evvel husule gelmiş olan ziyade, mevcut usule göre aralarında taksim olunur; vukua gelen noksan karısının sebebiyet verdiğini ispat etmedikçe kocaya aittir. Karı tasfiye sırasında kocanın tasarrufunda kalan malları için dahi teminat talep edebilir.

Mahfuz mallar
Tesis
Umumiyet itibariyle

Madde: 182- Karı koca arasında mal ortaklığı veya birliği cari olduğu takdirde her iki tarafın ortaklık veya birlikten hariç kalacak malları evlenme mukavelesi ile veya kanun ile ve şahs-ı salis tarafından yapılan teberrularda teberru edenin arzusu ile taayyün eder. Bu suretle hariç kalan mallara mahfuz mallar denir. Karı kocadan birinin mahfuz miras hissesi mahfuz malları arasına konulamaz.

Kanunun hükmü ile

Madde: 183- Aşağıdaki mallar kanunen mahfuz mallardandır:

- 1- Karı kocadan her birinin zati eşyası.
- 2- Karının iş veya sanatının icrasına yarayan malları.
- 3-Karının ev işleri haricindeki çalışmasının mahsulü.

Hükümleri

Madde: 184- Mahfuz mallar karının aile masraflarına iştiraki hususunda mal ayrılığı hükümlerine tabidir.

İspat

Madde: 185- Karı kocadan biri, bir malın mahfuz mallardan olduğunu iddia ettiği surette davasını ispata mecburdur.

-27-

İkinci Fasl

Mal Ayrılığı

Mülkiyet, idare, intifa hakları

Madde: 186- Karı kocadan her birinin bütün mallarının mülkiyet ve idare ve intifa haklarını muhafaza etmesine mal ayrılığı denir.

Karı, mallarının idaresini kocasına bırakmış olduğu takdirde evliliğin devamı müddetince hesap sormaktan vazgeçtiği ve mallarının bütün gelirini ev masrafına karşı kocasına bıraktığı farz olunur.

Karı, kocasına bıraktığı idare hakkını her zaman geri alabilir ve geri almak hakkını ıskat etmesi muteber de değildir.

Borçlar
Umumiyet itibariyle

Madde: 187- Mal ayrılığı usulünde koca, evlenmeden evvelki borçlarından ve evliliğin devamı sırasında gerek kendisi gerek evlilik birliğinin mümessili sıfatıyla edilen borçlardan şahsen mesuldür.

Karı, borcunu ödemekten aciz kalan kocası veya kendisi tarafından aile masrafları için edilen borçlardan mesuldür.

Haciz halinde

Madde: 188- Karı, mallarının idaresini kocasına bırakmış olsa bile ne kocasının iflasında ne de kocası aleyhinde konulan hacizde kendi alacaklarından dolayı hiç bir imtiyaz iddiasında bulunamaz.

Gelir ve kazanç

Madde: 189- Karı kocadan her birinin mallarının geliri ve kendi kazançları kendisine aittir.

Karı kocanın masrafa
iştiraki

Madde: 190- Koca, karısının münasip bir derecede aile masrafına iştirakini isteyebilir. İştirakin miktarında ihtilaf ederler ise her biri iştirak miktarının tespit edilmesini mahkemeden isteyebilir.

Karının bu suretle iştiraki kocanın hiç bir vakitte iade ve tazmin mükellefiyetini icap etmez.

Üçüncü Fasl

Mal Birliği

Mülkiyet

Madde: 191- Karı koca evlilik mukavelesiyle mal birliği usulünü kabul edebilirler. Bu usul kabul edildiği takdirde, evlilik mukavelesinde birliğe dâhil olmayacakları tasrih edilenler müstesna olmak üzere evlenme zamanında her birinin malik olduğu ve evliliğin

[-28-]

devamı sırasında iktisap eylediği bütün mallar birliğe dâhil olur.

Birliğe ithali caiz
olmayan mallar

Teberru tariki ile iktisap edilmiş olup da birlikten hariç kalması teberru edenin arzusu muktezası olan yahut kanunen mahfuz mallardan addedilen mallar birliğe ithal edilemez.

Karı kocanın şahsi
malları

Madde: 192- Birliğe dâhil olup da evlenme zamanında karının malı bulunan yahut evliliğin devamı sırasında miras veya ivazsız iktisap

tariklerinden biriyle kendisine intikal eden malların mülkiyeti karıya aittir. Bu mallara karının şahsi malları denir. Koca, kendi şahsi mallarının ve karının şahsi malları hariç olmak üzere birliğe dâhil diğer bütün malların mülkiyetine sahiptir. Mahfuz mallara müteallik ahkâm müstesna olmak üzere karısının geliri edası lazım olduğu tarihten ve şahsi mallarının tabii hasılatı toplandıkları zamandan itibaren kocasının mülkü olur.

Beyyineler

Madde: 193- Bir malın karının şahsi mallarından olduğunu iddia eden karı veya koca davasını ispata mecburdur. Evliliğin devamı sırasında karının şahsi mallarını istibdal suretiyle iktisap edilen mallar karının şahsi malı olur.

Müfredat defteri, şekli, kuvve-i isbatıyesi

Madde: 194- Karı ve koca, her zaman şahsi mallarının kâtiabadil marifetiyle bir defterinin yazılmasını isteyebilirler. Şahsi mallarının birliğe dâhil oldukları tarihten itibaren altı ay zarfında tutulmuş olan resmi defter, hilafı sabit olmadıkça muteberdir.

Kıymet takdirinin hükmü

Madde: 195- Tutulan defter, şahsi malların takdir olunan kıymetlerini de ihtiva ediyor ise bu mallarda veya kıymetlerinde vukua gelen zamanı mucip noksanların karı ve koca arasında karşılıklı tanziminde bu kıymetler esas tutulur.

İdare ve intifa Tasarruf salahiyeti

Madde: 196- Birliğe giren malları koca idare eder ve idare masrafı kendisine ait olur.

İdare

Karı ancak evlilik birliğini temsildeki salahiyeti nispetinde idare hakkını haizdir.

İntifa

Madde: 197- Koca, karısının şahsi mallarından intifa hakkını haiz ve bu cihetten aynıyla bir intifa hakkı sahibi gibi mesuldür.

Resmi müfredat defteri ile kıymet takdir edilmiş olması bu mesuliyeti artırmaz.

Karının parası, misliyattan olan diğer malları ve hâmile muharrer esham ve senedat kocanın mülkiyetine geçer ve koca bunların kıymetini medyun olur.

-29-

Birliğe dâhil mallarda
tasarruf hakkı

Kocanın

Madde: 198- Koca kendi mülkiyetine geçmemiş olan karıya ait şahsi mallarda alelade idari muamelat müstesna olmak üzere karısının rızası olmaksızın tasarruf edemez. Şu kadar ki rızanın verilmediğini bilenler veya bilmesi lazım gelenler yahut kadına aidiyetini herkesin anlayabileceği mallar üzerinde vaki tasarrufta alakadar olanlar müstesna olmak üzere bu rıza şahs-ı salisler lehine mevcut addolunur.

Kadının
Umumiyet itibariyle

Madde: 199- Karı birliği temsildeki salahiyeti nispetinde birliğe dâhil olan mallarda tasarruf edebilir.

Mirasın reddi

Madde: 200- Kadın, bir mirası ancak kocanın rızasıyla reddedebilir. Koca, razı olmazsa karı sulh mahkemesine müracaat edebilir.

Karıya teminat itası

Madde: 201- Koca, karısının şahsi mallarının ne halde bulunduğu dair kendisinden her zaman isteyebileceği izahatı vermekle mükelleftir.

Karı bu mallar hakkında her zaman kocasından teminat talep edebilir.

Kocanın borcunu ödemekten aczi tahakkuk eder veya iflasına hükmolunursa aczin tahakkuku veya hükmün suduru tarihinden evvelki altı ay içinde karıya verilen teminatın iptali dayinler tarafından talep

olunabilir.

Borçlar

Madde: 202- Koca, âtideki borçlardan mesuldür:

1- Kendisinin evlenmeden evvelki borçlarından.

2- Kendisinin, evliliğin devamı sırasındaki borçlarından.

3- Karı tarafından evlilik birliğinin mümessili sıfatı ile edilen borçlardan.

Karının mesuliyeti

Bütün emvaliyle

Madde: 203- Mal birliği usulünün kocaya verdiği haklar nazarıtibara alınmaksızın karı atideki borçlardan bütün mallarıyla mesuldür:

1- Kendisinin evlenmeden evvelki borçlarından.

2- Kocasının rızasıyla ettiği borçlar ile kocası lehinde sulh hâkiminin tasvibi ile ettiği borçlardan.

3- Meslek veya sanatın mutat üzere icrasından mütevellit borçlardan.

4- Kendisine isabet etmiş bir mirasa terettüp eden borçlardan.

5 - Haksız fiillerinden mütevellit borçlardan.

Karı müşterek aile masrafları için kocası veya kendisi tarafından edilen borçlardan ancak kocanın borcunu ödemekten aczi halinde mesul olur.

[-30-]

Mahfuz mallarıyla

Madde: 204- Karı, evliliğin devamı sırasında ve evliliğin zevalinden sonra âtideki borçlardan ancak mahfuz mallarının kıymeti nispetinde mesuldür:

1- Yalnız mahfuz mallarından mesul olmak üzere ettiği borçlardan.

2- Kocasının rızası olmaksızın ettiği borçlardan.

3- Birliği temsil hususundaki salahiyetini tecavüz ederek ettiği borçlardan.

Bigayrihakkın mal edinmeden mütevellit dava hakkı mahfuzdur.

Alınanı nakden yerine
koymak mükellefiyeti
İsteme zamanı

Madde: 205- Karı kocadan birinin şahsi mallarına terettüp eden her hangi bir borç değerinin şahsi mallarıyla ödenmiş olduğu takdirde bu suretle alınan miktar yerine konur.

Alınan miktarın yerine konulması kanunen muayyen müstesnalardan maada ahvalde ancak mal birliğinin hitamından sonra talep edilebilir.

Karının mahfuz mallarına terettüp eden borçlar mal birliğine dâhil mallar üzerinden veya mal birliğine dâhil mallara terettüp eden borçlar, koca veya karının mahfuz malları üzerinden ödendiği takdirde alınan miktarın yerine konulması talebi evliliğin devamı esnasında dahi kabildir.

Kocanın iflası ve
mallarının haczi
Karının hakkı

Madde: 206- Kocanın iflası veya mallarının haczi halinde karı iflas masasına veya hacze iştirak ederek kendi şahsi mallarında veya kıymetlerinde vukua gelen zamanı mucip noksanların nakden yerine konmasını talep edebilir. Kocanın karısındaki alacakları karının matlubundan tenzil edilir.

Karı, şahsi mallarından aynen mevcut olanları malın sıfatıyla istirdat eder.

İmtiyaz

Madde: 207- Şahsi mallarının yarısını elde edemeyen veya yarısı derecesinde teminata sahip olmayan karı bu yarıdan noksan kalan miktar nispetinde mümtazdır.

Bu imtiyazın âhara devri ve imtiyazdan bazı alacaklılar lehine

feragat batıldır.

Mal birliğinin hitamı
Kadının vefatı sebebiyle

Madde: 208- Karının vefatında şahsi malları kocanın miras hakkı mahfuz olmak üzere mirasçılara intikal eder.

Koca, karısının şahsi mallarında vuku bulmuş olan zamanı mucip noksanları, karısındaki alacaklarının mahsubunu icra ettikten sonra mirasçılara ödemekle mükelleftir.

Karı kocanın vefatı
sebebiyle

Madde: 209- Kocanın vefatında karı mevcut şahsi mallarını istirdat

-31-

eder. Vukua gelmiş olan zamanı mucip noksanları mirasçılara tazmin ettirir.

Ziyade ve noksan

Madde: 210- Tarafeyn, şahsi mallarının tefrikinden sonra fazla bir şey kalırsa bu ziyadenin üçte biri karıya veya fûruuna ve mütebaki dahi koca veya mirasçılara ait olur.

Birliğe dâhil olan mallarda vukua gelen noksan karı tarafından sebebiyet verildiği ispat edilmedikçe koca veya mirasçılara ait olur.

Evlenme mukavelenamesinde ziyade ve noksan hakkında başka bir taksim sureti kabul olunabilir.

Dördüncü Fasl

Mal Ortaklığı

Mal ortaklığı	Madde: 211- Karı koca evlenme mukavelesiyle mal ortaklığı usulünü kabul edebilirler.
Ortaklığa girmesi caiz olmayan mallar	Bu usulde karı ve koca mal ortaklığına giren mallara ve gelirlere şayan sahip olur ve hiç biri hissesinde müstakillen tasarruf edemez.
Umumi iştirak	Teberru tarikiyle iktisap edilmiş olup da mal ortaklığından hariç kalması teberru edenin arzusu muktezası olan yahut kanunen mahfuz mallardan addedilen mallar ortaklığa ithal edilemez.
Ortaklığa giren mallar	Karı kocanın bütün mallarına ve gelirlerine şamil olan mal ortaklığı usulüne umumi mal ortaklığı usulü denilir.
	Bir malın ortaklığa dâhil olmadığını iddia eden karı veya koca davasını ispata mecburdur.
İdare ve tasarruf	Madde: 212- Mal ortaklığına giren malların idaresi kocaya aittir.
İdare	İdare masrafı bu mallardan ödenir. Karı evlilik birliğini temsildeki salahiyeti nispetinde idare hakkını haizdir.
Mal ortaklığında tasarruf	Madde: 213- Karı ve koca, alelade idari muamelat müstesna olmak üzere ortaklığa giren mallar üzerinde ancak müştereken veya yekdiğerinin rızası ile tasarruf edebilir. Şu kadar ki rızanın verilmediğini bilenler veya bilmesi lazım gelenler yahut ortaklığa dâhil olduğu herkesin anlayabileceği mallar üzerinde vaki tasarrufta alakadar olanlar müstesna olmak üzere bu rıza, şahs-ı salis lehine mevcut addolunur.
Miras reddi	Madde: 214- Karı kocadan biri evliliğin devamı sırasında diğlerinin rızası olmaksızın bir mirası reddedemez. Bu rıza kendisine verilmeyen taraf sulh hâkimine müracaat edebilir.

Borçlar Kocanın mesuliyeti	Madde: 215- Koca aşağıdaki borçlardan gerek şahsen gerek ortaklığa giren mallar ile mesuldür: 1- Karı kocanın evlenmeden evvelki borçlarından. 2- Karı tarafından birlik mümessili sıfatı ile edilen borçlardan. 3- Evliliğin devamı sırasında kendisi tarafından edilen borçlarla karı tarafından ortaklığa ait olmak üzere edilen sair bütün borçlardan.
Karının mesuliyeti Kendi malları ve mal ortaklığına giren mallar ile	Madde: 216- Karı, aşağıdaki borçlardan gerek şahsen gerek ortaklığa giren mallar ile mesuldür: 1- Evlenmeden evvelki borçlardan. 2- Kocanın rızasıyla ettiği borçlarla kocası lehine sulh hâkiminin tasvibi ile ettiği borçlardan. 3- Meslek veya sanatının mutat üzere icrasından mütevellit borçlardan. 4- Kendisine isabet etmiş bir mirasa terettüp eden borçlardan. 5- Haksız fiillerden mütevellit borçlardan. Karı, müşterek aile masrafları için kocası veya kendisi tarafından edilen borçlardan ancak ortaklık malları bunları ödemeye kâfi gelmediği takdirde mesul olur. Karı ortaklığa giren mallara müterettip diğer borçlardan şahsen mesul değildir.
Mahfuz mallarıyla	Madde: 217- Karı, evliliğin devamı esnasında ve evliliğin zevalinden sonra âtideki borçlardan ancak mahfuz malların kıymeti nispetinde mesul olur: 1- Yalnız mahfuz mallarından mesul olmak üzere ettiği borçlardan. 2- Kocasının rızası olmaksızın ettiği borçlardan.

3- Birliği temsildeki salahiyetini tecavüz ederek yaptığı borçlardan,
Bigayrihakkın mal edinmeden mütevellit dava hakkı mahfuzdur.

İcra takibatı

Madde: 218- Ortaklığa terettüp eden borçlardan dolayı ortaklığın devamı esnasında yapılacak her türlü icra takibatı kocaya karşı vuku bulmak lazımdır.

Alınanı nakden yerine
koyma mükellefiyeti

Madde: 219- Mal ortaklığına terettüp eden bir borcu ödemek için bu mallardan alınan meblağın yerine konmasını karı koca yekdiğerinden hiç bir zaman talep edemez.

Mal ortaklığına terettüp eden bir borcun mahfuz mallardan veya mahfuz mallara terettüp eden borcun ortaklık mallarından ödenmesi halinde, alınan paranın yerine konması evliliğin devamı esnasında dahi istenebilir.

-33-

Karının alacağı

Madde: 220- Karı, kocanın iflâsında veya ortaklık malları üzerine haciz vazedildiği takdirde; şahsi mallarının nakden balığ olduğu miktarı isteyebilir.

Karının bu alacağının, yarısı mümtazdır.

Bu imtiyazın, başkasına devri ve imtiyazdan bazı alacaklılar lehine feragat, batıldır.

Mal ortaklığının hitamı

Kanuni taksim

Madde: 221- Karı kocadan birinin vefatında, ortaklık mallarının yarısı, hayatta kalan karı veya kocaya intikal eder. Diğer yarısı, hayatta kalan karı veya kocanın miras hakları baki olmak üzere, ölenin mirasçılarına geçer.

Hayatta kalıp da mirastan mahrum bulunan karı veya kocanın, ortaklık mallarından iddia edebileceği hak; boşanma halinde haiz olduğu hakları tecavüz edemez.

Mukavele mucibince
taksim

Madde: 222- Karı koca evlilik mukavelesinde, yarı yarıya taksim yerine, başka bir taksim tarzı kabul edebilirler. Diğerinden evvel vefat eden karı veya kocanın fûruu, hîn-i vefatta mevcut ortaklık mallarının dörtte birinden hiçbir veçhile mahrum edilemez.

Karı ve kocadan hal-i
hayatta kalanın
mesuliyeti

Madde: 223- Karısının vefatından sonra hayatta kalan koca, ortaklık mallarına terettüp eden borçlardan şahsen mesul kalır.

Kocasının vefatında hayatta kalan karı, ortaklık mallarındaki hissesini reddetmekle ortaklık mallarına terettüp edip de şahsen dahi mesul olmadığı ortaklık borçlarından, berî olur. Kabul halinde, karı mesul olmakla beraber aldığı malların alacaklılara tediye kâfi gelmediğini ispat ettiği nispette mesuliyetten, berî olabilir.

Şahsi malların tahsisi

Madde: 224- Hayatta kalan karı veya koca, kendi tarafından ortaklığa ithal edilen malların mahsubu hissesinden icra edilmek üzere, kendisine tahsisini isteyebilir.

Ortaklığın uzatılması

Madde: 225- Hayatta kalan karı veya koca, müteveffadan olan çocuklarıyla birlikte ortaklığa devam edebilir. Çocuklar, küçük iseler ortaklığın devamı için sulh hâkiminin tasvibi lazımdır. Ortaklığın devamı halinde miras hakları, ortaklığın hitamına kadar kullanılamaz.

Uzatılan ortaklık malları

Madde: 226- Uzatılan ortaklık, esasen ortaklığa dâhil mallardan başka; mahfuz malları müstesna olmak üzere, tarafeynin gelir ve kazançlarını dahi ihtiva eder.

Uzatılan ortaklık sırasında hayatta kalan karı veya kocaya veya çocuklara, miras veya ivazsız iktisap tariklerinden biriyle intikal eden mallar; hilâfına bir hüküm bulunmadıkça, mahfuz mallardan addolunur.

Ortaklık azası arasında dahi, karı koca arasındaki ahkam dairesinde cebri icra, caiz değildir.

İdare ve temsil

Madde: 227- Uzatılan ortaklık, çocuklar küçük ise hayatta kalan karı veya koca tarafından idare ve temsil olunur; çocuklar reşit ise hilâfına mukavele yapılabilir.

Ortaklığın alakadarlar tarafından feshi

Madde: 228- Hayatta kalan karı veya koca, uzatılan ortaklığı her zaman feshedebilir.

Reşit olan çocuklar dahi münferiden veya cümlesi birlikte her zaman ortaklıktan çıkabilir. Ortaklıktan çıkmak salahiyeti, küçük çocuklar namına sulh hâkimi tarafından istimal olunur.

Kendiliğinden infisah

Madde: 229- Uzatılan ortaklık aşağıdaki hallerde kendiliğinden bozulur:

1 - Hayatta kalan karı veya kocanın ölümü veya evlenmesi ile.

2- Hayatta kalan karı veya kocanın veya çocukların iflası ile.

Çocuklardan yalnız birinin iflası halinde diğer alakadarlar onun ortaklıktan çıkarılmasını isteyebilirler.

Babanın iflası veya ortaklık malları üzerine haciz vazı halinde, çocuklar, ölmüş olan analarının hakkını istimal edebilirler.

Hâkimin kararıyla fesih Madde: 230- Karı veya koca yahut çocuklardan biri aleyhine konulan hacizde, zarara uğrayan alacaklı, hâkimden ortaklığın feshine karar verilmesini isteyebilir. Talep, çocuklardan birinin alacaklısı tarafından vaki olduğu takdirde diğer alakadarlar o çocuğun ortaklıktan çıkarılmasını isteyebilirler.

Bir çocuğun evlenmesi veya vefatı sebebi ile fesih Madde: 231- Çocuklardan biri evlenirse, diğer alakadarlar onun ortaklıktan çıkarılmasını isteyebilirler.

Çocuklardan biri vefat ederse, diğer alakadarlar onun fûruunun ortaklıktan çıkarılmasını isteyebilirler. Fûruu olmaksızın vefat eden çocuğun hissesi, ortaklıkta dâhil olmayan mirasçılarının hakları mahfuz kalmak şartıyla, ortaklık malları arasında kalır.

Taksim veya tasfiye Madde: 232- Temdit olunan ortaklığın hitamı veya çocuklardan birinin

-35-

ortaklıktan çıkarılması hallerinde taksim veya çıkarılan çocuğun haklarının tasfiyesi, ortaklığın hitamı veya çocuğun çıkarıldığı anda mevcut olan mallar üzerinden icra olunur.

Hayatta kalan karı veya koca, çocukların hissesi üzerinde miras haklarını muhafaza eder. Tasfiye ve taksim, münasip olmayan bir zamanda yapılamaz.

Mahdut ortaklık Madde: 233- Karı koca, evlenme mukavelesiyle bazı malların bilhassa gayrimenkullerin ortaklıktan çıkarılmasını şart ederek mahdut bir mal ortaklığı usulü kabul edebilirler.

Müktesep mallara
münhasır ortaklık

Madde: 234- Karı koca, ortaklığı dâhil olacak malların; yalnız evliliğin devamı esnasında tarafeyn şahsi mallarının ve bunlardan birinin istibdali suretiyle elde edecekleri malların hasılatıyla kocanın yine evliliğin devamı esnasında ivazsız olmayan her türlü kazancından ve kadının kanunen mahfuz mallarından bulunmayan bu kabil kazançlarından teşekkül etmesini, evlenme mukavelelerinde, kabul edebilirler. Bu mallara müktesep mallar denir.

Taksim

Madde: 235- Mahdut ortaklığın hitamında ortaklık mallarında husule gelmiş bir ziyade var ise, bu ziyade, karı koca veya mirasçıları arasında yarı yarıya taksim olunur. Noksan vukua geldiğinde, karı tarafından sebebiyet verildiği ispat edilmedikçe koca veya mirasçılarına ait olur. Evlenme mukavelesinde, ziyade veya noksan hakkında başka bir taksim sureti kabul olunabilir.

Cihaz usulü

Madde: 236- Karı koca, evlenme mukavelesiyle, cihaz usulünü kabul edebilirler. Bu usul karının kendi mallarının bir kısmını aile masrafına medar olmak üzere kocasına terk etmesinden ibarettir.

Cihaz olarak karının kocasına terk ettiği malların mal ortaklığı usulüne göre müşterek mal olacağı veya koca cihazın mülkiyetine dahi müstakil olarak malik bulunacağı evlenme mukavelesinde tasrih edilmiş olmadıkça cihaz ittihaz olunan mallar hakkında, mal birliği usulünde karının şahsi mallarının tabi olduğu hükümler cari olur.

Beşinci Fası

Karı Kocanın Malları Hakkındaki Usule Dair Sicil

[-36-]

müteallik mahkeme kararıyla ortaklık mallarına veya karının şahsi mallarına dair aralarında yapacakları mukaveleler kâtibiadle tescil ve ilan ettirilmiş olmadıkça şahs-ı salise karşı hüküm ifade etmez. Bu hususta karı kocanın mirasçıları şahs-ı salisten madut değildir.

Tescilin mevzuu

Madde: 238- Evlenme mukavelesinin muhtevi olduğu maddelerden, şahs-ı salise karşı hüküm ifade etmesi karı koca için mültezem olanları, tescil olunur.

Kanun hilafını emretmiş veya evlenme mukavelenamesinde mukavelenin tescil edilmemesi sarahaten kabul edilmiş olmadıkça, karı kocadan her biri, tescili isteyebilirler.

Mahal

Madde: 239- Tescil kocanın ikametgâhı kâtibiadilligince icra edilir.

Koca, ikametgâhını tebdil ettiği takdirde, tebdilden itibaren üç ay zarfında, bu yeni ikametgâhta dahi tescilin tecdidı lazımdır.

İkametgâhın tebeddülünden itibaren üç ay geçince, eski tescilin hükmü kalmaz.

Sicilin tutulması

Madde: 240- Kâtibiadil, evlenme mukavelelerini ve karı koca mallarının idaresine taalluku olup tescili lazım gelen kanunen muayyen kararları ve mukaveleleri hususi bir sicile kayıt ile mükelleftir. Bu sicil, aleni olup herkes kendisine muktezi kayıtların musaddak bir suretini meccanen isteyebilir. Evlenme mukavelesinin ilanında yalnız, karı kocanın kabul ettikleri usulün, hangi usul olduğunu, beyan ile iktifa

olunur.

İkinci Kısım

Hısımlar

Yedinci Bap

Nesebi Sahih Çocuklar

Birinci Fasl

Nesebin Sıhhati

Nesebin sıhhatinde
karine

Madde: 241- Evlilik mevcut iken veya zevalden itibaren üç yüz gün içinde doğan çocuğun babası, kocadır. Bu müddet geçtikten sonra, asıl olan, doğan çocuğun nesebi sahih addolunmamaktır.

-37-

Nesebi ret
Koca tarafından
Müddet

Madde: 242- Koca, doğduğuna muttali olduğu günden itibaren bir ay içinde çocuğu reddedebilir. Ret davası, çocuk ile anası aleyhine ikame olunur.

Evlilik mevcut iken
doğan çocuk

Madde: 243- Koca, evlendikten en az yüz seksen gün sonra doğan çocuğun kendisinden olması doğan çocuk ihtimali bulunmadığını ispat etmedikçe çocuğu reddedemez.

Evlenmeden evvel veya
ayrılıktan sonra ana
rahmine düşen çocuk

Madde: 244- Çocuğun evlenme akdinden itibaren yüz seksen günden az bir müddette doğduğu yahut kadının gebe kaldığı zamanda kocasından ayrılığına hükmedilmiş olduğu tebeyyün ederse; koca, ret davasında başka beyyine ikamesine mecbur değildir.

Şu kadar ki, kadının gebe kaldığı zaman kocasıyla birlikte ikametinin tahakkuku halinde, asıl olan, yine nesebin sıhhatidir.

Diğer alakadarlar

Madde: 245- Ret müddetinin mürurundan evvel kocanın vefat etmesi veya temyiz kudretinden mahrum olması yahut bulunduğu yerin bilinmemesi veya herhangi bir sebepten dolayı çocuğun doğumundan haberdar edilememesi halinde, çocukla birlikte mirasçı veya çocuk sebebi ile mirastan mahrum olanlar, doğuma ittılaları tarihinden itibaren bir ay içinde ret davasını ikame edebilirler.

Kadın, evlenmeden evvel gebe kaldığı takdirde; koca tanımış olsa bile müddeiumumi, onun babası olması ihtimali bulunmadığını dava ve ispat edebilir.

Ret hakkının sükûtu

Madde: 246- Koca, sarahaten veya delaleten çocuğu tanıdıktan yahut bu bapta muayyen müddet geçtikten sonra, ret davası edemez. Şu kadar ki çocuğu tanımak veya müddetinde reddetmemek hususunda iğfal olunduğunu iddia ve ispat edebilir.

Bu hallerde, iğfale ittıla tarihinden itibaren ret için, yeniden bir aylık müddet başlar.

Kezalik ret davasının müddeti içinde ikame edilmemesi muhik bir sebepten ileri gelmiş ise müddetin geçmesine bakılmaksızın dava mesmu olur.

İkinci Fasl

Nesebin Tashihi

Evlenme ile tashih
Şartları

Madde: 247- Evlilik haricinde doğan çocukların nesebi, ana babanın birbirleriyle evlenmesiyle, kendiliğinden sahih olur.

[-38-]

Beyan

Madde: 248- Ana baba, doğan çocuklarını ikametgâhlarının bulunduğu veya evlendikleri mahal nüfus memuruna ihbara mecburdur. Bu ihbar, akit ile birlikte veya hemen akitten sonra yapılır, İhbarın yapılmaması nesebin sahih olmasına mâni değildir.

Hâkimin hükmü ile
Şartları

Madde: 249- Birbirleriyle evlenmeyi vadedip de birinin vefatı veya evlenene ehliyetinin zevali sebebiyle evlenemeyen ana babadan doğan çocukların nesebi, diğerinin talebi veya çocuğun müracaatı üzerine, hâkim tarafından tashih olunur. Ancak çocuk reşit ise tashih talebi rızası alınmadıkça mesmu olmaz. Çocuğun vefatından sonra müracaat hakkı, fûruuna intikal eder.

Salahiyet

Madde: 250- Nesebin tashihi için salahiyettar olan hâkim, davacının ikametgâhı hâkimidir.

Hâkim, tashih talebini hukuk-ı ammenin sıyaneti için nüfus memuruna tebliğe mecburdur.

Butlan davası

Madde: 251- Ana babanın kanuni mirasçıları ile müddeiumumi, nesebin tashihine muttali oldukları günden itibaren üç ay içinde itiraz edebilirler. Çocuğun, o ana ve babadan olmadığını ispat, davacılara aittir. İtiraz davasının mercii tashih kararının verildiği mahal veya ana ve babanın ikametgâhı hâkimidir.

Tashihiñ hükmü

Madde: 252- Nesebi tashihi edilen çocuk, ana ve babasına ve onların hisimlarına karşı aynıyla nesebi sahih olan çocuğun hukukunu haizdir; nesebi sahih fûruu dahi tashihten müstefit olur.

Tashihi, hem ana babanın mukayyet olduğu hem çocuğun doğduğu mahallin nüfus memuruna tebliğ edilir.

Üçüncü Fasil

Evlat Edinme

Evlat edinme şartları

Evlan edinen için

Madde: 253- Evlat edinme hakkı en az kırk yaşında olup da nesebi sahih, fûruu bulunmayanlara münhasırdır. Evlat edinen kimsenin evlatlıktan en az on sekiz yaş büyük olması şarttır.

Evlatlık için

Madde: 254- Mümeyyiz olan kimse, rızası olmadıkça, evlatlığa alınamaz. Ana babanın ve hâkimin muvafakati alınmadıkça mahcur ile küçük, mümeyyiz bile olsalar, evlatlığa alınamazlar.

-39-

Karı koca hakkında

Madde: 255- Karı kocadan birinin evlat edinmesi veya evlatlık olması diğzerinin rızasına mütevakıftır. Bir kimsenin iki kişi tarafından beraberce evlatlığa alınabilmesi, ancak karı koca için mümkündür.

Şekil

Madde: 256- Evlat edinme, evlat edinen kimsenin ikametgâhı hâkiminin müsaadesi üzerine yapılacak resmi bir senet ile olur ve keyfiyet

doğum kütüğüne kaydedilir. Kanuni şartlar bulunmakla beraber evlat edinmek isteyen kimsenin çocuğu görüp gözettiği malum veya evlatlığa alınmak için diğer her hangi muhik bir sebep mevcut olsa bile hâkim, çocuğun menafiine mugayir gördükçe talep olunan müsaadeyi veremez.

Akdin hükmü

Madde: 257- Evlatlık, kendisini evlatlığa alanın aile ismini taşır ve onun mirasçısı olur. Asıl ailesindeki mirasçılığına da hâlel gelmez. Ana babaya ait hak ve vazifeler, evlat edinen kimseye geçer. Evlat edinme akdinden evvel yapılmış resmi bir senet ile, nesebi sahih çocukların mirasçılık hakkına veya ana babanın çocukların malları üzerindeki haklarına dair olan mevadd-ı kanuniyeye muhalif hükümler kabul edilebilir.

Ref

Madde: 258- Evlatlık mukavelesi hakkındaki kaidelere riayet şartıyla, evlatlık rabıtası, tarafeynin rızasıyla her zaman kaldırılabilir. Evlatlık rabıtası, muhik sebeplere istinat halinde evlatlığın ve mirasından mahrum bırakacak bir hal hudusunda evlatlık edinen kimsenin talebi üzerine, hâkim tarafından dahi refedilir.

Ref, evlatlık rabıtasının istikbale ait bütün ahkâmını izale eder ve katidir.

Dördüncü Fasl

Nesep Sıhhatinin Umumi Hükümleri

İsim ve vatandaşlık
hakkı

Madde: 259- Nesebi sahih olan çocuk, babasının ismini taşır ve onun vatandaşlık haklarına hakkı malik olur.

Karşılıklı vazifeler

Madde: 260- Ana baba ve çocuk, yekdiğere karşı aile menfaatinin

istilzam ettiği muavenet ve riayete mecburdur.

Çocukların iaşe ve
terbiye masrafları

Madde: 261- Çocuğun iaşe ve terbiyesine muktezi masraflar, kendilerinin mallarını idare hususunda kabul ettikleri usule göre, ana babaya terettüp eder. Ana baba zarurette bulunduğu veya çocuk fevkalâde masrafı mucip olduğu takdirde yahut istisnai herhangi bir sebebin vücudu halinde hâkim, çocuğun mallarından kendisinin iaşe ve terbiyesine medar olacak muayyen bir miktarın sarfı için, ana ve babaya izin verebilir.

[-40-]

Beşinci Fasıı

Velayet

Umumi şartlar

Madde: 262- Çocuk, küçük iken ana ve babasının velayeti altındadır; kanuni sebep olmadıkça, ana ve babadan alınamaz. Hâkim, vasi tayinine lüzum görmedikçe hacir edilen çocuklar dahi, ana ve babanın velayetine tabidirler.

Velayeti icra hakkı

Madde: 263- Evlilik mevcut iken, ana ve baba, velayeti beraberce icra ederler. Anlaşamazlarsa, babanın reyi muteberdir.

Velayetin şümulü

Madde: 264- Karı kocadan birinin vefatı halinde, velayet, sağ kalana ve boşanma halinde çocukların tevdi olunduğu tarafa, ait olur.

Çocuk, ana ve babasına riayete mecburdur. Ana ve baba, kudretlerine göre çocuğu yetiştirmekle ve çocuk alil veya akı zayıf ise haline münasip bir terbiye vermekle mükelleftirler.

Çocuğun adını, ana ve babası kor.

Mesleki terbiye

Madde: 265- Ana ve baba, çocuğun mesleki terbiyesini sevk ve idare eder ve mümkün mertebe kuvvet ve kabiliyetini ve arzularını nazara alır.

Dini terbiye

Madde: 266- Çocuğun dini terbiyesini tayin ana babaya aittir. Ana babanın bu husustaki hürriyetini tahdit edecek her türlü mukavele muteber değildir.

Reşit, dinini intihapta hürdür.

Tedip hakkı

Madde: 267- Ana baba, çocuklarını tedip hakkına maliktir.

Temsil

Şahs-ı saliseye karşı
Ebeveyn tarafından

Madde: 268- Ana ve baba, velayeti icra hakkını haiz oldukları nispette çocuklarının kanuni mümessilidirler. Bu sıfatla hareketlerinde hâkimin reyine ihtiyaçları yoktur.

Çocuğun ehliyeti

Madde: 269- Velayet altındaki çocuk, ehliyet itibariyle vesayet altındaki kimse gibidir. Vesayet altında bulunan kimsenin idari muamelata iştiraki müstesna olmak üzere vasi marifetiyle temsile müteallik hükümler, veli hakkında da tatbik olunur.

Bir vecibe iltizam eden çocuk kendi malından ödemekle mükelleftir. Bu hususta ana ve babanın; çocuğun malları üzerinde haiz oldukları idare ve intifa haklarına bakılmaz.

Aileye karşı çocukların tasarrufu	Madde: 270- Velayet altındaki çocuk, mümeyyiz ise, ana ve babanın rızasıyla aile namına hareket edebilir. Bu takdirde çocuk kendisi mesul olmayıp ana ve baba mallarını idare hususunda kabul ettikleri usule göre ilzam olunur.
Çocukla ana ve baba arasında vaki hukuki tasarruflar	Madde: 271- Çocuk ile baba veya ana arasında yahut ana ve babanın nefine olarak çocuk ile şahs-ı salis arasında yapılacak herhangi bir tasarrufta çocuk, vecibe iltizam etmiş olursa, hususi bir vasinin iştiraki ve hâkimin tasdiki lazımdır.
Hâkimin müdahalesi Himaye tedbirleri	Madde: 272- Ana ve baba, vazifelerini ifa etmedikleri takdirde hâkim, çocuğun himayesi için muktezi tedbirleri ittihaz ile mükelleftir.
Çocukların yerleştirilmesi	Madde: 273- Çocuğun, bedeni veya fikri tekâmülü tehlikede bulunur veya çocuk manen metruk bir halde kalırsa hâkim, çocuğu ana ve babadan alarak bir aile nezdine veya bir müesseseye yerleştirebilir. Çocuk şirretliği hasebiyle ana babanın emirlerine karşı gelmekte temerrüt ederse; müessir başka bir ıslah çaresi bulunmadığı takdirde, aynı tedbirler, ana babanın talebi üzerine hâkim tarafından ittihaz edilir. Bu tedbirlerin iltizam ettiği masarif -ana baba ile çocuk tediyyeden aciz iseler- devletçe tesviye olunur. Nafakaya müteallik ahkâmlar bakidir.
Velayet hakkının nezi Velayetinin ifa edilememesi halinde	Madde: 274- Velayeti ifadan aciz veya mahcur olan yahut nüfuzunu ağır surette suiistimal eden veya fahiş ihmalde bulunan ana ve babadan, hâkim, velayet hakkını nezedebilir. Ana ve babadan velayet nezolununca, çocuğa bir vasi tayin olunur. Nezin hükmü, ileride doğacak çocuklara şamildir.
Baba veya ana tekrar evlenirse	Madde: 275- Velayeti haiz olan ana ve baba, yeniden evlenirse; icap ettiği halde çocuğa bir vasi tayin edilir. Karı kocadan birinin, vasi nasbı

caizdir.

Velayet hakkının iadesi

Madde: 276- Nez‘ sebebi zail olduğu surette hâkim, doğrudan doğruya veya talepleri üzerine, ana ve babaya velayeti iade ile mükelleftir.

Nezi tarihinden itibaren bir sene geçmedikçe, velayet iade edilemez.

Nez‘ halinde ana ve babanın vazifeleri

Madde: 27- Velayeti nezedilen ana ve baba, çocuğun iâşe ve terbiye masraflarını, evvelce olduğu gibi, tesviye ile mükelleftir. Bu masraflar - ana ve baba ile çocuk tediyyeden aciz iseler- devletçe tesviye olunur. Nafakaya müteallik ahkâm bakidir.

[-42-]

Altıncı Fası

Çocuk Malları

İdare
Umumiyetle

Madde: 278- Ana baba, velayetleri devam ettikçe çocuğun mallarını idare ederler. Hesap ve teminat vermezler. Ana babanın vazifelerini yapmadıkları takdirde, hâkim, müdahale eder.

Evliliğin zevalinden sonra

Madde: 279- Evliliğin zevalinden sonra velayeti haiz olan karı veya koca, hâkime çocuğun mali vaziyetini gösterir bir müfredat defteri vermeye ve servetinde ve keyfiyet-i tenmiyesinde ehemmiyetli bir tebeddül husule geldiği takdirde, onu da, bildirmeye mecburdur.

İstifade hakkı

Madde: 280- Ana babanın velayeti, taksirleri hasebiyle,

Şartlar	kendilerinden nezolunmadıkça; rüştüne kadar çocuğun emvalinden intifa hakları vardır.
Gelirin sarfi	Madde: 281- Çocuğun geliri, evveleminde kendi infak ve terbiyesine sarf olunur; fazlası, karı kocadan hangisi aile masrafiyle mükellef ise ona ait olur.
Serbest mallar İstifade hakkından hariç mallar	Madde: 282- intifa hakkı, faize verilmek veya tasarruf sandıklarında biriktirilmek yahut ana baba intifa edememek şartıyla çocuğa hibe edilen mallara şamil olmaz. Bu kabil malların idaresi, vahip tarafından hîn-i hibede hilafı şart edilmedikçe; ana babadan alınamaz.
Kazanç idare ve istifade hakları	Madde: 283- Küçüğün kazancı, yanlarında yaşadıkça, ana babaya aittir. Ananın babanın rızası ile aile haricinde yaşayan çocuk, onlara karşı olan vecibelerine hâlel gelmemek üzere, kazancında dilediği veçhile tasarruf edebilir.
Meslek veya sanat için verilen mal	Madde: 284- Bir meslek veya sanat için, ana baba tarafından çocuğa, malından verilen kısmın idaresi ve ondan istifade hakkı, çocuğundur.
Hâkimin müdahalesi teminat tedbirleri	Madde: 285- Ana baba, idare ve intifa haklarının kendilerine yüklettiği vazifeleri yapmadıkları surette; hâkim, çocuğun menfaatini muhafaza için, muktezi tedbirleri ittihaz eder. Çocuğun malları tehlikeye düşerse hâkim, vasiler üzerinde haiz olduğu murakabeyi ana baba hakkında tatbik veya onlardan

Çocuğun malları tehlikeye düşerse hâkim, vasiler üzerinde haiz olduğu murakabeyi ana baba hakkında tatbik veya onlardan teminat talep ve çocuğun menfaatini korumak için kayyım da tayin edebilir.

Velayet hakkının nezi
halinde

Madde: 286- Ana baba, çocuğun malları üzerindeki haklarından; ancak velayetlerinin nezi halinde, mahrum edilebilir. Velayetin nezi, ana babanın taksirleri yüzünden olmamış ise; çocuğun infak ve terbiyesine kifayet edecek miktardan fazlasında, intifa hakları bakidir.

İdare hakkının zevali
Teslim

Madde: 287- Ana babanın idare hakkının zevalinde, mallar; reşit olan çocuğa veya vasisine, hesap görülerek teslim olunur.

Mesuliyet

Madde: 288- Ana baba, çocuğun mallarını iadede intifa hakkı sahibi gibi mesuldür; hüsnüniyetle sattıkları malların semenini verirler.

Ana baba, çocuğun malından, onun menfaati için, salahiyetleri dairesinde yaptıkları masrafı zamin olmazlar.

Çocuğun imtiyaz hakkı

Madde: 289- Çocuğun, haciz veya iflas tariki ile takip edilen ana babadaki, alacağı mümtazdır.

Sekizinci Bap

Nesebi Sahih Olmayan Çocuk

Sahih olmayan nesep

Madde: 290- Nesebi sahih olmayan çocuğun anası, doğuran kadındır. Babası, tanıma veya bir hüküm ile tahakkuk eder.

Tanıma şartları ve şekli

Madde: 291- Evlilik haricinde doğan çocuk, babası tarafından veya babasının vefatı veya temyiz kudretinden daimi mahrumiyeti halinde babasının babası tarafından, tanınabilir.

Tanıma, resmi senet veya ölüme bağlı tasarrufla olur. Keyfiyet, tanınan kimsenin mukayyet bulunduğu mahallin nüfus memuruna bildirilir.

Memnuiyet

Madde: 292- Birbirleriyle evlenmeleri memnu olanlardan veya evli erkek ve kadınların zinasından doğan çocuk, tanınamaz.

Ref

Madde: 293- Ana veya çocuk ve çocuğun vefatı halinde füruu, tanıyanın

[-44-]

Ana veya çocuğun itirazı

Baba veya büyük baba olmadığı veya tanıma çocuk hakkında zararlı bulunduğu iddiasıyla, ıttıllarından itibaren üç ay içinde hâkime itiraz edebilirler.

Ahval-i şahsiye memuru, tanıyana yahut onun mirasçılarına itirazı bildirir. Bunlar, üç ay içinde mahalli mahkemesine müracaatla, itirazın reddini isteyebilir.

Şahs-ı salisin itirazı

Madde: 294- Gerek hazine gerek herhangi bir alakadar, ıttıla tarihinden itibaren üç ay içinde salahiyettar ahval-i şahsiye memurunun bulunduğu mahal mahkemesinde, tanıma keyfiyetine itiraz edebilir. Muterizler, tanıyan kimsenin çocuğun baba veya babasının babası olmadığını veya tanımanın kanunen memnu bulunduğunu ispat mecburiyetindedirler.

Babalık davası	Madde: 295- Evlilik haricinde doğan çocuğun anası, babanın hükmen tayini için ikame-i dava edebilir. Çocuk da bu hakkı haizdir. Dava baba veya mirasçılar aleyhine ikame olunur.
Dava hakkı Müddet	Madde: 296- Dava, çocuk doğmadan evvel veya doğduğundan itibaren nihayet bir sene içinde ikame olunur.
Mevzuu	Madde: 297- Dava, ana ve çocuk lehine babanın nakdi tediyatta bulunması talebine dair olabileceği gibi, kanunun tayin ettiği hususlarda, bu taleple birlikte veya ayrıca, babalığın ahval-i şahsiyeye müteallik bütün netayiciyle hükmen tayinine dair de, olabilir. Çocuk, babası tarafından tanınmış veya ölü doğmuş yahut hükümden evvel ölmüş olsa bile; ana, nakdi tediyat davasında bulunabilir. Çocuk, baba tarafından tanınmış veya babalık hükmü lahik olmuş ise velayetten mütevellit vecibelerin edası çocuğa yapılması lazım gelen tediyat yerine kaim olur.
Kayyım tayini	Madde: 298- Mahkeme, evlilik haricinde bir doğumdan haberdar olduğu veya böyle bir gebelik ana tarafından kendisine haber verildiği takdirde; çocuğun menfaatlerini sıyanet etmek üzere, hemen bir kayyım tayin eder. Babalık davası bittiği veya ikamesi için muayyen müddet geçtiği takdirde mahkeme, çocuğun ana veya babanın velayeti altında bırakılmasını faydalı görmezse kayyım yerine bir vasi nasbeyler.
Salahiyet Umumi salahiyet	Madde: 299- Babalık davası, müddeinin doğum zamanında Türkiye'deki ikametgâhının bulunduğu mahal mahkemesinde ikame edilebileceği gibi müddeialehyin dava zamanındaki

ikametgâhının bulunduğu mahal mahkemesinde dahi ikame olunabilir. Babalığın hükmen tayini maksadıyla vaki olan dava, menfaatlerini sıyanet edebilmesi için hâkim tarafından doğrudan doğruya müddeialeyhin ikametgâhındaki hazine memuruna tebliğ olunur.

Sicil kaydının bulunduğu
mahal salahiyeti

Madde: 300- Ana ve çocuğun ikametgâhı Türkiye haricinde olup da aleyhine babalık davası ikame olunan Türk de ecnebi bir memlekette sakin ise, dava onun Türkiye’de mukayyet olduğu mahal mahkemesi huzurunda ikame olunabilir.

Karine

Madde: 301- Doğumdan evvel üç yüzüncü gün ile yüz sekseninci gün arasında müddeialeyhin, çocuğun anasıyla münasebet-i cinsiyede bulunduğu sübutu; babalığa karine teşkil eder. Müddeialeyhin babalığı hakkında ciddi şüpheler uyandıracak hallerin vücudu takdirinde, karineye itibar yoktur.

Ananın kusuru

Madde: 302- Ananın, gebe kaldığı zaman iffetsizlikle meluf olduğu sabit olursa; babalık davası, reddolunur.

Evli ana

Madde: 303- Ana, gebe kaldığı zaman evli idiye; babalık davası, ancak çocuğun nesebi sahih olmadığına hâkim hükmettikten sonra ikame edilebilir. Bu takdirde babalık davasının ikamesi için muayyen müddet, nesebin sahih olmadığı hakkındaki hükmün sudurundan itibaren başlar.

Hüküm, ana lehine
Maddi tazminat

Madde: 304- Babalık davası sabit olduğu takdirde ana lehine aşağıdaki tazminata hükmedilir:

1 - Doğurma masrafları.

2 - En aşağı doğumdan evvelki dört hafta ile sonraki dört haftanın iâşe masrafları.

3 - Gebeliğin ve doğurmanın sebep olduğu diğer masraflar.

Manevi tazminat

Madde: 305- Baba, anaya münasebet-i cinsiyeden evvel, evlenmek vadetmiş veya onunla münasebet-i cinsiyesi kanuni bir cürüm yahut onun üzerindeki nüfuzunu suiistimal teşkil eylemiş veya münasebet-i cinsiyeye zamanında ana henüz küçük idiyse; ana için manevi bir tazminat karşılığı olarak, bir meblâğ hükmolunabilir.

Çocuk lehine tediya

Madde: 306- Babalık davasının sübutu halinde, hâkim, ana ve babanın içtimai vaziyetlerine göre çocuğa bir nafaka bağlar.

[-46-]

Babanın tediyesiyle mükellef tutulacağı nafaka, her halde çocuğun iâşe ve terbiyesine muktezi masraflara adilane bir iştirak teşkil edecek miktarda olmalıdır.

Nafaka, çocuk on sekiz yaşını bitirinceye kadar ve hâkimin tayin edeceği zamanlarda peşin olarak verilir.

Ana, açıktan açığa çocuğun menfaatine mugayir şartlar altında davadan sulh olmuş veya ikamesinden feragat etmiş ise; çocuk için, dava hakkı, yine bakidir.

Yeni hadiseler

Madde: 307- Ahval ehemmiyetli surette değişmiş ise nafakanın miktarına dair olan karar, tarafeynden birinin istidası üzerine tadil olunabilir. İçtimai vaziyete göre, kâfi derecede şahsi geliri olduğu gün, çocuğun nafakası kesilebilir.

Teminat

Madde: 308- Ana, zarurette olur ve müddeialeyhin baba olduğuna

karine bulunursa doğurma ve çocuğu üç ay iâşe için melhuz masraflara karşı hükümden evvel teminat göstermeğe müddeialeyh mecbur tutulabilir. Ananın hakları, zıya tehlikesinde bulunduğu ispat edilememiş olsa dahi, yine böyledir.

Çocukların vecibeleri

Madde: 309- Baba aleyhindeki haklar, mirasçılara karşı da istimal olunabilir. Bununla beraber mirasçılar, çocuğun tanınması halinde mirasçı sıfatı ile alabileceği miktardan fazla bir şey itası ile, mükellef olmazlar.

Babalığa hüküm

Madde: 310- Müddeialeyh, anaya evlenme vadettiği veya münasebet-i cinsiye bir cürüm veya nüfuzu suiistimal teşkil eylediği takdirde; müddeinin talebi üzerine hâkim, onun babalığına hükmeder.

Münasebet-i cinsiye zamanında müddeialeyh evli ise, hâkim babalığa hükmedemez.

Hükümler

Anaya ve çocuğa karşı

Madde: 311- Evlilik haricindeki doğumda anasına kalan çocuk, anasının aile ismini taşıdığı ve onun vatandaşlık hakkını iktisap ettiği gibi gerek anasına gerek anasının hısımlarına karşı sahih olmayan nesep üzerine terettüp eden hak ve vazifelere dahi sahiptir.

Ananın borçları ise tıpkı nesebi sahih çocuğa karşı olan vecibeleri gibidir. Mahkeme, velayeti anaya verebilir.

Babaya ve çocuğuna karşı

Madde: 312- Babaya nispeti babalık hükmü ile veya tanınmak sureti ile taayyün eden çocuk, babanın aile ismini taşır ve onun vatandaşlık hakkını iktisap eder. Babasının ve anasının ailelerine karşı sahih olmayan nesep üzerine terettüp

eden hak ve vazifelere dahi sahip olur. Babanın, vecibeleri ise tıpkı nesebi sahih çocuğa karşı olan vecibeleri gibidir. Mahkeme, velayeti baba ve anaya verebilir.

Velayetin taksimi

Madde: 313- Çocuk, babanın velayeti altında ise ana, çocukla icab-ı hale göre şahsi münasebetleri idame hakkını haizdir. Mahkeme, doğrudan doğruya veya ananın talebi üzerine, çocuğun muayyen bir yaşına kadar ananın ve bu yaştan sonra babanın velayeti altında kalmasını emredebilir.

Çocuğun malları
üzerindeki haklar

Madde: 314- Velayetin baba veya anaya tevdi halinde mahkeme, çocuğun malları üzerindeki haklarını tayin eder.

Dokuzuncu Bap

Aile

Birinci Fasl

Nafaka

Borçlular

Madde: 315- Herkes, yardım etmediği surette zarurete düşecek olan usul ve fûruuna ve erkek ve kız kardeşlerine muavenet ile mükelleftir.

Muavenet talebi

Madde: 316- Nafaka davası; bununla mükellef olanlar hakkında, mirastaki tertip sırasıyla ittihaz edilir. Dava, davacının geçinmesi için muktezi ve diğer tarafın geliri ile mütenasip, bir muavenet talebinden ibaret olur.

Erkek ve kız kardeşler, hal-i refahta bulunmadıkça, kendilerinden nafaka istenemez.

Dava, nafaka istemek hakkına malik olan kimse tarafından veya o kimse resmi bir müessesede infak olunur ise o müessese yahut müessesenin tabi olduğu idare tarafından mükellefin ikametgâhı mahkemesinde ikame olunur.

Ana ve babası bellisiz
çocukların iâşesi

Madde: 317- Ana ve babası belli olmayan çocuk, belediyelerce infak olunur. Ailesi zuhur ederse belediye, nafaka ile mükellef olan hısımlardan nafaka için edilen masrafı isteyebilir.

İkinci Fasl

Ev Reisliği

Ev reisliği

Madde: 318- Aile halinde yaşıyan müteaddit kimseler üzerinde ev reisliği, kanuna veya akde veya örfe göre, reis olan kimseye aittir.

[-48-]

Reislik hakkı, kan veya sıhri hısımlık sıfatıyla yahut işçi, çırak, amelede olduğu gibi bir akit sebebi ile birlikte yaşıyanların kâffesi üzerinde caridir.

Hükümleri
Umumi kaideleri

Madde: 319- Birlikte yaşıyan kimseler, evin kaidelerine tabidir; bu kaidelerde her birinin menfaati adilane bir surette gözetilmiş olmak lazımdır.

Birlikte yaşıyan kimselerden her biri bilhassa talim ve terbiyeleri, sanatları yahut dini ihtiyaçları için muktezi hürriyetten istifade ederler.

Evin reisi, birlikte yaşayanların evdeki eşyasını, kendi eşyasına karşı göstereceği aynı ihtimam ile muhafaza etmek ve emniyet altında bulundurmakla mükelleftir.

Mesuliyet

Madde: 320- Evin reisi, riyaseti altında bulunan küçüğün, mahcurun yahut dimağ hastalığı veya akıl zayıflığı ile malul olan kimsenin yaptığı zarardan mutata veçhile ahvalin muktezi bulunduğu dikkatle ona nezaret ettiğini ispat etmedikçe, mesuldür.

Evin reisi ev halkından akıl hastalığı veya akıl zayıflığı ile malul olanların bizzat kendilerini veya başkalarını tehlikeye veya zarara düşürmemeleri hususunda lazım gelen tedbirleri ittihaz ile mükelleftir. Lüzumu halinde bu tedbirlerin ittihazı için keyfiyeti zabıtaya haber verir.

Üçüncü Fasl

Aile Malları

Çocukların alacağı

Madde: 321- Ana ve baba ile birlikte yaşayan ve ivazından sarahaten feragat etmeksizin kendi sayını veya varidatını aileye tahsis eden reşit evlat, bu tahsisinden dolayı; ana ve babasından, aleyhlerine vaki hacze iştirak veya iflasları halinde masaya müracaat tarikiyle, bir hak talep edebilir. İhtilaf halinde, hâkim, iddianın haklı olmadığını ve miktarını serbestçe takdir eder.

Aile vakfı

Madde: 322- Aile efradının talim ve terbiyesine, teçhiz veya muavenetine ve bunlara mümasil gayelere muktezi masarifin tediyesi için, eşhas veya miras hukukuna dair olan ahkâma tevfikân aile vakıfları tesis edilebilir.

Bir malın veya bir hakkın devir ve ferağ edilememek üzere bir aileye tahsisine ve aile efradı arasında tarz-ı intikaline dair her türlü

tasarruf memnudur. Bu tarzda tasarruf, tesisat ihdası fikriyle dahi mezc olunamaz.

Aile şirket emvali Madde: 323- Hısımlar, Türkiye’deki hisselerinin tamamını veya bir kısmını

-49-

Teşekkülü şartları bırakmamak veya ortaya diğer mallar koymak suretiyle aralarında, şirket-i emval tesis edebilirler.

Şekli Madde: 324- Bütün şeriklerin veya mümessillerinin imzalarını havi resmi bir senede rabtedilmedikçe, mal ortaklığı, tesis edilmiş olmaz.

Müddet Madde: 325- Mal ortaklığı, muayyen veya gayrimuayyen bir müddet için olabilir. Müddet, muayyen olmadığı takdirde; ortaklardan her biri, altı ay evvel ihbar edilmek şartıyla şirketle alakasını kesebilir. Şirket, zirai bir işe dair olduğu takdirde; ihbardan sonra geçmesi lazım gelen müddet, mahalli örfe göre, o iş için muktezi ziraat mevsiminden ibarettir.

Hükmü Madde: 326- Şerikler, şirketi el birliğiyle işletirler. Hilâfına bir şart
Şirketin işletilmesi olmadıkça her biri şirkette müsavi derecede hak sahibidir.

Şirket devam ettiği müddetçe şerikler, hisselerini talep edemeyecekleri gibi hisselerinde tasarruf dahi edemezler.

İdare ve temsil Madde: 327- Şirket, bütün azasının el birliğiyle idare olunur. Azadan her biri diğerlerinin iştiraki olmaksızın mutat olan idari tasarruflarda bulunabilir.

Müdürlerin salahiyeti

Madde: 328- Aza, içlerinden birini şirkete müdür tayin edebilirler.

Müdür, şirkete müteallik bütün tasarruflarda onu temsil ve işletme umurunu idare eder.

Şirketi, kimin temsil edeceği, siciline kaydedilmiş olmadıkça, diğer şeriklerin temsil hakkından mahrumiyetleri iddiası, hüsnüniyet sahibi şahs-ı salislere karşı dermeyan edilemez.

Müşterek mallar ve şahsi
mallar

Madde: 329- Şirkete dâhil olan mallar, şeriklerin müşterek mülküdür. Şerikler borçlardan müteselsilen mesuldürler. Şeriklerden birinin şirkete koymadığı veya şirket esnasında irs tarikiyle yahut herhangi bir suretle ivazsız iktisap ettiği mallar, hilafına şart olmadıkça şirket emvalinden sayılmaz.

Şirketin feshi sebepleri

Madde: 330- Aşağıdaki hallerde şirket nihayet bulur:

1 - Bütün şeriklerin muvafakati ile yahut ihbar tarikiyle.

2 - Şirketin devamı için muayyen müddet hitam bulmuş ve zımnen temdit vaki olmamış ise.

[-50-]

3 - Şeriklerden birinin hissesi icra vasıtasıyla haczedilerek satıldığı takdirde.

4 - Şeriklerden birinin iflası halinde.

5 - Şeriklerden birinin muhik sebeplere müstenit talebi ile.

İhbar

Tediyeden acz

Madde: 331- ihbar tarikiyle şeriklerden biri şirketten ayrıldığı veya şeriklerden birinin iflasına hüküm sadır olduğu yahut haczedilmiş olan

hissenin satılması talep edildiği takdirde, diğer şerikler; işbu şerikin hukukunu tasfiye veya alacaklılarının alâkasını kat' ettikten sonra kendi aralarında, şirketi idame edebilirler.

Evlenen şerik, evvelce ihbara mecbur olmaksızın şirketteki hukukunun tasfiyesini talep edebilir.

Vefat

Madde: 332- Şeriklerden birinin vefatı halinde, mirasçıları, şirket-i emval azasından değil iseler ancak murislerine ait hukukun tasfiyesini talep edebilirler.

Müteveffa, mirasçı olarak fûru bırakmış ise bunlar, diğer şeriklerin muvafakati ile; onun yerine, şirkete girebilirler.

Taksim

Madde: 333- Şirket mallarının taksimi veya ayrılan bir şerikin hissesinin tasfiyesi, şirketin hitamını mucip olan sebebin tahaddüsü zamanında şirket mallarının bulunduğu hale göre icra edilir.

Taksim ve tasfiye, müsait olmayan bir zamanda talep olunamaz.

Hisse-i temettü şartıyla

şirket

Mevzuu

Madde: 334- Şerikler, aralarında yapacakları mukavele ile şirketin işletilmesini ve temsilini diğer şeriklerden her birine hasılat-ı safiyeden senevi muayyen bir hisse vermek üzere; içlerinden yalnız birine tevdi edebilirler.

Bu hisse, hilafına şart olmadıkça, şirket mallarının münasip derecede uzun bir devredeki hasılatının vasati miktarına göre ve işleten şerikin ihtiyar ettiği mesai ve sarfıyatı nazarıtibara alınarak adilane bir surette tespit olunur.

Fesih

Madde: 335- Şirketin işletme ve temsilini deruhte eden şerik, müşterek malları gereği gibi işletmediği veya şeriklerine karşı taahhütlerini ifa etmediği takdirde şeriklerin, şirketin feshini talebe

hakları vardır.

Şeriklerden her biri, muhik sebeplere istinat ile işletme ve temsili deruhte eden şerikin idaresine iştirak ile, tereke taksimindeki hükümler nazarıdikkate alınmak üzere; müşterek mallardan istifade hakkına teşrikini, hâkimden isteyebilir.

-51-

Bununla beraber, şerikler elbirliğiyle işlettikleri şirket-i emvale dair olan kaideler temettüe iştirak suretiyle olan şirket-i emvalde dahi caridir.

Aile yurdu

Madde: 336- Aşağıdaki maddeler ahkamına tevfikân aile yurtları tesisi caizdir.

Yurt tesisi

Şartları

Madde: 337- Ziraat veya sanayie tahsis edilmiş olan bir gayrimenkul ve müstemilatıyla beraber meskenler aşağıdaki şartlar dairesinde aile yurdu ittihaz edilebilir.

Aile yurdu ittihaz olunan gayrimenkulün büyüklüğü, bir ailenin iaşesine veya ikametine muktezi dereceden fazla olamaz; gayrimenkulün üzerinde aynı hakları bulunması ve mülk sahibinin mütebaki servetinin derecesi, haiz-i tesir değildir.

Mahkemenin, muhik sebeplere istinat ile muvakkat bir zaman için vereceği müsaade müstesna olmak üzere, mülk sahibi veya ailesi, yurt ittihaz edilen gayrimenkulü ve gayrimenkulün tahsis edildiği sanâtı bizzat işletmeye yahut meskende bizzat ikamete mecburdur.

Tesis usulü

Resmi ilan

Madde: 338- Aile yurdu tesis etmek isteyen kimse, alacaklıların ve alelîtlak tesisten zarar görmeleri melhuz olanların iki ay zarfında

itirazlarını dermeyan etmelerini evveleminde mahkeme marifetiyle resmen ilan ettirir. Mahkeme, yurt ittihaz edilecek mesken veya diğer gayrimenkul kendilerine teminat gösterilmiş olan alacaklılara, keyfiyeti suret-i mahsusada tebliğ eder.

Başkalarının hakları

Madde: 339- İlan müddeti içinde, şahs-ı salisler tarafından itiraz olunmadığı yahut vuku bulan itirazın haksızlığı anlaşıldığı takdirde; mesken veya diğer gayrimenkul, yurt ittihazı için muktezi kanuni şartları cami ise, tesise müsaade olunur.

Müddet içinde itiraz eden alacaklıların alakalarının kesildiği ispat edilmedikçe tesise müsaade edilmez. Borç, itiraz eden alacaklı lehine müeccel olsa bile aile yurdu tesis etmek isteyen borçlu, hemen ödeyebilir.

Sicile kayıt

Madde: 340- Mahkemenin tesis müsaadesi tapu siciline kayıt ile resmen ilan olunmadıkça aile yurdu, kurulmuş olmaz.

Hükmü

Tasarruf hakkının tahdidi

Madde: 341- Yurt ittihaz olunan mesken veya diğer gayrimenkul, teminat gösterilemez. Sahibi onu âhara ferağ edemeyeceği gibi kiraya da veremez.

Yurt ve müştemilatı, mahkeme marifetiyle idare hakkı mahfuz kalmak şartıyla, kabil-i haciz değildir.

[-52-]

Hısımların hakkı

Madde: 342- Muhtaç olan ve kabullerine mâni bulunmayan usul ve fûruunu ve erkek ve kız kardeşlerini yurda kabul etmesi için, mahkeme, mal sahibini cebredebilir.

Mal sahibinin borcunu
ödemekten aczi

Madde: 343- Mal sahibinin, borcunu ödemekten aczi tahakkuk ettiği takdirde alacaklılar, mahkemeye müracaat ederek yurdun tahsis edildiği gayeye halel gelmemek şartıyla; yurt ittihaz edilen mesken veya diğer gayrimenkulü, kendi hesaplarına idare etmek üzere, bir müdüre tevdi ettirebilirler.

Alacaklılar, borcu ödemekten acze dair ellerinde bulunan vesikaların tarihi sırasıyla ve iflastaki tertibe göre haklarını alırlar.

İlga
Ölüm dolayısıyla

Madde: 344- Ölüme bağlı bir tasarrufla mirasçılara geçmesi kendi tarafından şart kılınmış olmadıkça, mal sahibinin ölümünden sonra, aile yurdu devam edemez.

Böyle bir şart yok ise, mal sahibi ölünce; tapu sicilindeki kayıt, terkin edilir.

Mal sahibinin sağlığında

Madde: 345- Mal sahibi, sağlığında yurdu ilga edebilir. Bunun için mal sahibinin, tapu sicilindeki kaydı terkin ettirmek üzere, bir istida ile mahkemeye müracaat etmesi lazımdır. İstida, mahkemece ilan olunur. İstidanın ilanı tarihinden itibaren iki ay içinde itiraz edilmediği veya edilen itirazın haksızlığı anlaşıldığı takdirde, kaydın terkinine müsaade edilir.

Üçüncü Kısım

Vesayet

Onuncu Bap

Vesayet Teşkilatı

Birinci Fasl

Vesayet Uzuqları

Uzuvlar

Madde: 346- Vesayet uzuvları, vesayet daireleri ve vasiler ve kayyımlardan ibarettir.

Vesayet daireleri

Madde: 347- Vesayet daireleri, sulh mahkemesi ile mahkeme-i asliyedir.

Umumi vesayet

-53-

Hususi vesayet

Madde: 348- Vesayet altındaki kimsenin menfaati ve hususiyle bir şirketin veya sınai bir teşebbüsün devamı icap eylediği takdirde vesayet, müstesna olarak aileye tevdi olunabilir.

Cevaz ve şartları

Bu suretle vesayet makamının hak ve vazifeleri ve mesuliyeti, bir aile meclisine intikal eder.

Teşekkürü

Madde: 349- Vesayet altındaki kimsenin yakın kan veya sıhrı hısımlarından iki reşidin veya bunlardan biri ile karı ve kocasının talebi üzerine mahkeme-i asliye, aile vesayetine müsaade edebilir.

Aile meclisi

Madde: 350- Aile meclisi vesayet altındaki kimsenin, vasilîğe ehil olan kan veya sıhri hısımlarından en aşağı üç kişiden terekküp eder ve mahkeme-i asliye tarafından, dört sene için, teşkil olunur.

Karı veya koca, aile meclisine aza olabilir.

Maddi teminat

Madde: 351- Aile meclisi azası, vazifelerini müstakimane ifa edeceklerine dair maddi teminat verirler. Aile vesayeti, ancak bu şart ile

tesis olunabilir.

Hususi vesayetin refi

Madde: 352- Mahkeme-i asliye, vesayeti her zaman aileden refedebilir.

Vasi ve kayyım

Madde: 353- Vasi, vesayet altındaki küçüğün ve mahcurun şahsına takayyüt ve mallarını idare ve medeni tasarruflarda onu temsil eder.

Kayyım, bir malın idaresi veya muayyen bir iş için nasbolunur.

Kanunda hilâfına sarahat olmadıkça vasiye ait hükümler, kayyım hakkında da caridir.

İkinci Fasl

Vesayeti Müstelzim Haller

Küçüklük

Madde: 354- Velayet altında bulunmayan her küçüğe, bir vasi nasbolunur. Nüfus, adliye ve idare memurları resmi muameleleri dolayısıyla muttali oldukları vesayeti müstelzim bir hali, sulh mahkemesine hemen ihbar ile mükelleftirler.

Hacir

Akıl hastalığı veya akıl
zayıflığı

Madde: 355- Akıl hastalığı veya akıl zayıflığı sebebi ile işlerini görmekten aciz veya daimi muavenet ve takayyüde muhtaç olan yahut başkasının emniyetini tehdit eden her reşit için, bir vasi nasbolunur. Adliye ve idare memurları, resmi muameleleri dolayısıyla muttali oldukları hacri müstelzim halleri, sulh mahkemesine hemen ihbar ile mükelleftirler.

İsraf, ayyaşlık, sû-i hal
ve sû-i idare

Madde: 356- İsrâfı, ayyaşlığı, sû-i hal ve sû-i idaresiyle kendisini veya ailesini zarurete maruz bırakan veya daimi muavenet ve takayyüde muhtaç olan yahut başkasının emniyetini tehdit eden her reşit için, bir vasi nasbolunur.

Hapis

Madde: 357- Bir sene veya daha ziyade hürriyeti salıp bir ceza ile mahkûm olan her reşit için, bir vasi nasbolunur. Hükümü icraya memur daire, mahkûmun cezasını görmeğe başladığını, sulh mahkemesine hemen ihbar ile mükelleftir.

İhtiyari hacir

Madde: 358- ihtiyarlığı, maluliyeti veya tecrübesizliği sebebiyle işlerini gereği gibi görmekten aciz olduğunu ispat eden her reşit, vesayet altına alınmasını talep edebilir.

İstima
Ehlihibre

Madde: 359- İsrâf, ayyaşlık, sû-i hal veya sû-i idare sebebi ile bir kimsenin hacrine, ancak kendisinin istimaından sonra, hükmolunabilir. Akıl hastalığı veya akıl zayıflığı sebebi ile hacir hükmü, ancak ehlihibre raporu üzerine verilebilir. Evvelemirde hastanın istimai faydalı olup olmadığı raporda bilhassa tasrih olunur.

İlan

Madde: 360- Kaziye-i muhkeme halini alan hacir hükmü derhal mahcurun hem doğduğu hem ikametgâhının bulunduğu yerde resmen en aşağı bir defa ilan olunur.

Akıl hastalığı, akıl zayıflığı veya ayyaşlık sebebi ile hacredilen kimsenin bir müessesede bulundurulduğu müddetçe ilanın tehirine; mahkeme-i asliye, müstesna olarak müsaade edebilir. Hüsnüniyet sahibi şahs-ı salisler hakkında hacir hükmünün tesiri ilandan başlar.

Üçüncü Fasl

Vasiyet İşlerinde Salahiyet

Salahiyettar makam

Madde: 361- Vesayet işlerinde salahiyet, küçüğün veya mahcurun ikametgâhındaki vesayet dairelerine aittir.

İkametgâhın değışmesi

Madde: 362- Sulh mahkemesinin izni olmadıkça, vesayet altındaki kimse, ikametgâhını değıştiremez. İkametgâh değıştirildiğinde, salahiyet, yeni ikametgâhın vesayet dairelerine geçer; bu suretle hacir, yeni ikametgâhta ilan edilir.

-55-

Dördüncü Fasl

Vasi Tayini

Vasinin şahsı

Madde: 363- Sulh mahkemesi, vesayet işlerini görmeye ehil olan bir reşidi, vasi tayin eder. Kendilerine verilen vazifeyi birlikte veya her birerleri kendilerine ayrılan vazifeleri ayrı ayrı yapmak üzere sulh mahkemesi icab-ı hale göre birden ziyade vasi tayin edebilir. Bununla beraber, bir vesayetin birlikte idaresi; rızaları olmadıkça, birden ziyade kimseye yükletilemez.

Hısımlarla karı ve
kocanın rüchan hakkı

Madde: 364- Muhik sebepler olmadıkça, sulh mahkemesi, vasiliğe kasırın yakın kan veya sıhri hısımlarından bu vazifeye ehil olan birini yahut karısını veya kocasını tercihan tayin eder. Alakadarların şahsi münasebetleri ve ikametgâhlarının yakınlığı gözetilir.

Vasi intihabında arzular Madde: 365- Muhik sebepler mâni olmadıkça, sulh mahkemesi, vasiliğe baba veya ananın yahut kasırın gösterdiği kimseyi tayin eder.

Vesayeti kabul
mükellefiyeti Madde: 366- Küçüğün veya mahcurun erkek hısımları ve kocası ve bir de vesayet mıntıkası dâhilinde sâkin ve medeni ve siyasi hakları haiz diğer erkekler vesayet vazifesini kabul ile mükelleftirler. Aile meclisi tarafından tayin edilen vasi için, böyle bir mükellefiyet yoktur.

Mazeretler Madde: 367- Aşağıdaki kimseler vasilikten itizar edebilirler:

- 1- Altmış yaşını bitirmiş olanlar.
- 2- Maluliyetten dolayı vesayeti güçlük ile yapacak olanlar.
- 3- Dörtten fazla çocuğun velisi bulunanlar.
- 4- Uhdesinde iki vesayet bulunan veya işi aşkın bir vesayeti olanlar.
- 5- Mebuslar, vekiller ve temyiz mahkemesi reis ve azaları.

Vesayete mâni sebepler Madde: 368- Aşağıdaki kimseler vasi olamazlar:

- 1- Vesayet altında bulunanlar.
- 2- Medeni ve siyasi haklardan mahrum veya sû-i hal sahibi olanlar.
- 3- Menfaatleri kasırın menfaatleri ile zıt olan veya onunla düşmanlığı olanlar.
- 4- Alâkadar vesayet daireleri hâkimleri.

Tayin usulü Madde: 369- Sulh mahkemesi, vasi, tayinini müstelzim hallerde,

Tayin	hemen tayine mecburdur. İcabında, küçüğün rüşte vusulünden evvel de hacir muamelesi yapılabilir. Reşit olan evlat hacredildiğinde, vesayet altına alınacak yerde, asıl olan, velayet altında konulmaktır.
Muvakkat tedbirler	Madde: 370- Vasinin tayininden evvel bazı işlerin görülmesi zaruri ise, sulh mahkemesi, lazım gelen tedbirleri yapar. Hususiyle hacredilecek kimseyi medeni haklarını istimalden muvakkaten men ve ona bir mümessil tayin edebilir; bu karar ilan olunur.
Tebliğ ve ilan	Madde: 371- Vesayete tayin edildiği, vasiye derhal tahriren tebliğ edilir; tayin, hacir hükmü ile birlikte hem doğduğu hem ikametgâhının bulunduğu yerlerde resmen ilan olunur.
İtizar ve itiraz	Madde: 372- Tayini kendisine tebliğ edildiği günden itibaren on gün içinde, vasi, kanuni mazeretlerini beyan ile itizar edebilir.
Vesayet makamının vazifesi	Bundan başka, her alakadar, muttali olduğu günden itibaren on gün içinde tayininin kanuna mugayir olduğundan bahisle itiraz edebilir. Sulh mahkemesi, itizarı veya itirazı kabul ederse yeniden bir vasi tayin eder; kabul etmediği halde bir karar vermek üzere keyfiyeti raporla mahkeme-i asliyeye gönderir.
Muvakkat idare	Madde: 373- Vesayetten itizar etmiş veya vesayetine itiraz edilmiş olan vasi, yerine diğeri gelinceye kadar vazifesini yapmaya mecburdur.
Karar	Madde: 374- Mahkeme-i asliye, kararını vasiye ve sulh mahkemesine tebliğ eder. Vasi mazur görülmüş ise sulh mahkemesi, derhal yeni bir vasi tayin eder.

Devir ve teslim

Madde: 375- Tayin katileşince sulh mahkemesi marifetiyle vasiye devir ve teslim muamelesi yapılır.

Beşinci Fasl

Kayyımlık

Tayin sebepleri

Temsil

Madde: 376- Sulh mahkemesi, aşğıdaki hallerde ve kanunun tayin ettiğı diğer yerlerde alakadaranın istidası üzerine veya doğrudan doğruya kayyım tayin eder:

-57-

1- Reşit olan bir kimse hastalık veya kaybolmak ile yahut bunlara benzer sebeplerden biriyle müstacel bir işini bizzat yapamadığı gibi bir mümessil tayinine de muktedir olamazsa.

2- Bir işte kanuni mümessilin menfaati ile küçüğün veya mahcurun menfaati birbirine zıt olursa.

3- Kanuni mümessilin bir mânii zuhur ederse.

Malların idaresi

Kanuni kayyım

Madde: 377- Sulh mahkemesi; idaresi kimseye ait olmayan mallar için muktezi tedbirleri ittihaza, hususiyle atideki hallerde kayyım tayinine, mecburdur:

1- Bir kimse uzun müddetten beri kaybolup da bulunduğu yer, belli olmazsa.

2- Bir kimse malını bizzat idareye veya bunun için bir vekil tayinine

muktedir olmayıp da kendisine bir vasi tayinine de mahal yok ise.

3- Bir terekede ölüme bağlı haklar henüz taayyün etmemiş bulunur veya ceninin menfaati için lüzum görülürse.

4- Bir cemiyetin veya tesisin teşkilâtı eksik olur ve başka suretle de idaresi temin edilmemiş bulunur ise.

5- Bir hayır iş veya umumi menfaat için halktan toplanan paraların idare ve suret-i sarfı temin edilmemiş ise.

İhtiyari kayyım

Madde: 378- Kendisinde ihtiyari hacir sebeplerinden biri bulunan reşit için, talebi üzerine, bir kayyım tayin edilebilir.

Mahdut ehliyet

Madde: 379- Hacrine kâfi sebep bulunmamakla beraber medeni haklarını istimal salahiyetinden kısmen mahrum edilmesi menfaati iktizasından bulunan reşide aşağıdaki işlerinde reyi alınmak üzere bir müşavir tayin olunur:

1- Husumet ve sulh.

2- Gayrimenkulün alım satımı ve onlar üzerinde rehin ve sair aynı bir hak tesisi.

3- Kıymetli evrak alım satımı ve terhini.

4- Alelade idare ihtiyaçları haricinde inşaat.

5- Ödünç verme ve alma.

6- Sermayeyi almak.

7- Hibe.

8- Kambiyo taahhütleri altına girmek.

9- Kefalet.

Bu suretle medeni haklarını istimal salâhiyetinden kısmen mahrum edilen kimse, gelirinde dilediği veçhile tasarruf hakkı baki kalmak üzere, mallarını idare hakkından dahi mahrum edilebilir.

Salahiyettar makam

Madde: 380- Kayyım, kayyımlık altına alınacak kimsenin ikametgâhı sulh mahkemesi tarafından tayin olunur. Malların idaresiyle mükellef olan kayyım, o malların en büyük kısmı nerede idare ediliyor veya temsil edilen kimsenin hissesine nerede isabet etmiş bulunuyorsa, oranın sulh mahkemesi tarafından tayin olunur.

Tayin

Madde: 381- Vasi tayininde usul ne ise, kayyım hakkında da odur. Sulh mahkemesi, muvafık görmezse kayyım tayinini ilan etmez.

On Birinci Bap

Vesayetin İdaresi

Birinci Fasl

Vasinin Vazifeleri

Vazifeye başlamak

Defter

Madde: 382- Vasi, vazifesine başlarken sulh mahkemesinin bir mümessili hazır bulunduğu halde, vesayet altındaki kimsenin mallarının defterini yapar.

Vesayet altındaki kimse, temyiz kudretini haiz ve imkân da mevcut ise defter yapılırken hazır bulundurulur. Mahkeme-i asliye, icabında vasinin ve sulh mahkemesinin teklifi üzerine defterin resmi surette yapılmasını emreder. Bu muamele alacaklılara karşı mirası kabul halinde tanzim edilen resmi defter hükmünde olur.

Kıymetli eşyanın hıfzı

Madde: 383- Vesayet altındaki kimsenin, mallarını idare hususunda bir mahzuru yoksa, senetler, kıymetli eşya, mühim vesikalar ve buna mümasıl sair şeyler sulh mahkemesinin murakabesi altında emin bir mahalle konulur.

Menkulün satışı

Madde: 384- Vesayet altındaki kimsenin menfaati icap ettiği takdirde bundan evvelki maddede beyan olunanlardan maada menkul eşya, sulh mahkemesinin talimatı dairesinde, aleni müzayede ile yahut iki tarafın rızasıyla satılır.

Vesayet altındaki kimsenin ailesi veya kendisi için kıymet-i mahsusası bulunan şeyler, mecburiyet olmadıkça satılmaz.

-59-

Nukut
Tenmiyesi

Madde: 385- Vasinin, vesayeti altındaki kimse için sarfına lüzum görmediği nukut; derhal, sulh mahkemesi veya hükûmetçe tayin edilmiş olan mali bir müesseseye faiz mukabilinde ikraz edilir. Vasi, bir aydan fazla nemasız bıraktığı nukutun faizini ödemeye mecburdur.

Tahvil

Madde: 386- Kâfi derecede teminatı bulunmayan alacaklar, sağlam alacağa tahvil olunur. Tahvil muamelesi vesayet altındaki kimsenin menfaatine en muvafık bir zamanda yapılır.

Mali ve ticari teşebbüsler

Madde: 387- Vesayet altındaki kimsenin malları, sınai ve ticari ve sair teşebbüsleri de ihtiva ediyorsa; sulh mahkemesi, bunların tasfiyesi veya idamesi için lazım gelen talimatı ita eder.

Gayrimenkul

Madde: 388- Gayrimenkul mallar, sulh mahkemesinin izniyle satılır. Sulh mahkemesi, vesayet altındaki kimsenin menfaati icap etmedikçe bey'e mezuniyet vermez. Satış aleni müzayede ile olur ve ihale sulh mahkemesi tarafından tasdik edilmek lazımdır; mezkûr makamın gecikmeksizin bir karar vermesi icap eder.

Satış, mahkeme-i asliyenin tasvibi ile müstesna olarak iki tarafın rızasıyla yapılabilir.

İtina ve temsil

Küçük

Madde: 389- Vasi, küçüğün infak ve terbiyesine itina eder Bu hususta vesayet dairelerinin müdahale haklarına mütedair hükümler baki kalmak şartıyla vasi, ana ve babaya ait salahiyeti istimal eder.

Mahcur

Madde: 390- Vasi, mahcuru himaye ve şahsi muamelelerinde ona müzaheret ve icabı halinde bir müesseseye konulmasını temin eder.

Temsil

Umumi

Madde: 391- Vesayet dairelerinin müdahale haklarına mütedair hükümler baki kalmak şartıyla vasi, bütün tasarruflarında küçüğü temsil eder.

Memnu tasarruflar

Madde: 392- Vasi, vesayeti altındaki kimsenin malını hibe veya vakfedemeyeceği gibi onun hesabına kefalet de yapamaz.

Vesayet altındaki
kimsenin reyi alınmak

Madde: 393- Temyiz kudretini haiz olup da en aşağı on altı yaşında bulunan vesayet altındaki kimsenin mallarını idareye müteallik mühim tasarruflarda, mümkün oldukça, reyi alınır.

Vesayet altındaki kimsenin bu reyi, vasiyi, mesuliyetten kurtaramaz.

Küçüğün tasarrufu

İcazet

Madde: 394- Vesayete tabi ve temyize muktedir kimse vasinin sarıh veya zımnı muvafakati ile yahut lahik olacak icazeti ile bir vecibeyi iltizam veya bir haktan feragat edebilir.

Diğer tarafın bizzat tayin edeceği veya hâkime tayin ettireceği münasip bir müddet zarfında, vasi icazet vermezse, o tasarruf hükümsüz kalır.

İcazetin fıkdanı

Madde: 395- Vasi tarafından icazet verilmezse âkitlerden her biri, verdiğini geri isteyebilir. Şu kadar ki vesayete tabi kimse ancak intifa eylediği miktar veya iade zamanına kadar mallarında hâsıl olan ziyade nispetinde yahut suiniyetle elden çıkardığı miktar ile mesuldür.

Vesayet altındaki kimse hakikate muhalif olarak kendini ehil göstermiş ise, bu yüzden başkasına iras eylediği zararı zamin olur.

Vesayet altındaki
kimselerin meslek ve
sanatı

Madde: 396- Kendisine sulh mahkemesi tarafından bir meslek veya sanatla iştigale sarahaten veya zımnı izin verilen vesayet altındaki kimse, bu sanat ve mesleğin zaruriyatından olan her tasarrufu yapabilir ve bu tasarruflarından dolayı bütün servetiyle mesuldür.

Malların idaresi
Vasinin vazifeleri

Madde: 397- Vasi, vesayeti altındaki kimsenin mallarını müdebbir bir müdür gibi idare eder.

Hesap

Vasi, sulh mahkemesinin tayin eylediği zamanlarda ve hiç olmazsa senede bir kere mahkemeye arz etmek üzere hesap tutmaya mecburdur. Temyiz kudretini haiz ve en aşağı on altı yaşında bulunan vesayet altındaki kimse, mümkün oldukça hesabın rüyetinde bulundurulur.

Vesayet altındaki

Madde: 398- Vesayet altındaki kimse, kendi tasarrufuna bırakılan

kimseye bırakılmış mallar mallar ile vasisinin izniyle çalışarak kazandığı malları bizzat idare etmek hakkım haizdir.

Vasilik müddeti Madde: 399- Vesayet, kaideten dört sene için tevcih olunur. Dört senenin hitamında vasi, vesayetden itizar edebilir.

Vasinin ücreti Madde: 400- Vasinin, vesayet altındaki kimsenin malından ücret almaya hakkı vardır. Bu ücret, her bir hesap müddeti için vasinin sarf ettiği emeğe ve vesayeti altındaki kimsenin gelirine göre sulh mahkemesi tarafından takdir olunur.

-61-

İkinci Fasl

Kayyımın Vazifeleri

Kayyımlığın mahiyeti Madde: 401- Menfaatleri için kendilerine bir kayyım tayin edilen kimseler, kanuni müşavirin iştirakine dair olan ahkâmlara hâlel gelmemek üzere, medeni haklarını istimal salahiyetini muhafaza eder.

Kayyımlığın müddeti kayyıma verilecek ücret miktarı, sulh mahkemesince tayin olunur.

Kayyımlığın mevzuu Madde: 402- Muayyen bir iş için tayin edilen kayyım, o işi sulh mahkemesinin talimatı dairesinde ifa eder.

Hususi kayyımlık

Malların idaresi Madde: 403- Malların nezaretine veya idaresine memur edilen kayyım, ancak iktiza eden idari ve tahaffuzi tasarruflarda bulunabilir.

Kayyımın diğer tedbirlere tevessül edebilmesi, temsil edilen kimsenin muvafakatine ve muvafakat itasına ehil değil ise, sulh mahkemesinin müsaadesine bağlıdır.

Üçüncü Fasl

Vesayet Dairelerinin Müdahale Hakları

Şikâyet

Madde: 404- Temyiz kudretini haiz olan vesayet altındaki kimse ve her hangi bir alakadar, vasinin tasarrufu aleyhine, sulh mahkemesine şikâyet edebilir.

Sulh mahkemesinin kararına karşı tebliğden itibaren on gün içinde mahkeme-i asliyeye itiraz edebilir.

İzin
Sulh mahkemesi
tarafından

Madde: 405- Aşağıdaki hususlarda sulh mahkemesinin izni lazımdır:

- 1- Gayrimenkulün alım satımı ve terhini vesair ayni bir hak tesisi.
- 2- Alelade işletme ve idare ihtiyaçları haricinde menkulün alım satımı.
- 3- Alelade idare ihtiyaçları haricinde inşaat.
- 4- Ödünç verme ve alma.
- 5- Kambiyo taahhütleri altına girmek.
- 6- Bir seneden fazla müddetle arazi ve üç seneden veya ondan fazla müddetle akar icar ve isticarı.
- 7 - Vesayet altında bulunan kimsenin bir sanat veya meslek ile iştigaline müsaade.

8- Vasi tarafından hemen yapılması lazım gelen muvakkat tedbirler müstesna olmak üzere husumet, sulh, tahkim ve konkordato akdi.

9- Evlenme mukavelesi akdi ve miras taksimi.

10- Borç ödemekten aciz beyanı.

11- Vesayet altında bulunan kimsenin hayatı üzerine sigorta akdi.

12- Çıraklık mukavelesi akdi.

13- Vesayet altındaki kimsenin bir terbiye veya muavenet müessesesine konulması.

14- Vesayet altında bulunan kimseye yeni bir ikametgâh ittihazı.

Mahkeme-i asliye
tarafından

Madde: 406- Aşağıdaki hususlarda sulh mahkemesinin kararı alındıktan sonra mahkeme-i asliyenin dahi müsaadesi lazımdır:

1- Vesayet altındaki kimsenin evlatlık olması veya başka birini evlat edinmesi.

2- Vatandaşlık hakkını iktisap veya ondan feragat.

3- İktisadi bir teşebbüsün iktisabı veya tasfiyesi ve vesayet altındaki kimsenin şahsi mesuliyetini veya mühim bir sermaye tahsisini icap ettiren bir şirkete girmesi.

4- Kaydıhayat ile maaş ve veya irat itasına veya kaydıhayat ile infaka dair mukaveleler akdi.

5- Miras kabul veya reddi veya bir miras mukavelesi akdi.

6- Küçüğün mezun kılınması.

7- Vasi ile vesayet altında bulunan kimse arasında akdolunan mukavelelerin tasdiki.

Rapor ve hesapların

Madde: 407- Sulh mahkemesi, vasinin muayyen zamanlarda verdiği

tetkiki

rapor ve hesapları tetkik ve lüzum görürse ikmal ve tashihini emreder.

Sulh mahkemesi, rapor ve hesapları kabul veya ret ve icabında vesayet altındaki kimsenin menfaatinin iktiza ettiği tedbirleri ittihaz eyler.

İznin bulunmaması

Madde: 408- Sulh mahkemesinin kanunen muktezi müsaadesi alınmadan yapılan tasarrufun vesayet altındaki kimseye karşı hükmü; böyle bir kimsenin, vasisinin muvafakati olmaksızın yaptığı tasarrufun hükmü gibidir.

Dördüncü Fasl

Vesayet Uzuvarlarının Mesuliyeti

Vasi

Madde: 409- Vasi ve vesayet daireleri, vazifelerinin ifasında

-63-

Vesayet idarelerinin
mesuliyeti

müdebbir bir müdür gibi hareketle mükelleftirler ve kasıt veya ihmal ile sebebiyet verdikleri zararlardan mesuldürler.

Hazinenin mesuliyeti

Madde: 410- Vasi veya vesayet daireleri tarafından ödenemeyen zararları hazine, tazmin eder.

Mesuliyet şartları
İaneler arasında

Madde: 411- Vesayet dairelerinin mesul olan her bir azası, kusurundan mütevellit olmadığını ispat etmedikçe, vaki zararı tazmin ile mükellef ve her biri hissesiyle mesuldür.

Muhtelif vesayet
uzuvları arasında

Madde: 412- Vasi ve sulh hâkimi, zararı tazminden birlikte mesul oldukları takdirde sulh hâkimi vasinin ödeyemediği zarar miktarını tazmin ile mükelleftir.

Mahkeme-i asliye heyeti, sulh hâkimi ile birlikte mesul oldukları surette sulh hâkiminin ödeyemediği zarar miktarını tazmin ile mükelleftirler. Hileden tevellüt eden bir zararı tazmin ile mükellef olan kimseler doğrudan doğruya ve müteselsilen mesuldür.

Mesuliyet davasının
merci-i rüyeti

Madde: 413- Vasi ve vesayet dairelerinin azası ile hazine aleyhindeki tazminat davaları alelâde zarar ve ziyan davalarını rüyet eden mahkemede ikame olunur ve mahkeme-i asliye heyetinin alâkadar oldukları tazminat davaları en yakın diğer bir mahkeme-i asliyeye gönderilir. Bu mesuliyet davasının rüyeti, idari makamlarca tahkikat-ı evveliyeye icrasına mütevakkıf değildir.

On İkinci Bap

Vesayetin Hitamı

Birinci Fasl

Küçüklüğün ve Hacir hallerinin Hitamı

Küçükler hakkında

Madde: 414- Küçük üzerindeki vesayet, rüşd veya hâkimin rüşd kararı ile nihayet bulur. Mahkeme-i asliye, rüşde karar verir iken vesayetin hitamı gününü tespit ve kararını resmen ilan eder.

Mahkûmlar hakkında

Madde: 415- Hürriyeti salıp bir cezaya mahkûm olan kimse üzerindeki

vesayet, hapsin hitamıyla nihayet bulur. Muvakkaten veya bir şart ile serbest bırakılmış olan mahpus vesayet altında kalır.

Diğer vesayete tabi
kimseler hakkında
Vesayetin refi şartları

Madde: 416- Sair eşhas üzerindeki vesayet, mahkeme-i asliye tarafından ref ile nihayet bulur. Hacir sebebi zail olunca mahkeme-i asliye hacri ref ile mükelleftir.

Mahcur ile alakadarlardan her biri, hacrin refini talep edebilir.

İlan

Madde: 417- Hacir ilan edilmiş ise refi dahi ilan olunur. Medeni hakları istimal salahiyetinin avdeti, bu ilanın icrasına mütevakkıf değildir.

Akıl hastalığı halinde

Madde: 418- Akıl hastalığından veya akıl zayıflığından dolayı verilmiş olan hacir kararının refi, hacir için bir sebep kalmadığını mübeyyin ehli-vukuf raporuna mütevakkıftır.

İsraf, ayyaşlık ve sû-i
idare halinde

Madde: 419- İsraf, ayyaşlık, sû-i hal ve sû-i idare sebebiyle mahcur olan kimse, hacir altına alınmasını mucip fiilden dolayı en aşağı bir sene içinde bir gûnâ şikâyeteye meydan vermemiş ise, bu baptaki hacrin refini talep edebilir.

İhtiyari hacir halinde

Madde: 420- Vesayet altındaki kimsenin kendi istidası üzerine verilmiş olan hacir kararı, ancak bu hacre esas olan sebebin zevaliyle ref olunabilir.

Kayyımın vesayeti
Mutlak surette hitam

Madde: 421- Kayyımın vesayeti, tayin edilmiş olduğu işlerin hitamıyla nihayet bulur.

Bir malın idaresine müteallik vesayet, kayyımın tayinini mucip sebebin zevaliyle ve kayyımın vazifesinden affıyla nihayet bulur. Kanuni müşavire mahsus vesayet, mahkeme-i asliyenin kararıyla nihayet bulur. Mahcuriyyetin refi hakkındaki kaideler burada da caridir.

İlan

Madde: 422- Kayyımın tayini ilan edilmiş bulunduğu veya sulh hâkimi muvafık gördüğü takdirde bu baptaki vesayetin hitamı resmen ilân olunur.

İkinci Fasl

Vasilik Sıfatının Zevali

Medeni hakları istimal
salahiyetinin zıyaı ve
vefat

Madde: 423- Vasilik sıfatı, vasinin vefatı veya medeni haklarını istimalden mahrumiyeti ile hitam bulur.

-65-

Vesayet müddetinin
temdit edilmemesi
Tayin devresinin hitamı

Madde: 424- Vasilik sıfatı, temdit edilmediği takdirde; müddetin bitmesiyle hitam bulur.

Ehliyetsizlik veya
mazeret

Madde: 425- Vasi, ehliyete mâni veya vasilikle telifi gayrikabil bir sebebin hudusunda, istifa ile mükelleftir. Kanuni bir itizar sebebi tahaddüs etse bile, fevkalade bir hal olmadıkça vasi, müddetinin hitamından evvel istifa edemez.

İdareye devam

Madde: 426- Vasi, halefi işe başlayıncaya kadar zaruri olan idari tasarrufları ifa ile mükelleftir.

Azil
Sebepleri

Madde: 427- Vasinin, vasiliğe gayr-i layık bir hali anlaşılır veya vazifesini ifada suiistimali veya fahiş bir ihmali görülürse mahkeme-i asliye tarafından azlolunur. Borcunu ödemekten aciz kalan vasi hakkında da hüküm böyledir. Sulh hâkimi, vesayet altındaki kimsenin menfaatlerini tehlikede gördüğü anda; vazifesini gereği gibi ifa edemeyen vasinin başka bir kusuru olmasa bile, vazifesine nihayet verebilir.

Azil usulü
İstida üzerine ve resen

Madde: 428- Temyiz kudretini haiz vesayet altındaki kimse ve alakadarlardan her biri, vasinin azlini talep edebilirler.

Azli mucip bir sebebin vücuduna diğer bir suretle muttali olan sulh hâkimi, vasiyi azle tevessül ile mükelleftir.

Tahkikat ve inzibati
salahiyet

Madde: 429- Mahkeme-i asliye, ancak tahkikat icrasından ve vasiyi istimadan sonra azle karar verebilir. Hafif yolsuzluklarda, sulh mahkemesi vasiye sadece azline tevessül olunacağını ihtar ve onu nihayet yirmi beş lira ceza-yı nakdiye mahkûm edebilir.

Muvakkat tedbirler

Madde: 430- Teehhürde tehlike varsa sulh mahkemesi, vasiye muvakkaten işten el çektirebilir; icabında tevkif ve mallarını haczettirebilir.

Sair tedbirler

Madde: 431- Sulh mahkemesi, azle tevessül ve inzibati cezadan maada, vesayet altındaki kimsenin menfaati için muktezi tedbirleri de ittihaz ile mükelleftir.

Şikâyet

Madde: 432- Sulh mahkemesinin kararı aleyhinde, mahkeme-i asliyeye itiraz olunabilir.

[-66-]

Üçüncü Fasl

Vesayetin Hitamı Üzerine Terettüp Eden Hükümler

Hesab-ı kati
Malların teslimi

Madde: 433- Vesayeti hitam bulan vasi; idaresine ait raporu ve hesap-ı katiyi sulh hâkimine tevdi ve malları, vesayet altındaki kimsenin veya mirasçılarının yahut yeni vasinin emrine amade bulundurmaya mecburdur.

Rapor ve hesabın tetkiki

Madde: 434- Bu raporla hesap-ı kati, muayyen zamanlarda verilen raporlar ve hesaplar hakkındaki usule göre sulh hâkimi tarafından tetkik ve tasdik edilir.

Vasinin vesayetine hitam
verilmesi

Madde: 435- Raporla hesap-ı kati tasdik olunduktan ve vesayet altındaki kimse veya mirasçılar yahut yeni vasi mallara vaz-ı yed ettikten sonra, sulh mahkemesi vasinin vazifesine hitam verir. Hesab-ı kati; vesayet altındaki kimsenin mirasçılarına veya yeni vasiye mesuliyet davası hakkındaki hükümlere nazarıdikkatleri celp olunarak tebliğ edilir.

Bu tebliğ ile beraber vasinin vazifesine hitam verildiğine veya hesap-ı katinin kabul edildiğine dair ittihaz olunan kararda bildirilir.

Mesuliyet davası
Mürur-ı zaman

Madde: 436- Vasinin mesuliyetine veya vesayet daireleri azasının doğrudan doğruya mesuliyetlerine müteallik davalarda mürur-ı zaman müddeti hesap-ı katinin tevdiinden itibaren bir senedir.

Doğrudan doğruya tazmin ile mükellef olmayıp da yalnız zararın ödenemeyen miktarıyla mesul olan vesayet daireleri azası ve hazine aleyhindeki davaların mürur-ı zamanı, birinci derecede mesul olanların zararı ödeyemeyecekleri tahakkuk ettiği tarihten itibaren bir senedir.

Vesayet altındaki kimse, vesayetten kurtulmadıkça; vesayet daireleri azası ile hazine aleyhinde, mürur-ı zaman cereyan etmez.

Fevkalade mürur-ı
zaman

Madde: 437- Hesap sehvine müteallik yahut âdi mürur-ı zaman müddetinin iptidarından mukaddem bilinmesi mümkün olmayan bir sebebe müstenit mesuliyet davaları, davaya sebebiyet veren hâdisenin meydana çıktığı günden itibaren, bir sene mürur ettikten sonra, istima olunmaz. Her halde âdi mürur-ı zamanın iptidasından itibaren, on sene sonra dava hakkı sakıt olur. Cürümden madut bir fiilden dolayı ikame olunacak mesuliyet davasında, eğer hukuk-ı umumiye davasının mürur-ı zaman müddeti, hukuk-ı şahsiye davasındaki müddetten fazla ise; mürur-ı zaman hukuk-ı umumiye davası müddetine tabidir.

Vesayet altındaki
kimsenin imtiyazı

Madde: 438- Vesayet altındaki kimsenin, vasi veya vesayet daireleri azası zimmetindeki alacağı, imtiyazlı olacaktır.

-67-

Üçüncü Kitap

Miras

Birinci Kısım

Mirasçılar

On Üçüncü Bap

Kanuni Mirasçılar

Hısımlar

Füru

Madde: 439- Birinci derecede mirasçılar, müteveffanın fûruudur. Şu kadar ki ana ve babadan biri veya her ikisi müteveffanın fûruu ile içtima ederse terekenin dörtte birinden intifa hakkına nail olur.

Çocuklar, müsavat üzere mirasçılardır.

Müteveffadan evvel vefat etmiş çocuklar, her tabakada halefiyet tarikiyle mirasçı olan fûruları tarafından temsil olunurlar.

Baba ve ana

Madde: 440- Fûruu olmayan müteveffanın mirasçısı, baba ve anasıdır. Bunlar, müsavat üzere mirasçılardır.

Müteveffadan evvel vefat etmiş olan baba ve ana, her tabakada halefiyet tarikiyle mirasçı olan fûruları tarafından temsil olunurlar. Bir tarafta hiç mirasçı bulunmadığı takdirde bütün miras diğer tarafın mirasçılarına intikal eder.

Büyük baba ve büyük
ana

Madde: 441- Fûruu, baba ve anası ve bunların fûruu bulunmaksızın vefat eden kimsenin mirasçısı, büyük baba ve büyük anasıdır. Bunlar, müsavat üzere mirasçılardır.

Müteveffadan evvel vefat etmiş olan büyük baba ve büyük ana, her tabakada halefiyet tarikiyle mirasçı olan fûruları tarafından temsil olunurlar.

Baba veya ana tarafından olan büyük baba veya büyük anadan biri, fûruu olmaksızın vefat ettiği halde hissesi aynı taraftaki mirasçılara intikal eder.

Baba veya ana tarafından olan büyük baba ve büyük ana, fûru bırakmaksızın vefat ettikleri halde; bütün miras, diğer taraftaki mirasçılara intikal eder.

Büyük baba veya büyük annenin baba ve anaları

Madde: 442- Müteveffanın son derecedeki kan mirasçıları, büyük babalar ve büyük analar ile onların fûrularıdır.

Şu kadar ki büyük babalar ve büyük anaların baba ve analarından her biri, kendi fûruları müteveffanın vefatında sağ bulunsa idiler onlara ne hisse isabet edecek idiyse o hissenin intifa hakkına nail olurlar.

İntifa hakkına malik olan kimse, müteveffadan evvel vefat etmiş bulunur ise bu hak, müteveffanın büyük baba ve büyük analarının erkek ve kız kardeşlerine intikal eder.

Sahih olmayan nesepte miras

Madde: 443- Nesebi sahii olmayan hısımlar, ana tarafından nesebi sahii hısımlar gibi mirasçılık hakkını haizdir. Bunların, baba cihetinden mirasçı olabilmeleri; babalarının kendilerini tanımış veya babalıklarına hüküm sudur etmiş bulunmasına mütevakkıftır.

Baba tarafından nesebi sahii olmayan bir çocuk yahut fûruu, babasının nesebi sahii fûrularıyla içtima ederse; nesebi sahii bir çocuğa veya fûrularına isabet eden hissenin yarısını alırlar.

Karı kocadan sağ kalanın hakkı

Madde: 444- Müteveffanın karı veya kocası, fûru ile içtima ettiğinde muhayyerdir. Dilerse terekeden yarısının intifa hakkını, dilerse dörtte birinin mülkiyetini alır.

Müteveffanın babası anası veya bunların fûruuyla içtima eden karı veya koca, mirastan dörtte birin mülkiyeti ile beraber yarısının intifa hakkına; ve büyük babaları büyük anaları veya bunların fûruları ile içtima eden karı veya koca, terekeden yarısının mülkiyeti ile beraber dörtte birinin intifa hakkına ve bunlarda yok ise bütün mirasın mülkiyetine sahip

olur.

İntifa hakkının irada
tahvili ve teminat

Madde: 445- Karı veya koca, intifa hakkı yerine ona muadil senevi bir irat tahsisini her zaman talep edebilir.

İntifa hakkı, böyle senevi bir irada tahvil olunduğu takdirde karı ve koca, haklarını tehlikede gördüğü zaman diğer mirasçılardan teminat isteyebilir.

Diğer mirasçılara
teminat itası

Madde: 446- Müteveffanın karı veya kocası, tekrar evlenir veya diğer mirasçıların haklarını tehlikeye koyarsa; bunların talebi üzerine, teminat itasıyla mükelleftir.

Evlatlığa alınan çocuk

Madde: 447- Evlatlık ve fûruu, kendisini evlat edinen kimseye; nesebi sahih fûruu gibi mirasçı olurlar.

Evlat edinen bir kimse ve hısımları, evlatlığa mirasçı olmazlar.

Hazine

Madde: 448- Mirasçı bırakmaksızın vefat eden kimsenin mirası, büyük babalar ve büyük anaların baba ve anaları ile erkek ve kız kardeşlerinin intifa hakları baki kalmak üzere, devlete intikal eder.

[-69-]

On Dördüncü Bap

Ölüme Bağlı Tasarruflar

Birinci Fasl

Tasarrufa Ehliyet

Vasiyet ile

Madde: 449- On beş yaşını bitiren ve temyiz kudretini haiz olan kimse, kanunun tayin ettiği hudut ve şekiller dâhilinde, vasiyet tarikiyle mallarında tasarruf edebilir.

Miras mukavelesi

Madde: 450- Miras mukavelesi yapabilmek için, yapanın reşit olması şarttır.

Batıl tasarruflar

Madde: 451- Hata, hile, tehdit veya cebir tesiri altında yapılan ölüme bağlı tasarruflar batıldır. Şu kadar ki bu tasarrufları yapan kimse hataya veya hileye vâkıf olduğu, yahut tehdit veya cebrin tesirinden kurtulduğu tarihten itibaren bir sene içinde rücu etmediği takdirde mezkûr tasarruflar, sahih addolunur.

Tasarrufu yapan kimse, şahsı veya şeyi tayin ederken açık bir hataya düşmüş ise kendisinin hakiki arzusunu katiyetle tayin mümkün olduğu takdirde; hatalı tasarruf, bu arzuya göre tashih olunur.

İkinci Fasl

Tasarruf Nisabı

Tasarruf nisabı, şümülü

Madde: 452- Furuu, baba ve anası, erkek ve kız kardeşi yahut karısı veya kocası sağ iken vefat eden murisin ölüme bağlı tasarrufları, bu kimselerin mahfuz hisseleri miktarından fazla olan mallarında muteberdir.

Bu mirasçılardan kimse bulunmazsa, muris bütün mirasta tasarruf edebilir.

Mahfuz hisse

Madde: 453- Mahfuz hisse aşağıdaki miktarlardan ibarettir:

1- Furu için miras hakkının dörtte üçü.

2- Baba yahut ana için yarısı.

3- Erkek ve kız kardeşlerden her biri için dörtte biri.

4- Karı veya koca için kanuni mirasçılar ile içtima halinde mirastan mülkiyet hakkı olan miktarın tamamı veya kendisinden başka mirasçı bulunmadığı takdirde yarısı.

[-70-]

Tasarruf nisabının hesabı

Borçların tenzili

Madde: 454- Tasarruf nisabı, terekenin vefat günündeki haline göre hesap olunur.

Müteveffanın borçları, cenaze masrafı, terekeyi mühürlemek ve defter tutma masrafları, müteveffa ile bir arada yaşayan kimselerin bir aylık iâşe masrafı; terekeden tenzil olunur.

Ölüme bağlı olmayan
teberrular

Madde: 455- Müteveffanın ölüme bağlı olmayarak vaki tenkise tâbi teberruları, tasarruf nisabının hesabı için, terekeye zammolunur.

Ölüme karşı sigortalar

Madde: 456- Müteveffa tarafından, vefatı halinde tediye edilmek üzere kendi namına ve şahs-ı salis lehine akdedilen veya kendi namına akdedilip de hayatta vaki veya ölüme bağlı bir tasarruf ile bir şahs-ı salis lehine devir veyahut müteveffanın hayatında ivazsız âhara temlik olunan sigortalar ancak vefat anındaki iştirâ kıymetleri ile terekeye dâhil olur.

Miras hakkından ıskat
sebepleri

Madde: 457- Aşağıdaki hallerde mahfuz hisseli mirasçılar, murisin ölüme bağlı tasarrufu ile mirastan ıskat edilebilir:

1- Murisine veya yakınlarından birine karşı ağır bir cürüm ika

ederse.

2- Murisine veya ailesine karşı kanunen mükellef olduğu vazifeleri ifada büyük bir kusur irtikâp eylerse.

Hükümleri

Madde: 458- Miras hakkından ıskat olunan kimse, terekeden hisse talep edemeyeceği gibi tenkis davası dahi açamaz. Müteveffa tarafından diğer suretle tasarruf vaki olmamış ise; ıskat edilen kimse, müteveffadan evvel ölmüş gibi, hissesi müteveffanın kanuni mirasçıları arasında taksim olunur. Miras hakkından ıskat edilen kimsenin fûruları o kimse müteveffadan evvel ölmüş gibi mahfuz hisselerini isteyebilirler.

Beyyine külfeti

Madde: 459- Miras hakkından ıskatın muteber olması için müteveffa tarafından ıskatı âmir olan tasarrufta, sebebin beyan edilmiş olması lazımdır.

Iskat edilen kimse tarafından itiraz vukuunda bu beyanın doğruluğunu ispat külfeti; ıskattan müstefit olan mirasçıya veya lehine vasiyet yapılan kimseye aittir. Bu beyyine, ikame edilememiş veya ıskatın sebebi beyan olunmamış ise müteveffanın arzuları, ıskatın sebebi hakkında aşikâr bir hatanın neticesi olmadıkça; tasarruf nisabı miktarında infaz olunur.

Acz sebebi ile miras hakkından ıskat

Madde: 460- Müteveffa, borcunu, ödeyecek malı bulunmadığı icra vesikasıyla tahakkuk eden fûruundan her hangi birini, mahfuz hissesinin yarısından mahrum edebilir. Ancak müteveffanın, bu yarıyı, ıskat edilen fûruunun doğmuş ve doğacak çocuklarına tahsis etmesi şarttır. Miras açıldığı zaman icra vesikasının hükmü mürtefi olmuş yahut böyle bir vesika olup da ihtiva ettiği borcun miktarı miras hakkının yarısından fazla bulunmamış ise mahrum edilenin talebi ile; ıskat, keenlemyekün olur.

vesikasıyla tahakkuk eden fûruundan herhangi birini, mahfuz hissesinin yarısından mahrum edebilir. Ancak müteveffanın, bu yarıyı, ıskat edilen fûruunun doğmuş ve doğacak çocuklarına tahsis etmesi şarttır. Miras açıldığı zaman icra vesikasının hükmü mürtefi olmuş yahut böyle bir vesika olup da ihtiva ettiği borcun miktarı miras hakkının yarısından fazla bulunmamış ise mahrum edilenin talebi ile; ıskat, keenlemyekün olur.

Üçüncü Fasl

Ölüme Bağlı Tasarrufun Muhtelif Suretleri

Umumiyetle tasarruf

Madde: 461- Vasiyet veya miras mukavelesi, tasarruf nisabı dâhilinde müteveffanın malik olduğu şeyin tamamını veya bir kısmını ihtiva edebilir.

Mükellefiyetler, şartlar

Madde: 462- Muris vasiyetinde veya miras mukavelenamesinde bazı mükellefiyetler ve şartlar koyabilir. Miras mukavelenamesinin veya vasiyetin infazından itibaren alakadarlardan her biri bu mükellefiyetlerin ve şartların icrasını isteyebilir.

Kanuna yahut adab-ı umumiyyeye mugayir şart ve mükellefiyetleri ihtiva eden tasarruf, batıldır. Faydasız veya yalnız başkalarını izaç için kullanılan şartlar ve mükellefiyetler lâğvıdır.

Mirasçı nasbı

Madde: 463- Muris, terekenin tamamı yahut şayi bir cüzü için bir veya bir kaç kimseleri mirasçı nasbedebilir. Terekenin tamamı veya şayi bir cüzünü almak üzere bir şahsı tayin eden her tasarruf, mirasçı nasbı hükmündedir.

Muayyen bir malda
tasarruf

Madde: 464- Bir kimse, ölüme bağlı bir tasarrufla, diğer kimseye; mirasçı nasbını tazammun etmeyen muayyen teberrularda bulunabilir. Tasarrufu yapan kimse, muayyen bir malını yahut terekesinin tamamen veya kısmen intifa hakkını vasiyet edebildiği gibi malların kıymeti üzerinden bir şahs-ı salis lehine bir şey verilmesini veya yapılmasını yahut o şahsın bir vecibeden tahlisini mirasçıya veya lehine vasiyet yapılana tahmil edebilir. Bu suretle muayyen olan mala müteallik bir vasiyeti ifa mükellefiyeti kendisine tahmil edilen mirasçı veya lehine vasiyet yapılan kimse, o mal terekede zuhur etmediği takdirde, tasarruftan hilafı anlaşılmadıkça, mükellefiyetten berî olur.

Teslim

Madde: 465- Vasiyet olunan mal, hasar ve zevaidiyle ve gayrin hakkiyle meşgul veya ondan hali olarak, mirasın açıldığı gün ne halde ise o suretle teslim olunur.

[-72-]

Vasiyet olunan malı ifa ile mükellef olan kimse, mirasın açıldığı günden itibaren vuku bulan sarfiyat ve hasarat için başkasının işlerini görene ait hak ve vecibeleri haizdir.

Tenkis

Madde: 466- Tereke mevcudunu veya vasiyeti ifa ile mükellef kimseye edilen teberru miktarını veya tasarruf nisabını tecavüz eden vasiyetlerin mütenasiben tenkisi talep olunabilir.

Vasiyeti ifa mükellefiyeti kendisine tahmil edilen kimse, mirasçılığı veya lehine vaki teberruu ret yahut müteveffadan evvel vefat veya mahrumiyetine karar sudur etse bile, vasiyet tenfiz olunur. Kanuni

veya mansup mirasçı, mirası reddetmiş olsa bile kendi lehine vasiyet edilen şeyi talep edebilir.

Alelade ikame

Madde: 467- Tasarrufu yapan kimse mirasçı veya lehine vasiyet yapılan kimsenin kendisinden evvel vefatı veya bunlardan biri tarafından ret vukuu halinde miras yahut vasiyet olunan muayyen mal kendilerine intikal etmek üzere bir veya bir kaç şahıs tayin edebilir.

Fevkalade ikame

Namzet tayini

Madde: 468- Tasarrufu yapan kimse nasbettiği mirasçıya, mirası bir şahs-ı salise nakletmek mükellefiyetini tahmil edebilir. Bu şahs-ı salise, namzet denir. Tasarrufu yapan kimse, aynı mükellefiyeti namzede tahmil edemez.

Bu kaideler, muayyen mal vasiyetinde dahi caridir.

Namzede intikal

Madde: 469- Tasarrufta, hilâfına sarahat bulunmadıkça; miras, nakil ile mükellef mirasçının vefatıyla, namzede intikal eder. Tasarrufta bir müddet tayin edilip de nakil mükellefiyeti olan mirasçı müddetin hitamından evvel vefat ederse; miras, teminat vermek şartıyla mirasçılara intikal eder. Herhangi sebepten dolayı mirasın namzede intikali mümkün olmadığı takdirde mükellefin mirasçıları kati surette mirasa sahip olur.

Teminat

Madde: 470- Nakil ile mükellef mirasçıya intikal eden mirasın, mahkeme-i asliye tarafından, defteri yapılır. Tasarrufta, hilâfına sarahat bulunmadığı takdirde; tarafından teminat verilmedikçe, miras, mükellefe teslim edilmez. Nakli lazım gelen miras meyanında gayrimenkul bulunduğu takdirde, bunun tapu sicilindeki kaydına nakil mükellefiyetinin şerh verilmesi teminat yerine geçer. Nakil ile mükellef mirasçı teminat göstermediği yahut namzedin hukukunu tehlikeye koyacak tasarruflarda bulunduğu takdirde, mirasın idaresi doğrudan doğruya mahkeme-i

asliyece temin edilir.

-73-

Fevkalade ikamenin
hükümleri

Madde: 471- Nakil ile mükellef mirasçı, herhangi mansup bir mirasçı gibi, mirası iktisap eder.

Nakil mükellefiyeti
hakkında

Namzet de, nakil ile ona malik olur.

Namzet hakkında

Madde: 472- Namzet, teslim için muayyen zamanın hululünde hayatta bulunduğu takdirde; nakil ile mükellef olanın yerine geçer. Namzet, daha evvel vefat etmiş olursa tasarrufta hilâfına şart olmadıkça; nakli lazım gelen malları, nakil ile mükellef mirasçı suret-i katiyede iktisap eder. Nakil ile mükellef mirasçının tasarrufu yapan kimseden evvel vefatı yahut mirası reddi veya mirastan mahrumiyeti halinde mallar doğrudan doğruya namzede intikal eder.

Vakıf

Madde: 473- Tasarruf nisabının tamamı yahut bir kısmı vakfolunabilir.

İrs mukaveleleri mirasçı
nasbı ve muayyen bir
şeyi vasiyet

Madde: 474- Bir kimse, yaptığı miras mukavelesiyle mirasını veya muayyen bir malını, mukavele yaptığı kimseye veya başkasına bırakmayı taahhüt edebilir. O kimse, mallarında eskisi gibi tasarruf eder. Şu kadar ki miras mukavelesinden münbais taahhüdatıyla telifi kabil olmayan teberrua ve ölüme bağlı tasarrufa itiraz olunabilir.

Feragat mukavelesi,
şümülü

Madde: 475- Bir kimse, mirasçılarından biri ile ivazlı veya ivazsız, mirasçılıktan feragat mukavelesi yapabilir. Bu suretle feragat eden kimse, mirasçı sıfatını zayi eder.

Feragat muamelesi ivazlı olduğu takdirde, hilafı şart edilmedikçe, feragat eden kimsenin fûruuna da müessir olur.

Feragatin hükümsüzlüğü

Madde: 476- Mukavelede feragat eden kimse yerine naspedilen mirasçının herhangi bir sebeple mirasçılığı zail olursa; feragat keenlemyekün olur. Şahıs tayin etmeksizin alelîtlak diğerk mirasçılar lehine yapılan feragat ancak en yakın asıl müşterekin fûruuna haml olunup daha uzak mirasçılara asla şamil olmaz.

Terekedeki alacaklıların
hakkı

Madde: 477- Tereke açıldığı zamanda borcu mevcudundan ziyade olup da mirasçılar tarafından tediye edilmediğı takdirde feragat eden kimse ve mirasçıları feragat mukavelesi mucibince müteveffadan, vefatından evvelki son beş sene zarfında almış oldukları ivazdan veya onun hasılatından elyevm yedlerinde bulunan miktar nispetinde alacaklılara karşı mesuldürler.

Dördüncü Fasl

Ölüme Bağlı Tasarrufların Şekilleri

Vasiyet, vasiyetin
şekilleri

Madde: 478- Vasiyet, resmi senet ile veya vasiyet eden kimsenin el yazısıyla yapılabileceğı gibi şifahen dahi yapılabilir.

[-74-]

Resmi vasiyet tanzimi

Madde: 479- Resmi vasiyet senedi; iki şahit huzurunda sulh hâkimi, kâtibiadil yahut kanunen bu husus ile tavzif edilen memur tarafından tanzim edilir.

Takrir ve tanzimde
memurun vazifesi

Madde: 480- Vasiyet eden kimse, arzularını resmi memura takrir edip onun tarafından yazıldıktan veya yazdırıldıktan sonra okuması için kendisine verilir. Vasiyetname, vasiyet eden kimse tarafından kıraat ve imza olunduktan sonra resmi memur tarafından, tarihi yazılarak imzalanır.

Eşhad ve şahitlerin
vazifesi

Madde: 481- Vasiyetnameye tarih ve imza konulunca vasiyet eden kimse, vasiyetnameyi okuduğunu ve vasiyetnamenin son arzularını muhtevi olduğunu resmi memur huzurunda iki şahide beyan eder. Şahitler; bu beyanatın huzurlarında vukuuna ve o kimseyi tasarrufa ehil gördüklerine dair vasiyetname altına verecekleri şerhi imza ederler.

Vasiyet eden kimse, vasiyetname münderecatını şahitlere bildirmeyebilir.

Okuyup yazamayan
vasiyetçi

Madde: 482- Vasiyet eden kimse vasiyetnameyi okuyamaz ve imza edemez ise resmi memur şahitler huzurunda vasiyetnameyi kendisine okur.

Vasiyetçi vasiyetnamenin son arzularını muhtevi olduğunu beyan eyler. Bu takdirde şahitler vasiyetçinin beyanatı, huzurlarında vaki olduğuna ve onu tasarrufa ehil gördüklerine dair şerh vermekle iktifa etmeyip vasiyetnamenin kendi huzurlarında resmi memur tarafından vasiyetçiye okunduğunu dahi tahrir ve imza ederler.

Vasiyetnameye iştirak

Madde: 483- Medeni hakları istimal salahiyetini haiz olmayanlar veya bir ceza mahkemesince siyasi ve medeni haklardan ıskatına karar verilenler veya okuma ve yazma bilmeyenlerle vasiyetçinin karı veya kocası, usul ve füruu, erkek ve kız kardeşleri ve bu kimselerden her birinin karı ve kocası, resmi bir memur veya şahit sıfatı ile, vasiyetname tanzimine iştirak edemezler.

Vasiyetnamenin hıfzı

Madde: 484- Vasiyetnameyi tanzim eden sulh hâkimi, kâtibiadil veya memur; aslını veya musaddak suretini hıfz ile mükelleftir.

El yazısı ile vasiyetname

Madde: 485- Vasiyetçinin, bizzat tanzim ettiği vasiyetname; baştan aşağı kadar tanzim edildiği mahal, sene, ay ve gün dahi dâhil olduğu halde bizzat kendi el yazısıyla yazılmış ve imza edilmiş olmak lazımdır. Bu suretle tanzim edilmiş olan vasiyetname açık veya kapalı olarak hıfzedilmek üzere sulh hâkimine veya kâtibiadil veya memura tevdi olunur.

-75-

Şifahi şekil

Son arzular

Madde: 486- Ölüm tehlikesi, münakalâtın inkıtaı, bulaşık hastalık, harp gibi fevkalade hallerden dolayı vasiyetçi resmi veya kendi el yazısıyla vasiyetname tanzim edemez ise; vasiyetini, şifahi tarzda yapabilir.

Şifahi tarzda vasiyet, vasiyetçinin son arzularını iki şahide takrir ve takriri veçhile bir vasiyetname yazmaları veya yazdırmaları hususunu onlara tahmil etmesinden ibarettir. Resmi vasiyetlere şehadet için mevzu ehliyet şartları, işbu şahitler hakkında da caridir.

Tespit ve tevdi

Madde: 487- Vasiyet, kendilerine takrir edilen şahitlerden biri takrir-i vakii ve mahall-i vukuunu ve sene ve ay ve gün tarihlerini hemen yazıp imzalar ve diğer şahide imzalattırır. Bu suretle yazılan vasiyetnameyi, şahitler, ikisi birlikte oldukları halde vakit geçirmeksizin bir mahkemeye vererek; işbu vasiyetnamenin vasiyete ehil gördükleri vasiyetçi tarafından kendilerine şifahen takrir edildiğini ve takririn ahval-i fevkalâdede vuku bulduğunu hâkim huzurunda beyan ederler. Şahitler,

vasiyetçinin takririni yazıp tevdi edecekleri yerde şifahen ve yukarıdaki beyanlar şeklinde hâkime arz ederek bir zabıtname şeklinde dahi, tespit ettirilebilir.

Vasiyetçi, vazife başında bir asker ise mülazım rütbesinde veya daha büyük rütbeli bir zabıt, mahkeme makamına kaim olabilir.

Şifahi vasiyetin
hükümsüzlüğü

Madde: 488- Vasiyetçi için vasiyetname tanzim etmek veya ettirmek imkânının husulünden itibaren bir ay geçmiş olursa şifahi vasiyetin hükmü kalmaz.

Rücu

Madde: 489- Vasiyetçi vasiyet için kanunda muayyen şekillerden biri ile vasiyetinden her zaman rücu edebilir. Rücu tamamen olduğu gibi, kısmen de olabilir,

Vasiyetnamenin zayi
olması

Madde: 490- Vasiyetname kazaen veya diğer bir kimsenin kusuruyla zayi olur ve mündericatinin aynıyla ve tamamıyla tespiti mümkün olmazsa artık, vasiyete itibar olunmaz. Tazminat talebi hakkı mahfuzdur.

Vasiyetlerin taaddüdü

Madde: 491- Muahhar tarihli vasiyet mukaddem tarihli vasiyetten sarahaten rücuu ihtiva etmiyorsa sonraki vasiyetin ahkâmından sarahaten evvelkini ikmal ve itmam etmeyenleri, evvelki vasiyet makamına kaim olurlar. Bir kimsenin, muayyen bir mal hakkındaki vasiyetinin sonradan yaptığı tasarrufla telifi kabil olmazsa, hükümsüz olur.

Miras mukavelesi şekli

Madde: 492- Miras mukavelesi, resmi vasiyet şeklinde tanzim edilmiş olmadıkça muteber değildir.

Her iki taraf arzularını aynı zamanda resmî memura beyan ve tanzim olunan mukavelenameyi memur muvacehesinde ve iki şahit

huzurunda imza ederler.

[-76-]

Her iki taraf arzularını aynı zamanda resmi memura beyan ve tanzim olunan mukavelenameyi memur muvacehesinde ve iki şahit huzurunda imza ederler.

Fesih

Madde: 493- Miras mukavelesi, âkitlerin tahrirî mukavelesiyle her zaman fesholunabilir.

Mukavele, mirasçı nasbına veya muayyen bir şeyin vasiyetine dair olup da mansup mirasçı veya lehine vasiyet yapılan kimse, tasarruf yapan kimseye karşı mirastan mahrumiyeti mucip bir harekette bulunduğu takdirde o kimse, mukaveleyi yalnız başına feshedebilir. Bu fesih, vasiyetnameler için kanunen muayyen olan şekillerden biriyle yapılır.

Diğer tarafın feshi

Madde: 494- Bir miras mukavelesi mucibince tasarrufu yapan kimsenin hayatında muayyen mal veya menfaat talebi salahiyetini haiz olan kimse, o mal veya menfaat kendisine verilmediği veya temin edilmediği takdirde, vecibeler hakkındaki hükümlere tevfikân, mukaveleyi feshedebilir.

Mirasçı veya lehine
vasiyet yapılan kimsenin
daha evvel vefatı

Madde: 495- Mirasçı veya lehine vasiyet yapılan kimsenin tasarruf yapan kimseden evvel vefatı halinde miras mukavelesi münfesihi olur. Şu kadar ki hilâfına sarahat bulunmadıkça, müteveffanın mirasçıları, mukavelename mucibince murislerinden almış olduğu ivazdan veya hasılatından vefat zamanında yedinde bulunan miktarı, o kimseden isteyebilir.

Tasarruf nisabının
tahdidi

Madde: 496- Vasiyet veya miras mukavelesi ile yapılan teberrular, teberru edenin ölümüne bağlı tasarruflarda bulunmak hususundaki serbestisi sonradan tahdide uğramış olsa bile; feshedilemeyip, yalnız tenkise tabidir.

Beşinci Fasl

Vasiyeti Tenfiz Memuru

Tenfiz memurunun
tayini

Madde: 497- Vasiyetçi, son arzularını tenfiz için, medeni haklarını istimal salahiyetini haiz bir veya bir kaç kimseyi vasiyet tarikiyle memur edebilir. Bu memur, kendisine tefviz edilen vazifeden doğrudan doğruya haberdar edilir ve haberin vusulü tarihinden itibaren on beş gün içinde kabul veya reddedebilir. Şu kadar ki sükûtu kabul addolunur ve hizmeti mukabilinde münasip bir ücret talep edebilir.

Salahiyetin şümulü

Madde: 498- Vasiyetçi tarafından hak ve vazifeleri tayin edilmemiş olan tenfiz memuru, mirası resmen idareye memur kimsenin hak ve vazifelerini haiz olur.

Tenfiz memuru, müteveffanın arzusunu yerine getirmek ve hususiyle terekeyi idare,

[-77-]

borçları tediye ve muayyen bir mala müteallik vasiyetleri icra ve vasiyetçinin emirlerine veya kanuna göre terekeyi taksim ile mükelleftir. Müteaddit tenfiz memurları, bir akit ile tevkil edilen müteaddit vekillerin salahiyetini haizdirler.

Altıncı Fasl

Müteveffa Tarafından Yapılan Tasarrufların İptal ve Tenkisi

İptal davası Ehliyetsizlik kanuna veya adab-ı umumiyye mugayeret	Madde: 499- Aşağıdaki hallerde, ölüme bağı tasarruflar iptal olunabilir: 1- Tasarrufun, tasarruf anında ehliyeti haiz olmayan bir kimse tarafından yapılması. 2- Hata, ya hile veya tehdit yahut cebir tesiri ile yapılması. 3- Gerek doğrudan doğruya, gerek muhtevi olduğu şartlar itibariyle kanuna muhalif veya ahlaka mugayir olması. İptal davası mirasçılardan biri tarafından ikame olunabileceğı gibi lehine vasiyet yapılan alakadarlar tarafından dahi ikame olunabilir.
Şekil noksanı	Madde: 500- Şekle ait noksanı bulunan tasarruflar, iptal olunur. Şekle ait noksan, vasiyetnamenin tanzimine iştirak edenlere veya aileleri efradından birine teberru yapılmaktan ibaret ise, yalnız o teberru iptal olunur. İptal davası, tasarrufa ehliyet hakkında tatbik olunan kaidelere tâbidir.
Mürur-ı zaman	Madde: 501- iptal davası, müddeinin tasarrufa ve butlanın sebebine muttali olduğu günden itibaren bir sene ve her halde vasiyetnamenin açılması tarihinden itibaren beş sene geçmekle mürur-ı zamana uğrar. Tasarrufun butlanı gerek kanuna muhalefet ve adab-ı umumiyye mugayeretten gerek adem-i ehliyetten neşet etsin; suiniyet sahibi olan müddeialehye karşı iptal davası, ancak otuz senenin geçmesiyle sakıt olur.

Butlan, def‘ tarikiyle her zaman dermeyan olunabilir.

Tenkis davası

Şartlar

Umumi surette

Madde: 502- Mahfuz hisselerinin baliğ olduğu miktarı alamayan mirasçılar, tasarruf nisabını tecavüz eden teberruun tenkisini dava edebilirler.

Müteveffanın, hilafını kasdettiği tasarruftan anlaşılmadıkça, kanuni mirasçılarının hisselerine dair tasarrufta mevcut hükümler, alelade taksim kaideleri gibi telakki olunur.

Mahfuz hisseli mirasçılar
lehine teberrular

Madde: 503- Mahfuz hisseli müteaddit mirasçılara ölüme bağlı tasarruf tariki ile yapılan ve tasarruf nisabını tecavüz eden teberrular, bu mirasçılardan her birine mahfuz hissesinden fazla düşen miktarlarla mütenasip olarak, tenkise tâbidir.

[-78-]

Bir mirasçının
alacaklılarının hakları

Madde: 504- Mahfuz hissesine tecavüz edilen mirasçıya ait tenkis davası; iflas halinde masasına ve borcu ödemekten aczi takdirinde miras açıldığı zaman acze dair icra vesikasını hamil bulunan alacaklılarına; alacakları nispetinde intikal eder. Bunlar tarafından ihtar edildiği halde mirasçı davayı ikame etmemiş ise onun hakkında meri müddet zarfında kendi namlarına dava ikame edebilirler.

Miras hakkı ıskat olunan mirasçı, ıskata itiraz etmediği takdirde dahi hüküm bu veçhiledir.

Tenkisin hükümleri

Umumi surette

Madde: 505- Tasarrufu yapan kimsenin, hilafını kasdettiği tasarruftan anlaşılmadıkça, mirasçı nasbolunan veya kendilerine diğer bir surette teberru edilen kimselere ait hisseler, mütenasiben tenkise tâbidir.

Muayyen şeyleri teslim mükellefiyetiyle mukayyet olarak yapılan teberrular tenkise tâbi oldukları takdirde, tasarrufu yapan kimsenin hilafını kasdettiği anlaşılmadıkça; kendisine teberru vaki olan kimse, teslimi ile mükellef olduğu muayyen şeylerin dahi mütenasiben tenkisini talep edebilir.

Muayyen bir şeyin
vasiyeti

Madde: 506- Kıymetine noksan gelmeksizin taksimi kabil olmayan muayyen bir mal vasiyet edilip de işbu vasiyet tenkise tâbi olursa; lehine vasiyet yapılan kimse, dilerse tasarruf nisabı miktarını nakden alır dilerse tenkisi lazım gelen miktarın kıymetini verip o malı talep eder.

Ölüme bağlı olmayan
teberrular envaı

Madde: 507- Aşağıdaki tasarruflar, ölüme bağlı teberrular gibi tenkise tâbidir:

1- İadeye tâbi olmamak üzere miras hissesine mahsuben cihaz, teessüs masrafı yahut mal terki şeklinde vaki ölüme bağlı olmayan teberrular.

2- Miras haklarının ber-vech-i peşin tasfiyesi maksadıyla yapılan teberrular.

3- Hibe edenin, kayıtsız ve şartsız rücu hakkı olan hibeler ile âdet üzere verilen hediyeler müstesna olarak, vefatından evvelki bir sene içinde yapılmış hibeler.

4- Mahfuz hisse kaidelerini bertaraf etmek kastıyla yapıldığı aşikâr olan temlikler.

Geri verilecek miktar

Madde: 508- Kendisine tenkise tâbi bir teberru yapılmış olan kimse, hüsnüniyet sahibi ise yalnız mirasın açıldığı gün o teberru veya hasılatından elinde kalan miktarı geri vermekle mükelleftir. Miras mukavelesiyle teberrua nail olan

kimse, tenkise maruz kalırsa, murise ivaz olarak verdiği şeyden tenkis ile mütenasip miktarı geri isteyebilir.

Ölüme karşı sigortalar

Madde: 509- Müteveffa tarafından vefatı halinde tediye edilmek üzere kendi namına ve başkası lehine akdedilen veya kendi namına akdedilip de hayatta vaki veya ölüme bağlı bir tasarruf ile başkasına devir yahut müteveffanın hayatında ivazsız âhara temlik olunan sigortalar, iştirak kıymetleri nispetinde tenkise tâbidir.

İntifa hakkı veya irat
teberruları hakkında

Madde: 510- Temadisi tahmin edilebilen müddetlerine nazaran sermayeye tahvilleri halinde tasarruf nisabını tecavüz edecek miktara baliğ bir intifa hakkı veya irat ile terekesini mukayyet kılan murisin, mirasçıları; bu intifa hakkını ve iradı haddi layığına tenkis ettirmek yahut tasarruf nisabı miktarını vererek mirası kayıttan kurtarmakta, muhayyerdirler.

Fevkalade ikame halinde

Madde: 511- Mirası bir namzede nakletmeye salahiyeti olan bir mirasçı nasbına dair tasarruf; mirasçının mahfuz hissesine taalluk ettiği nispette, batıldır.

Tenkiste tertip

Madde: 512- Tenkis; mahfuz hisse tamam oluncaya kadar, evveleminde ölüme bağlı tasarruflardan ve kâfi gelmediği takdirde en son tarihli olandan başlayarak en evvel vaki olana doğru çıkmak şartıyla, ölüme bağlı olmayan teberrular üzerinden icra edilir.

Mürur-ı zaman

Madde: 513- Tenkis davası, mirasçılar mahfuz hisselerine tecavüz edildiğini öğrendikleri günden itibaren bir sene ve her halde vasiyetnameler hakkında, açıldıkları tarihten, diğer tasarruflar hakkında mirasın açılmasından itibaren beş sene geçmesiyle sakıt olur. Bir

tasarrufun iptali bir diğeri ihya ediyorsa, mürur-ı zaman müddetleri ancak butlan kararının suduru tarihinden itibaren cereyan eder.

Tenkis iddiası, defan her zaman dermeyan olunabilir.

Yedinci Fasl

Miras Mukavelenamesinden Mütelhaddis Davalar

Muris hayatta iken
mallarının teslimine
müteallik hükümler

Madde: 514- Murisin miras mukavelenamesiyle hayatında mallarını teslim eylediğı mirasçı, terekede alakadar kimseleri usulü dairesinde davet ile defterini yaptırabilir. Muris, mallarının hepsini temlik etmemiş yahut yeniden bazı mallar iktisap eylemiş ise hilâfı şart edilmiş olmadıkça miras mukavelesi hayat halinde olunan miktara, masruf olur.

[-80-]

Miras mukavelesinden mütelhaddis ve vecibeler hilafı şart edilmemiş ise hayatta iken vuku bulan teminat nispetinde, mansup mirasçının mirasçılara intikal eder.

Tenkis
Geri verme

Madde: 515- Mirastan feragat eden mirasçıya, murisin hayatında teslim eylediğı mallar tasarruf nisabını mütecaviz ise; diğeri mirasçılar tenkisini talep edebilirler. Bu takdirde ancak mirasçının mahfuz hissesine tecavüz eden miktar, tenkise tâbidir. Mirastan feragat eden kimseye, hayatta vuku bulan teslimatın mahsubu, miras ahkâmının iade kaidelerine tevfiik olunur.

Muhayyerlik

Madde: 516- Mirasçılıktan feragat eden mirasçı, tenkis dolayısıyla muristen hayatta iken teslim ettiği miktarın tamamını veya bir kısmını geri vermeğe mecbur olursa muhayyerdir; dilerse tenkisi icap eden miktarı geriye verir, dilerse vuku bulan teslimatın mecmuunu iade ile asla feragat etmemiş gibi mirasa iştirak eder.

İkinci Kısım

Tevartüs

On Beşinci Bap

Mirasın Açılması

Açılma sebebi

Madde: 517- Miras, ölüm ile açılır. Murisin ölümüne bağlı olmayan teberru ve taksimleri, mirasa alâkaları noktasından, mirasın açıldığı gündeki haline göre takdir edilir.

Mirasın açıldığı mahal
ve muhakeme mercii

Madde: 518- Miras, bilcümle malları şamil olmak üzere müteveffanın son ikametgâhı mahkemesinde açılır, ölüme bağlı tasarruflarda, iptal veya tenkis ve mirasın taksimi ve miras sebebi ile istihkak davaları bu mahkemede görülür.

Açılma hükümleri,
ehliyet, medeni
haklardan istifade

Madde: 519- Ehil olmayanlardan başka herkes, kanunî mirasçı olabildiği gibi vasiyet ve miras mukavelesi ile de mirasçı veya lehine vasiyet yapılan kimse olabilir. Hükmî şahsiyeti haiz olmayan bir cemaate muayyen bir gaye için vuku bulan teberrular, o gayenin temini şartıyla cemaati teşkil eden kimselere ait olur. Bu suretle gayenin temini kabil olmazsa o teberru, tesis addolunur.

Mahrumiyet sebepleri

Madde: 520- Aşağıdaki kimseler, mirasçı olamayacakları gibi ölüme bağlı tasarrufla da mirasçı veya lehine vasiyet yapılan kimse olamazlar:

[-81-]

1- Kasten ve haksız yere müteveffayı öldüren veya öldürmeğe teşebbüs edenler,

2- Kasten ve haksız yere müteveffayı ölüme bağlı bir tasarrufta bulunamayacak bir hale getirenler,

3- Hile veya tehdit yahut cebir ile müteveffayı ölüme bağlı bir tasarrufta bulunmağa veya böyle bir tasarrufu feshetmeğe sevk edenler veya bu hususta mâni olanlar.

4- Müteveffanın artık bir daha yeniden yapamayacağı bir hal ve zamanda ölümüne bağlı bir tasarrufunu kasten ve haksız yere gizleyenler veya bozanlar.

Af ile mahrumiyet kalmaz.

Fürular hakkındaki
hükümleri

Madde: 521- Mahrumiyet, şahsidir. Mirastan mahrum olan kimsenin füruları murisinden evvel vefat eden kimsenin füruları gibi, mirasa müstahak olurlar.

Hayatta olmak şartı
Mirasçılar

Madde: 522- Mirasçı olabilmek için murisin vefatında mirasçılığa ehil olarak sağ olmak lâzımdır. Miras açıldıktan sonra vefat eden mirasçının hakkı kendi mirasçılarına intikal eder.

Lehine vasiyet yapılan

Madde: 523- Kendisine muayyen bir mal vasiyet olunan kimse, vasiyetçinin vefatında mirasa ehil olarak sağ ise o mala müstahak olur. Bu kimse vasiyetçiden evvel vefat etmiş olursa hilafı vasiyeti ihtiva

eden tasarruftan anlaşılmadıkça vasiyet olunan mal, terekeye rücu eder.

Ana rahmindeki
çocuklar

Madde: 524- Cenin, sağ olarak doğarsa mirasçı olur. Ölü doğan çocuk, mirasçı olamaz

Fevkalade ikame

Madde: 525- Miras açıldığı zaman henüz mevcut olmayan bir kimseyi terekenin tamamı veya bir kısmı veya terekede dahil muayyen bir mal için namzet tayin etmek caizdir. Bu takdirde nakil ile mükellef olan mirasçı veya lehine vasiyet yapılan kimse, müteveffa tarafından tayin edilmemiş ise bu sıfat, kanunî mirasçıya aittir.

Gaiplik hükmü

Gaibin mirası

Mirasa vazıyed ve
teminat iraesı

Madde: 526- Bir kimsenin gaipliğine hükmedilmiş ise mirasçısı veya mirastan müstefit olacak diğer kimse, mirasa vazıyed etmezden evvel icabı takdirinde; mevrus malı bizzat gaibe veya kendilerine müraccah olan hak sahiplerine iade edeceklerine dair teminat göstermeğe mecburdurlar. Bu teminat, gaiplik hükmü ölüm tehlikesi içinde gaip olmaktan naşı ise beş sene ve çoktan beri haber alınamamaktan mütevellit ise on beş sene ve her halde azamî olarak gaibin yüz

[-82-]

yaşına vasıl olacağı zaman için gösterilir. Bu beş senenin başlangıcı, mirasa vazıyed edildiği günden ve on beş seneninki gaipten alınan son haber tarihinden başlar.

Geri vermek
mükellefiyeti

Madde: 527- Mirasa vazıyed edenler, mevrus malı, gaip olan kimse zuhur ettiği takdirde; kendisine yahut vazıyed edenlere müreccah hakkı olduğunu ispat eden kimseye, iade ile mükelleftirler. Her iki halde

zilyetliğe dair olan hükümler caridir.

Vazıyed edenler, hüsnüniyet sahibi iseler, kendilerine müreccah olan kimselere karşı iade mükellefiyetleri, miras sebebi ile istihkak davası için muayyen olan mürur-ı zaman müddetine münhasırdır.

Bir gaibin mirastaki
hakkı

Madde: 528- Mirasın açıldığı gün hayat ve mematı ispat edilemeyen gaip mirasçının hissesi, mahkeme tarafından resmen idare ettirilir. Bu gaip, murisin ölümünde hayat halinde olmasa idi hissesi kimlere düşecek idiyse onlar, ölüm tehlikesi içinde vuku bulan gaybubet halinde hâdisenin vukuu tarihinden itibaren bir sene ve çoktan beri haber alınamamak halinde alman son haber tarihinden itibaren beş sene sonra; hâkime müracaatla gaipliğe hüküm itasıyla o hisseye vazıyed etmelerine müsaade olunmasını talep edebilirler. Gaipliğine hükmolunan kimsenin terekesine mirasçılarının veya mirastan müstefit olacak kimselerin vazıyed etmelerine dair hükümler, işbu hissenin tesliminde dahi caridir.

Gaibin aynı zamanda
mirasçı ve muris olması

Madde: 529- Bir gaibin, mirasçıları onun mallarına vazıyed müsaadesini istihsal ettikten sonra o gaibe bir miras intikal ettiği takdirde bu mirasın kanunen kendilerine teslim edilmesi lâzım gelenler, ayrıca bir gaiplik hükmü istihsaline mecbur olmaksızın teslim talebinde bulunabilir. Eğer gaiplik kararını daha evvel bunlar istihsal etmiş ise, işbu karar bilmukabele gaibin mirasçıları hakkında müessir olur.

Hazinenin talebi ile

Madde: 530- Hayat ve mematı belli olmayıp da malları on seneden beri mahkeme marifetiyle idare edilen yahut mallarının bu suretle idaresi on seneden aşağı olmakla beraber yüz yaşını ikmal etmiş olan kimsenin gaipliğine, hazinenin talebi üzerine, hükmolunur.

Gaipliğe hüküm için lâzım olan ilân müddeti zarfında biç bir hak sahibi zuhur etmezse, bu mallar hazineye intikal eder. Bu takdirde Hazine mirasa vazıyed edenler hakkındaki hükümlere tevfikân gerek gaibe gerek müreccah hak sahiplerine karşı mesul olur.

On Altıncı Bap

Mirasın Hükümleri

Birinci Fasl

İhtiyati Tedbirler

Umumi tedbirler

Madde: 531- Müteveffanın son ikametgâhı sulh hâkimi, terekenin muhafazası ve hak sahiplerine vusulünü temin için lâzım gelen tedbirleri doğrudan doğruya yapmağa mecburdur. Bu tedbirler bilhassa kanunda muayyen hallerde terekeyi mühürlemek, deftere geçirmek, doğrudan doğruya idare ve vasiyetnameleri açmak gibi şeylerdir.

Müteveffa ikametgâhının gayri bir mahalde vefat ederse bu mahal sulh hâkimi, müteveffanın ikametgâhı sulh hâkimine keyfiyeti haber vermekle beraber kendi dairesindeki malların muhafazası için lâzım gelen tedbiri yapar.

Mühürlemek, defter tutma

Madde: 532- Aşağıdaki sebeplerden birinin tahakkukunda sulh hâkimi terekeyi mühürler ve defterini yapar.

1- Mirasçılardan biri vesayet altına alınmış ise veya alınması icap ediyorsa,

2- Vekili olmayan bir mirasçının gaybubeti halinde,

3- Mirasçılardan ve alâkadarlardan birinin talebi üzerine.

Defteri yapma muamelesi, tarihi vefattan itibaren bir ay içinde ikmal olunur.

Terekenin resmen
idaresi

Madde: 533- Aşağıdaki hallerde sulh hâkimi mirasın doğrudan doğruya idaresini emreder:

Umumi surette

1- Vekil tayin etmeden gaybubet eden mirasçının menfaati istilzam ediyorsa onun hissesi hakkında

2- Mirasa istihkak iddia edenlerden hiç biri sıfatını teyit edecek delil göstermediği yahut mirasçı bulunup bulunmadığı şüpheli olduğu takdirde tereke hakkında,

3- Müteveffanın bütün mirasçıları malûm olmazsa kezalik tereke hakkında,

4- Kanunen muayyen olan diğer hallerde.

Müteveffa, vasiyetinin icrasına birisini memur etmiş ise mirasın idaresi bu memura havale edilir.

[-84-]

Vesayet altındaki kimsenin vefatı halinde terekesi, hilâfına bir hüküm olmadıkça, vasi tarafından idare edilir.

Mirasçılar meçhul ise

Madde: 534- Sulh hâkimince, müteveffanın mirasçısı bulunup bulunmadığı tahakkuk etmez yahut mirasçılarının adedi taayyün edemezse üç ay içinde sıfatlarını beyan etmek üzere alâkadarlar, ilânla davet edilir.

Bu müddet içinde sulh hâkimine hiç bir müracaat vaki olmaz ve mirasçılarının mevcudiyeti sabit olmazsa, miras, Hazineye intikal eder. Bununla beraber miras sebebi ile istihkak davası hakkı mahfuzdur.

Vasiyetnamenin
açılması

Madde: 535 – Vefat zamanında çıkan vasiyetname butlanını istilzam eden bir nakise ile malûl görülse bile hemen sulh mahkemesine verilir.

Tevdi vecibesi

Vasiyetnameyi tanzim veya hıfzeden daire veya hıfzı deruhte eden veya müteveffanın evrakı arasında bulan her şahıs, bu vecibeyi ifa ile mükelleftir.

Sulh hâkimi, vasiyetnamenin kendisine tevdiini müteakip kanunî mirasçılarının emvale muvakkaten vazıyed etmelerine müsaade yahut resmen idaresini emreder. Mümkün ise alâkadarlar dinlenir.

Müddet ve avdet

Madde: 536- Sulh mahkemesi; vasiyetnameyi, teslim ettiği tarihten itibaren nihayet bir ay içinde açar. Vasiyetname açılır iken malûm olan mirasçılar davet edilir.

Müteveffa, müteaddit vasiyetnameler bırakmış ise hepsi son ikametgâhı sulh mahkemesine verilir ve orada açılır.

Alakadarlara tebliğ

Madde: 537- Mirasta hak sahibi olanların her birine masrafı terekeye ait olmak üzere vasiyetnameden kendilerine taallûk eden kısımların resmî bir sureti, hâkim tarafından tebliğ edilir.

Vasiyetnamede kendilerine müteallik hükümler bulunup da ikametgâhı malûm olmayanlar, resmî bir ilân ile keyfiyetten haberdar edilir.

Malların itası

Madde: 538- Vasiyetnamede mirasçı nasbedilmiş olup da hakları kanunî mirasçılar yahut tarihi mukaddem bir tasarruf ile lehlerine teberru vaki olanlar tarafından sarahaten itiraza uğramayan kimseler, tebliğ tarihinden itibaren bir ay geçtikten sonra mirasçılık sıfatları hakkında ellerine resmî bir vesika verilmesini, sulh hâkiminden isteyebilirler. Her nevi butlan ve miras sebebi ile istihkak davaları hakkı mahfuzdur.

İkinci Fasl

Mirası İktisap

İktisap, mirasçılar

Madde: 539- Miras açılınca, mirasçılar onun tamamına sahip olurlar. Kanunda açıkça yazılı haller müstesna olmak üzere, müteveffanın alacakları ve bilcümle hakları ve zilyet bulunduğu malları, mirasçılarına intikal eder ve bu mirasçılar müteveffanın borçlarından şahsen mesul olurlar.

Mansup mirasçıların iktisabı, kendilerini nasbenden müteveffanın vefatından başlar. Kanuni mirasçılar, zilyetlik hükümlerine tevfikân mansup mirasçılarının hisselerini teslim mecburdurlar.

İntifa hakkı sahipleri

Madde: 540- Karı kocadan hayatta kalana ve büyük baba ile büyük ananın baba ve anaları ile kardeşlerine ait olan kanunî intifa hakkı, alacaklıların haklarını istifaya mâni olmamak üzere, mirasın açılması tarihinden itibaren, aynı hakların hükümlerine tâbidir.

Lehine muayyen şey
vasiyet edilen kimse

İktisap

Madde: 541- Kendisine muayyen bir şey vasiyet edilen kimse, ifa ile mükellef olan varsa ona, yoksa kanunî ve mansup mirasçılara karşı dava ikamesi hakkına maliktir. Bu hak davası, vasiyetçinin hilafını kastettiği vasiyetnameden anlaşılmadıkça, vasiyet olunan şeyi teslim ile mükellef olan kimsenin mirası kabul ettiği veya reddedebilmek hakkının sakıt olduğu tarihten başlar. Lehine vasiyet yapıłana karşı kendilerine terettüp eden vecibeleri ifa etmeyen mirasçılar aleyhine, vasiyet edilen muayyen şeylerin teslimi davası ikame edileceği gibi vasiyet olunan şey her hangi bir tasarrufu icra ise maddi tazminat davası dahi ikame olunabilir.

Mevzuu

Madde: 542- Müteveffa tasarrufunda hilafını tasrih etmedikçe

intifa hakkına veya irada veya muayyen müddetlerde tediye yapılmasına dair olan vasiyetler, aynı haklar ve vecibelerin hükümlerine tâbidir.

Vasiyet olunan şey, müteveffanın kendi ölümüne karşı akdettiği bir sigortanın bedeli ise, lehine vasiyet yapılan kimse hukukunu doğrudan doğruya sigortacıdan dava edebilir.

Alacaklıların hakları

Madde: 543- Müteveffanın alacaklılarının hakları, kendilerine muayyen şey vasiyet olunan kimselerin haklarına takaddüm eder.

[-86-]

Mirası kayıtsız ve şartsız kabul eden mirasçının şahsî alacaklıları, müteveffanın alacaklıları gibi hukuku haiz olur.

Tenkis

Madde: 544- Vasiyet olunan şeyleri teslimden sonra evvelce malûmları olmayan tereke borcunu ödeyen mirasçılar, vasiyet olunan şeylerden tenkis edebilecekleri miktarları; lehine vasiyet yapılanlardan mütenasiben geri alabilirler. Şu kadar ki lehine vasiyet yapılanlar, istirdat davasının ikame edildiği günde vasiyet olunan şeyden veya hasılatından ellerinde kalan miktardan fazlası ile, mutalip olmazlar.

Ret

Hakiki ret veya hükmi
ret

Madde: 545- Kanunî ve mansup mirasçılar, mirası reddedebilirler. Müteveffanın vefatı anında terekenin borca müstağrak olduğu şeyi veya sabit olursa, miras reddedilmiş olur.

Ret salahiyeti

Müddet

Umumi müddet

Madde: 546- Miras, üç ay içinde reddolunabilir. Bu müddet, kanunî mirasçı için, mirasçılığa sonradan muttali olduğunu ispat edemediği takdirde, murisin vefatından haberdar olduğu günden ve mansup mirasçı için, lehindeki tasarrufun kendisine resmen bildirildiği

tarihten başlar.

İhtiyati defter tutmada
mebde'

Madde: 547- Tereke, ihtiyatî bir tedbir olarak deftere geçirilmiş ise, ret müddeti, bütün mirasçılar için deftere geçirilmenin hitam bulduğu sulh mahkemesince kendilerine bildirildiği günden başlar.

Ret hakkının intikali

Madde: 548- Mirası reddetmeden vefat eden mirasçının ret hakkı, kendi mirasçısına intikal eder. Bu takdirde bu mirasçının ret müddeti, birinci mirasın kendi murisine intikaline muttali olduğu günden başlar. Şu kadar ki kendi murisinin mirasına karşı haiz olduğu ret müddeti münkazı olmadan hitam bulmaz. Reddedilen miras evvelce hakkı olmayan bir mirasçıya intikal ederse bu mirasçı için müddet, mirasın reddine muttali olduğu günden başlar.

Reddin şekli

Madde: 549- Mirası reddeden mirasçının, keyfiyeti sulh mahkemesine tahriren veya şifahen beyan etmesi lâzımdır. Bu ret, kayıtsız ve şartsız olmalıdır.

Sulh mahkemesi, reddi tescil eder.

Ret hakkından
mahrumiyet

Madde: 550- Müddeti içinde reddetmeyen mirasçı, mirası kayıtsız ve şartsız iktisap etmiş olur. Müddet-i hitamdan evvel alelade idarenin ve mirasa ait işleri

[-87-

İdamenin istilzam etmediği bir muamele yapan ve terekeden bir malı zimmetine geçiren veya ketmeden mirasçı, reddetmek hakkından mahrumdur.

Reddeden mirasçının
hissesi

Madde: 551- Ölüme bağlı bir tasarrufta bulunmaksızın vefat eden kimsenin mirasçılarında biri, mirası reddederse bunun hissesi murisin vefatında hayatta değilmiş gibi diğer mirasçılara intikal eder.

Ölüme bağlı bir tasarruf bulunup da, hilâfına bir kaydı ihtiva etmediği takdirde mirası reddeden mansup mirasçının hissesi, müteveffanın en yakın kanunî mirasçısına intikal eder.

En yakın bütün
mirasçılarının reddi

Madde: 552- En yakın kanunî mirasçılarının cümlesi tarafından reddolunan miras, sulh mahkemesince karı kocadan sağ olana tebliğ olunur ve onun tarafından ancak bir ay içinde miras kabul olunabilir.

Karı kocadan sağ
kalanın hakkı

Madde: 553- Miras fûrularının cümlesi tarafından reddedilmiş ise, ret keyfiyeti sulh mahkemesince karı kocadan sağ olana tebliğ olunur ve onun tarafından ancak bir ay içinde miras kabul olunabilir.

Madun derece lehine

Madde: 554- Mirası reddeden mirasçılar, kendilerini veli eden derecedeki mirasçılarının tasfiyeden evvel mirası kabul veya reddetmeğe davet olunmalarını talep edebilirler. Böyle bir talep vukuunda, ret keyfiyeti o mirasçılara resmen tebliğ edilir ve bir ay zarfında hiç birinin kabul etmemesi, mirasın onlar tarafından dahi reddi hükmünde olur.

Müddetin temdidı

Madde: 555- Sulh mahkemesi, muhik bir sebep mevcut ise mansup veya kanunî mirasçılarının ret müddetini temdit veya yeni bir müddet tayin edebilir.

Vasiyet olunan muayyen
şeyin reddi

Madde: 556- Vasiyet olunan muayyen şey reddolunduğu takdirde, vasiyetçinin tasarrufundan hilâfı anlaşılmadıkça; vasiyet olunan şey, onu ifa ile mükellef olan kimsenin olur.

Reddeden mirasçının
alacaklılarını
himaye

Madde: 557- Mevcudu borcuna yetmeyen mirasçı, alacaklılarını izrar kasdıyla mirası reddederse, alacaklıları ve iflâs takdirinde masası, kendilerine teminat verilmedikçe bu redde karşı üç ay müddet zarfında itiraz edebilirler. Reddin iptaline hükmolunursa miras resmen tasfiye olunur. Bu suretle tasfiye edilen mirastan mirasçının hissesine bir şey isabet ederse bundan evvelâ redde itiraz

[-88-]

eden alacaklıların saniyen diğer alacaklıların alacakları tesviye olunur. Artarsa, ret lehine vaki olan mirasçıya ait olur.

Ret halinde mesuliyet

Madde: 558- Mevcudu borcuna yetmeyen terekenin alacaklıları, müteveffadan, vefatından evvelki son beş sene zarfında mirasın taksiminde iadeye tâbi bir mal almış ve mirası reddetmiş olan mirasçı aleyhine, istirdat davası ikame edebilirler. Evlenme esnasında âdet üzere verilen yahut terbiye ve talim için sarfolunan şeylerin istirdadını hiç bir suretle dava edemezler. Hüsnüniyet sahibi olan mirasçılar, aldıkları malın veya hasılatının ancak ellerinde kalan miktarıyla mesul olurlar.

Üçüncü Fası

Defter Tutma Talebi

Şartları

Madde: 559- Mirası reddetmek hakkını haiz olan her mirasçı defter tutma talebinde bulunabilir. Bu talep, mirası ret için muayyen olan müddetin cereyanından itibaren bir ay içinde, ret hakkındaki hükümlere göre yapılır. Defter tutma için mirasçılardan yalnız birinin talebi kâfidir.

Defter tutma muamelesi
ve deftere geçecek
şeyler

Madde: 560- Defter, sulh mahkemesince yapılır ve mirasın mevcuduyla alacak ve borç müfredatı ve her malın takdir olunacak kıymeti yazılır. Müteveffanın mirası hakkında malûmatı olan alâkadarlar, sulh mahkemesince talep vukuunda malûmat vermeğe mecburdurlar. Makbul bir sebebe müstenit olmaksızın malûmat vermekten imtina edenler, bu yüzden tevellüt edecek zararı tazmin ile mükelleftirler. Hususiyle mirasçılar, terekenin kendilerince malûm olan borcunu haber vermeğe mecburdurlar.

İlan tarikiyle davet

Madde: 561- Sulh mahkemesi, müteveffanın alacaklılarıyla borçlularını, muayyen bir müddet zarfında alacaklarını ve borçlarını kayıt ve beyana davet için, ilân suretiyle, tebligatta bulunur ve bu davete icabet etmemenin neticeleri hakkında alacaklıların nazarıdikkatını celp eder. Davet kefalet sebebi ile alacaklı olanlara da şamildir. İşbu müddet, ilk ilândan itibaren en aşağı bir aydır.

Doğrudan doğruya
defter tutma

Madde: 562- Resmî kayıtlardan yahut müteveffanın evrakından anlaşılan alacak ve borçlar doğrudan doğruya deftere geçirilir ve keyfiyet alacaklılara ve borçlulara bildirilir.

[-89-]

Defter tutmanın
nihayeti, tetkiki, masrafı

Madde: 563- Muayyen müddetin hitamında defter tutma muamelesine nihayet verilir. Tutulan defter, alâkadarlar tarafından tetkik olunabilir. Tetkik için tayin olunacak müddet en aşağı bir aydır. Defter tutma masrafı, terekeden ödenir. Yetişmezse, defter tutmayı talep eden mirasçı tarafından verilir.

Deftere tutma esnasında
mirasçılarının vaziyeti

Madde: 564- Defter tutma muamelesinin devamı müddetince, ancak terahisi tereke hakkında zararı mucip olan idarî tasarruflar

yapılabilir. Müteveffaya ait işlerin, mirasçılardan biri tarafında görülmesine sulh mahkemesince müsaade edilirse, diğer mirasçılar teminat isteyebilirler.

İcraî takibat Mürur-ı zaman ve dava	Madde: 565- Defter tutma muamelesinin devamı müddetince terekenin borçları hakkında icraca takibat yapılamaz ve bu hususta mürur-ı zaman işlemez. Müstacel mevad müstesna olmak üzere, ikame edilmiş bulunan davalar talik olunur. Yeniden dava ikame olunamaz.
Mirasçıları karar ittihazına davet Müddet	Madde: 566- Defter tutma muamelesine nihayet verildikten sonra mirasçılardan her biri bir ay zarfında ret veya kabul hususunda bir karar ittihazına davet edilir. Sulh mahkemesi yeniden kıymet takdiri veya ihtilâfın halli gibi hususlarda halin icabına göre işbu müddeti arttırabilir.
Mirasçının ret ve kabul hakkındaki beyanatı	Madde: 567- Mirasçılardan her biri, muayyen müddet içinde mirası redde veya tutulan defter mucibince veya mutlak surette kabule yahut resmî tasfiye talebine salâhiyettardır. Sükût, tutulan defter mucibince kabul sayılır.
Defter tutma mucibince kabulün hükmü	Madde: 568- Tutulan defter mucibince kabul halinde tereke, defterde yazılı borçlar ile beraber mirasçıya intikal eder ve bu intikalın hükmü mirasın açıldığı günden başlar. Bu takdirde mirasçı defterde yazılı borçları gerek mirastan, gerek şahsî mallarından ödemeye mecburdur.
Defter tutma haricinde mesuliyet	Madde: 569- Alacaklarını vaktiyle yazdırmayan alacaklılar, mirasçıyı ne şahsan ne de terekeye izafetle takip edemezler. Şu kadar ki makbul bir özür sebebiyle alacaklarını kaydettirmemiş veya kayıt için müracaat ettiği halde her nasılsa alacağı kaydolunamamış olan

alacaklıya karşı, mirasçı, yalnız mirastan kendisine düşen miktar ile mesuldür. Mamafih alacak mukabilinde müteveffadan rehin veya teminat almış bulunan alacaklı, her halde matlubunu rehin veya teminattan istifa edebilir.

[-90-]

Kefalet sebebiyle
mesuliyet

Madde: 570- Müteveffanın kefalet sebebiyle olan borçları, defter tutma esnasında ayrıca kaydedilir. Mirasçılar, defteri tutulan mirası mutlak olarak kabul etmiş olsalar bile; murisin bu kabil borçlarından, ancak tereke borcunun iflâs hükümlerine göre tasfiyesi halinde kefaleten alacaklı olanlara düşecek miktar nispetinde, mesul olurlar.

Hazineye intikal eden
mirasın hükmü

Madde: 571- Hazineye intikal eden mirasın, usulü dairesinde doğrudan doğruya defteri tutulur. Hazine terekenin borcundan ancak kendisine intikal eden mallar nispetinde mesul olur.

Dördüncü Fasl

Resmi Tasfiye

Şartları
Mirasçılardan birinin
talebi

Madde: 572- Mirasçı, mirası ret veya tutulan defter mucibince kabul edeceği yerde resmî tasfiye talebinde bulunabilir.

Bu talep, diğer bir mirasçının mirası mutlak olarak kabulü halinde mesmu olmaz. Resmî tasfiye halinde mirasçılar, terekenin borçlarından mesul değildir.

Alacaklıların talebi
üzerine

Madde: 573- Alacaklarını istifa edemeyeceklerinden ciddi sebeplere binaen endişe eden müteveffanın alacaklıları, müracaatla haklarını alamaz veya teminat istihsal edemezlerse; murisin vefatı

tarihinden yahut vasiyetnamenin açılmasından itibaren üç ay zarfında terekenin resmen tasfiyesini talep edebilirler.

Kendilerine muayyen şey vasiyet olunan kimseler, bu gibi hallerde dahi haklarının muhafazası için ihtiyatî tedbirler talebine mezundurlar.

Usul

Madde: 574- Resmî tasfiye, sulh hâkimi tarafından icra olunur.

İdare

Hâkim, bu vazifenin ifasına bir veya müteaddit kimseleri memur edebilir.

Resmî tasfiye, ilân ile tebliğ üzerine yapılan defter tutma ile başlar. Tasfiye memuru sulh hâkiminin murakabesi altında bulunur ve mirasçılar bu memur tarafından fiil mevkiine konmuş veya konmak üzere bulunmuş olan tedbirler aleyhine sulh hâkimine şikâyet edebilirler.

Alelade tasfiye

Madde: 575- Resmî tasfiye, müteveffanın işlerinin tesviyesi ve vecibelerinin ifası, alacaklarının tahsili ve muayyen şeylere dair vasiyetin mevcuda göre ifası ve icabında hak ve taahhütlerinin mahkemece tespiti ve mallarının paraya tahvili hususlarını

[-91-]

ihativa eder. Mirasçılar, pazarlık şartıyla uyuşamazlarsa müteveffanın gayrimenkul malları müzayede ile satılır. Mirasçılar, tasfiye için lüzumlu olmayan eşya ve nükudun tamamen veya kısmen kendilerine tevdiini, tasfiye esnasında talep edebilirler.

İflas usulü ile tasfiye

576 Madde:- Mevcudu borcuna yetişmeyen terekenin tasfiyesi, mahkemece, iflâs kaidesine göre yapılır.

Beşinci Fasl

Miras Sebebiyle İstihkak Davası

Miras sebebiyle istihkak
davasının şartları

Madde: 577- Terekeye veya bir kısmına vaziyet edenlere karşı kanunî veya mansup mirasçı sıfatı ile racih bir hakka malik olduğuna sahip olan kimse, miras sebebi ile istihkak davasında bulunabilir. Hâkim davacının talebi üzerine hakkının muhafazası için iktiza eden tedbirleri ittihaz eyler. Bu tedbirler, teminat itası veya tapu kaydına şerh verilmesi gibi şeylerdir.

İstihkak davasının
hükmü

Madde: 578- Miras sebebi ile istihkak davası sabit oldukta, hasım, yedinde bulunan mali zilyetlik kaidelerine göre davacıya verir. Hasım, bu davalara iktisap mürur-ı zamanı definde bulunamaz.

Mürur-ı zaman

Madde: 579- Hüsnüniyet sahibi zilyede karşı miras sebebi ile istihkak davasının mürur-ı zaman müddeti, davacının kendi hakkının racih olduğuna ve hasımının zilyet bulunduğuna ıtılardan itibaren bir sene ve her halde murisin vefatından veya vasiyetnamenin açılmasından itibaren on senedir. Suiniyet sahibi zilyetlere karşı mürur-ı zaman müddeti, otuz senedir.

Kendisine muayyen bir
şey vasiyet edilenin
istihkak davası

Madde: 580- Kendisine muayyen bir şey vasiyet olunan kimsenin ikame edeceği istihkak davasının mürur-ı zaman müddeti, teberrudan haberdar edildiği günden ve ihbar zamanında henüz ifası lazım olmayan teberrularda ifanın lüzumu tarihinden itibaren, on senedir.

[-92-]

On Yedinci Bap

Taksim

Birinci Fasl

Terekenin Taksiminden Evvelki Hali

İntikalin hükümleri

Miras şirketi

Madde: 581- Mirasçı birden ziyade ise, terekedeki haklar ve vecibeler taksime kadar müşâ kalır. Tereke mirasçılarının mülkü olup, mukavele veya kanun ile muayyen temsil ve idare hakları mahfuz kalmak üzere mirasçılar, bunda müştereken tasarruf ederler. Mirasçılardan birinin talebi üzerine hâkim, taksimin icrasına kadar miras şirketine bir mümessil tayin edebilir.

Mirasçılarının mesuliyeti

Madde: 582- Mirasçılar, müteveffanın borcundan müteselsilen mesuldürler.

Taksim davası

Madde: 583- Mukavele veya kanun mucibince şüyu-ı idameye mecbur olmayan her mirasçı dilediği zaman terekenin taksimini isteyebilir. Tasfiyenin derhal icrası malın kıymetine ehemmiyetli bir noksan iras edecek ise hâkim mirasçılardan birinin talebi üzerine terekenin veya bir kısmının taksimini ileriye bırakabilir.

Mirasçılardan biri borcunu edadan âciz olduğu takdirde diğerleri, tereke açılır açılmaz haklarının muhafazası için icap eden tedbirin ittihazını, isteyebilirler.

Taksimin tehiri

Madde: 584- Mirasçılar arasında cenin varsa, taksim, doğmasına bırakılır. Anası nafakaya muhtaç ise bu müddet içinde müşa mallardan istifade hakkına malik olur.

Yaşayanların hakkı

Madde: 585- Müteveffanın vefatı zamanında yanında bulunup

onun tarafından beslenegelen mirasçılar, murislerinin hayatında olduğu gibi bir ay daha terekeden infak ve iâşe edilmelerini isteyebilirler.

İkinci Fasl

Taksimın Nasıl Yapılacağı

Taksimın umumi
hükümleri

Madde: 586- Kanuni mirasçılar gerek kendi aralarında gerek mansup mirasçılar ile birlikte mirası aynı kaidelere göre taksim ederler. Taksimın nasıl yapılacağı tayin ve tespit edilmemiş ise, mirasçılar, terekeyi diledikleri gibi taksim edebilirler.

[-93-]

Terekeye ait bir mala zilyet veya müteveffaya borçlu bulunan mirasçı, taksim esnasında bu hususa dair vazıh malûmat vermekle mükelleftir

Taksim kaideleri
Müteveffanın şartları

Madde: 587- Muris, vasiyetname veya miras mukavelesi ile taksimın nasıl yapılacağına ve hisselerin teşkiline müteallik kaideler koyabilir.

Hisseler arasında, muris tarafından ihlâli kastedilmemiş olan müsavatı icabında temin hususu mahfuz kalmak şartıyla; mirasçılar, işbu kaidelere riayetle mükelleftir.

Vasiyetnamede veya miras mukavelesinde hilafı şart kılınmadıkça; terekeden bir malin mirasçılardan birine tahsisi, vasiyet hükmünde tutulmayıp, taksimın icrası suretini beyana hamlolunur.

Mahkemenin borçlu bir
mirasçı makamına kaim

Madde: 588- Bir mirasçıya düşen hisseyi temellük veya haczedenden yahut o mirasçı aleyhine borcunu ödemekten acze dair icra vesikası

olması istihsal eyleyen alacaklı, hâkimin, mirasçı yerine kaim olarak taksime iştirakini, isteyebilir

Taksimın tarzı Madde: 589- Hilâfına bir hüküm bulunmadıkça, mirasçılar dereke mallarında aynı hukuku haizdirler.

Mirasçıların hukukça müsavatı

Mirasçılar, müteveffa ile beynlerindeki münasebetlere müteallik olup taksimın müsavat ve adalet dairesinde icrasına yarayan her türlü malûmatı birbirine vermekle mükelleftirler.

Mirasçılardan her biri, borçların taksiminden evvel tediyasını veya teminata bağlanmasını isteyebilir.

Hisselerin teşkili

Madde: 590- Hisseler, mirasçılardan sağ olanlar ile istihlâf edilenlerin adedince teşkil olunur. Mirasçılar uyuşamazlarsa, içlerinden her hangi biri, hisselerin mahkemece teşkil edilmesini talep edebilir. Hisselerin teşkilinde, mahkeme mahallî âdetleri, mirasçıların hal ve şanlarını ve ekseriyetin arzularını nazarı itibara alır. Hisselerin tahsisi, mirasçıların kendi aralarında uyuşmasıyla olur. Bu mümkün olmazsa, kura çekilir.

Bazı tereke mallarının tahsisi veya satılması

Madde: 591- Kıymetlerine ehemmiyetli bir noksan arız olmaksızın taksimi kabil olmayan mal, mirasçılardan birine tahsis olunur. Taksim veya tahsisinde mirasçıların uyuşamadıkları mallar satılıp bedeli taksim edilir. Mirasçılar ittifak edemezlerse sulh hâkimi müzayedenin umumî olmasına veya mirasçıların arasında icrasına karar verir.

[-94-]

Bazı eşyanın taksimine müteallik kaideler

Madde: 592- Mirasçılardan birinin muhalefeti halinde, asıl ve maksat itibarıyla bir kül teşkil eden eşya, taksim edilemez. Mirasçılardan birinin muhalefeti halinde, aile evrakı ve hatıralar teşkil

Kül teşkil eden eşya Aile evrakı, hatıralar	eden eşya, satılamaz. Mirasçılar arasında ihtilâf vukuunda, sulh hâkimi, bu gibi eşyanın satılmasına yahut mahallî âdetlere ve âdet mevcut değilse mirasçıların hal ve şanlarına nazaran hissesinden mahsup edilmek üzere mirasçılardan birine tahsisine karar verebilir
Mirasçıdaki alacağın mahsubu	Madde: 593- Müteveffanın mirasçılardan birindeki alacağı, o mirasçının hissesinden mahsup edilir.
Teminat gösterilen tereke malları	Madde: 594- Hissesine merhun mal isabet eden mirasçı, mukabili olan borcu ödemekle mükelleftir.
Tahsis ve takdir-i kıymet	Madde: 595- Gayrimenkul mallar, mirasçıya taksim zamanındaki kıymetleriyle verilir.
Kıymet takdirinde usûl	Madde: 596- Mirasçılar bir gayrimenkulün kıymetinde ittifak edemezlerse, o kıymet kati surette resmî muhamminler tarafından takdir olunur.
Ziraat işler Taksimden istisna	Madde: 597- Terekede iktisadî bir vahdet halinde işletilmekte olan ziraî mallar bulunursa bunların kâffesi, mirasçılardan işletmeğe muktedir olduğu anlaşılan talibine, tahsis edilir. Mirasçı bu ziraat işine yarayan malzemenin, aletlerin ve hayvanların dahi kendisine tahsis edilmesini isteyebilir. Tahsis edilen malların mecmuu için, tek bir kıymet takdir edilir.
Tahsisatın hangi mirasçıya ait olacağı	Madde: 598- Mirasçılardan birinin tahsise itirazı veya taliplerin birden fazla olması takdirinde hâkim, mahallî âdetleri ve âdet yok ise varislerin hal ve şanını nazarıdikkata alarak tahsis hakkında karar verir veya bey'î yahut taksimini emreder. İşletme hususunu bizzat üzerine almak isteyen mirasçı bütün malların tercihan kendisine tahsis

olunmasını talep edebilir.

Müteveffanın oğullarından hiç biri, işletme hususunu bizzat üzerine almak istemezse kızları veya bunların kocaları işletmeğe muktedir olmak şartıyla malların kendilerine tahsisini isteyebilirler.

Mirasın aile
şirket emvali halinde
idaresi

Madde: 599- Kendisine iktisadî bir vahdet halinde işletilmekte olan ziraî mallar tahsis edilen mirasçı, diğer mirasçıların hisselerinin bedelini ödemek için ziraî gayrimenkullerin üzerlerinde evvelce mevcut teminat hukuku dâhil olduğu

[-95-]

halde, dörtte üçünden fazlasını teminat göstermek mecburiyetinde kalırsa, taksimin talikini talep edebilir.

Bu takdirde mirasçılar, hisse-i temettü şartıyla müesses bir aile şirket emvali teşkil etmiş olurlar.

Şirket-i emvalin feshi

Madde: 600- Kendisine iktisadî bir vahdet halinde işletilmekte olan zirai mallar tahsis edilen mirasçı, diğer mirasçıların hisselerinin bedelini, mallarını fazla miktarda borç altına koymadan ödeyebilecek bir hale gelirse, mirasçılardan her biri, şirket-i emvalin feshini ve hissenin ödenmesini isteyebilir.

Mallar kendisine tahsis edilen mirasçı dahi, hilâfına mukavele yoksa, şirketi her zaman feshedebilir.

Diğer hisselerin nasıl
tediye olunacağı

Madde: 601- Mallar kendisine tahsis edilen mirasçı, taksimin tehirini isteyecek olursa diğer mirasçılar, şirket-i emvale girmek mecburiyetinde olmayıp, hisselerinin tahsis olunan gayrimenkul ile temin edilmiş bir alacak şeklinde kendilerine teslimini talep edebilirler.

Mülhak sınaî mallar

Madde: 602- İktisadî bir vahdet halinde işletilmekte olan ziraî mallara mülhak sınaî mallar varsa, hepsi birlikte mirasçılardan işletmeğe ehil olan talibine tahsis olunur.

Bu sınaî malların kıymeti, ayrıca takdir ve mirasçının hissesinden mahsup edilir. Mirasçılardan birinin tahsise itirazı veya taliplerin birden fazla olması takdirinde, hâkim, mirasçılarının hal ve şanını nazarıdikkata alarak tahsis hakkında karar verir veya bey‘ yahut taksimi emreder.

Üçüncü fasıl

Mirasta İade

İade Vecibesi

Madde: 603- Kanunî mirasçılar, miras hissesine mahsuben müteveffanın sağlığında almış oldukları bütün teberruları, terekeye iade ile birbirlerine karşı mükelleftirler. Müteveffa tarafından hilâfına açıkça bir teberru yapılmış olmadıkça fûru lehinde bahşedilen cihaz, tesis masrafı, borçtan ibra suretiyle ve bu kabilden sair suretlerle bahşedilen menfaatler iadeye tâbidir.

Ehliyetsizlik veya ret
halinde iade

Madde:- Mirasçılardan biri, mirasın açılmasından evvel veya sonra

[-96-]

mirasçılık hakkını kaybettiği takdirde; ona terettüp eden iade mükellefiyeti, hissesini alanlara geçer.

Fer‘ kendi eline geçmemiş olsa bile aslına yapılan teberruları iade ile mükelleftir.

İade veya mahsup

Muhayyerlik

Madde: 605- İade ile mükellef olan mirasçı muhayyerdir, dilerse aldığı malın aynını iade eder, dilerse hissesinden fazla olsa bile kıymetini mahsup ettirir. Müteveffanın bu esasa muhalif tasarrufları ve tenkis davalarına müteferri haklar mahfuzdur.

Miras hissesinden fazla
olan teberrular

Madde: 606- İadeye tâbi teberruların miktarı, iade ile mükellef mirasçının miras hissesinin baliğ olduğu kıymetten ziyade olup da; bu ziyadenin mirasçıya kalmasının müteveffaca maksut olduğu ispat edilirse, tenkis davası hakkı mahfuz kalmak üzere ziyadenin iadesi lazım gelmez. Fer'lere evlenirken mutat derecede verilen eşya ile yapılan sarfiyatın iadeye tâbi olmaması, asıldır.

Hesabın nasıl yapılacağı

Madde: 607- İadede, teberru olunan şeylerin mirasın açıldığı gündeki kıymetleri ve daha evvel satılmış olanların satış fiatları esas olur. Hasılat ve sarfiyattan zımanı mucip olarak ayne veya kıymete arız olan noksanlardan dolayı mirasçılar, zilyedin haklarına malik ve vecibeleri ile mükelleftirler.

Talim ve terbiye masrafı

Madde: 608- Muris tarafından hilafı kastedilmiş olduğu ispat edilmedikçe çocukların terbiye ve tahsilleri için yapılmış olan masarifin ancak mutat olan miktardan fazlası iade olunur.

Murisin vefatında henüz terbiye ve talimleri ikmal edilmemiş olan veya malûl bulunan çocuklara taksim esnasında münasip bir tazminat verilir.

Mutat hediyeler

Madde: 609- Mutat olan hediyeler iadeye tâbi değildir.

Aile için yapılan
fedakârlığa karşı
tazminat

Madde: 610- Ana baba ile birlikte karşı şayan ve ivazından sarahaten feragat etmeksizin kendi sâyini veya varidatını aileye tahsis etmiş olan reşit evlât, taksim esnasında münasip bir tazminat isteyebilir.

Dördüncü fasıl

Taksimın Hitamı ve Hükümleri

Taksimın hitamı
Taksim mukavelesi

Madde: 611- Hisselerin teşkil ve kabzını yahut taksim mukavelesinin akdini müteakip, taksim; mirasçılar için lüzum ifade eder.

Taksim mukavelesi, yazılı olmadıkça muteber olmaz.

[-97-]

Miras hisseleri hakkında
mukavele

Madde: 612- Miras haklarının temlikine müteallik mirasçıların birbirleriyle akdedeceği mukaveleler ile hayatta bulunan ana yahut babanın müteveffa karı ve kocasından olan çocuklarıyla bu çocuklara müteveffadan isabet eden hissenin temlikine müteallik akdedecekleri mukavelenin, yazılı olması şarttır. Mirasçılardan biriyle hissesinin temlikine dair üçüncü bir şahıs arasında akdedilmiş olan mukavele, üçüncü şahsa, taksime müdahale hakkı vermez. Üçüncü şahsın hakkı, ancak temlik eden mirasçıya ayrılan hissenin talebine münhasırdır.

Henüz açılmamış bir
miras hakkındaki
mukaveleler

Madde: 613- Bir kimsenin sağlığında mirasçılardan birinin diğer mirasçılar veya üçüncü bir şahıs ile o kimsenin mirası hakkında ve kendi iştirak ve muvafakati olmaksızın yaptığı mukaveleler batıl ve hükümsüzdür. Böyle bir mukavele mucibince vuku bulan teslimat geri istenebilir.

Mirasçıların birbirine
karşı mesuliyeti
Mesuliyetten mütevellit

Madde: 614- Taksimden sonra mirasçılar, her birinin hissesine düşen mallar için bey hükümleri mucibince yekdiğerinin zaminidirler. Mirasçılar, aralarında taksim ettikleri alacakların mevcudiyetini

vecibeler	birbirlerine karşı zamin oldukları gibi borsaya kabul edilmiş olan kıymetli evrak müstesna olmak üzere bu alacaklar taksimde ne miktar için mahsup edilmişler ise o miktar hakkında borçluların tediyeye iktidarlarından dahi mütekabilen alelade kefiller gibi mesuldürler. Zamin olanlara karşı dava hakkı, taksimin hitamından ve taksimden sonra ödenmesi lazım matluplar için, bu lüzum tarihinden itibaren bir sene geçmekle mürur-ı zamana uğrar.
Taksimin feshi	Madde: 615- Mukaveleler hangi sebeplerle fesholunabilirse, taksim dahi aynı sebeplerle fesholunabilir.
Şahs-ı salislere karşı mesuliyet Teselsül	Madde: 616- Alacaklı, alacağının inkısamına veya nakline sarahaten veya zımnen razı olmadıkça mirasçılar taksimden sonra dahi terekenin borçlarından müteselsilen ve bütün malları ile mesuldürler. Şu kadarki beş sene geçince teselsül kalmaz. Bu müddet, taksimin hitamından ve taksimden sonra ödenmesi lazım matluplar için lüzum tarihinden başlar.
Rücu hakkı	Madde: 617- Ödenmesi kendisine tahmil edilmiş olmayan bir borcu yahut bir borcun ödemesini deruhte ettiği miktarından fazlasını ödeyen mirasçı, diğer mirasçılara rücu hakkını haizdir. Bu hak, evvel emirde taksim esnasında borcu ödemeyi deruhte etmiş olan mirasçılara karşı kullanılır. Bundan başka, hilâfına şart olmadıkça, her biri, hisseleri nispetinde terekenin borçlarını ödemekle mükelleftirler.

[-98- Boş]

[-99-]

Dördüncü Kitap

Ayni Haklar

Birinci Kısım

Mülkiyet

On Sekizinci Bap

Umumi Hükümler

Mülkiyet hakkının
unsurları

Madde: 618- Bir şeye malik olan kimse, o şeyde kanun dairesinde dilediği gibi tasarruf etmek hakkını haizdir; haksız olarak o şeye vazıyed eden her hangi bir kimseye karşı istihkak davası ikame ve her nevi müdahaleyi menedebilir.

Mülkiyet hakkının
şümülü
Mütemmim cüzler

Madde: 619- Bir şeye malik olan kimse, o şeyin bütün mütemmim cüzlerine de malik olur. Mahallî örfe göre bir şeyin esaslı bir unsurunu teşkil eden o şeyi telef veya tahrip yahut tağyir edilmedikçe ondan ayrılması kabil olmayan cüzler o şeyin mütemmim cüzleridir.

Tabiî semereler

Madde: 620- Bir şeye malik olan kimse o şeyin tabiî semerelerine de maliktir. Bir şeyin muayyen zamanlarda hâsıl ettiği ve örfün o şeyden suret-i tahsisine göre istihsalini tecviz eylediği mahsuller, o şeyin tabiî semereleridir. Tabiî semereler, ayrılincaya kadar asıl şeyin mütemmim cüzleridir.

Teferruat
Tarifat

Madde: 621- Bir şeye ait yapılacak temlikî tasarruflarda o şeyin istisna olunmayan teferruatı dâhil olur. Mahallî örfe veya malikin sarih arzusuna göre bir şeyin işletilmesi veya muhafazası veya andan istifade olunması için daimi bir tarzda tahsis olunan ve istimalde o şeye tâbi kılınan veya takılan veya onunla birleştirilen menkul eşya asıl şeyin

teferruatıdır. Asıl şeyden muvakkat bir zaman için ayrılmakla teferruattan olmak sıfatı zail olmaz.

Müstesnası

Madde: 622- Asıl şeye zilyet bulunan kimsenin istimaline muvakkaten tahsis edilen veya ancak o kimsenin istihlâk etmesi için muhassas veya asıl şeyin hususî mahiyetine yabancı olan yahut o şey ile muhafaza için veya bey‘ veya icar edilmek maksadıyla birleştirilen menkul eşya teferruat sıfatını alamaz.

[-100-]

Birden ziyade kim
selerin bir şey üzerinde
mülkiyeti

Madde: 623- Birden ziyade kimseler şayan bir şeye malik olur ve hisseleri bilfiil taksim edilmemiş bulunursa onlar, o şeyin hissedarıdır.

Müşterek mülkiyet

Hissedarlar arasındaki
münasebetler

Hissedarların şayi hisseleri birbirine müsavi olmak asıldır.

Hissedarlardan her biri kendi hissesi hakkında malın hak ve mükellefiyetlerini haiz olup hissesini temlik veya terhin edebilir. Alacaklıları da bu hisseyi haczettirebilirler

İdarî tasarruflar

Madde: 624- Hilâfına mukavele olmadıkça hissedarlar müşterek mülklerini biliştirak idare ederler.

Ekseriyet hilâfına karar vermedikçe hissedarlardan her biri ufak tefek tamirat ile ziraat işleri gibi alelade idarî tasarrufları icraya ehildir.

Ziraat usulünün değiştirilmesi, büyük tamirat icrası gibi daha ziyade mühim olan idarî tasarruflar, müşterek mülkün yarısından fazlasına malik olan ve adet itibarıyla da ekseriyeti teşkil eden hissedarların reyleri içtima etmedikçe yapılamaz.

Temliki tasarruflar

Madde: 625- Hissedarlardan her biri müşterek menfaatleri için diğer hissedarları temsil edebilir ve diğer hissedarların hakları ile kabil-i tevfik oldukça müşterek şeyden istifade ve onu istimal eder.

Müşterek mülkü temlik etmek, onun üzerinde aynı bir hak tesis eylemek ve onun intifa tarzını değiştirmek için bu bapta bilittifak başka bir kaide kabul edilmediği takdirde bütün hissedarların muvafakati şarttır.

Masraflara ve
mükellefiyetlere iştirak

Madde: 626- Müşterek mülkiyete terettüp eden veya müşterek mülkiyeti takyit eyleyen idari masraflar, vergiler ve sair mükellefiyetler; hilâfına hüküm yoksa hisseleri nispetinde bütün hissedarlara ait olur.

Hissedarlardan biri hissesinden fazla tediyyatta bulunursa bu fazla ile hisseleri nispetinde diğer hissedarlara rücu eder.

Müşterek mülkiyetin
nihayeti
Taksim davası

Madde: 627- Hukukî bir tasarruf mucibince yahut müşterek mülkün devamlı bir maksada tahsis edilmiş olması hasebiyle şüuyu idame mükellefiyeti olmadıkça hissedarlardan her biri, taksim isteyebilir. Taksim hakkı, hukukî bir tasarrufla on seneden fazla bir müddet için bertaraf edilemez. Taksim, münasip olmayan bir zamanda yaptırılmaz,

Taksimın nasıl
yapılacağı

Madde: 628- Müşterek mülkiyet, aynen taksim ile nihayet bulacağı gibi bedeli

[-101-]

hissedarlar arasında tevzi olunmak üzere pazarlık veya müzayede suretiyle bey' ile ve hissedarlardan biri veya birkaçı tarafından diğerlerine ait hisselerin iktisabıyla da nihayet bulur.

Hissedarlar taksimın nasıl yapılacağında ittifak edemedikleri takdirde müşterek mülkün kıymetine ehemmiyetli bir noksan arız

olmaksızın taksimi kabil ise, hâkim aynen taksimi ve kabil değil ise hissedarlar beyninde veya umum arasında müzayede ile satılmasını emreder.

Aynen taksimde hisselerin teadülü temin edilemezse ivaz ilâvesiyle tadil olunur.

İştirak halinde mülkiyet

Sebepleri

Madde: 629- Kanun mucibince veya bir mukavele ile iştirak teşkil eden kimseler bir şeye malik olursa her birinin hakkı o şeyin tamamına sâri olur.

Hükümleri

Madde: 630- Şeriklerin hak ve vazifeleri, iştiraki tevlit eden kanun veya mukavele hükümleri ile muayyendir.

Hilâfına bir hüküm olmadığı halde şeriklerin hakları ve hususiyle malik oldukları şeyde tasarruf salâhiyetleri, ancak ittifak ile verecekleri karar mucibince istimal olunabilir.

İştirak devam ettiği müddetçe taksim ve şayi cüz'de tasarruf caiz değildir.

İştirak halindeki
mülkiyetin nihyeti

Madde: 631- İştirak halindeki mülkiyet, o mülkün temlikî veya iştirakin zevaliyle nihayet bulur. Bu suretle taksim, hilâfına hüküm bulunmadıkça, müşterek mülkiyet ahkamına göre yapılır.

On Dokuzuncu Bap

Gayrimenkul Mülkiyeti

Birinci Fasl

Gayrimenkul Mülkiyetinin Mevzuu, İktisabı, İzaası

Gayrimenkul
mülkiyetinin mevzuu

Madde: 632- Gayrimenkul mülkiyetinin mevzuu, yerinde sabit olan şeylerdir. Bu kanuna göre aşağıdaki şeyler gayrimenkuldür:

1- Arazi,

2- Tapu sicillinde müstakil ve daimî olmak üzere ayrıca kaydedilen haklar,

3- Madenler.

[-102-]

Gayrimenkul
mülkiyetinin iktisabı
Tescil

Madde: 633- Gayrimenkul mülkiyetini iktisap için tapu sicilline kayıt şarttır. Bununla beraber işgal, miras, istimlâk, cebrî icra tarikleriyle veya mahkeme ilâmı ile bir gayrimenkulü iktisap eden kimse tescilden evvel dahi ona malik olur. Fakat tescil merasimi ikmal edilmedikçe temlikî tasarrufta bulunamaz.

İktisap tarikleri
Mülkiyeti nakleden
akitler

Madde: 634- Mülkiyeti nakleden akitler resmî şekilde yapılmadıkça muteber olmazlar. Ölüme bağlı tasarruflarla evlenme mukaveleleri kendilerine mahsus şekillere tâbidir.

İşgal

Madde: 635- Tapu sicilline göre sahihsiz bir şey haline geldiği anlaşılmayan müseccel bir gayrimenkul, işgal tarikiyle iktisap olunamaz.

Müseccel olmayan bir arzın işgali sahihsiz şeylere dair olan hükümlere tâbidir.

Yeni
teşekkülü

Madde: 636- Sahipsiz yerlerde birikmek, dolmak ve kaymak veya umuma ait suların mecra veya seviyeleri değişmek gibi bir suretle teşekkül edip kendisinden istifade mümkün olan arazi Devletin mülkü olur.

Bu suretle kendisine ait bir gayrimenkulden ayrılan parçaların vücudunu ispat eden kimse onları istirdat edebilir.

Arazinin kayması Madde: 637- Arazinin yerinden kayması hududun tadilini icap etmez. Bu suretle bir gayrimenkul üzerine geçmiş olan toprak ve saire hakkında enkaza ve ihtilâta dair olan hükümler tatbik olunur.

Mürur-ı zaman Madde: 638- Muhik bir sebep yok iken tapu sicillinde uhdesine malik sıfatı ile mukayyet bulunan bir gayrimenkulü fasılasız ve nizasız on sene müddetle ve hüsnüniyetle yedinde bulunduran kimsenin o gayrimenkulün üzerindeki hakkına itiraz olunamaz.

Fevkalâde mürur-ı zaman Madde: 639- Tapu sicillinde mukayyet olmayan bir gayrimenkulü nizasız ve fasılasız yirmi sene müddetle ve malik sıfatı ile yedinde bulundurmuş olan kimse o gayrimenkulün kendi mülkü olmak üzere tescili talebinde bulunabilir.

Tapu sicillinden maliki kim olduğu anlaşılamayan veya yirmi sene evvel vefat etmiş yahut gaipliğine hüküm verilmiş bir kimsenin uhdesinde mukayyet olan bir gayrimenkulü aynı şerait altında yedinde bulunduran kimse dahi o gayrimenkulün, mülkü olmak üzere tescilini talep edebilir. Tescil ancak hâkimin emriyle olur.

[-103-]

Müddetler Madde: 640- Yukarıki maddelerde beyan olunan iktisabi mürur-ı zaman müddetinin gerek hesabında gerek inkıta ve tatilinde, alacak müddetin hesabı müddetinin cari olan ahkam tatbik olunur.

İnkıta- Tatili

Sahipsiz şeyler ve Madde: 641- Sahipsiz şeyler ile menfaati umuma ait olan mallar,

umuma ait mallar

Devletin hüküm ve tasarrufu altındadır. Hilafı sabit olmadıkça menfaati umuma ait sular ile ziraata elverişli olmayan yerler, kayalar, tepeler, dağlar ve onlardan çıkan kaynaklar kimsenin mülkü değildir. Sahipsiz şeylerin ihraz ve işgali, yollar ve meydanlar, akarsular ile yatakları gibi menfaati umuma ait malların işletilmesi ve istimali hakkında ahkâm-ı mahsusa vazolunur.

Tescili talep hakkı

Madde: 642- Bir şeye temellük etmek hakkını hibe gibi bir sebeple iktisap etmiş olan kimse, tescil muamelesinin icrasını malikinden talep edebilir. İmtina halinde mülkiyetin kendisine aidiyetine karar verilmesini hâkimden isteyebilir.

İhraz ve işgal, intikal, istimlâk, cebri icra ve mahkeme ilâmıyla bir gayrimenkulün mülkiyetini iktisap eden kimse; doğrudan doğruya tescil muamelesini yaptırabilir. Karı koca malları hakkındaki usul icabı olarak vuku bulan mülkiyet tebeddülleri sicil-i mahsusuna kayıt ve ilân edilmesini müteakip resen tapu siciline de kaydolunur.

Gayrimenkul
mülkiyetinin izaası

Madde: 643- Gayrimenkulün mülkiyeti, sicil kaydının terkinin veya gayrimenkulün tamamıyla zıyaı halinde zail olur. Menfaat-ı amme için yapılan istimlâk halinde mülkiyetin ne vakit zail olacağı kanun-ı mahsus ile muayyendir.

İkinci Fasl

Gayrimenkul Mülkiyetin Hükümleri

Gayrimenkul
mülkiyetin şümulü

Madde: 644- Bir arza malik olmak onu istimalde faideli olacak derecede altına ve üstüne malik olmağı tazammun eder.

Kanunî takyitler müstesna olmak üzere bu mülkiyet, yapılan ve dikilen şeyleri ve kaynakları dahi şamil olur.

Hudut

Madde: 645- Gayrimenkulün hududu plân ve arz üzerine konulan işaretler ile tayin olunur.

Gayrimenkulün tahdidi

Plândaki hudut ile arz üzerindeki hudut birbirini tutmazsa asıl olan plândaki sınırdır.

Tahdit vecibesi

Madde: 646- Hududu belli olmayan araziye malik olan kimse komşusunun talebi üzerine gerek plânın tashihi gerek arz üzerine işaretler konulması suretiyle hududun tayini için diğerine yardım etmeğe mecburdur.

Tahdit eden şeylerin
hükmü

Madde: 647- Duvar, çit, parmaklık gibi iki gayrimenkulü birbirinden ayıran şeylerin mülkiyetinde asıl olan, her iki komşu arasında müşterek olmaktır.

Arsa üzerine inşaat
Arsa ve levazım
Mülkiyet

Madde: 648- Bir kimse başkasının inşaat levazımıyla kendi arsası üzerine yahut kendi levazımıyla başkasının arsası üzerine bina yapmış olsa bu levazım arsanın mütemmim cüzü olur. Şu kadarki levazım, malikin rızası olmaksızın alınıp kullanılmış ise kal'î fahiş bir zararı müeddi olmadıkça maliki onu kal' ile istirdadını talep edebilir ve masarifi arsa sahibine ait olur.

Eğer bina arsa sahibinin rızası olmaksızın levazım sahibi tarafından yapılmış ise kal'î fahiş bir zararı müeddi olmadıkça arsa sahibi kal'ini isteyebilir ve masarifi levazım sahibine ait olur.

Tazminat

Madde: 649- Ebniye kal' olunmadığı takdirde arsa sahibi inşaat levazımına mukabil muhik bir tazminat vermeğe mecburdur. Arsa

sahibi inşaatı suiniyetle yapmış ise diğer tarafın bütün zararını tazmin ile mahkûm edilebilir.

Eğer bina levazım sahibi tarafından suiniyetle yapılmış ise arsa sahibinin levazım için vereceği tazminat levazımın en az kıymetini geçmeyebilir.

Bina arsayı edebilmesi	sahibinin temellük	Madde: 650- Binanın kıymeti açıkça arsanın kıymetinden ziyade ise hüsnüniyetle hareket eden levazım sahibi muhik bir tazminat mukabilinde mecmuunun mülkiyetinin kedisine verilmesini isteyebilir.
------------------------------	-----------------------	--

Başkasının arsasına tecavüz eden inşaat	Madde: 651- Yanındaki arsaya tecavüz etmiş olan inşaat ve imalât, bunları yapan kimsenin o arsa üzerinde aynı bir hakkı varsa, bunlar o kimsenin arsasının mütemmim cüzü olur ve tecavüz eden kısmı irtifak hakkı olmak üzere tapu siciline kaydedilir. Bundan mutazarrır olan arsa sahibi tecavüze muttali olduğu tarihten itibaren
--	--

[-105-]

on beş gün içinde itiraz etmemiş ise inşaat hüsnüniyetle yapıldığı ve icab-ı hal müsait bulunduğu takdirde inşaatı yapan kimse muhik bir tazminat mukabilinde tecavüz ettiği mahal üzerinde kendisine aynı bir hak verilmesini veya o mahal mülkiyetinin kendisine aidiyetinin tanınmasını isteyebilir.

Üst hakkı	Madde: 652- Bir arsanın altında veya üstünde yapılan yahut onunla devamlı bir surette birleştirilen inşaat ve imalât, tapu siciline irtifak hakkı diye tescil edilmek üzere başka bir malikin mülkü olabilir.
-----------	---

Bir evin muhtelif katları üst hakkı teşkiline mevzu olamaz.

Mecralar

Madde: 653- Elektrik, gaz, su gibi şeylerin mecraları hangi arz için tesis olunmuşlar ise onun haricinde bulunmuş olsalar bile, hilâfına bir hüküm olmadıkça onlar hangi sınai teşebbüsün eseri iseler onun teferruatı ve sahibinin mülkü nazarıyla bakılır. Bu mecraları tesis hakkı, komşuluk münasebetlerine müteallik hükümler icabından olmadığı takdirde irtifak hakkına müsteniden tesis edilmiş olmadıkça, başkasının arsasını aynı bir hak ile takyit etmiş olmaz. Eğer mecra açıkta değilse irtifak hakkı, tapu sicilline kayıt olunmakla tesis olunur; açıkta ise irtifak hakkı mecranın yapılmasıyla teessüs etmiş olur.

Menkul inşaat

Madde: 654- Temelli kalmak maksadı olmaksızın başkasının arsası üzerine yapılan kulübe ve baraka gibi hafif binalar inşa edenin mülkü olur ve tapu sicilline kayıt olunmaz.

Dikilen şeyler

Madde: 655- Bir kimse başkasının fidanını kendi tarlasına yahut kendi fidanını başkasının tarlasına dikerse, alâkadar olan kimseler başkasının levazımı ile kendi arsasında veya kendi levazımıyla başkasının arsasında bina yapmak veya menkul bir inşaatta bulunmak hallerinde alâkadar kimselerin haklarını haiz ve vecibeleri ile mükelleftirler. Ağaçlar ve ormanlar üzerinde üst hakkı tesisi memnudur.

Malikin mesuliyeti

Madde: 656- Bir malikin hakkını tecavüz etmesinden dolayı bir zarara uğrayan veya uğramak tehlikesinde bulunan kimse eski halin iadesini veya tehlikenin izalesi için lazım gelen tedbirlerin yapılmasını talep edebilir ve uğradığı zarar ve ziyanı ayrıca tazmin ettirebilir.

Gayrimenkul
mülkiyetin takyitleri

Madde: 657- Mülkiyetin kanunî takyitleri tapu sicilline kayda hacet olmaksızın muteber olur. Bu takyitler, ancak resmî bir senetle ve tapu sicilline kayıt ile ilga veya tadil olunabilir. Ammenin menfaati için vazolunan takyitler tadil ve ilga olunamaz.

Mülkiyet hakkının
takyitleri
Şüfa
Mukaveleden mütevellit
şüfa

Madde: 658- Mukaveleden mütevellit şüfa hakkı, tapu sicilline şerh verildiği surette bu şerhte tayin olunan müddet zarfında ve sicilde gösterilen şartlar dairesinde herhangi bir malike karşı dermeyeran olunabilir.

Sicilde şart gösterilmemiş ise gayrimenkulün müddeialehye satışındaki şarta itibar olunur. Meşfu, satıldıkda bayi keyfiyeti şefia haber vermeğe mecburdur.

Şefiin bey'e ittilâi gününden itibaren bir ay ve her halde sicille şerh verildiği tarihten itibaren on sene geçmekle şüfa hakkı sakıt olur.

Kanunî şüfa hakkı

Madde: 659- Bir gayrimenkulün hissedarları onun şayi bir hissesini satın alan şahs-ı sâlise karşı kanunî şüfa hakkını haizdir.

İştira, vefa hakları

Madde: 660- Mukaveleden mütevellit iştira ve vefa hakları tapu sicilline şerh verildiği surette bu şerhte gösterilen müddet içinde gayrimenkulün herhangi malikine karşı dermeyeran olunabilir.

Bu haklar her halde şerh tarihinden itibaren on sene geçmekle sakıt olur.

Komşu hakkı

Madde: 661- Bir kimse mülkünü kullanırken hele sınaî işler yaparken komşusuna zarar verecek her türlü taşkınlıklardan çekinmeğe mecburdur.

Hususiyle mazarrat veren ve gayrimenkulün mevki ve mahiyetine ve mahallî örfе göre komşular arasında hoş görülebilecek dereceyi geçen gürültüler ve sarsıntılar yapmak ve duman ve kurum ve

rahatsızlık veren sair toz, buğu, koku çıkartmak memnudur

Hafriyat ve inşaat kaidesi

Madde: 662- Bir mülk sahibi, hafriyat ve inşaatla bulunurken komşusunu arsasına zarar vererek veya zarara maruz bırakarak veya üzerlerindeki mebaniyi tehlikeye koyarak ızzar edemez.

Komşuluk kaidelerine muhalif olarak yapılan inşaatla, başkasının arazisine tecavüz halindeki hükümler tatbik olunur.

Hafriyat ve inşaatın ebadı

Madde: 663- Yapılacak hafriyat ve inşaatın ebadında gayrimenkul sahiplerinin riayete mecbur oldukları ahkam, hususî kanunlar ile muayyendir.

[-107-]

Ağaç dal ve köklerinin
başkasının mülküne
geçmesi

Madde: 664- Bir ağacın dalları ve kökleri komşunun mülküne geçip de zarar verdiği ve komşunun talebi üzerine münasip bir müddet içinde ağaç sahibi bunları kaldırmadığı takdirde, komşunun o dal ve kökleri kesip enkazını zapt etmeye salâhiyeti vardır.

Ağaç dallarının kendi ebniye ve ekinleri üzerine geçmesine müsamaha eden kimsenin işbu dallarda yetişen meyveleri temellüke hakkı vardır.

Bu hükümler, komşu ormanlar hakkında cereyan etmez.

Dikilecek şeye göre
riyeti icap eden
hükümler

Madde: 665- Gayrimenkulün ve dikilecek şeylerin nevilerine göre sahiplerinin dikmek hususunda riayete mecbur oldukları ahkâm, kanun-ı mahsus ile tayin olunur.

Kendi kendine akan
suların cereyanı

Madde: 666- Bir gayrimenkulün sahibi, üst taraftaki gayrimenkulde kendi kendine akan suları hususiyle kar, yağmur ve

tutulmamış kaynak sularını kendi mülküne kabule mecburdur. Komşuların hiç biri diğerinin zararına bu cereyana mâni olamaz.

Bir gayrimenkulün aşağısında bulunan diğer gayrimenkule akan ve ana lazım olan suyunu yukarıki gayrimenkul sahibi kendisine lâzım olan dereceden ziyade mülkünde tutamaz.

Kurutma

Madde: 667- Bir bataklıkın suyu öteden beri alt taraftaki tarlaya akagelmekte ise sahibinin onu kurutmak için yapacağı ameliyattan neşet eden suları alt taraftaki tarla sahibi kabule mecburdur. Aşağıdaki tarlaya bundan bir zarar gelecek ise sahibi tarlasının içinden geçmek üzere suyolları tesisini bataklık sahibinden isteyebilir. Tesis masrafı bataklık sahibine aittir.

Suyolu ve gaz ve elektrik borularının geçirilmesi

Madde: 668- Gayrimenkul sahipleri yapılacak zararı tamamıyla ve peşin tazmin olunmak şartıyla mülkünün altından veya üstünden su yolu ve gaz ve elektrik boruları geçirilmesine, bunların başka yerden geçirilmeleri imkânsız olur veya çok fazla masrafı mucip bulunursa, müsaade etmeğe mecburdur.

Bu tesisat sahibinin talebi üzerine masrafı kendisine ait olmak şartıyla tapu siciline kaydolunur.

[-108-]

Üzerine tesisat yapılacak arsa sahibinin menfaatlarının muhafazası

Madde: 669- Bu tesisat mülkünden geçen kimse, menfaatinin munsifane nazara alınmasını talep edebilir; fevkalâde ahvalde ve tesisat gayrimenkulün üstünde ise üzerinde tesisat yapılacak münasip bir kısmının kendi zararını tamamıyla telâfi edecek bir ivaz mukabilinde alınmasını isteyebilir.

Yeni hâdiseler	Madde: 670- Ahval değişirse gayrimenkulün sahibi menfaati icabı olarak işbu tesisatın naklini isteyebilir. Nakil masrafı kaideten diğer tarafa aittir. Şu kadarki maslahat icap ediyorsa hâkim gayrimenkul sahibinin münasip miktarda nakil masrafına iştirakini tensip eder.
Mürur hakkı Lüzumlu geçit	Madde: 671- Tarik-i amme çıkmak için kâfi bir yolu bulunmayan gayrimenkul sahibi tam bir ivaz mukabilinde komşularından kendisine geçmek için münasip bir yerin terkinini talep edebilir. Bu hak mülklerin ve onlara giden yolların evvelki hallerine göre bu yolun nereden geçmesi lazım geliyorsa oranın malikine ve icabında bu yolun açılmasından en az mutazarrır olan kimseye karşı istimal olunur. Bu yolun tayininde tarafeynin menfaatleri gözetilir.
Mürur hakkının tescili	Madde: 672- Daimî olarak tesis olunan mürur hakkının tapu sicilline kaydı lazımdır.
Hail	Madde: 673- Müşterek hailer hakkındaki hükümlere hâlel gelmemek üzere, her malik kendi arzının hailini kendi yapar. Araziye hail koymak mecburiyeti ve bunun nasıl konacağı kanun-ı mahsus ile tayin olunur.
Komşuluk için lüzumlu olan şeylerin icrası	Madde: 674- Komşuluk haklarının kullanılması için lüzumu olan işlerin yapılması, herbirinin menfaati nispetinde, arz sahiplerinin uhdesine terettüp eder.
Başkasının arazisine girmek	Madde: 675- Kanunen menedilmedikçe örf ve âdete göre herkes başkasının orman ve merasına girebilir ve mantar ve ufak tefek yabani meyveleri toplayıp temellük edebilir. Av avlamak ve balık tutmak için başkasının arazisine girmek hakkındaki hükümler kanun-ı mahsus ile

tain olunur.

Düşen şeylerin alınması

Madde: 676- Su, rüzgâr, çığ veya diğer tabî kuvvetler vasıtasıyla veya her hangi bir suretle bir mal bir kimsenin arsasına düşer veya hayvan girer ve arı ve tavuk ve balıklar göçerse, arz sahibi bunların aranılıp tutulması için

[-109-]

sahiplerine müsaade etmeğe mecburdur. Bu yüzden hâsıl olan zarar için arz sahibinin tazminat istemeğe ve tazminatı alıncaya kadar bunları hapsetmeğe hakkı vardır.

Zarurî sebepler

Madde: 677- Bir kimse vukuu kuvvetle melhuz bulunan bir zararı yahut ani bir tehlikeyi kendisinden veya diğerinden ancak başkasının mülküne tecavüzle defedebiliyorsa, zarar veya tehlike tecavüzden münbais hasardan büyük olmak şartıyla mülk sahibi bu tecavüze tahammüle mecburdur. Mülk sahibi bu tecavüzden mutazarrır olmuş ise muhik bir tazminat talep edebilir.

Toprağın ıslahı

Madde: 678- Toprağın ve suyollarının ıslahı, bataklıkların kurutulması, orman yetiştirilmesi, yol açılması, orman ve köy arazisi parçalarının birleştirilmesi gibi şeyler ancak müteaddit maliklerin iştiraki ile yapılır. Bunun için arsaların yarısından fazlasına malik bulunan ve adetçe maliklerin üçte ikisini teşkil eden kimseler tarafından karar verilmek lâzımdır. Bu karara diğerleri ittibaa mecburdur.

Kaynaklar

Madde: 679- Kaynak, arzın mütemmim bir cüzü olup mülkiyeti, kaynadıkları toprağın mülkiyeti ile beraber iktisap olunur. Başkasının

Mülkiyet ve irtifak hakkı arzındaki kaynaklardan istifade irtifak hakkı olarak tapu sicilline kayıt ile tesis olunur.

Yer altındaki sular kaynaklar gibidir.

Kesilen kaynaklar Tazminat Madde: 680- Ehemmiyetli bir surette intifa edilmekte veya intifa maksadıyla suyu biriktirilmekte olan kaynakları kısmen olsun keserek yahut hafriyat ve inşaat ve ameliyat icrasıyla telvis ederek sahibine veya onda hakkı olana zarar iras eden kimse tazminat itasıyla mahkûm edilebilir. Zarar kast ve ihmal eseri değil ise veya mutazarrırın hatasına isnadı kabil ise hâkim, tazminat itası lazım gelip gelmeyeceğini takdir ve icabında keyfiyetini ve miktarını tayin eyler.

Kaynakların evvelki halinin iadesi Madde: 681- Bir gayrimenkulün işletilmesi veya süknası veya su tedariki için lâzım olan kaynaklar kesildiği veya telvis edildiği takdirde mümkün olduğu kadar evvelki halin iadesi talep olunabilir. Maslahat iktiza etmedikçe diğer yerlerde evvelki halin iadesi talep edilemez.

[-110-]

Müşterek kaynaklar Madde: 682- Yekdiğerine civar olan müteaddit kaynaklar muhtelif kimselere ait olmakla beraber suları aynı kaynaktan teşauپ ederek bir mecmua teşkil ettikleri takdirde her mutasarrıf kaynakların müştereken tutularak suyun evvelki istifadeleri nispetinde beyinlerinde tevziini isteyebilir.

Hak sahipleri müşterek tesisat masraflarını menfaatleri nispetinde deruhte ederler. Birinin mümanaatı halinde hak sahiplerinden her biri diğer kaynaklardaki su azalacak olsa bile kendi kaynağındaki suyun zapt ve icrası için lazım gelen ameliyatı yapabilir ve bu ameliyat sebebi ile kendi kaynağına gelen suyun miktarı tezayüt

etmiş ise ancak tezayüt nispetinde tazminat itasına mecbur olur.

Lüzumlu suların cibrî
temellükü

Madde: 683- Kendi evine veya arzına lâzım olan suyu bir takım ameliyat icra ve fahiş masarif ihtiyar etmedikçe tedarik edemeyen kimse tam bir tazminat mukabilinde komşusunun ihtiyacı olmayan suyu kendisine fariğ olmasını talep edebilir. Bu hususta başlıca su sahibinin menfaatleri gözetilir. Yeni haller zuhurunda yapılmış olan şeylerin tadili talep olunabilir.

İstimlâk
Kaynaklar

Madde: 684- Kendisine hiç bir faydası olmayan yahut kıymetleri ile gayri mütenasip bir faidesi olan kaynak ve çeşme yahut ırmak sahibi, ammenin menfaati için diğer kaynak ve çeşmelere su tedariki ve suya müteallik sair teşebbüsler için, tam bir tazminat mukabilinde, kendi kaynak ve çeşmesini veya ırmağını terke mecburdur. Bu tazminat, suyun bir kısmının mutasarrıfına terkedilmesinden ibaret de olabilir.

Arz

Madde: 685- Ammenin menfaati için bir kaynağın havalisinde bulunan arazinin, kaynağı telvisten men zımnında, lüzumu derecede istimplâki talep olunabilir.

Yirminci Bap

Menkul Mülkiyeti

Menkul
mülkiyetinin mevzuu

Madde: 686- Menkul mülkiyetinin mevzuu, bir yerden diğer yere nakledilebilen eşya ile gayrimenkul mülkiyetinde dâhil olmayan ve temellüke salih bulunan tabii kuvvetlerdir.

İktisap tarikleri

Madde: 687- Menkulde mülkiyetin intikali için teslim lâzımdır.

Teslim
Zilyetliğin nakli

Bir kimse bir menkulü hüsnüniyetle ve malik olmak üzere tesellüm ettikde mülkiyetini iktisap etmiş olur.

[-111-]

VeleVKi intikali yapan kimse o menkulün sahibi olmasın.
Zilyetlik hükümlerinin cereyanından itibaren mülkiyet sabit olur.

Mülkiyeti
muhafaza mukavelesi

Madde: 688- Başkasına naklettiği mülkiyeti nâkilin uhdesinde hıfz için yapılan mukaveleler ancak menkulü alan kimsenin ikametgâhındaki kâtibiadil tarafından tasdik ve sicil-i mahsusuna kaydedilmiş ise muteber olur.

Hayvanlar hakkında bu suretle mukavele yapılması memnudur

Taksit ile bey‘

Madde: 689- Taksit ile mal satan kimse mülkiyeti muhafaza mukavelesine istinat ile sattığı malın iadesini ancak almış olduğu taksitlerden malın kullanılmakla eskimesinden mütevellit tazminat ve münasip bir ücret miktarını tenzil ederek mütebakiyi geriye vermek şartıyla talep edebilir.

Hükmen teslim

Madde: 690- Başkasını ızzar veya teminat ahkâmını ihlâl kastıyla bir menkulü temlik eden kimse onu hususî bir sebeple yedinde alırsa mülkiyetin intikali üçüncü şahıs hakkında muteber olmaz. Bu kastın tekdiri hâkime müfevvezdir.

İhraz
Sahipsiz eşya

Madde: 691- Sahipsiz bir malı ihraz eden kimse ona malik olur.

Kaçmış hayvanlar

Madde: 692- Tutulan bir av kaçıkda sahibi tekrar tutmak için hemen aramağa koyulmazsa o hayvan sahipsiz olur. Ehlileştirilen bir hayvan tekrar katî surette vahşileşirse sahipsiz olur.

Yalnız başkasının mülküne uçmakla arı oğlu sahipsiz olmaz.

Lukata

Madde: 693- Kaybolan bir malı bulan kimse sahibine haber vermeğe mecburdur. Sahibini bilmiyorsa zabıta memurlarından birine haber vermeğe veya keyfiyeti münasip bir surette ilân etmeğe mecburdur.

Bulunan malın kıymeti bir liradan fazla ise her halde zabıta memurlarından birine haber vermek lâzımdır. Meskûn bir evde veya umumî daire ve müesseselerde gaip bir mal bulan kimse onu ev sahibine veya müstecirine yahut o daire ve müesseseleri muhafaza ve nezaret eden kimselere vermeğe mecburdur.

Lukatanın hıfzı ve
müzayede ile satılması

Madde: 694- Lukata, layıkı vecihle hıfz olunmalıdır. Lukatanın hıfzı külfeti mucip olur veya az zamanda bozulan şeylerden bulunur yahut bir seneden fazla zabıta memurlarının

[-112-]

yanında kalırsa müzayede ile satılır. Müzayedededen evvel münasip bir suretle ilân edilmek lâzımdır. Bedel-i müzayede, lukatanın yerine kaim olur.

Lukataya malikiyet

Madde: 695- İlândan veya zabıta memuruna ihbardan itibaren beş sene içinde sahibi çıkmadığı takdirde lukatayı bulan kimse, vazifesini yapmış ise ona malik olur.

Lukata sahibine iade olundukta bulan kimse bütün masrafını almakla beraber münasip bir ikramiyeye müstahak olur.

Lukata meskûn bir evde veya umumî bir daire ve müessesede bulunup da ev sahibine veya müstecire yahut o daire ve müesseseyi

muhafaza edene verilmiş ise bunlar, bulan kimsenin yerine kaim olurlar. Ancak ikramiyeye müstahak olmazlar.

Define

Madde: 696- Keşiflerinden çok zaman evvel gömülmüş veya saklanmış olduğu ve artık maliki bulunmadığı muhakkak görülen kıymetli şeyler define addolunur.

Define, içine gömüldüğü veya saklandığı gayrimenkul veya menkulün sahibinin mülkü olur.

İlmî bir kıymeti haiz olan eşyaya müteallik ahkam mahfuzdur.

Defineyi keşfeden kıymetinin yarısını tecavüz etmemek üzere hakkaniyete muvafık bir ikramiye talep edebilir.

Fennî bir kıymeti haiz eşya

Madde: 697- Kimsenin mülkü olmayıp da mühim ve ilmî kıymeti haiz bulunan tabîî eşya-yi nadire ile antikalar hazinenin mülkü olur. Gayrimenkulünde bu gibi eşya bulunan kimseler duçar olacakları zarar ve ziyanın tamamıyla tazmini mukabilinde lazım gelen hafriyat için müsaade itasına mecburdur.

Keşfeden kimse ve keşfedilen şey define ise bulunduğu yerin sahibi o şeyin kıymetini tecavüz etmemek üzere münasip bir ikramiye isteyebilir.

Enkaz

Madde: 698- Lukata hakkındaki hükümler, su, rüzgâr, çığ veya diğer tabîî kuvvetler vasıtasıyla veya her hangi bir suretle başkasının eline geçen şeyler ve hayvanlar hakkında da meridir. Bir kimsenin arı ile meşgul kovanına uçan başkasının arıları tazminat vermeğe mahal olmaksızın kovan sahibinin olur.

Hukukî tağyir

Madde: 699- Bir kimse malik olmadığı bir şeyi işlemiş veya tağyir etmiş olup da amelin kıymeti o şeyin kıymetinden fazla ise yeni şey amilin ve aksi takdirde malikin olur. Amil hüsnüniyetle hareket

etmemiş ise amelinin kıymeti o şeyin

[-113-]

kıymetinden fazla olduğu takdirde dahi hâkim yeni şeyin mülkiyetini evvelki malike bırakabilir.

Tazminat ve sebepsiz mal edinmeden mütevellit dava hakları mahfuzdur.

İki malın birbiriyle
karışma veya birleşmesi

Madde: 700- Muhtelif kimselerin malları ehemmiyetli bir surette tahrip edilmeksizin yahut fahiş bir sây ve masraf yapılmaksızın ayırt edilemeyecek derecede karışmış veya birleşmiş olursa, alâkadarlar, halitayı terkip eden malların karışma veya birleşme zamanındaki kıymetleri nispetinde hissedar olurlar.

Karışan veya birleşen mallardan biri diğerinin teferruatı kabilinden olursa halitanın mülkiyeti aslın malikine ait olur.

Tazminat ve sebepsiz mal edinmeden mütevellit dava hakları mahfuzdur.

İktisabî, mürur-ı zaman

Madde: 701- Başkasının menkul bir malını nizasız ve fasılasız mülkümdür diye ve hüsnüniyetle beş sene yedinde bulunduran kimse o mala mürur-ı zaman sebebi ile malik olur. Zilyedin ihtiyarı olmaksızın bir mal üzerindeki yedi münkatı‘ olmakla mürur-ı zaman inkitaa uğramaz. Elverirki o malı, senesi içinde ele geçirmiş veya o müddet içinde yed davası ikame etmiş olsun.

Alacak mürur-ı zamanı hakkındaki ahkam, iktisabî mürur-ı zaman müddetinin hesabında ve inkıta ve tatilinde dahi caridir.

Menkul

Madde: 702- Menkulün mülkiyeti sahibi tarafından

mülkiyetinin ziyayı

terkedilmedikçe veya başkası tarafından iktisap olunmadıkça yalnız yedin inkıtaı ile zayi olmaz.

İkinci Kısım

Mülkiyetin Gayrı Aynî Haklar

Yirmi Birinci Bap

İrtifak Hakkı ve Gayrimenkul Mükellefiyeti

Birinci Fasl

Gayrimenkule Müteallik İrtifak Hakkı

İrtifak hakkının mevzuu

Madde: 703- İrtifak hakkı bir gayrimenkul üzerine diğer bir gayrimenkulün lehine tahmil edilen bir külfettir ki tahmil edilen gayrimenkulün sahibini; irtifak hakkına

[-114-]

malik olan kimse tarafından istimale ait bazı tasarruflara rıza göstermeğe veya mülkiyete has olan bazı hakların istimalinden içtinap etmeğe mecbur kılar.

Bir şeyi yapmak vecibesi başlı başına irtifak hakkını teşkil edemeyip ancak ona fer‘ olarak raptedilebilir.

İrtifak hakkının tesisi

Tesis

Tescil

Madde: 704- İrtifak hakkının tesisi için tapu siciline kayıt lâzımdır. Hilâfına sarahat bulunmadıkça mülkiyet hakkındaki ahkâm, irtifak hakkının iktisap ve tescilinde dahi caridir. İrtifak hakkının tesis olduğu gayrimenkulün mürur-ı zaman ile iktisabı ne gibi şeraite tabi

ise irtifak hakkı dahi o şerait dairesinde iktisap olunur.

Akit

Madde: 705- İrtifak hakkını tesis için yapılan akit, resmî olmadıkça muteber değildir.

Kendi gayrimenkulüne
irtifak hakkı

Madde: 706- Bir kimse malik olduğu iki gayrimenkulden biri lehine diğeri üzerine irtifak hakkı tesis edebilir.

İrtifak hakkının sakıt
olması

Madde: 707- İrtifak hakkı sicildeki kaydın terkinin veya alâkadar iki gayrimenkulden birinin büsbütün zayi olmasıyla sakıt olur

Gayrimenkullerin bir
kimsenin mülkünde
birleşmesi

Madde: 708- İrtifak hakkında alâkadar olan gayrimenkuller bir kimsenin mülkünde birleşirlerse o kimse irtifak hakkını terkin ettirebilir.

Terkin edilmedikçe irtifak hakkı bir aynî hak olmak üzere devam eder.

Kazaî terkin

Madde: 709- İrtifak hakkı temin eylediği menfaatleri büsbütün kaybetmiş ise, kendisine külfet tahmil edilen gayrimenkulün sahibi bu hakkın terkinini isteyebilir.

Mucip olduğu külfete göre pek az menfaat temin eden irtifak hakkının dahi tazminat mukabilinde tamamen veya kısmen terkin talep olunabilir.

İrtifak hakkının
hükümleri
Şümülü

Madde: 710- İrtifak hakkının sahibi hakkını muhafaza ve ondan istifade için iktiza eden bütün tedbirleri ittihaz edebilir ve hakkını ancak tahmil edilen gayrimenkulün sahibine en az zarar verecek tarzda istimal eder.

Tahmil edilen gayrimenkulün sahibi irtifak hakkının istimalini hiç bir suretle men edemeyeceği gibi işkâl dahi edemez.

Sicil kaydına göre
şümulün tayini

Madde: 711- İrtifaktan mütevellit hakları ve vecibeleri tayin hususunda, tapu sicillindeki kayıtlara itibar olunur.

İrtifak hakkının şümulü, tapu sicillindeki hudut dâhilinde gerek menşei gerek uzun müddetten beri nizasız ve hüsnüniyetle ne tarzda istimal edilegelmiş ise ona göre tayin olunur.

İstifade eden
gayrimenkulün yeni
ihtiyaçları

Madde: 712- İrtifak hakkından istifade eden gayrimenkulün yeni ihtiyaçları, irtifakın tahmil ettiği külfetin ağırlaştırılmasını icap etmez.

Muhafaza masarifi

Madde: 713- İrtifak hakkına malik olan kimse, hakkını istimalde lâzım olan şeyleri yapmakla mükelleftir. Yapılacak şeyler tahmil edilen gayrimenkul sahibine de faideli ise, masrafı menfaatlerine göre aralarında taksim olunur.

İrtifak hakkının taallûk
ettiği yerin değiştirilmesi

Madde: 714-İrtifak hakkı, tesis olunduğu gayrimenkulün bir kısmı üzerinde ise; tahmil edilen gayrimenkul sahibi, menfaati olduğu ve masrafını da deruhte ettiği takdirde; gayrimenkulün o hakkın istimalini işkâl etmeyecek bir yerine, naklini isteyebilir. Bu salâhiyet irtifak hakkının tesis olunduğu mahal tapu sicillinde kaydolunmuş olsa bile yine istimal olunabilir.

Komşuluğa müteallik hükümler, mecraların bir yerden diğer yere naklinde dahi caridir.

Taksim
İrtifak hakkından istifade
eden gayrimenkulün

Madde: 715- İrtifak hakkından istifade eden gayrimenkul taksim olundukda, asıl olan, irtifak hakkının her kısım için devamıdır. Şu kadarki bu haktan fiilen yalnız bir kısım istifade edebiliyorsa tahmil

taksimi	edilen gayrimenkul sahibi, irtifak hakkının, diğer kısımlardan terkinini talep edebilir. Tapu idaresi, bu talebi, irtifak hakkı sahibine tebliğ eder ve bir ay içinde itiraz olunmazsa terkinini yapar.
İrtifak hakkıyla mukayyet olan gayrimenkulün taksimi	Madde: 716- Tahmil edilen gayrimenkul taksim olundukda, asıl olan, irtifak hakkının her kısımda devamıdır. Şu kadarki, irtifak hakkı, fiilen bir kısım üzerinde kullanılmaz ve kullanılamaz ise o kısmın sahibi irtifak hakkının kendi mülkünden terkin olunmasını talep edebilir. Tapu idaresi, bu talebi irtifak hakkı sahibine tebliğ eder ve bir ay içinde itiraz olunmazsa terkinini yapar.

[-116-]

İkinci Fasl

İrtifak Hakkının Diğer Nevileri ve Hususiyle İntifa Hakkı

İntifa hakkı Mevzuu	Madde: 717- İntifa hakkı, menkul ve gayrimenkuller ile haklar ve bir mamelek üzerine tesis olunabilir. Hilâfına sarahat bulunmadıkça, sahibine, üzerine tesis olunduğu şeyden tamamıyla istifade etmek hakkını bahşeyler.
İntifa hakkının tesisi	Madde: 718- Menkul ve alacak üzerindeki intifa hakkı, menkulün intifa edecek kimseye teslimi ve alacağın devriyle ve gayrimenkul mallardaki intifa hakkı da, tapu siciline kayıt ile teessüs eder. Hilâfına bir kayıt bulunmadıkça, mülkiyete dair hükümler menkul ve gayrimenkul intifa haklarının iktisabında ve tescilinde tatbik olunur.

Kanunî intifa hakkı

Madde: 719- Gayrimenkul üzerindeki kanunî intifa hakkı, tapu sicilline kaydedilmemiş olsa bile ona muttali olanlara karşı dermeyan olunabilir.

Tescil, yapılmış ise, herkese karşı dermeyan olunur.

İntifain sukutu

Sukutun sebepleri

Madde: 720- İntifa hakkı, üzerinde tesis olunduğu şeyin büsbütün zıyıyla ve gayrimenkul üzerinde tesis olunup da tescili icap ediyorsa sicillindeki kaydının terkiniyle, sakıt olur.

Müddetin hitamı ve intifa hakkı sahibinin vazgeçmesi ve vefatı gibi sukut sebepleri, gayrimenkul mallar üzerinde intifaa müteallik maddelerde; gayrimenkul sahibine, yalnız sicil kaydının terkinini talep etmek, salâhiyetini verir.

Kanunî intifa hakkı, sebebinin zevali ile zail olur.

İntifain müddeti

Madde: 721- İntifa hakkı, intifa sahibinin vefatıyla ve intifa eden şahıs hükmî ise infisahı ile sakıt olur. Şu kadar ki hükmî şahsın intifa hakkı yüz seneden fazla devam edemez.

İntifa hakkının taallûk ettiği şeyin bedeli

Madde: 722- Mal sahibi, büsbütün harap olan malı tekrar yapmağa mecbur değildir. Tekrar yaparsa intifa hakkı avdet eder. İntifa hakkı, sigorta ve ammenin menfaati için istimlâk gibi hallerde, hakkın taallûk ettiği şeyin makamına kaim olan bedele, intikal eder.

İade mükellefiyeti

Madde: 723- İntifa hakkı, nihayet bulur bulmaz zilyed malı sahibine iadeye mecburdur.

[-117-]

Mesuliyet

Madde: 724- İntifa hakkı sahibi, zararın kendi hatası

olmaksızın vaki olduğunu ispat edemezse, intifa olunan şeyin telef ve zıyaından yahut kıymetine noksan gelmesinden mesul ve intifa hakkını tecavüz ederek istihlâk ettiği şeyleri tazmin etmeğe mecburdur; fakat malın âdet üzere istimalinden mütevellit kıymet noksanından dolayı, tazminat ile mükellef değildir.

Masraf

Madde: 725- İntifa hakkı sahibi mecburiyet olmaksızın masraf yapmış yahut yeni imalât vücuda getirmiş ise intifanın hitamında, başkasının işlerini idareye mahsus hükümlere tevfikân tazminat isteyebilir ve malikin tazminden imtina ettiği tesisatı, malı eski haline iade etmek şartıyla söküp alabilir.

Tazminat mürur-ı zamanı

Madde: 726- Malikin intifa edilen şeyde yapılan tebeddüllerden ve kıymet noksanından ve intifa eden kimsenin de yaptığı masraflardan ve vazettiği tesisatı söküp almak salâhiyetinden mütevellit hakları, malın iadesinden itibaren bir sene geçmekle sakıt olur.

İntifanın hükümleri

İntifa hakkı

Madde: 727- İntifa hakkı sahibi; zilyetlik, istimal ve istifade haklarına malik olup intifa edilen malın idaresi de kendisine aittir, intifa hakkı sahibinin haklarını istimal ederken iyi bir idarenin icap ettiği hükümlere riayet etmesi lâzımdır.

Tabiî semereler

Madde: 728- Malın intifa müddeti içinde kemale eren tabiî semereler intifa hakkı sahibinindir. Zer'iyatı icra eden malik veya intifa hakkı sahibi, mahsulü alan kimseden, mahsulün kıymetini tecavüz etmemek üzere münasip tazminat isteyebilir.

Malın semere ve mahsul kabilinden olmayan mütemmim cüzleri, malikindir.

Faiz

Madde: 729- İntifa hakkı tahmil edilen sermayenin faizleri ile taksite bağı olan diğer varidatı, müeccel dahi olsa intifanın başladığı günden nihayet bulduğu güne kadar, intifa hakkı sahibine aittir.

İntifa hakkının ferağı

Madde: 730- Zata mahsus olmayan intifa hakkı, bir başkasına ferağ edilebilir. Bu takdirde malik, haklarını doğrudan doğruya mefurğun-lehe karşı istimal edebilir.

Malikin hakkı

Madde: 731- Malik, intifa edilen şeyin haksız veya mahiyetine mugayir istimaline mâni olabilir.

Nezaret

[-118-]

Teminat istemek hakkı

Madde: 732- Hakları tehlikede olduğunu ispat eden malik, intifa hakkı sahibinden teminat isteyebilir. İntifa hakkı, istihlâki kabil bir şeye veya kıymetli evraka taallûk ediyorsa tehlikeyi ispat ve malı teslim etmeksizin dahi bu teminatı talep edebilir. İntifa hakkı, kıymetli evraka taallûk ettiği halde bu evrakın depo edilmesi kâfidir.

Hibe ve kanunî intifalarda
teminat

Madde: 733- İntifa hakkını muhafaza şartıyla bir malı hibe eden kimseden, teminat talep edilemez. Kanunî intifalarda teminat vermek mecburiyeti, ahkâm-ı mahsusaya tâbidir.

Teminat vermemenin
neticeleri

Madde: 734- İntifa hakkı sahibi, kendisine verilen kâfi bir mühlet içinde teminat vermez veya malikin men'î hilâfına haksız istimalde devam ederse, hâkim başka bir tarz takarrür edinceye kadar intifa eden kimsenin yedini refederek malı, bir kayyime tevdi eder.

Defter tutma

Madde: 735- Malik ve intifa hakkı sahibi, masraf müşterek

olmak üzere intifa edilen malların resmî bir defterinin tutulmasını her zaman talep edebilirler.

İntifa olunan şeyin
muhafazası mükellefiyeti

Madde: 736- İntifa hakkı sahibi, malı olduğu gibi muhafazaya ve bakımına lâzım olan adi tamir ve termimleri kendisi yapmağa mecburdur.

İntifa edilen şeyin muhafazası daha ehemmiyetli ameliyata yahut diğer tedbirlere ihtiyaç gösteriyorsa intifa hakkı sahibi, malike haber verip, bunların yapılmasına müsaade etmekle mükelleftir.

Malik, lazım gelen şeyleri yapmazsa; intifa hakkı sahibi, bunları malikin hesabına kendisi yapabilir.

Muhafaza masrafları

Vergi vesair
mükellefiyetler

Madde: 737- İntifa edilen şeyin, adi muhafaza masrafiyla işletme masraflarını ve o şeyin karşılık teşkil ettiği borçlar var ise bunların faizlerini; intifa eden kimse, ödemeğe mecbur olduğu gibi vergisini ve bu neviden sair borçlarını ödemekle de mükelleftir.

Bütün mükellefiyetler intifa devam ettiği nispette mevcuttur.

Eğer vergi ve diğer bu neviden sair borçlar intifa edilen şeyin maliki tarafından ödenmiş ise, intifa eden kimse, yukarıda gösterilen nispette tazmin ile mükelleftir.

Bunlardan maada mükellefiyetler malike terettüp eder. Şu kadar ki intifa eden kimse bu mükellefiyetlerin ifası için lazım olan parayı ivazsız olarak kendisine ödünç vermeğe muvafakat etmezse, malik, bu paranın tedariki için intifa edilen şeyi nakde tahvil edebilir.

[-119-]

Bir mamelekin borçlarının
faizi

Madde: 738- Bir Mamelekin intifa hakkına malik olan kimse, bu mameleki takyit eden borçların faizlerini ödemekle mükelleftir.

Fakat, ahval müsait olduğu takdirde, bu mükellefiyetten biri tutulmasını isteyebilir. Bu halde kendi istifade hakkı, borçların tediyesinden artan miktara iner.

Sigorta

Madde: 739- Mahallî örfе göre, iyi bir idare icabından oldukça; intifa hakkı sahibi, intifa ettiği şeyi, malikin menfaatine olarak yangın ve diğer tehlikelere karşı sigorta ettirmekle mükelleftir. Sigorta primlerini, istifade hakkı devam ettikçe, tediye eder. Bu mükellefiyet, intifa edilen şey, evvelce sigorta ettirilmiş olduğu halde de mevcuttur.

İntifaa ait hususî haller

Gayrimenkuller

Madde: 740-Bir gayrimenkulden intifa hakkına sahip olan kimse, istifadenin fahiş derecede olmamasına ihtimam ile mükelleftir.

Semereler

İstihkakından fazla alınan semereler, malike ait olur.

İntifa edilen şeyin tahsis olunduğu cihet

Madde: 741- İntifa hakkı sahibi, intifa edilen şeyin tahsis edilmiş bulunduğu ciheti, malike ehemmiyetli bir zararı mucip olacak surette değiştiremez. Hususiyle üzerinde intifa hakkı bulunan şeyin ne şeklini değiştirebilir ne de onu esaslı bir surette tadil edebilir; gayrimenkulün tahsis edilmiş bulunduğu cihette esaslı tadilâtı mucip olmadığı hallerde bile malike haber vermeksizin taş, kis ve turp ocakları açamayacağı gibi buna benzer diğer imalâtta da bulunamaz.

Ormanlar

Madde: 742- Bir ormandan intifa hakkına sahip olan kimse, o ormanda münasip bir tertip dairesinde istifade edebilir. Malik ile intifa hakkı sahibi, ormanın işletme tertibi tanzim edilirken kendi haklarının gözetilmesini isteyebilirler.

Fırtına, kar, yangın, haşeratin istilâsı gibi sebepler tesiriyle

alelade istifadenin iktiza ettiği dereceden mühim bir nispette fazla ağaç kesilmiş ise; bundan sonra orman, bu zararı tedricen telâfi edecek surette işletilir yahut ormanın işletme tertibi yeni ahvale tevfik edilir.

Alelade istifadenin iktiza ettiği dereceden fazla kesilmiş olan ağaçların bedeli, faize yatırılır ve gelir noksanını tamamlamağa tahsis edilir.

Madenler

Madde: 743- Madenler gibi, toprağın mütemmim cüzleri çıkarılmak suretiyle

[-120-]

istifade edilen şeylerden intifa hakkı, ormanlardan intifaa dair olan hükümlere tâbidir.

İstimal

İstihlak suretiyle vuku bulan veya kıymetleri takdir edilen şeyler

Madde: 744- Hilâfına hüküm bulunmadıkça, istimali istihlâk suretiyle vuku bulan vuku bulan şeylerin mülkiyeti, intifa edene ait olur. İntifa eden, bunların intifain başladığı gündeki kıymetleri ile borçlu olur.

Hilafı tasrih edilmediği halde intifa hakkı sahibi, kıymetleri takdir edilerek kendisine teslim edilen sair menkullerde, dilediği gibi tasarruf edebilir ve bu hakkını istimal ettiği halde onların kıymetleri ile borçlu olur.

Haklarında tasarruf icra edilmiş olan eşya; ziraî işletme levazımı, hayvan sürüleri ve ticarî emtia kabilinden ise intifa hakkı sahibi, aynı cins ve neviden eşya vererek, borcunu ödeyebilir.

Alacak

Madde: 745- Bir alacak üzerindeki intifa hakkı, onun gelirine

İstifadenin şümulü	temellük hakkı verir. Tediye mutalebesi ve intifa hakkına tâbi olan kıymetli evraka ait bütün temlik tasarruflar, malik ve intifa eden kimseler tarafından müştereken yapılmak lâzımdır. Borçlu, tesviye için ikisine birden müracaat eder. Alacak, tehlikeye düştüğü takdirde iyi bir idarenin icap ettiği tedbirlere tevessül etmek için, malik ile intifa edenden her biri, diğerinin iştirakini isteyebilir.
Tediye ve tenmiye	Madde: 746- Malik ile intifa hakkı sahibinden yalnız birine ödemeye mezon edilmemiş olan borçlu, borcunu ya her ikisine birden tediye veya kâtibiadile tevdi etmekle mükelleftir. Tediye olunan şey ezcümle ödenen sermaye üzerinde, intifa edenin istifade hakkı vardır. Malik ve intifa eden, sermayelerin emin ve faizli eshama yatırılmasını isteyebilirler.
Alacakların temlikini istemek hakkı	Madde: 747- İntifa başladığından itibaren üç ay içinde intifa eden kimse, üzerine hakkı taallûk eden alacakların ve kıymetli evrakın kendisine temlik edilmesini isteyebilir. Temlik vaki olunca, alacak ve kıymetli evrakın devri zamanındaki kıymetleri ile malike karşı borçlu olur ve malik, istemekten fariğ olmadıkça, bunlar için teminat vermeğe mecbur olur. Eğer malik, teminat istemek hakkından feragat etmemiş ise; devir, teminatın itasından sonra yapılır.
Sükna hakkı Sükna hakkının şümulü	Madde: 748- Sükna hakkı, bir evde oturmak yahut onun bir kısmını işgal etmek hakkıdır. Bu hak, âhara temlik edilemez ve mirasçıya intikal etmez. Kanunda hilafı yazılı olmadıkça intifa hakkına dair olan hükümler, sükna hakkında da caridir.

Sükna hakkının şümulü

Madde: 749- Sükna hakkının şümulü, umumiyetle bu hak sahibinin şahsî ihtiyaçlarına göre takdir olunur. Şahsına münhasır olduğu sarahaten beyan edilmiş olmadıkça hak sahibi, hakkının taallûk ettiği gayrimenkulde ailesi ve evi halkıyla birlikte oturmak salâhiyetini haizdir. Bir binanın yalnız bir kısmında sükna hakkına sahip olan kimse, o binanın müştereken istimal mahsus olan mahallerinden istifade edebilir.

Mükellefiyetler

Madde: 750- Sükna hakkına sahip olan kimse, ev veya apartmanın tamamından müstakillen istifade salâhiyetini haiz ise; adi tamirat gibi, muhafazaya müteallik masrafları yapmakla mükelleftir.

Sükna hakkı, malik ile müştereken istimal olunmakta ise muhafaza masrafları, malike terettüp eder.

İnşaat hakkı

Madde: 751- Malik, şahs-ı salis lehine arsasının üstünde veya altında inşaatta bulunmak veya mevcut inşaatı ibka etmek salâhiyetini veren bir irtifak hakkı tesis edebilir. Hilâfına mukavele olmadıkça bu hak başkasına temlik olunabilir ve mirasçıya intikal eder. İşbu irtifak hakkı müstakil ve daimî bir mahiyeti haiz ise tapu sicilline gayrimenkul olarak kaydedilebilir.

Bir başkasının arsasında
bulunan kaynak üzerindeki
hak

Madde: 752- Başkasının arsasındaki kaynak üzerinde hakkı bulunan kimse, bu arsa malikini, suyun alınması veya akıtılması için muktazi müsaadeyi vermeğe icbar edebilir. Hilâfına mukavele olmadıkça, bu hak başkasına temlik edilebilir ve mirasçıya intikal eder.

Eğer bu hak müstakil ve daimî bir mahiyeti haiz ise tapu

sicilline gayrimenkul olarak kaydedilebilir.

Diğer irtifak hakları

Madde: 753- Malik, her hangi bir kimseye veya bir cemaat lehine kendi arsası üzerinde nişan talimi veya mürur gibi muayyen bir istifadeye mütehammil olmak şartıyla; diğer irtifak hakları tesis edebilir.

Hilâfına mukavele olmadıkça, bu haklar başkasına temlik olunamaz ve bunların şümulü hak sahibinin adi ihtiyaçlarına göre takdir olunur.

İrtifak haklarına dahil olan hükümler, bunlarda dahi caridir.

[-122-]

Üçüncü Fası

Gayrimenkul Mükellefiyeti

Gayrimenkul
mükellefiyetinin mevzuu

Madde: 754- Gayrimenkul mükellefiyeti, bir gayrimenkul malikinin; mülkü dolayısıyla, o gayrimenkul karşılığı olmak üzere, diğer bir kimse lehine bir şey yapmağa veya vermeğe mecbur tutulmasıdır.

Bu mükellefiyet, diğer bir gayrimenkule malik olan kimse lehine de, mülkiyeti dolayısıyla tesis olunabilir.

İrat senetleri ve hukuk-ı ammeye müteallik gayrimenkul mükellefiyetleri müstesna olmak üzere verilecek ve yapılacak şeylerin, takyit edilen gayrimenkulün mahiyeti ile münasebeti yahut istifade edecek gayrimenkulün işletilme ihtiyaçları ile alâkası bulunmak lâzımdır.

Tesis ve sukut

Madde: 755- Gayrimenkul mükellefiyetinin tesisi için, tapu

İktisap ve tescil

sicilline kaydı lâzımdır. Sicil kaydında, mükellefiyetin kıymeti olmak üzere Türk parası olarak muayyen bir miktar gösterilir. Eğer mükellefiyet, muayyen zamanlarda bir şey yapmak veya vermekten ibaret olursa, diğer bir surette takdir edilmediği halde, mükellefiyetin kıymeti beher sene verilecek veya yapılacak şeylerin, yirmide biridir. Hilâfına hüküm bulunmadıkça, gayrimenkul mükellefiyetlerinin iktisap ve tescili, gayrimenkul mülkiyeti hakkındaki hükümlere tâbidir.

Hukuk-ı âmmeye
müteallik gayrimenkul
mükellefiyet

Madde: 756- Hukuk-ı ammeye müteallik gayrimenkul mükellefiyeti, hilâfına hüküm bulunmadıkça, tescile tâbi değildir.

Kanun, bir şahsa yalnız bir gayrimenkul mükellefiyeti tesisini istemek hakkını bahşettiği takdirde, bu mükellefiyet, ancak tescil ile teessüs eder.

Teminat kastıyla yapılan
gayrimenkul mükellefiyeti

Madde: 757- İrat senedine müteallik hükümler, bir alacağın teminatı olmak üzere tesis edilen gayrimenkul mükellefiyetinde de caridir.

Umumiyetle sukut
sebepleri

Madde: 758- Gayrimenkul mükellefiyeti, sicil kaydının terkinin ve takyit edilen gayrimenkulün büsbütün zayi olması ile sakıt olur.

Feragat ve iştirâ gibi sukut sebeplerinden biri bulunduğu halde takyit edilen gayrimenkulün maliki, sicildeki kaydın terkinine muvafakat etmesini, alacaklıdan istemek hakkını haiz olur.

İştirâ
Alacaklının iştirâyı
istemek hakkı

Madde: 759- Alacaklı, bir mukavele ile mezun olduğu takdirde ve bundan başka aşağıdaki hallerde malikten, gayrimenkul mükellefiyetini satın almasını isteyebilir:

1- Takyit edilen gayrimenkul, alacaklının haklarını mühim tehlikeye maruz kılacak surette taksim edilmiş ise.

2- Malik gayrimenkulünün kıymetini, mukabilinde teminat vermeksizin tenkis eder ise,

3- Malik birbiri ardınca üç sene yapmağa veya vermeğe mecbur olduğu şeyleri yapmamış veya vermemiş ise.

Takyit edilen gayrimenkul
malikinin iştirayı istemek
hakkı

Madde: 760- Takyit edilen gayrimenkul maliki, bir mukavele ile mezun olduğu takdirde ve bundan başka aşağıdaki hallerde iştirata talebinde bulunabilir:

1- Gayrimenkul mükellefiyetini tesis eden akdin hükümlerine diğer taraf riayet etmez ise;

2- İştirası kabil olmamak üzere veya otuz seneden fazla bir müddet için tesis edilmiş olsa bile mükellefiyetin teessüsünden itibaren otuz sene geçmiş ise.

Otuz sene geçtikten sonra iştirata salâhiyetini istimal edebilmek için borçlu, alacaklıya bunu her halde bir sene evvel ihbar ile mükelleftir.

Müebbet bir irtifak hakkına merbut olmak üzere tesis edilen gayrimenkul mükellefiyeti iştirata edilemez.

İştirata bedeli

Madde: 761- Hakikî kıymetin daha az olduğunu ispat etmek salahiyeti baki kalmak şartıyla, iştirata, gayrimenkul mükellefiyetinin kıymeti olmak üzere tapu sicillinde mukayyet olan meblâğ mukabilinde icra edilir.

Mürur-ı zaman

Madde: 762- Gayrimenkul mükellefiyetinde mürur-ı zaman

cari olmaz. Yapılacak ve verilecek şeylerden muacceliyet iktisap edenler, takyit edilen gayrimenkul malikinın şahsî borcu olduğundan itibaren, mürur-ı zamana tâbi olurlar.

Hükümler

Alacaklının hakkı

Madde: 763- Gayrimenkul mükellefiyeti, borçluya karşı şahsî bir alacak husule getirmeyip ancak takyit edilen gayrimenkulün kıymeti üzerinden istifa edilmek hakkını verir. Verilecek ve yapılacak şey, muaccel olduğu tarihten itibaren üç sene sonra şahsî borç olur ve artık takyit edilen gayrimenkul, bu borcun karşılığı olmaktan çıkar.

Borcun mahiyeti

Madde: 764- Takyit edilen gayrimenkulün maliki, değiştiği takdirde yeni malik başka bir muameleye hacet kalmaksızın gayrimenkul mükellefiyetin mevzuuna dâhil şeylerle borçlu olur. Takyit edilen gayrimenkulün taksimi irat senetlerinde ne gibi hükümler vücuda getirir ise gayrimenkul mükellefiyeti hakkında da aynı hükümleri husule getirir.

[-124-]

Yirmi İkinci Bap

Gayrimenkul Rehini

Birinci Fasl

Umumi hükümler

Şartlar

Gayrimenkul rehinin
şekilleri

Madde: 765- Gayrimenkul rehini, ipotek veya ipotekli borç senedi ve irat senedi şeklinde tesis olunabilir. Bundan başka her hangi bir şekilde gayrimenkul rehini, memnudur.

Temin edilen alacak Resülmal	Madde: 766- Gayrimenkul rehin, ancak muayyen bir alacak için miktarı Türk parasıyla gösterilerek tesis olunabilir. Alacağın miktarı muayyen değilse gayrimenkulün azamî ne miktar için teminat teşkil edeceği, her iki tarafça tespit olunur.
Faiz	Madde: 767- Murabaha hakkındaki hükümler mahfuz olmak üzere, her iki taraf faiz miktarını serbestçe tayin edebilirler.
Hangi gayrimenkuller rehin olarak tesis olunabilir	Madde: 768- Bir gayrimenkulün rehini, ancak tapuda, müseccel olmasına bağlıdır.
Merhunun tayini Gayrimenkul bir ise	Madde: 769- Rehinin tesisi zamanında rehin ile takyit olunan gayrimenkul, tahsisan tayin edilmek lazım gelir. Taksim keyfiyeti tapu sicillinde gösterilmiş olmadıkça bir gayrimenkulün parçaları rehin ile takyit olunamaz.
Gayrimenkul birden ziyade ise	Madde: 770- Birden ziyade gayrimenkul, aynı malike veya müştereken ve müteselsilen borçlu olan kimselere ait olduğu takdirde; aynı alacak için rehin edilebilir. Aynı alacak için birden ziyade gayrimenkul üzerinde rehin tesis olunan diğer bütün hallerde, gayrimenkullerden her biri bu alacağın muayyen bir hissesi için takyit edilmek iktiza eder. Hilâfına mukavele olmadıkça, teminatın tevzii; muhtelif gayrimenkullerin kıymeti ile mütenasip olmak lazım gelir.
Tesis ve sukut Tesis	Madde: 771- Gayrimenkul rehini, tapu sicilline kayıt ile tesis olunur. Kanunen tayin olunan istisnalar mahfuzdur.
Tescil	Gayrimenkul rehine müteallik akit, ancak resmî şekilde

yapıldığı surette muteber olur.

[-125-]

Gayrimenkul birden
ziyade kimselere ait ise

Madde: 772- Bir gayrimenkulün hissedarlarından her biri,
kendi hissesini, rehin hakkı ile takyit edebilir.

Fakat, iştirak halindeki mülkiyette, gayrimenkulün rehini,
ancak tamamı, iştirake dâhil olanların cümlesi namına takyit edilmek
suretiyle sahih olur.

Sükût

Madde: 773- Gayrimenkul rehini, kaydın terkin ve
gayrimenkulün tamamen zıya ile sakıt olur.

Umumî menfaat için istimlâk halinde, rehinin sukutu, kanun-ı
mahsusuna bağlıdır.

Parçaların birleştirilmesi
halinde teminatın başka
araziye geçmesi

Madde: 774- Hükümet eliyle veya Hükümetin nezareti altında
muhtelif arazi parçaları birleştirildiği surette o parçaları takyit eden
rehinler, sıralarını muhafaza ederek, mukabillerinde alınan araziye
geçer.

Muhtelif alacaklara karşı merhun bulunan veya bazıları merhun
olmayan birden ziyade parça yerine kaim arazinin tamamı,
mümkünse evvelki sıralarını muhafaza etmek suretiyle o parçaların
üzerindeki rehinler ile takyit edilmiş olur.

Borçlunun iştirak hakkı

Madde: 775- Parçaların birleştirilmesi nihayet buluncaya kadar
borçlu tediye den üç ay evvel haber vermek şartıyla bunların
üzerindeki rehin haklarını satın alabilir.

Nakdî tazminat

Madde: 776- Rehın hakları ile mukayyet olan bir gayrimenkul

için tazminat tediye edilmiş olduğu takdirde tazminat, alacaklılar arasında sıralarına göre ve aynı sırada iseler alacakları nispetinde tevzi olunur. Tazminat, temin edilen alacağın yirmide birinden fazla olduğu veya yeni gayrimenkul alacak için teminat teşkil etmediği surette alacaklıların muvafakati olmaksızın borçluya verilemez.

Dâyinın hakkının şümulü

Madde: 777- Gayrimenkul rehini, mütemmim cüzlerine ve teferruatına şamil olur. Makine veya otel mefruşatı gibi rehin senedinde sarahaten teferruat olarak gösterilen ve tapu sicilinde zikrolunan şeyler, kanunen teferruattan sayılamayacağı ispat edilmedikçe, teferruattan addedilir. Teferruat üzerinde şahs-ı salise ait haklar mahfuzdur.

Kiralar

Madde: 778- Kiraya verilmiş bir gayrimenkulü takyit eden rehin, merhunun nakde tahvili için alacaklı tarafından başlayan takibattan veya borçlunun iflâsına hükümden nakde tahvil zamanına kadar geçen müddete ait kiralari da şamil olur. Bu hak, kiracıya karşı ancak takibatın kendisine tebliğinden veya iflâsın ilânından sonra dermeyeran olunabilir.

[-126-]

Vadesi hulul etmeyen kiraya müteallik olarak malik tarafından icra olunan hukukî tasarruflar veya bu kiralar üzerine başka alacaklılar tarafından konulan hacizler kiranın muacceliyet kesbetmesinden evvel, rehinin nakte tahvili için takibatta bulunan alacaklı hakkında muteber değildir.

Mürur-ı zamanın cereyan etmemesi

Madde: 779- Gayrimenkul bir rehinin tescili, alacak hakkında mürur-ı zamanın cereyanına mâni olur.

Teminat	Madde: 780- Malik tarafından, merhunun kıymetini düşürecek bir fiil veya ihmâl vukuunda; alacaklı, hâkimden, borçluya lazım gelen tenbihatın yapılmasını isteyebilir.
Gayrimenkulün kıymetinin tenkisine karşı tedbirler	
Muhafaza tedbirleri	Alacaklı, lazım olan tedbirleri ittihâz etmek üzere hâkim tarafından mezun kılınabileceği gibi tehhürde tehlike mevcut olduğu surette bu tedbirleri kendiliğinden ittihâza da salâhiyeti vardır. Bu husustaki masrafları, malik, kendisine borçlu olur. Alacaklı bu masraflar için tescile hacet olmayarak gayrimenkul üzerinde diğer müseccel mükellefiyetlere rüçhanlı rehin hakkını haizdir.
Teminat ve evvelki halin tesisi	Madde: 781- Gayrimenkulün kıymetinin tenezzülü halinde, alacaklı, borçlusundan teminat veya evvelki hâlin tesisini isteyebilir.
	Alacaklı kıymetin tenzili tehlikesi mevcut olduğu takdirde dahi teminat isteyebilir. Borçlu, hâkim tarafından verilen mühlet içinde teminat vermediği veya evvelki hali tesis etmediği surette, alacaklı, borçtan teminat noksanına tekabül edecek bir miktar tediyesini talep eder.
Malikin kusuru olmaksızın rehinin kıymetten düşmesi	Madde: 782- Merhunun kıymeti, malikin kusuru olmaksızın tenezzül ederse alacaklı ancak malikin aldığı tazminat nispetinde kendisinden teminat veya tediye isteyebilir. Bununla beraber alacaklı kıymetin tenezzülüne mâni olacak veya bu tenezzülü izale edecek tedbirleri yapabilir. Alacaklı, bu yoldaki masraflar için tescile hacet olmayarak gayrimenkul üzerinde diğer müseccel mükellefiyetlere rüçhanlı bir rehin hakkını haizdir. Fakat malik, bu masraflardan dolayı şahsan mesul olmaz.
Malikin merhunattan bazı parçaları mülkünden	Madde: 783- Malik, rehin ile takyit edilmiş olan gayrimenkulün temin edildiği alacağın yirmide birinden az kıymeti olan bir parçasını mülkünden çıkarırsa alacaklı kendisine alelhesap

çıkarması

bu parçanın kıymeti ile mütenasip bir miktar tediye bulunulduğu veya gayrimenkulün kalan kısmı kâfi bir teminat teşkil ettiği takdirde o parça üzerindeki rehinin fekkinden, imtina edemez.

[-127-]

Sonradan tesis edilen aynî haklar

Madde: 884 [784] - Malikin, merhun olan gayrimenkulü başka aynî haklarla takyit etmek salâhiyetinden feragati muteber değildir. Alacaklının gayrimenkul üzerindeki rehin hakkı, o gayrimenkul üzerinde müsaadesi olmaksızın sonradan tesis edilen bütün irtifak haklarına ve gayrimenkul mükellefiyetlerine takaddüm eder. Merhun nakde tahvil edilirken evvelki alacaklıyı ızzar eden bu haklar, terkin olunur.

Evvelki alacaklının talebi ile irtifak haklarının veya gayrimenkul mükellefiyetlerinin terkinde halinde bu hakların sahipleri merhunun nakde tahvilinde alacakları sonradan kaydolan alacaklılara karşı, haklarının kıymetini o nakitten istifa etmekte, rüçhanı haizdirler.

İpotek derecesi

Madde: 785- Gayrimenkul rehin edilirken hangi ipotek derecesine kaydedilirse o derecenin ifade ettiği kuvvetle teminat teşkil eder. Rehin hakları, kendilerine takaddüm edecek meblâğ miktarı kayıta irae edilmek şartıyla ikinci veya her hangi bir derecede olmak üzere tesis edilebilir.

Tertip

Madde: 786- Bir gayrimenkul üzerinde muhtelif derecede rehinler tesis olunursa bunlardan birinin terkinde, alacaklıyı serbest kalan dereceye geçirmez. Malik, terkin olunan rehinin yerine bir diğerini tesis edebilir.

Sonradan gelen alacaklılara serbest derecelerden istifade etmek

hakkını veren mukavelelerin muteber olması, tapu sicilline o yolda şerh verilmelerine bağlıdır.

Boş dereceler

Madde: 787- Bir rehin hakkı muahhar bir sırada olarak tesis olunduğu ve ona takaddüm eden başka rehinler mevcut olmadığı veya borçlu mukaddem bir rehin senedini istimal eylemediği, yahut mukaddem alacak kaydolunmuş meblâğ miktarına vâsıl olmadığı takdirde; nakde tahvili halinde gayrimenkulün semeni, boş dereceler nazarıitibara alınmaksızın, sıralarına göre teminatlı alacaklılara verilir.

Rehin nasıl nükte tahvil olunur?

Madde: 788- Borçlu borçlarını ödemediği surette alacaklı gayrimenkulün semeninden alacağını istifa eder. Borçlu, borcunu tediye etmediği surette alacaklıya gayrimenkulü temellük etmek salâhiyeti veren her türlü mukavele batıldır. Aynî alacak için birden ziyade gayrimenkul üzerinde rehin tesis edilmiş ise alacaklı bunların aynı zamanda satılmasını talep etmeğe mecburdur. Bununla beraber icra memuru ancak bey' zarurî olanlarını satar.

Satış bedelinin tevzii

Madde: 789- Gayrimenkulün satış bedeli, alacaklılar arasında sıralarına göre tevzi olunur.

[-128-]

Aynı sırada olan alacaklılar, bedele, alacakları nispetinde iştirak ederler.

Teminatın şümulü

Madde: 790- Gayrimenkul rehini, alacaklıya şunları temin eder:

1- Reslmali,

2- Takip masrafları ve geçen günlerin faizleri,

3- İflâsın açıldığı veya gayrimenkulün satılması talep edildiği zamanda vadeleri hulul etmiş bulunan  senelik faizler ile son vadeden itibaren cereyan eden faizler.

Evvelce tayin edilmiş olan faiz miktarı sonradan gelen dâyinlerin zararına olarak yüzde beşten fazlaya çıkarılamaz.

Masraflar için teminat

Madde: 791- Gayrimenkulün muhafazası veya malik hesabına sigorta ücretlerini tediye için alacaklının yaptığı masraflar, tıpkı alacağı gibi teminatlıdır

Arazinin ıslahı neticesinde
rehin hakkı

Madde: 792- Hükümet marifetiyle icra olunan ıslahat neticesinde arazinin kıymeti arttığı surette malik, hissesine isabet eden masraflar için bu araziyi, bu masraflar bedelinde kendisine ikraz eden alacaklı lehine olarak bir rehin hakkı ile takyit edebilir. Bu hak sicile kaydolunur ve arazi üzerinde mukayyet bütün mükellefiyetlere tekaddüm eder.

Fakat Hükümet bu ıslahat masrafına iştirak etmemiş ise; malik, arazisini masraflarının en çok üçte ikisi için rehin hakkı ile takyit edilebilir.

Alacağın ve rehinin sukutu

Madde: 793- Devletin yardımı olmaksızın icra edilen arazi ıslahatında masraf hisselerine karşılık olarak kaydolunan borç, reslmalin yüzde beşinden az olmamak üzere senevi taksitlerle ödenir. Rehin hakkı gerek alacak gerek senevi taksitler hakkında bunların muaccel oldukları tarihten itibaren  sene sonra sakıt olur. Sonra gelen alacaklılar, sıralarına göre ileri geçerler.

Sigorta tazminatı

Madde: 794-Muacceliyet kesbeden sigorta tazminatı ancak gayrimenkul üzerinde rehin hakkım haiz olan bütün alacaklıların rızasıyla, malike verilebilir. Bununla beraber işbu tazminat rehin ile mukayyet olan gayrimenkulün evvelki haline iadesi için kâfi bir teminat mukabilinde, malike tediye edilir.

Yangına karşı, sigorta hakkındaki hükümler mahfuzdur.

Alacaklının temsili

Madde: 795-Müstacelen bir karar ittihazı lazım gelip de bizzat müdahalesi

[-129-]

kanunen icap eden alacaklının ismi veya ikametgâhı meçhul olduğu hallerde, borçlunun veya diğer alâkadarların talebi üzerine, sulh hâkimi o alacaklıya, bir kayyım tayin edebilir.

İkinci Fasl

İpotek

Gayesi ve mahiyeti

Madde: 796- Halen mevcut veya ileride vücut bulacak yahut vücut bulması muhtemel olan her hangi bir alacağın temini için, ipotek tesis olunabilir.

Bu suretle takyit edilen gayrimenkul, borçlunun kendi mülkü olmak lazım değildir.

Tesis ve sukut

Tesis

Madde: 797- Temin ettiği alacak miktarı gayrimuayyen veya mütehavvil olsa bile; tesis olunan ipotek, tapu sicillinde sabit bir derece işgal eder ve temin olunan alacakta ne gibi bir tahavvül vaki

olursa olsun, tescildeki sırasını muhafaza eyler.

Tapu memuru, tesis olunan ipotek hakkında alacaklının talebi üzerine kendisine bir suret verir. Bu suret kıymetli evraktan madut olmayıp ancak tescilin vukuunu ispata medar olur. Mukavelenamenin üzerine tescil keyfiyetinin şerh ve tasdik edilmesi suret makamına kaim olur.

Alacağın sukutu

Kaydın terkinini

Madde: 798- Takyit edilmiş olan gayrimenkulün maliki, alacağın sukutu halinde, tapu sicilindeki kaydın terkinini alacaklıdan isteyebilir.

Şahsan mesul olmayan
malikin hakkı

Madde: 799- Başkasının alacağı için üzerinde ipotek tesis edilen gayrimenkulün maliki, borçlu hakkındaki şartlara göre borcu itfa edip gayrimenkulünü rehinden kurtarabilir ve ıskat ettiği borç için alacaklının yerine kaim olur.

İpotekten kurtarma şartları
ve usulü

Madde: 800- Kıymetinden fazla bir borç ile takyit edilmiş olan bir gayrimenkulü o borçtan şahsen mesul olmayan bir kimse iktisap ederse, takibat başlamadan evvel satış bedelini ve ivazsız temellükten gayrimenkul için takdir ettiği kıymeti alacaklılara tediye ederek, o gayrimenkulü ipotekten kurtarabilir.

Bu kimse, gayrimenkulü ipotekten kurtaracağını altı ay evvel tahriren alacaklılara ihbar eder ve teklif ettiği para alacaklılar arasında sıralarına göre tevzi olunur.

Müzayede

Madde: 801- Alacaklılar, gayrimenkulü iktisap eden kimsenin bu bapta

[-130-]

teklifi kendilerine tebliğ ettiği günden itibaren bir ay içinde masraflarını peşin vererek, rehinin alenî müzayedesini talep edebilirler. Bu müzayedenin, ilândan sonra ve talebin vuku bulduğu günden itibaren ikinci ay içinde yapılması lazımdır.

Müzayede bedeli, teklif edilen meblâğdan fazla olduğu takdirde bu bedel alacaklılar arasında tevzi edilir. Müzayede masrafı, müzayede bedelinin teklif olunan meblâğdan fazla olması halinde teklif sahibine ve aksi takdirde müzayedeyi isteyen alacaklıya ait olur.

İhbar

Madde: 802- İpotekle takyit edilmiş olan gayrimenkulün maliki, borçtan şahsan mesul değil ise alacaklının tediye talebi kendisine karşı muteber olmak için borçlu ile kendisine de tebliğ edilmek lâzımdır.

İpoteğin hükmü

Mülkiyet ve rehin

Temlik

Madde: 803- İpotekle takyit edilmiş olan bir gayrimenkulün âhara temliki, hilâfına mukavele olmadıkça, borçlunun vecibesinde ve teminatında tahavvül husule getirmez. Lâkin yeni malik, borcu kabul ettiği takdirde, eğer alacaklı hakkını evvelki borçluya karşı muhafaza ettiğini senesi içinde tahriren beyan etmemiş ise, evvelki borçlu, borcundan kurtulur.

Gayrimenkulün taksimi

Madde: 804- İpotekle takyit edilmiş gayrimenkulün bir kısmı, yahut ayni malikin bu suretle mukayyet müteaddit gayrimenkullerinden birisi, âhara temlik yahut gayrimenkul taksim edilirse; hilâfına bir mukavele bulunmadıkça, teminat her kısmın kendi kıymetine göre mütenasiben tevzi olunur. Bu tevzii kabul etmeyen alacaklı, tevziin kesb-i katiyet ettiği tarihten itibaren bir ay içinde; alacağının bir sene zarfında ödenmesini isteyebilir.

Gayrimenkulü iktisap edenler borçtan kendi parçalarına düşen

hisseyi kabul ettikleri takdirde, eğer alacaklı, hakkını evvelki borçluya karşı muhafaza ettiğini senesi içinde tahriren beyan etmemiş ise, evvelki borçlu, borcundan kurtulur.

Alacaklıya ihbar

Madde: 805- Gayrimenkulü iktisap eden kimsenin borcu kabul ettiği, tapu memuru tarafından alacaklıya ihbar edilir. Alacaklının beyanda bulunması için senelik müddet, bu ihbardan itibaren cereyan eder.

Alacağın temlik

Madde: 806- İpotekle temin edilmiş olan bir alacağın temlik sahil olmak için, tescili şart değildir.

[-131-]

Kanunî ipoteğin tescil edildiği haller

Madde: 807- Aşağıdaki kimseler, kanunî bir ipoteğin tescilini isteyebilirler:

- 1- Sattığı gayrimenkul üzerinde semeni temin için bayi,
- 2- Taksimden münbais matlubat için, evvelce beyinlerinde müşterek olan gayrimenkul üzerinde mirasçılar ve hissedarlar,
- 3- Bir gayrimenkul üzerindeki inşaat yahut ameliyatta malzeme vererek veya vermeyerek çalışmış olmaları hasebiyle malik veya müteahhit zimmetinde tahakkuk eden alacakları için o gayrimenkul üzerinde bu müteahhit ve işçiler.

Kanunun bu suretle kendilerine ipotek hakkı tanıdığı kimselerin, evvelce yapılmış bir mukavele ile işbu haklarından feragatleri, muteber değildir.

Bayi, mirasçı ve hissedarlar

Madde: 808- Bayiin, mirasçının ve hissedarın kanuni ipotek hakkı, mülkiyetin naklinden sonra, üç ay zarfında tescil olunmak

lâzımdır.

İşçiler ve müteahhitler

Tescil

Madde: 809- İşçilerin ve müteahhitlerin ipotek hakkı işin icrasını iltizam ettikleri günden itibaren tapu siciline kaydolunabilir. Tescil nihayet işlerin hitamını velyeden üç ay içinde istenebilir. Bu tescil, alacak, malik tarafından kabul edilmiş veya mahkemece hüküm altına alınmış ise yapılabilir. Malik, bir alacaklıya kâfi teminat verirse tescil talep olunamaz.

Sıra

Madde: 810- İşçilerin ve müteahhitlerin haiz oldukları kanunî ipotek hakkı ayrı ayrı ve muhtelif tarihlerde tescil edilmiş olsa bile bunlar alacaklarını istifa hususunda müsavi hakka maliktirler.

İmtiyaz

Madde: 811- Rehin, nakde tahvil edildiği zaman işçiler ve müteahhitler bütün alacaklarını istifa edememek suretiyle zarara uğrarlar ise; bu zararın vukuunu evvelden bilen veya bilmesi lazım gelen mukaddem sıradaki alacaklılar, hisselerine düşen miktarın mecmuundan arsanın kıymetine isabet eden miktar tenzil edildikten sonra mütebakisinden vaki olan zararı tazmin ile mükellef olurlar. Evvelki sırada bulunan alacaklı, gayrimenkul rehin senedini başkasına temlik etmiş ise, işçinin ve müteahhidin temlik sebebiyle mahrum kaldıkları miktardan mesul olur. İşe başlanıldığı, alâkadarın ihbarı üzerine tapu siciline işaret edilince; tescil müddetinin hitamına kadar, o gayrimenkul de ipotekten başka bir şekilde teminat tescil edilemez.

[-132-]

Üçüncü Fasıl

İpotekli Borç Senedi ve İrat Senedi

İpotekli borç senedi Gayesi ve mahiyeti	Madde: 812- İpotekli borç senedi, gayrimenkul rehinle temin olunmuş şahsî bir alacaktır.
Kıymet takdiri	Madde: 813- İpotekli borç senedinin tesisi için gayrimenkulün tapu idaresi marifetiyle kıymetinin resmen takdir edilmiş olması lâzımdır. İpotekli borç senedi takdir edilmiş olan kıymeti müteceviz miktar için tesis olunamaz.
Feshin ihbarı	Madde: 814- Hilafı şart edilmemiş ise ipotekli borç senedinin feshi, faiz tediyesi için mutaat olan günden en aşağı altı ay evvel alacaklı ve borçlu tarafından ihbar olunabilir.
Malikin vaziyeti	Madde: 815- Başkasının borcu için gayrimenkulü rehin edilmiş olan malik hakkında da, ipotek hükümleri tatbik olunur. Başkasının borcu için gayrimenkulü rehin edilmiş olan malik, alacaklıya karşı borçlunun haiz olduğu bütün def'leri dermeyan edebilir.
Temlik, taksim	Madde: 816- İpotekli borç senedi ile teminat teşkil eden gayrimenkulün temlik ve taksimi üzerine terettüp eden hükümler, ipotek hakkındaki kaidelere tâbidir.
İrat senedi Mahiyeti ve gayesi	Madde: 817- İrat senedi, bir gayrimenkul üzerine gayrimenkul mükellefiyeti olarak tesis olunan bir alacaktır. İrat senediyle ancak zirai gayrimenkuller, evler ve üzerine bina inşa edilecek arsalar takyit olunabilir. İrat senedi, şahsi bir vecibe tevhit etmez ve alacağın cihetini de ihtiva eylemez.

İrat senedi resûlmalinin
azamî miktarı

Madde: 818- Zirai gayrimenkulü takyit eden irat senedinin resûlmali, arzın irat kıymetinin üçte ikisine bina kıymetinin yarısının ilâvesinden hâsıl olan miktarı tecavüz edemez. Şehirlerdeki gayrimenkulleri takyit eden irat senedinin resûlmali, o gayrimenkullerin irat kıymetlerine arsa ve bina kıymetlerinin zammından hâsıl olan yekûnun yarısının beşte üçünü tecavüz edemez. Bu kıymetlerin tapu idaresi marifetiyle resmen takdir ettirilmesi lazımdır.

Hazinenin mesuliyeti

Madde: 819- Kıymetlerin lazım gelen ihtimam ile takdir edilmemesinden, Hazine mesuldür. Hazine, kusuru olan memurlara rücu edebilir.

[-133-]

İştira hakkı

Madde: 820- İrat senedi ile takyit edilmiş olan gayrimenkulün maliki, her iki taraf, altı seneden daha uzun bir müddet için feshedilmemesini mukavele etmiş olsalar bile, beher altı senelik devrenin hitamından bir sene evvel haber vermek şartıyla bu senedi, iştira hakkını haizdir. İrat senedi ile alacaklı olan, ancak kanunen muayyen ahvalde alacağın tediyelerini isteyebilir.

Borç ve mülkiyet

Madde: 821- İrat senedi ile takyit edilmiş gayrimenkule malik olan kimse, o senedin borçlusu olur.

Gayrimenkulü iktisap eden kimse başka hiç bir muameleye hacet kalmaksızın irat senedindeki alacağın borçlusu olup o güne kadar ona malik bulunan, borcundan beri olur. Gayrimenkul, irat senedinin faizlerine karşılık olmaktan çıktığı tarihten itibaren, o faizler malikin şahsî borcu olur.

Taksim	Madde: 822- İrat senediyle takyit edilmiş olan gayrimenkul taksim edildikde her parçaya malik olan kimse senetteki alacağı borçlanır. İpotekle takyit edilmiş olan gayrimenkulün taksimi hakkındaki kaideler bu muhtelif parçalar üzerine tevzi edilen borçlara da tatbik olunur. İrat senedinin malikler tarafından iştirasına alacaklı talip olduğu halde, bir sene zarfında bu iştirayı yapmaları lüzumunu, borçların tevzii katiyet kesbettiği tarihten itibaren nihayet bir av içinde kendilerine ihbar etmeğe mecburdur.
Müşterek hükümle tesisi	Madde: 823- İpotekli borç senedi ve irat senedi, ne bir şartı ne de mukabilinde bir şey itası kaydını ihtiva edemez.
Tesis	Madde: 824- İpotekli borç senedi yahut irat senedi tesis olunduğunda tesisin sebebini teşkil eden vecibe akdi tecdit suretiyle iskat edilmiş olur.
Alacağın mahiyeti	
Vecibe ile münasebeti	Hilâfına bir mukavele yapılmış olursa bu mukavele ancak akitler ve hüsnüniyet sahibi olmayan şahs-ı salisler hakkında muteberdir.
Tescil ve senet	Madde: 825- Tapu siciline kaydedilen her bir borç senedi veya irat senedi için tapu memuru tarafından bir senet verilir.
Senedin lüzumu	Tescil muamelesi üzerine senedin tanziminden mukaddem dahi kanunî hükümler terettüp eder.
Senedin tanzimi	Madde: 826- İpotekli deyn senedi tapu memuru tarafından tanzim olunur. Senetler tapu memuru ile salâhiyettar hâkimin

imzasını havi olmak lazımdır.

[-134-]

Senetler, alacaklıya yahut onun vekiline, ancak borçlunun ve takyit edilen gayrimenkul malikinin rızasıyla verilebilir.

Senedin şekli

Madde: 827- İpotekli borç senedinin ve irat senedinin şekilleri nizamname-i mahsus ise tayin olunur.

Alacaklının tayini tanzim
edilirken

Madde: 828- İpotekli borç senedi ve irat senedi nama veya hamile muharrer olur. Bunlar gayrimenkul malikinin namına da tanzim olunabilir.

Vekil suretiyle

Madde: 829- Bir ipotekli borç senedi veya irat senedi tesis olundukta tediyatı icra ve ahz, tebligatı kabul, teminatın tenkisine muvafakat ve umumiyetle alacaklının ve borçlunun ve malikin hukukunu tam bir ihtimam ve bir bitarafılık ile muhafaza mükellefiyetlerini haiz olmak üzere, bir vekil tayin olunabilir.

Vekilin ismi tapu sicilline ve rehin senedine kaydolunur. Vekâlet, hitam bulduğu takdirde; eğer âlâkadarlar infak edemezler ise hâkim icap eden tedbirleri ittihaz eyler.

Tediye mahalli

Madde: 830- Rehin senedi hilafını tayin etmediği takdirde senet, hamile muharrer olsa dahi borçlu bütün tediyatını alacaklının ikametgâhında yapmağa mecburdur. Alacaklının ikametgâhı malûm olmaz yahut borçlunun zararına olarak tebdil edilirse borçlu tediyatını kendi yahut alacaklının evvelki ikametgâhındaki tapu dairesine yatırmak suretiyle borcundan kurtulabilir. Senedin faiz

kuponları varsa, faiz tediya, kuponu ibraz edene yapılır.

Alacağın temlikinden
sonra tediye

Madde: 831- Alacağın temliki halinde borçlu, kendisine bu temlik hakkında bir ihbar vaki olmadıkça senet hamile muharrer olsa dahi kuponsuz olan faiz ve senevi taksitlerini evvelki alacaklıya tediye edebilir.

Bununla beraber resûlmalin tamamı veya bir kısmı her halde ancak tediye zamanında alacaklı olduğu tahakkuk eden kimseye ödenmiş ise muteber olur.

Alacağın sukutu
Alacaklının mevcut
olmaması halinde

Madde: 832- Alacaklı mevcut olmadığı yahut olup da rehinden feragat ettiğı takdirde borçlu tapu sicillindeki kaydı terkin veya ibka ettirmekte muhtardır. Borçlu, senedi yeniden tedavül ettirebilir.

Terkin

Madde: 833- İpotekli borç senedi ile irat senedinin kaydı bilmuvafaka senet iptal edilmeden veya hâkim tarafından hükümsüzlüğüne karar verilmeden evvel tapu sicillinden terkin olunamaz.

[-135-]

Alacaklının hakları
Hüsnüniyetin himayesi
Sicil hakkında

Madde: 834- Tapu sicillinin ipotekli borç veya irat senedine taalluk eden münderecatına hüsnüniyetle istinat etmiş olan her şahıs hakkında, sicil metni muteberdir.

Senet hakkında

Madde: 835- Usulüne muvafık surette tanzim edilen ipotekli borç senedi ve irat senedi mündericatına hüsnüniyetle istinat etmiş olan her şahıs hakkında, bu senetlerin metni muteberdir.

Senedin tescil ile
münasebeti

Madde: 836- Metinleri sicil kaydına mutabık olmayan veya sicil kaydı bulunmayan ipotekli borç senedi ile irat senetleri

hakkında, tapu sicil kaydına itibar olunur. Bu senetleri hüsnüniyetle iktisap etmiş olan kimse tapu sicili hakkında muayyen hükümler dairesinde, duçar olduğu zararın tazminini isteyebilir.

Alacaklının haklarını
kullanması

Madde: 837- Bir ipotekli borç senedinin veya irat senedinin ihtiva ettiği alacak gerek hamile gerek nama muharrer olsun senet ile birlikte olmaksızın temlik ve terhin edilemez ve o alacakta diğer her hangi bir suretle tasarruf olunamaz.

Senedin hükümsüzlüğüne karar verildiği veya senet henüz tanzim olunmadığı hallerde alacağı iddia etmek hakkı, mahfuzdur.

Temlik

Madde: 838- İpotekli borç senedinin veya irat senedinin ihtiva ettiği alacağın temliki için senedin teslimi şarttır. Senet, nama muharrer ise temlik keyfiyetinin senede işaret edilmesi ve iktisap edenin isminin yazılması da lâzımdır.

İptal kararı
Zıya halinde

Madde: 839- Bir senet veya faiz kuponu zayi olmuş yahut borcu ıskat niyeti ile olmaksızın imha edilmiş ise alacaklı, senedin hükümsüzlüğüne karar verilerek bedelinin ödenmesini yahut borç henüz muacceliyet kesbetmemiş ise yeni bir senet veya kupon itasını, hâkimden isteyebilir.

Senedin hükümsüzlüğüne, hamile muharrer senetler için muayyen usule tevfikân karar verilir. İtiraz müddeti bir senedir. Borçlu dahi bedeli ödenildiği halde ibraz edilemeyen senedin hükümsüzlüğüne karar verilmesini aynı vecihle talep etmek hakkını haizdir.

Alacaklının ilân ile davet
edilmesi

Madde: 840- İpotekli borç senedi ile alacaklı olan kimse on seneden beri meydanda olmaz ve bu müddet zarfında hiç bir faiz talep edilmemiş bulunursa, takyit edilen gayrimenkul maliki, gaiplik

kararına dair ahkâma tevfikân, alacaklıyı ilân tarikiyle yapılacak bir tebliğ ile davet etmesini, hâkimden isteyebilir.

[-136-]

Alacaklı kendisini bildirmez ve yapılan tahkikattan ağlep bir ihtimale göre alacağın kalmadığı anlaşılır ise, hâkim senedin hükümsüzlüğüne ve tapu sicillindeki derecenin boş bırakılmasına karar verir.

Borçlunun def'leri

Madde: 841- Borçlu, ancak tescilden veya senetten mütevellit olan def'lerle mutalebede bulunan alacaklıya karşı şahsan haiz olduğu def'leri dermeyer edebilir.

Tediye

Madde: 842- Alacaklı, borcun tamamen tediyesi halinde, borçlunun talebi üzerine senedi iptal edilmemiş olarak kendisine teslime mecburdur.

Hukukî münasebette
değişiklik

Madde: 843- Borca karşı alelhesap tediya bulunulması yahut borcun tahfifi, yahut gayrimenkul üzerindeki takyidin fekki gibi bir suretle tadilât icra edildiği takdirde, borçlu bu tadilâtı tapu sicilline kaydettirmek hakkını haizdir. Tapu memuru, bu tadilâtı senede işaret etmeğe mecburdur. Bu tescil yapılmadığı halde; senevi taksit şeklinde vaki olan tediyeler müstesna olmak üzere vuku bulan tadilât, senedi hüsnüniyetle iktisap etmiş olan kimseye karşı dermeyer olunamaz.

Dördüncü fasıl

Gayrimenkul Karşılık Gösterilerek Senet İhracı

Gayrimenkul karşılıklı
senedat

Madde: 844- Nama veya hamile muharrer olan tahviller, aşağıdaki şekillerde bir gayrimenkul rehini ile temin edilebilir:

1- İstikrazın tamamı için bir ipotek veya ipotekli borç senedi tesis ve borçlu ile alacaklıların cümlesini birden temsil edecek bir mümessil tayini,

2- İhracı deruhte eden müessese lehine istikrazın mecmuu için bir gayrimenkul rehini tesis ve böyle bir rehin ile temin edilmiş olan alacağın tahvilât sahipleri lehine takyidi.

Tertip halinde çıkarılan
ipotekli borç senetleri ve
irat senetleri

Madde: 845- Tertip halinde ihraç olunan ipotekli borç senetleri ile irat senetleri aşağıdaki maddelerin hükümleri mahfuz kalmak üzere bu senetler hakkındaki umumî kaidelere tâbidir.

Umumî hükümler

Senetlerin mahiyeti

Madde: 846- Bu fasılda bahsolunan senetler on lira veya onun her hangi bir adetle madrubu kadar lira için tanzim edilir. Bunlarda birer sıra numarası

[-137-]

Bulunur ve hepsi aynı ibare ile yazılır. Gayrimenkulün maliki, senetleri kendi çıkarmıyorsa, bu işi üzerine alan müessese alacaklılarla borçlunun mümessili olmak üzere tayin ve tasrih olunur.

İtfa

Madde: 847- Borçlu, muayyen vadelerde faizden başka tertibin itfası için resûlmalden bir kısmın dahi tediyesini taahhüt edebilir. Senelik itfa, muayyen bir miktar senedin bedelinin tediyesini tazammun etmek lâzımdır.

Tescil	Madde: 848- Senetler, kaç adet olduğu zikredilerek tapuca tescil olunur. İstikrazın mecmuu için bir tescil muamelesi yapılır. Senedin miktarı az ise ayrı ayrı tescil olunabilir.
Senetlerin hükümleri Mütavassıt müessese	Madde: 849- Senetleri çıkaran müessese alacaklıların ve borçlunun müşterek mümessilleri olsa da ihraç sırasında kendisine böyle bir salâhiyet verilmiş olmadıkça borçlunun taahhütlerini tadil edemez.
Tediye İtfa plânı	Madde: 850- Senetlerin bedelleri; ihraç sırasında kararlaştırılmış veya verilen salâhiyet dairesinde mutavassıt müessese tarafından tanzim edilmiş olan itfa plânına tevfikan, ödenir. Ödenen senet iptal edilir. Hilâfına mukavele yok ise gayrimenkulün karşılık tutulduğu tahvillerin hepsi, buna müteferri borçlar itfa edilip bütün kuponlarla birlikte iptal edilmedikçe yahut kalan kuponların bedelleri yatırılmadıkça, tapu sicillindeki kayıt terkin edilemez.
Murakabe	Madde: 851- Gayrimenkulün maliki yahut ihraç işini üzerine alan müessese, mukarrer itfa plânına tevfikan kura usulünü tatbik ve ödenen senetleri iptal etmekle mükelleftir. Bu muameleler, irat senetlerine taallûk ettiği takdirde Hükümetçe murakabe edilir.
Tediyatın tahsisi lazım gelen cihet	Madde: 852- Bütün tediye, vukularını takip eden kura zamanındaki borcun itfasına tahsis olunur.

Yirmi Üçüncü Bap

Menkul Rehini

Birinci Fasl

Teslimi Meşrut Şekilde Rehin ve Hapis Hakkı

Teslimi meşrut rehin

Rehinin akdi

Alacaklının zilyetliğı

Madde: 853- Kanunen muayyen istisnalar haricinde bir menkul, ancak teslimi meşrut şekilde rehin edilebilir. Bir menkulü hüsnüniyetle rehin olarak kabul eden kimse, o menkul üzerinde rahinin tasarruf hakkı bulunmasa da rehin hakkını iktisap eder. Şu kadarki, şahs-ı salislerin mukaddem zilyetlikten mütevellit hakları mahfuzdur. Rahin, merhunu filen ve hasran kendi yedinde bulundurdukça, mürtehin için rehin hakkı sabit olmaz.

Hayvan rehini

Madde: 854- Merkezlerinin bulunduğu mahallin Hükümeti mülkiyesi tarafından bu gibi muamelâtta bulunmak hakkını istihsal etmiş olan itibar müesseseleri ile kooperatif şirketleri, alacaklarını temin etmek için, umumî bir sicile kayıt ve icra memuruna ihbar suretiyle hayvan üzerine kabz eylemeksizin rehin tesis edebilirler.

Merhun üzerinde muahhar

rehin tesisi

Madde: 855- Merhunun maliki, merhun üzerinde muahhar bir rehin tesis edebilir. Bunun için rehini kabzetmiş olan alacaklıya ihbarname göndermesi ve bu ihbarnamede; alacağı tesviye edilince, merhunu diğer alacaklıya teslim etmesi lüzumunu beyan eylemesi muktazidir.

Murtehinin merhunu rehin

etmesi

Madde: 856- Mürtehin, rahinin rızası olmadıkça merhunu başkasına rehin edemez.

Sukut
Zilyetliğin zayi edilmesi

Madde: 857- Mürtehin, merhun üzerindeki zilyetliğini ve merhuna vazıyed eden şahs-ı salislerden mütalebe salâhiyetini zayi edince, rehini sakit olur. Rahin mürtehinin rızasıyla merhun üzerinde fiilen yedini idame ettikçe rehinin hükümleri muallak kalır.

Rehinin iadesi

Madde: 858- Mürtehinin, merhun üzerindeki hakları tediye ile ve başka bir sebeple sakıt olunca; merhunu, hak sahibine iade etmesi lazımdır. Mürtehin, alacağını tamamen istifa etmedikçe merhunu veya bir kısmını iade etmekle mükellef tutulamaz.

[-139-]

Mürtehinin mesuliyeti

Madde: 859- Mürtehin, merhunun telef ve ziyandan ve kıymetine noksan gelmesinden mesuldür. Meğerki bu halin kendi kusuru olmaksızın vukua geldiğini ispat etsin. Mürtehin, merhunu hod-be-hod satar yahut rehin ederse bu yüzden vukua gelen bütün zararı zâmin olur.

Rehinin hükümleri

Mürtehinin hakları

Madde: 860- Alâkası kesilmemiş olan mürtehin, alacağını merhunun nakde tahvilinden hâsıl olan meblâğdan istifa etmek hakkına maliktir. Rehin, alacaklıya resülmal ve mukavele edilen faizle takibat ve muhakeme masraflarını ve geçmiş gün faizlerini temin eder.

Rehinin şümulü

Madde: 860- Rehin, merhunun hem aslını hem teferruatını takyit eder. Hilâfına mukavele olmadıkça, merhunun tabîî semereleri o merhunun mütemmim cüzleri olmak halinden çıkınca, mürtehinin bunları malike iade etmesi lâzımdır, rehin merhunun satıldığı zamanda mütemmim cüzlerini teşkil eden semereleri de şamil olur.

Mürtehinlerin sırası

Madde: 862- Menkul, birden ziyade kimselere rehin edilmiş ise bunlar, alacaklarını rehin tarihi sırasıyla istifa ederler.

Mürtehinin merhuna malik
olamaması

Madde: 863- Borcun vadesinde ödenmemesi takdirinde mürtehinin merhune malik olmasını tazammun eden her şart, batıldır.

Hapis hakkı
Şartları

Madde: 864- Borçlunun rızasıyla menkul eşyasına yahut kıymetli evrakına zilyet olan alacaklı, muaccel ve bu eşya ve evrakla tabî bir irtibatı bulunan alacağını istifa edinceye kadar; bunları, yedinde hapsetmek hakkını haizdir.

Bu irtibat, tacirler hakkında zilyetlik ve alacağın beyinlerindeki ticarî münasebetlerinden tevellüt etmiş olması halinde mevcut addolunur. Hapis hakkı, alacaklı tarafından hüsnüniyetle kabzedilmiş olmak şartıyla borçlunun malik olmadığı eşyayı da şamil olur. Bununla beraber şahs-ı salislerin evvelki zilyetliklerinden mütevellit hakları mahfuzdur.

İstisnalar

Madde: 865- Mahiyetleri itibarıyla nakde tahvili kabil olmayan şeyler üzerinde hapis hakkı kullanılamaz. Gerek alacaklının iltizam ettiği bir vecibe ile gerek teslim zamanında veya daha evvel borçlunun verdiği talimat ile gerek ammenin intizamı ile telifi kabil değil ise, hapis hakkı, vücut bulmaz.

[-140-]

Borcunu ödemekten acz
halinde

Madde: 866- Borçlu borcunu ödemekten âciz olduğu halde, alacaklı henüz alacağı muaccel olmasa bile onun temini için hapis hakkını istimal edebilir. Borcunu ödemekten acz keyfiyeti eşyanın tesliminden sonra tahakkuk eder veya alacaklının ıttılana vâsıl olursa, alacaklı o eşyanın muayyen bir surette istimaline dair

önceden bir vecibe iltizam etmiş veya borçlunun bu bapta verilmiş bir talimatı bulunmuş olsa bile hapis hakkını kullanabilir.

Hükümleri

Madde: 867- Alacağı tediye edilmeyen veya kâfi teminat istihsal etmeyen alacaklı, borçluya evvelce ihbar ettikten sonra teslimi meşrut rehin ahkâmında olduğu gibi hapsedtiği şeyin nakde tahvilini talep edebilir. Hapsolunan şeyler, nama muharrer senedattan ibaret olursa, icra dairesi veya iflâs masası memurları nakde tahvil için lüzumu olan muameleleri borçlu makamına kaim olarak ifa ederler.

İkinci Fasl

Alacak Üzerinde Rehin Hakkı ve Diğer Haklar

Umumî hükümler

Madde: 868- Alacaklar ve sair temliki kabil olan haklar üzerinde rehin tesis edilebilir. Hilâfına hüküm olmadıkça, bunlar hakkında teslimi meşrut rehin hükümleri cari olur.

Rehinin tesisi

Senetli ve senetsiz alacaklar üzerinde

Madde: 869- Bir senet ile tespit edilmiş olmayan yahut senede raptedilen alacakların rehin edilmesi tahriren olur ve senede raptedilenlerde, senedin teslimi de şarttır.

Rahin ve mürtehin, rehini şahs-ı salis olan borçluya ihbar edebilirler. Diğer hakların rehin edilmesi bunların devri için muayyen şekillere riayet edilmek şartıyla tahriren, olur.

Kıymetli evrak üzerinde

Madde: 870- Hamile muharrer senetler sadece mürtehine teslim edilmek suretiyle rehin edilir. Diğer kıymetli evrakın rehin edilmesi bunlar emre muharrer ise cirosu yapılarak ve nama

muharrer ise devri icra edilerek senedin mürtebine teslimi ile olur.

Emtiayı temsil eden evrak
ile varant üzerinde

Madde: 871- Emtia temsil eden evrakın, teslimi meşrut şekilde rehin edilmesi; o eşya üzerinde rehin hakkını hâsıl eder. Emtia temsil eden senetten müstakil olarak hususî bir rehin senedi (varant) tanzim edildiği halde asıl

[-141-]

senet üzerinde temin edilen meblâğ ile vade işaret edilmek şartıyla varantın rehin edilmesi emtianın teslimi meşrut şekilde, rehine muadil olur.

Merhun alacağın yeniden
rehin edilmesi

Madde: 872- Merhun bir alacak üzerinde muahhar bir rehin tesisi, ancak merhun alacak sahibinin yahut yeni mürtehinin keyfiyeti birinci mürtebine tahriren bildirmesi ile muteber olur.

Hükümleri
Alacaklı hakkının şümulü

Madde: 873- Faiz getiren yahut temettü hissesi gibi muayyen zamanlarda gelir hâsıl eden alacaklar üzerindeki rehin, hilâfına mukavele olmadıkça, vadeleri evvelce hulul etmiş olanlara sâri olmayıp ondan sonra verilecek şeylere şamil olur. Alacağın bu teferruatı ayrı senetlere merbut ise, hilâfına mukavele olmadıkça ve kanuna muvafık surette ayrıca rehin edilmedikçe, asıl rehinde dâhil olmazlar.

Merhun hisse senetlerinin
temsili

Madde: 874- Bir şirketin merhun hisse senetlerini şirketin heyet-i umumiyesinde mürtehin temsil etmeyip, o senedin sahibi temsil eder.

İdare ve tediye

Madde: 875- İyi bir idarenin iktiza ettiği tedbirlerden olduğu halde, rehin edilmiş alacağın sahibi bu alacağı mutalabe edebildiği gibi tahsil de edebilir ve mürtehin olan alacaklı tarafından bu tedbirleri yapmağa icbar dahi edilebilir. Rehinden haberdar edilen borçlu, borcunu alacaklısıyla mürtehinden hiç birine diğerinin rızası olmaksızın ödeyemez. İttifak edemedikleri halde borcunu resmî bir mevkie yatırmağa mecburdur.

Üçüncü fasıl

Rehin Mukabilinde İkraz ile Meşgul Olanlar

Rehin mukabili ikraz
müesseseleri

Madde: 876- Hiç bir kimse, hükümetin izni olmadıkça rehin mukabilinde ödünç para vermek sanatını icra edemez.

İzin

Müddet

Madde: 877- İzin, hususi müesseselere ancak mahdud bir zaman için verilir. Müddet bitince yenilenmesi caizdir. Rehin mukabilinde ödünç para vermek sanatını yapanlar, kanunî vazifelerini gözetmiyorlarsa kendilerine verilen izin geri alınabilir.

Rehin mukabili ikraz
Rehin hakkının vücut
bulması

Madde: 878- Merhunu, bir makbuz mukabilinde teslim etmekle rehin hakkı vücut bulur.

[-142-]

Hükmü
Merhunun satılması

Madde: 879- Ödünç para, vadesinde ödenmezse mukriz borcunu ödemesini evvelce resmen ihtar ettikten sonra, merhunu icra dairesi vasıtasıyla sattırır. Borçlu, mukrize karşı şahsan mesul olmaz.

Artık para üzerindeki hak

Madde: 880- Satış bedelinin borçtan artık kalanı, borç alana aittir. Borçlu müteaddit mukaveleli borçlar altında ise artık kalanın hesabında borçlar cemedilebilir.

Borç alanın artık para üzerindeki hakkı, beş sene geçmekle sakıt olur.

Borcun ödenmesi
Merhunu kurtarmak hakkı

Madde: 881- Merhun satılınca kadar makbuz geri verilerek, rehinden kurtarılabilir. Eğer makbuz ibraz edilemezse borç muaccel olduğu takdirde hakkını ispat eden kimse yine rehini kurtarabilir.

Mukriz, merhunun iadesi için makbuzun geri verilmesini şart etmiş olsa bile borç muacceliyet kesbettiği tarihten itibaren altı ay geçmiş ise, müstakriz merhunu kurtarmak hakkını kullanabilir.

Mukrizin hakları

Madde: 882- Merhun, hangi ay içinde kurtarılsa mukrizin o aya ait faizin tamamını istemeğe hakkı vardır. Mukriz, makbuzu kim geri verirse merhunu ona iade etmek hakkını suret-i mahsusada muhafaza etmiş ise; o makbuzu, hâmilinin buna hakkı olmayarak eline geçirdiğini bilmedikçe yahut bilmesi lâzım gelmedikçe, bu hakkını istimal edebilir.

Bey‘-i bilvefa muamelesi
ile meşgul olanlar

Madde: 883- Bey‘-i bilvefa muamelesini sanat ittihaz edenler, rehin mukabili ödünç para verenler hükmündedir.

Dördüncü Fasl

Rehinli Tahvilât

Rehinli tahvilâtın mahiyeti

Madde: 884- Gayrimenkul üzerine ikraz muamelesi yapan müesseselerden Hükümetçe tayin edilenler, hususî bir rehin akdi ve

teslim mükellefiyeti olmasa bile, malik oldukları gayrimenkul rehin senetleriyle muamelât-ı cariyelerinden mütehasıl matlubat teminat teşkil etmek üzere; rehinli tahvilât ihraç edebilirler.

Şekil

Madde: 885- Alacaklılar rehinli tahvilâtın tediyesini mutalebe edemezler. Tahvilât ya hâmile veya nama muharrer olur ve hâmile muharrer kuponları bulunur.

[-143-]

Rehinli tahvilât için
müsaade

Madde: 886- Rehinli tahvilât ihraç etmek isteyen müesseseler Hükümetten izin almağa mecburdurlar.

Tahvilâtın ne gibi şerait altında ihraç olunabileceği ve ihraç müesseselerinin tafsîlâtına ait hükümler kanun-ı mahsus ile tayin olunur.

Üçüncü Kısım

Zilyetlik ve Tapu Sicilli

Yirmi Dördüncü Bap

Zilyetlik

Tarif ve şekli

Tarif

Madde: 887- Bir şey üzerinde fiilen tasarruf sahibi olan kimse o şeyin zilyedidir. İrtifak hakkı ile gayrimenkul mükellefiyetinden mütevellit haklar da zilyetlik, bu hakların bilfiil istimalinden ibarettir.

Aslî ve fer'î zilyetlik

Madde: 888- Zilyet, bir irtifak yahut irtihan hakkı yahut şahsî bir hak tefviz etmek için bir şeyi başkasına teslim ettiği takdirde bunların ikisi de zilyetliğe malik olur. Bir şeyde malik sıfatı ile zilyet olanlar o şeyin aslen zilyetleri ve diğerleri fer'an zilyetleridir.

Muvakkat inkıta

Madde: 889- Zilyetliğin istimali muvakkat bazı ahvalden dolayı mümteni yahut munkati olursa, zilyetlik izaa edilmiş olmaz.

Zilyetliğin nakli

Hazır olan kimseler
arasında

Madde: 890- Zilyetlik, şeyin aynini veya onu iktisap edenin yedi iktidarına geçirecek vesaiti teslim ile intikal eder. Bir şeyi evvelki zilyedin rızasıyla iktisap edenin iktidarı dairesine geçmekle, zilyetliğin nakli, tamam olur.

Gaipler arasında

Madde: 891- Gaipler arasında zilyetliğin nakli, bir şeyin iktisap edene veya mümessiline teslimi ile tamam olur.

Zilyetliğin teslimsiz iktisabı

Madde: 892- Bir şahs-ı salis veya temlik eden hususî bir sebebe binaen zilyet olmakta devam ederse zilyedlik teslim olmaksızın iktisap olunabilir.

Zilyet olmakta devam eden şahs-ı salis, temlik eden kimse tarafından haberdar edilmedikçe, zilyetliğin intikali ona karşı hüküm ifade etmez.

[-144-]

Şahs-ı salis, temlik edene karşı ne gibi sebeplerden dolayı teslimden imtina edebiliyorsa aynı sebeplerden dolayı iktisap edene karşı da teslimden imtina edebilir.

Emtiayı temsil eden senetler	Madde: 893- Bir antrepoya yahut bir nakliyeciyeye tevdi edilmiş olan emtiayı temsil eden kıymetli evrakın teslimi, o emtianın teslimi demektir. Bununla beraber kıymetli evrakı hüsnüniyetle iktisap eden kimse ile emtiayı hüsnüniyetle iktisap eden kimse arasında bir ihtilâf zuhur ettiği takdirde, emtiayı iktisap eden kimse tercih olunur.
Zilyetliğin şümulü Zilyetliğin himayesi Müdafaa hakkı	Madde: 894- Zilyet, bütün gasp ve tecavüz fiillerini kuvvet kullanmakla defetmek hakkını haizdir. Şiddetle veya hafiyen kendisinden alınan o şeyi, gayrimenkul ise gasıbı koğarak ve menkul ise cürmü meşhut halinde tutulan veya kaçarken yakalananın tamamıyla elinden alarak istirdat edebilir. Zilyet, ahvalin haklı göstermediği cebir ve şiddet istimalinden içtinap etmekle mükelleftir.
Yedin iadesi	Madde: 895- Gayrin zilyet bulunduğu bir şeyi gasbeden kimse, o şey üzerinde tercihe şayan bir hakka sahip olduğunu iddia etse bile, onu iade ile mükellef olur. Eğer müddeialehy o şeyi müddeiden almayı mucip ve tercihe şayan bir hakka sahip olduğunu derhal ispat ederse ret lazım gelmez. Zilyedin davası gerek o şeyin istirdadına gerek zararın tazminine dair olur.
Zilyetliğin ihlâlinden mütevellit dava	Madde: 896- Bir şeye zilyet bulunan kimsenin zilyetliği tecavüze uğradığı halde; tecavüz eden, o şey üzerinde bir hak iddia etse bile, zilyet onun aleyhinde dava ikame edebilir. Dava tecavüzün refine, sebebinin menine ve zararın tazminine dair olur.
Dava hakkından mahrumiyet ve mürur-ı zaman	Madde: 897- Zilyet, gasp ve tecavüz fiillerine ve hakkına tecavüz eden kimse olduğuna vakıf olur olmaz istirdadı veya tecavüzün menini iddia etmediği halde, dava hakkından mahrum olur. Zilyet, tecavüzü ve tecavüz edeni daha geç öğrenmiş olsa bile,

gasp veya tecavüzün vukuu gününden itibaren bir sene geçmekle, dava mürur-ı zamana uğrar.

Hakkın himayesi
Mülkiyet karinesi.

Madde: 898- Menkul bir şeyin zilyedi onun maliki addolunur. Evvelki zilyetler dahi zilyetliklerinin devamı müddetince o şeyin maliki addolunur.

[-145-]

Zilyetlik halinde karine

Madde: 899- Bir menkule malikiyet arzusu ile olmayarak zilyet bulunan kimse onu hüsnüniyetle kendisinden aldığı kimsenin mülkiyet karinesine istinat edebilir.

Bir kimse, şahsî yahut mülkiyetten gayri aynı bir hakka müsteniden menkul bir şeyin zilyedi ise, o hakkın mevcudiyeti asıldır. Fakat bu karineyi zilyet, o şeyi kendisine vermiş olan kimseye karşı dermeyan edemez.

Zilyet aleyhindeki dava

Madde: 900- Bir menkulün zilyedi, aleyhinde ikame edilen bütün davalara karşı tercihe şayan bir hakkın sahibi olduğunu dermeyan edebilir. Gasp ve tecavüz fiillerine dair olan hükümler bakidir.

Tasarruf hakkı ve istihkak
davası

Tevdi edilmiş eşya

Madde: 901- Bir menkulün, emin sıfatı ile zilyedi olan kimseden hüsnüniyetle mülkiyeti veya aynî her hangi bir hakkı iktisap olunursa, o kimsede bu tasarrufları icra mezuniyeti olmasa bile, iktisap muteber addolunur.

Gaip veya sirkat edilen
eşya

Madde: 902- Yedinden sirkat olunan veya kendisi tarafından kaybedilen veya rızası olmaksızın diğer her hangi bir suretle elinden

alınan bir menkulün zilyedi, beş sene müddet zarfında, istihkak davası ikame edebilir. Fakat bu menkul alenî bir müzayedede veya bir pazarda veya ona mümasil eşya satan bir tacirden iktisap olunmuş ise, hüsnüniyetle hareket eden birinci ve sonraki muktesipler aleyhine, istihkak davası ancak verilen semenin iadesi şartıyla ikame olunabilir ve ret hususunda da, hüsnüniyetle zilyet olan kimsenin hukukuna müteallik hükümler tatbik olunur.

Para ve hâmile muharrer
senetler

Madde: 903- Zilyedin rızası olmaksızın elinden alınan parayı ve hâmile muharrer senetleri, hüsnüniyetle iktisap etmiş olan kimse aleyhinde istihkak davası ikame olunamaz.

Suiniyet halinde

Madde: 904- Bir menkule suiniyetle zilyet olan kimse her zaman evvelki zilyet tarafından iadeye icbar olunabilir. Bununla beraber evvelki zilyedin iktisabı hüsnüniyetle vuku bulmamış ise, bu zilyet kendisinden sonraki hiç bir zilyet aleyhine istihkak davası ikame edemez.

Gayrimenkule dair karine

Madde: 905- Tapu siciline kaydedilmiş olan gayrimenkuller için hak karinesine istinat etmek ve zilyetlik davaları ikame eylemek salâhiyeti, ancak kendi

[-146-]

lehine tescil vaki olan kimseye ait olur. Bununla beraber gayrimenkul bilfiil kendi iktidarı dâhilinde bulunan kimse, gasp ve tecavüz sebebi ile dava ikame edebilir.

Mesuliyet
Hüsnüniyetle zilyetlik
İstifade

Madde: 906- Hüsnüniyetle zilyet olduğu şeyden, mevcudiyetine kani olduğu hakkına muvafık surette istifade eden kimse, o şeyi iade ile mükellef tutulduğu kimseye karşı bu yüzden hiç bir tazminat itasına mecbur olmaz.

Hüsnüniyetle zilyet olan kimse, gerek ziyadan gerek hasardan mesul değildir.

Tazminat

Madde: 907- Bir şeye hüsnüniyetle zilyet bulunan kimse, o şeyin reddini isteyen müddeiden yapmış olduğu zarurî ve faideli sarfiyatın iadesini talep ve tediye zamanına kadar o şeyi hapsedebilir. Diğer sarfiyattan dolayı tazminat iddiasında bulunamaz. Fakat müddei, kıymetlerinin tazminine talip olmadıkça zilyet kendi tarafından asıl şey ile birleştirilen ve zararsız ayrılması mümkün olan ziyadeleri refedebilir.

Zilyedin elde ettiği semereler kendi sarfiyatı dolayısıyla olan alacaklarına mahsup edilir.

Suiniyetle zilyet olan kimse

Madde: 908- Bir şeye suiniyetle zilyet olan kimse, o şeyi hak sahibine iade etmekle beraber haksız alıkoymuş olmasından mütevellit zararları ve elde ettiği veya elde etmeği ihmal eylediği semereleri tazmin ile de mükelleftir. Hak sahibi için yapılması zarurî olan sarfiyatı haricindeki masrafları, isteyemez ve yedinde bulunan şeyin geri iadesi lazım geldiğini bilmediği müddetçe ancak kendi kusuruyla vuku bulan zararlardan mesul olur.

Mürur-ı zaman

Madde: 909- Mürur-ı zamandan istifade etmek hakkına malik olan zilyet, bu haktan istifade salâhiyetine malik olan evvelki zilyedin zilyetliği müddetini kendi müddetine zammedebilir.

Yirmi Beşinci Bap

Tapu Sicili

Teşkilât
Tapu sicili
Umumî hükümler

Madde: 910- Tapu sicili gayrimenkuller üzerindeki hakların hallerini gösterir.

[-147-]

Tapu sicilinin numunesi ve nasıl tutulacağı nizamname-i mahsus ile muayyendir.

Kayıt
Mukayyet gayrimenkuller

Madde: 911- Aşağıdakiler tapu siciline gayrimenkul olarak kaydedilir:

1- Arazi

2- Gayrimenkul üzerinde müstakil ve daimi olmak üzere müesses haklar.

3- Madenler.

Müstakil ve daimî hakların nasıl kaydolunacağı nizamname-i mahsus ile muayyendir.

Sicile kaydolmayan
gayrimenkuller

Madde: 912- Kimsenin hususi mülkiyetinde bulunmayan ve ammenin istimaline tahsis edilen gayrimenkuller, onlara müteallik ve tescili muktazi aynî bir hak olmadıkça, tescile tâbi değildir.

Sicile mukayyet bir gayrimenkul, kaydı lazım gelmeyen bir gayrimenkule tahavvül ettikde; kaydı sicilden çıkarılır.

Taksim
Birleştirme

Madde: 913- Bir gayrimenkulün taksimi yahut birden ziyade gayrimenkullerin birleştirilmesi halinde nasıl muamele yapılacağı nizamname-i mahsus ile muayyendir.

Tapu sicilinin tutulması ve

Madde: 914- Her gayrimenkul bulunduğu mıntıkanın siciline

mıntıkalar	kaydedilir.
Salâhiyet	
Müteaddit mıntikalarda bulunan bir gayrimenkul tescili	Madde: 915- Müteaddit mıntikalarda bulunan bir gayrimenkul, diğer mıntıka sicillerinde mukayyet olduğu gösterilmek şartıyla her mıntıkadaki sicile ayrı ayrı kaydolunur. Aynî hak tesis eden tesciller ve tescil talepleri, gayrimenkulün büyük kısmının bulunduğu mıntıka siciline kaydedilir. Bu sicile vaki tesciller tapu memuru tarafından diğer mıntıka memurlarına bildirilir.
Tapu daireleri teşkilâtı	Madde: 916-Tapu dairelerinin teşkilâtı, ahkâm-ı mahsusasına tâbidir.
Memurlar	Madde: 917- Hazine, tapu sicillerinin tutulmasından mütevellit bütün zararlardan mesuldür. Hazine, bu zararlar kendi kusurundan mütevellit memurlara ale'd-derecat rücu etmek hakkını haizdir.
Mesuliyet	
Tescil	Madde: 918- Aşağıdaki haklar tapu siciline kaydolunur:
Tescili lâzım haklar	1 – Mülkiyet.
Mülkiyet	2- İrtifak hakları ve gayrimenkul mükellefiyetler.
Aynî haklar	
	3- Rehin hakları.
Sicile şerh vermek	Madde: 919- Mukaveleden mütevellit şüfa ve işтира ve vefa hakları ve icar ve isticar gibi şahsî haklar kanunun sarahaten tayin

[-148-]

Şahsî haklar

ettiği ahvalde tapu siciline şerh verilebilir.

Bunlar tapuya şerh verilmekle o gayrimenkul üzerinde sonradan iktisap edilen hak sahiplerine karşı dermeyeran olunabilir.

Temlik hakkının tahditleri

Madde: 920- Aşağıdaki sebeplerle bazı gayrimenkulleri temlik hakkına karşı yapılan tahditler tapu siciline şerh verilebilir:

1- Münazaün-fih hakların muhafazası veya icraî iddia zımında müttehas resmî kararlar,

2- Haciz, ilan-ı iflas, konkordato ile verilen mehil.

3- Bir aile yurdu tesis ve mirası namzede nakil ile mükellef vâris nasbı gibi tapu siciline şerh vermesine kanunun müsaade ettiği hukukî tasarruflar.

Bu tahditler tapu siciline şerh verilmekle gayrimenkul üzerinde sonradan iktisap olunan rehin sahiplerine karşı dermeyeran olunabilir.

Muvakkat tescil

Madde: 921- Aşağıdaki kimseler tarafından tapu siciline muvakkaten şerh verilmesi talep olunabilir:

1- Aynî bir hak iddiasında bulunanlar,

2- Hakkını müsbit vesikalarının noksanlarını sonradan ikmal etmesine kanunen müsaade olunanlar.

Muvakkat şerh vermek alâkadarların muvafakatiyle ve mahkemece verilen bir hüküm mucibince icra edilir. Muvakkaten şerh verilen hak sonradan tahakkuk ettiği takdirde şerh tarihinden itibaren hüküm ifade eder. Hâkim, seri usul-i muhakeme dairesinde yapılacak muhakemeden sonra hüküm verir ve iade olunan hakkın vücuduna kanaat hâsıl ederse, muvakkat şerhe müsaade eder ve bu şerhin müddeti ve hükümlerini tayin eder ve icabı halinde iddiasını mahkemece ispat etmesi için kendisine bir mehil verir.

Tescilin şartları

Talep

Tescil için

Madde: 922- Tescil, mevzuunun taallûk ettiği gayrimenkul malikinin tahrirî bir beyanına müsteniden icra olunur.

İktisap eden kimse, kanuna, kaziye-i muhakemeye yahut buna muadil bir vesikaya istinat etmekte ise; bu beyana hacet yoktur.

[-149-]

Terkini için

Madde: 923- Tapu sicillerine vaki olacak tescillerin terkin veya tadili taallûk ettikleri gayrimenkulün sahibinin tahrirî beyanı ile olur.

Hak sahiplerinin sicile vazedecekleri imza, bu beyan yerine kaim olabilir.

İspat ve tevsik

Sıhhat

Madde: 924- Tapu sicili üzerinde tescil, tadil, terkin gibi muameleler ancak talibin temlikî tasarruf hakkı ve bu muamelelerin müstenit olduğu sebep sabit olduktan sonra icra edilebilir. Talip, tapu sicilinde mukayyet olan kimsenin kendisi olduğunu veya onun mümessili bulunduğunu ispat etmekle temlikî tasarruf hakkını tevsik etmiş olur. Tescil veya tadil veya terkinin mucip olan sebep dahi bunları iktiza eden hukukî tasarrufların muteber olması için kanunen meşrut olan şekillere riayet edildiği ispat edilmekle tahakkuk eder.

Vesaikin ikmali

Madde: 925- İspat ve tevsik edilmeyen her talep, ret olunur. Bununla beraber eğer tescil, tadil veya kaydın terkinini mucip olan sebep mevcut olup da buna ait vesaikin noksanını ikmale ihtiyaç bulunursa, talip, malikin muvafakatiyle veya hâkimin kararına binaen, sicile muvakkaten şerh verdirebilir.

Tescilin tarzı	Madde: 926- Tesciller, talep ve beyan sırasıyla yapılır. Alâkadarların talebi ile bütün tescillerin birer sureti kendilerine verilir. Tescilin ve terkinin ve suretlerin şekli, nizamname-i mahsus ile muayyendir.
Tebliğ mecburiyeti	Madde: 927- Tapu sicili memuru, alâkadarlar haberdar edilmeksizin yapılan muameleleri kendilerine tebliğ ile mükelleftir. Bu muamelelere karşı yapılacak itiraz müddeti, alâkadalara vuku bulan tebliğ tarihinden başlar.
Tapu sicilinin aleniyeti	Madde: 928- Tapu sicili alenidir. Alâkası olduğunu ispat eden herkes, kendisince ehemmiyeti olan başlıca sahifelerin evrak-ı müsbitesiyle birlikte tapu sicili memurlarından biri huzurunda kendisine irae edilmesini yahut bunların birer suretlerinin verilmesini isteyebilir. Kimse, tapu sicilinde mukayyet olan bir keyfiyetin kendisine meçhul olduğu yolunda bir iddia dermeyan edemez.
Hükümleri	Madde: 929- Tesis için kanunen tapu siciline tescili lazım gelen her hak, bu tescil olmadıkça bir aynî hak olarak mevcut olmaz. Bir hakkın şümulü, tescil dairesinde evrak-ı müsbite ile veya diğer bir tarzda tayin edilebilir.
Tescil yapılmamanın hükümleri	
Tescilin hükümleri	Madde: 930- Aynî haklar, tescil ile doğar ve sıra ve tarihlerini tescil kaydına göre alır.

[-150-]

Kanunen lazım gelen evrak-ı müsbite, talebe raptedilmiş ve muvakkaten şerh verilmesi halinde vesaikin noksanı, zamanında ikmal edilmiş olmak şartıyla tescilin hükmü kayıt tarihine irca olunur.

Hüsnüniyet sahibi şahs-ı
salislere karşı

Madde: 931- Tapu sicillindeki kayda hüsnüniyetle istinat ederek mülkiyet veya diğer bir aynî hak iktisap eden kimsenin, bu iktisabı muteber olur.

Suiniyet sahibi şahs-ı
salislere karşı

Madde: 932- Bir aynî hak, tapu siciline yolsuz olarak kaydedilmiş ise, bunu bilen veya bilmesi lazım gelen şahs-ı salis bu tescile istinat edemez. Yolsuz tescil, haksız veya lüzum ifade etmeyen hukukî bir tasarruf mucibince yapılan tescildir. Böyle bir tescilden dolayı bir aynî hakkı ihlâl edilen kimse doğrudan doğruya suiniyet sahibi eşhas-ı saliseye karşı tescilin yolsuzluğunu iddia edebilir.

Terkin ve tadil
Yolsuz tescil

Madde: 933- Haklı bir sebep olmaksızın yapılan bir tescil veya tescilin tadil veya terkinini ile aynî hakları haleldar olan kimse, kaydın terkinini veya tadilini isteyebilir. Hüsnüniyet sahibi şahs-ı salisin tescil ile iktisap ettiği haklar ve zarar ziyan iddiaları bakidir.

Aynî hakkın sukutu

Madde: 934- Bir aynî hakkın sukutu ile tescil her türlü hukukî kıymetini kaybettiği takdirde mükellef olan malik, terkin talebinde bulunabilir.

Tapu sicil memuru bu talebi isaf ettiği takdirde her alâkadar, otuz gün içinde terkin aleyhine, hâkime müracaat edebilir.

Tapu sicil memuru, resen bir hakkın sukut edip etmediği hakkında tahkikat icra ederek bir karar verilmesini mahkemeden talebe ve verilecek karar üzerine kaydı terkine salâhiyettardır.

Tashih

Adi hata

Madde: 935- Alâkadarlar tahriren muvafakatlerini beyan etmedikleri halde mahkeme kararı olmadıkça tapu sicil memuru hiç bir tashih icra edemez.

Tashih, eski tescilin terkini ve yeni bir tescilin icrası suretiyle dahi yapılabilir. Adi yazı hataları, nizamname-i mahsusunda muayyen usul mucibince resen tashih edilir.

Madde: 936- Bu kanun, neşri tarihinden altı ay sonra meridir.

Madde: 937- Bu kanunun ahkâmını icraya, İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

[-1-]

Kanun-ı Medenideki Tertip ve Tab Yanlışlıklarının Cetveli

Yanlış	Doğrusu	Satır	Yanlışın nerede yapıldığı
-Serlevhada-			
Umumi ahkâm	Umumi hükümler	44'üncü maddeyi takip eden ikinci babın birinci faslının unvanı	
Tevarüs	Miras	516'ncı maddeyi takip eden üçüncü kitabın ikinci kısmının unvanı	
.. ahkâmın..	...	hükümlerin..	Madde: 52
Varislerin		Mirasçıların	Madde: 75
Rk		Terk	Madde: 132

Hâkimin hakk-ı takdiri	Hâkimin takdir hakkı	Madde: 148
Medyunlarına	Borçlularına	Madde: 163
Hukuk muameleler	Hukuki muameleler	Madde: 169
Dayinlerin	Alacaklıların	Madde: 177
... hâl-i hayatta kalanın ilh.	... sağ kalanın ilh.	Madde: 223
İrs mukaveleleri ilh...	Miras mukaveleleri ilh...	Madde: 474
... yapılan daha evvel vefatı kimsenin	... yapılan kimsenin daha evvel vefatı	Madde: 495

-Metinde-

Ahvalde	Hallerde	1	Madde: 3
Hakk-ı takdir	Takdir hakkı	1	Madde: 4
Ahvalde	Halde,	4	Madde: 24
Ahkâm	Hükümler	1	Madde: 49
Ahkâm	Hükümler	2	Madde: 50
Ahkâma	Hükümlere	2	Madde: 51
Ahkâma	Hükümlere	2	Madde: 52
Ahkâmı	Hükümleri	5	Madde: 53
Ahkâm	Hükümler	2	Madde: 56
Ahvalde	Halde	2	Madde: 57
Varislerin	Mirasçılarının	1	Madde: 75
Ahkâma	Hükümlere	6	Madde: 79
Varislere	Mirasçılara	5	Madde: 85
Varislere	Mirasçılara	3	Madde: 86
Gaiblik	Gaibin	3	Madde: 94

Yanlışı	Doğrusu	Satır	Yanlışın nerede yapıldığı
Ahkâm	Hükümler	1	Madde: 111
Ahkâma	Hükümlere	5	Madde: 126
Ahkâma	Hükümlere	2	Madde: 128
Medyunun	Borçlunun	5	Madde: 145
Ahkâmına	Hükümlerine	3	Madde: 146
Varisi	Mirasçısı	6	Madde: 146
Medyunlarına	Borçlularına	3	Madde: 163
Emvali düyunu	Malları borcunu	2	Madde: 167
Ahkâm	Hükümler	5	Madde: 173
Ahkâm	Hükümler	6	Madde: 192
Senedat	Senetleri	4	Madde: 197
Medyun	Borçlu	5	Madde: 197
Dâyınler	Alacaklılar	6	Madde: 201
Varislerine	Mirasçılarına	3	Madde: 210
Haksız fiillerden	Haksız fiillerinden	8	Madde: 216
Ahkâm	Hükümler	6	Madde: 226
Ahkâmını	Hükümlerini	5	Madde: 258
Ahkâm	Hükümler	7	Madde: 273
Ahkâm	Hükümler	3	Madde: 277
Menfaatini	Menfaatini	2	Madde: 285 Yalnız bazı nüshalar doğru çıkmamıştır
Varislerine	Mirasçılarına	4	Madde: 293
Varisleri	Mirasçıları	3	Madde: 295

... davası olduğu..	.. davası sabit	1	Madde: 304
	olduğu..		
Ahkâma	Hükümlere	3	Madde: 322
... şirleti keel birliğıyle	.. şirketi el	1	Madde: 326
	birliğıyle..		
İrs	Miras	3	Madde: 329
Ahkâmına	Hükmüne	1	Madde: 336
Ahkâma	Hükümlere	2	Madde: 401
Hacz	Hicr	2	Madde: 419
Burada câridir	Burada da câridir	5	Madde: 421
Leybi	Gibi	1	Madde: 471 Yalnız bazı nüshalar doğru çıkmamıştır
Ahkâmından	Hükümlerinden	2	Madde: 491
.. terekeyi idare borçları..	... terekeyi idare, borçları...	3-4	Madde: 498
Ahkâmının	Hükümlerinin	5	Madde: 515
Varis	Mirasçı	1	Madde: 538
Varislerin	Mirasçıların	2	Madde: 598
Ahkâmı	Hükümleri	2	Madde: 630
Ahkâmına	Hükümlerine	2	Madde: 631
Ahkâma	Hükümlere	3	Madde: 635
Ahkâm	Hükümler	3	Madde: 637
Ahkâm	Hükümler	2	Madde: 640
Ahkâm	Hükümler	4	Madde: 653

-3-

Yanlış	Doğrusu	Satır	Yanlışın nerede yapıldığı
--------	---------	-------	---------------------------

Ahkâm	Hükümler	2	Madde: 663
Ahkâm	Hükümler	2	Madde: 665
Ahkâma	Hükümlere	1	Madde: 673
Ahkâm	Hükümler	4	Madde: 675
Ahkâmının	Hükümlerinin	3	Madde: 687
Ahkâm	Hükümler	5	Madde: 696
Ahkâm	Hükümler	6	Madde: 701
Ahkâm	Hükümler	2	Madde: 704
Dayınların	Alacaklıların	8	Madde: 790
Zen	Zaman	1	Madde: 811
Haps	Hapis	6	Madde: 866
Ahkâmı	Hükümleri	2	Madde: 867
Çari	Câri	3	Madde: 868
Ahvalde	Hallerde	2	Madde: 919
İlan-ı iflas	İflas ilanı	4	Madde: 920
Varis	Mirasçı	5	Madde: 920
.. tayin ederse ve icabı	Tayin eder ve icabı	11	Madde: 921
Ahkâmını	Hükümlerini	1	Madde: 937

-Madde Numaralarında-

766	Numarayı takip eden	Maddenin numarası	767 yerine 867 şeklinde tab olunmuştur.
783	Numarayı takip eden	Maddenin numarası	784 yerine 884 şeklinde tab olunmuştur.
841	Numarayı takip eden	842 ve 843 numaralı maddeler	742 ve 743 şeklinde tab olunmuştur.
855	Numarayı takip eden	Maddenin numarası	856rine 756 şeklinde tab olunmuştur.

-Tenkit Noksanları-

3	‘ncı maddenin metninde	2	‘ncı	2	‘ncı kelimedden sonra bir	, noksandır
			satırında			
4	” ” ”	2	”	6	” ” ”	” ” ”
16	” ” ”	1	”	5	” ” ”	” ” ”
17	” ” ”	1	”	2	” ” ”	” ” ”
19	” ” ”	3	”	3	” ” ”	” ” ”
20	” ” ”	1	”	3	” ” ”	” ” ”
25	” ” ”	2	”	8	” ” ”	” ” ”
26	” ” ”	1	”	5	” ” ”	” ” ”
28	” ” ”	1	”	4	” ” ”	” ” ”
28	” ” ”	3	”	3	” ” ”	” ” ”
32	” ” ”	1	”	5	” ” ”	” ” ”
33	” ” ”	1	”	3	” ” ”	” ” ”
34	” ” ”	1	”	5	” ” ”	” ” ”
34	” ” ”	2	”	3	” ” ”	” ” ”
35	” ” ”	4	”	2	” ” ”	” ” ”
42	” ” ”	2	”	4	” ” ”	” ” ”
43	” ” ”	1	”	2	” ” ”	” ” ”
49	” ” ”	1	”	3	” ” ”	” ” ”

-4-

51	‘ncı maddenin metninde	1	‘ncı	3	‘ncı kelimedden sonra bir	, noksandır
			satırında			

54	”	”	”	2	”	6	”	”	”	”	”
54	”	”	”	3	”	10	”	”	”	”	”
54	”	”	”	5	”	2	”	”	”	”	”
58	”	”	”	6	”	5	”	”	”	”	”
59	”	”	”	2	”	7	”	”	”	”	”
60	”	”	”	3	”	1	”	”	”	”	”
61	”	”	”	1	”	3	”	”	”	”	”
63	”	”	”	1	”	1	”	”	”	”	”
63	”	”	”	1	”	9	”	”	”	”	”
64	”	”	”	1	”	2	”	”	”	”	”
65	”	”	”	1	”	1	”	”	”	”	”
65	”	”	”	4	”	1	”	”	”	”	”
65	”	”	”	4	”	7	”	”	”	”	”
68	”	”	”	1	”	3	”	”	”	”	”
68	”	”	”	1	”	4	”	”	”	”	”
71	”	”	”	3	”	9	”	”	”	”	”
71	”	”	”	2	”	9	”	”	”	”	”
75	”	”	”	1	”	3	”	”	”	”	”
75	”	”	”	2	”	1	”	”	”	”	”
77	”	”	”	3	”	2	”	”	”	”	”
79	”	”	”	1	”	5	”	”	”	”	”
80	”	”	”	1	”	6	”	”	”	”	”
80	”	”	”	2	”	11	”	”	”	”	”
85	”	”	”	2	”	7	”	”	”	”	”
85	”	”	”	4	”	3	”	”	”	”	”
85	”	”	”	4	”	6	”	”	”	”	”

[“.” yerine ;
konacaktır]

86	”	”	”	3	”	4	”	”	”	noksandır
88	”	”	”	3	”	2	”	”	”	” ”
95	”	”	”	5	”	6	”	”	”	” ”
96	”	”	”	1	”	8	”	”	”	” ”
96	”	”	”	2	”	7	”	”	”	” ”
96	”	”	”	3	”	9	”	”	”	” ”
97	”	”	”	1	”	5	”	”	”	” ”
97	”	”	”	1	”	7	”	”	”	” ”
97	”	”	”	3	”	4	”	”	”	” ”
97	”	”	”	6	”	10	”	”	”	” ”
101	”	”	”	1	”	6	”	”	”	” ”
104	”	”	”	1	”	4	”	”	”	” ”
105	”	”	”	6	”	2	”	”	”	” ”
106	”	”	”	2	”	11	”	”	”	” ”
107	”	”	”	2	”	7	”	”	”	” ”

-5-

107	‘ncı maddenin metninde	3	‘ncı	10	‘ncı kelimedden sonra bir	, noksandır
			satırında			
108	” ” ”	4	”	7	” ” ”	” ”
110	” ” ”	1	”	2	” ” ”	” ”
114	” ” ”	3	”	11	” ” ”	” ”
115	” ” ”	2	”	9	” ” ”	” ”
118	” ” ”	3	”	5	” ” ”	” ”
119	” ” ”	1	”	2	” ” ”	” ”

120	”	”	”	2	”	1	”	”	”	”	”
120	”	”	”	2	”	5	”	”	”	”	”
121	”	”	”	3	”	2	”	”	”	”	”
122	”	”	”	2	”	8	”	”	”	”	”
124	”	”	”	2	”	1	”	”	”	”	”
125	”	”	”	3	”	9	”	”	”	”	”
129	”	”	”	1	”	4	”	”	”	”	”
129	”	”	”	3	”	7	”	”	”	”	”
130	”	”	”	1	”	4	”	”	”	”	”
130	”	”	”	3	”	7	”	”	”	”	”
132	”	”	”	1	”	3	”	”	”	”	”
132	”	”	”	3	”	3	”	”	”	”	”
132	”	”	”	4	”	1	”	”	”	”	”
133	”	”	”	4	”	2	”	”	”	”	”
134	”	”	”	3	”	2	”	”	”	”	”
134	”	”	”	4	”	2	”	”	”	”	”
136	”	”	”	1	”	2	”	”	”	”	”
137	”	”	”	1	”	1	”	”	”	”	”
138	”	”	”	3	”	5	”	”	”	”	”
138	”	”	”	4	”	10	”	”	”	”	”
139	”	”	”	1	”	1	”	”	”	”	”
139	”	”	”	3	”	6	”	”	”	”	”
140	”	”	”	4	”	9	”	”	”	”	”
141	”	”	”	1	”	2	”	”	”	”	”
141	”	”	”	2	”	1	”	”	”	”	”
141	”	”	”	3	”	5	”	”	”	”	”

142	”	”	”	2	”	2	”	”	”	”	”
143	”	”	”	2	”	6	”	”	”	”	”
143	”	”	”	5	”	8	”	”	”	”	”
144	”	”	”	1	”	5	”	”	”	”	”
144	”	”	”	2	”	5	”	”	”	”	”
145	”	”	”	2	”	13	”	”	”	”	”
145	”	”	”	5	”	1	”	”	”	”	”
148	”	”	”	1	”	5	”	”	”	”	”
148	”	”	”	1	”	6	”	”	”	”	”

-6-

149	‘ncı maddenin metninde			2	‘ncı	5	‘ncı kelimeden sonra bir			, noksandır	
					satırında						
149	”	”	”	2	”	6	”	”	”	”	”
150	”	”	”	1	”	4	”	”	”	”	”
150	”	”	”	1	”	5	”	”	”	”	”
150	”	”	”	10	”	1	”	”	”	”	”
151	”	”	”	1	”	4	”	”	”	”	”
152	”	”	”	2	”	8	”	”	”	”	”
153	”	”	”	2	”	1	”	”	”	”	”
157	”	”	”	3	”	4	”	”	”	”	”
159	”	”	”	4	”	5	”	”	”	”	”
159	”	”	”	5	”	12	”	”	”	”	”
159	”	”	”	6	”	2	”	”	”	”	”
159	”	”	”	6	”	6	”	”	”	”	”
162	”	”	”	1	”	4	”	”	”	”	”

162	”	”	”	1	”	8	”	”	”	”	”
162	”	”	”	4	”	12	”	”	”	”	”
162	”	”	”	5	”	3	”	”	”	”	”
162	”	”	”	6	”	11	”	”	”	”	”
165	”	”	”	1	”	2	”	”	”	”	”
166	”	”	”	2	”	4	”	”	”	”	”
167	”	”	”	2	”	7	”	”	”	”	”
168	”	”	”	1	”	8	”	”	”	”	”
169	”	”	”	3	”	3	”	”	”	”	”
170	”	”	”	3	”	4	”	”	”	”	”
172	”	”	”	2	”	2	”	”	”	”	”
178		”	”	”	1	”	5	”	”	”	”
178	”	”	”	4	”	7	”	”	”	”	”
179	”	”	”	4	”	2	”	”	”	”	”
184	”	”	”	1	”	2	”	”	”	”	”
186	”	”	”	2	”	6	”	”	”	”	”
186	”	”	”	3	”	1	”	”	”	”	”
188	”	”	”	1	”	1	”	”	”	”	”
189	”	”	”	1	”	9	”	”	”	”	”
190	”	”	”	3	”	2	”	”	”	”	”
191	”	”	”	1	”	2	”	”	”	”	”
191	”	”	”	2	”	5	”	”	”	”	”
191	”	”	”	6	”	10	”	”	”	”	”
192	”	”	”	3	”	7	”	”	”	”	”
192	”	”	”	3	”	12	”	”	”	”	”
192	”	”	”	4	”	5	”	”	”	”	”

193	”	”	”	2	”	3	”	”	”	”	”
193	”	”	”	3	”	7	”	”	”	”	”
195	”	”	”	1	”	2	”	”	”	”	”
198	”	”	”	1	”	1	”	”	”	”	”
199	”	”	”	1	”	1	”	”	”	”	”

-7-

200	‘ncı maddenin metninde			1	‘ncı	1	‘ncı kelimedden sonra bir			, noksandır	
					satırında						
201	”	”	”	1	”	1	”	”	”	”	”
201	”	”	”	3	”	1	”	”	”	”	”
201	”	”	”	6	”	3	”	”	”	”	”
203	”	”	”	2	”	2	”	”	”	”	”
203	”	”	”	9	”	1	”	”	”	”	”
204	”	”	”	1	”	1	”	”	”	”	”
205	”	”	”	2	”	2	”	”	”	”	”
205	”	”	”	4	”	4	”	”	”	”	”
205	”	”	”	8	”	8	”	”	”	”	”
206	”	”	”	1	”	8	”	”	”	”	”
207	”	”	”	2	”	5	”	”	”	”	”
207	”	”	”	4	”	10	”	”	”	”	”
208	”	”	”	3	”	1	”	”	”	”	”
209	”	”	”	1	”	3	”	”	”	”	”
210	”	”	”	1	”	1	”	”	”	”	”
210	”	”	”	4	”	7	”	”	”	”	”
210	”	”	”	6	”	2	”	”	”	”	”

211	”	”	”	1	”	2	”	”	”	”	”
211	”	”	”	3	”	4	”	”	”	”	”
211	”	”	”	6	”	11	”	”	”	”	”
211	”	”	”	8	”	11	”	”	”	”	”
211	”	”	”	10	”	11	”	”	”	”	”
212	”	”	”	2	”	6	”	”	”	”	”
214	”	”	”	1	”	6	”	”	”	”	”
214	”	”	”	2	”	11	”	”	”	”	”
215	”	”	”	1	”	1	”	”	”	”	”
216	”	”	”	11	”	1	”	”	”	”	”
217	”	”	”	1	”	1	”	”	”	”	”
219	”	”	”	2	”	6	”	”	”	”	”
219	”	”	”	5	”	10	”	”	”	”	”
236	”	”	”	2	”	2	”	”	”	”	”
622	”	”	”	4	”	3	”	”	”	”	”
624	”	”	”	1	”	3	”	”	”	”	”
624	”	”	”	3	”	7	”	”	”	”	”
625	”	”	”	1	”	3	”	”	”	”	”
642	”	”	”	2	”	2	”	”	”	”	”
648	”	”	”	3	”	2	”	”	”	”	”

-Satır Başlarında –

31’nci maddenin 5’inci satırına musadif üçüncü fıkrası satırbaşı değildir. Dördüncü satırdaki fıkranın devamıdır. İki fıkranın arasına (.) yerine (;) konmalıdır.

§ 180’inci maddenin (6) ncı satırına musadif üçüncü fıkrası satırbaşı değildir. Dördüncü satırdaki fıkranın devamıdır. İki fıkranın arasına (.) yerine (;) konmalıdır.

İçindekiler Tablosu

Tamimler	1
Dâhiliye Vekâlet-i Celilesinden:	1
Ticaret ve Sanayi Odaları Nizamnamesi.....	3
Muaddel Esnaf Cemiyetleri Nizamnamesi	3
Tashih.....	8
Türk Kanun-ı Medenisi	10
Kanun-ı Medenideki Tertip ve Tab Yanlışlıklarının Cetveli	236